Michel Zévaco

Rivalul regelui

Proiect RI – Colecţia "Michel Zévaco"

BlankCd

Capitolul I — Saint-Germain intră în acţiune

Aproape în acelaşi timp cu evenimentele ce se desfăşurau în căsuţa de sub copaci, adică în jurul orei patru a dimineţii, în misterioasa alcătuire de case, străduţa Rezervoarelor, contele du Barry visa la moartea rivalului său, cavalerul d'Assas.

În felul acesta, în timp ce femeia, care făcea parte din extrem de ciudata cabană, desfăşura toate farmecele şi vicleniile pentru a cuceri simţurile şi, de ce nu, inima regelui, bărbatul se pregătea să ucidă!...

La începutul serii, chiar la căderea întunericului, un bărbat înfăşurat cu grijă în faldurile ample ale mantalei intra pe străduţa Rezervoarelor.

Mergea de-a dreptul, fără ezitare, spre casa domnului Jacques.

Bărbatul era contele de Saint-Germain, care, după şedinţa de magnetism de la Paris, se aruncase în trăsură.

Pe tot drumul până la Versailles dormise, dacă nu liniştit, măcar profund. Contele îşi impusese să doarmă, — şi dormea!

Poate că ar fi cazul să facem aici puţină teorie despre magnetism; noi lăsăm cititorului dreptul de a crede sau de a nu crede în magnetism, invitîndu-Hn acelaşi timp să consulte asupra acestui subiect uimitoarele lucrări ce se desăvârşesc în zilele noastre, iar o vizită la un spital psihiatric i-ar putea convinge şi pe cei mai sceptici.

În ceea ce ne priveşte, noi vom prelua, fără alte comentarii, toate mărturiile care au ajuns până ia noi, privitoare la acel bărbat extraordinar care a fost — şi se pare ea mai este — contele de Saint-Germain.

Şi fără s-o mai lungim, trecem la expunerea faptelor...

Sunt ciudate — dar relevante...

La ivirea primelor case din Versailles, vizitiul îl trezise pe Saint-Germain, apoi îşi continuase drumul.

Contele îşi oprise trăsura în piaţa castelului său, mai exact, pe esplanada ce cu timpul devenise ceea ce numim astăzi piaţă. Şi pornise pe jos spre străduţa Rezervoarelor.

"Numai de-aş ajunge la timp!" — îşi zicea el, neliniştit.

Dar nimic nu lăsa să se vadă că ar fi îngrijorat: Saint-Germain păstra acea aparenţă de răceală pe care şi-o impunea chiar şi când era singur.

Bătu la uşa domnului Jacques.

Ca de obicei, la început se deschise o ferestruică, apoi şi uşa. În cadrul uşii apăru un lacheu.

— Ce doriţi? îl întrebă scurt lacheul, încercând să-i vadă chipul.

— Aş dori să-i vorbesc domnului cavaler d'Assas, spuse simplu Saint-Germain.

— În cazul acesta, aţi greşit adresa, domnule; persoana de care vorbiţi nu locuieşte aici... vedeţi mai încolo.

După care lacheul închise uşa.

Brusc, contele de Saint-Germain întinse braţul spre uşă, fără s-o atingă.

Lacheul se opri scurt din mişcarea ce-o făcea pentru a o închide.

Un fel de groază îi schimonosea chipul.

Era ca paralizat.

— Ce-i cu dumneata, prietene? îi întrebă Saint-Germain.

— Nu ştiu... cred că... mor... mă sufoc... oh!...

— Haide, liniştiţi-vă şi mai ales, nu strigaţi... eu pot, mai bine decât oricine, să vă vindec de răul ce v-a lovit ca un trăsnet...

— Dumneavoastră... ah!... ajutaţi-mă!... horcăia nefericitul...

— Sunt medic, spuse Saint-Germain, un medic vestit: Vreţi să vă descriu simptomele bolii?... aşa puteţi să-mi judecaţi priceperea...

— Mă sufoc... mor... aveţi milă!... ajutaţi-mă!...

— Deci: vi se pare că aveţi un cerc de foc în jurul capului...

— Da, da!... mă arde!...

— Şi, în piept, o gheară care vă strânge...

— Da, da!... mă sufoc...

— Nu vă puteţi mişca...

— Da, sunt împietrit.

— Cunosc răul de care suferiţi şi am leacul la mine...

— Daţi-mi-l! Vă implor, daţi-mi-l!

— Imposibil... Într-o clipă, nu veţi mai putea vorbi; în cinci minute veţi fi mort...

Lacheul încercă să scoată un ţipăt.

Dar, cum îi spusese teribilul vizitator, nu mai putea!... Toate simptomele pe care i le descrisese Saint-Germain erau tot mai evidente, pe măsură ce acesta le enumeră.

Nu se îndoia că era pe punctul de a-şi da duhul.

— Conduceţi-mă în casă, reluă Saint-Germain, faceţi în aşa fel ca să nu fiu văzut de nimeni şi mă oblig să vă vindec: în câteva clipe veţi fi la fel de viguros ca înainte de atac. Haideţi, grăbiţi-vă, căci nu am timp de pierdut aici, dacă spuneţi că cel pe care-l caut nu locuieşte în această casă. Mă lăsaţi să intru?

— Da, îi răspunse lacheul, fără să se mire că îi revenise vocea.

— Conduceţi-mă la el, îi zise Saint-Germain, întinzându-i mâna.

Şi fără să se mire şi de faptul că putea să-şi mişte membrele, lacheul îl luă de mâna pe Saint-Germain şi, închizând uşa, îl conduse în pavilionul din stânga — cel în care locuia d'Assas.

— Acum du-te! îi zise contele, iar, dacă domnul Jacques te întreabă cine a bătut la uşă, răspunzi că a fost un trecător care a greşit adresa. Nu-i aşa, amice?

— Da, stăpâne! zise lacheul.

— Poţi pleca. Am să te aştept aici.

Lacheul nu părea surprins că necunoscutul îi vorbea de domnul Jacques. Găsea natural faptul că acesta îi dădea ordine. Nu-şi mai amintea de răul care-l cuprinsese fulgerător. Cum nu-şi mai amintea nici că medicul, sau cel ce-şi spunea aşa, ar fi trebuit să-l vindece.

Se supunea pasiv, cu gesturi mecanice.

Intră în pavilionul care dădea spre stradă. Acolo îl găsi pe domnul Jacques, care, aşa cum prevăzuse Saint-Germain, îl întrebă cine fusese la uşă. Îi răspunse cum îi ceruse contele.

Câteva minute mai târziu, domnul Jacques ieşea cu contele du Barry şi cu Juliette, îndreptându-se spre casa de sub copaci, unde i-am văzut la lucru unul după celălalt.

Lacheul se întoarse în pavilionul din stânga curţii.

— Cum te numeşti? îl întrebă Saint-Germain.

— Lubin, stăpâne, răspunse lacheul.

I se părea firesc să-l numească stăpân pe străinul din faţa sa. Nu-şi putea imagina altceva.

— Unde este cavalerul d'Assas? întrebă contele.

— A ieşit, răspunse Lubin, fără să-şi mai amintească de faptul că nu cu multe minute în urmă susţinuse că nu locuieşte acolo!

— Pentru a se duce... la doamna d'Etioles?

— Bineînţeles. Nu poate fi decât acolo!

— Şi crezi că va reuşi s-o vadă?

— Fără nici o îndoială. Măsurile generalului sunt foarte bine gândite...

— Ce general Eşti nebun?... Nu există decât domnul Jacques.

— Aşa e, zise Lubin. Iertaţi-mă...

— De unde ştii tu secrete de o astfel de importanţă?... Păi, s-ar părea că m-ai minţit... nu te cheamă Lubin...

— E adevărat, stăpâne... nu mă numesc Lubin...

— Care e adevăratul tău nume?... Vorbeşte... E un ordin?...

— Vicontele d'Apremont... zise lacheul, care transpirase din abundenţă.

— Bine. Am înţeles. În plus, îmi place mai mult numele de Lubin. Cred că şi ţie...

Chipul lui Lubin, schimonosit de spaimă, se lumină.

— Ei, vezi, reluă Saint-Germain, să sicem că eu nu cunosc aici decât pe numitul Lubin... iar adevăratul tău nume nu vreau să-l ştiu, nu l-am ştiut niciodată, mă auzi?

— Da, stăpâne! exclamă Lubin, cu faţa strălucind de fericire.

— Şi ce trebuie să facă nesăbuitul cavaler d'Assas?

— Trebuie s-o aducă aici pe doamna d'Etioles.

— Chiar aici?...

— Adică în pavilionul din faţă.

— După care, ce urmează să se întâmple?...

— Doamna d'Etioles trebuie să rămână aici, prizonieră.

— Şi cavalerul?

— E treaba lui du Barry; s-a însărcinat să-i ucidă.

— Când?...

— Păi... când va fi necesar; poate peste opt zile, sau peste o lună...

— Sau poate, chiar în seara asta. Nu cumva ştii mai multe despre intenţiile lui du Barry?

Lubin părea că face un extraordinar efort de memorie.

— Cred, zise el gâfâind, că intenţia lui e să-l omoare chiar în noaptea asta!

— Adică, prea devreme!...

— Aşa e, stăpâne, aveţi dreptate!

— Care va să zică, nu-l va asculta pe domnul Jacques.

— Da! făcu Lubin, cu o expresie de groază pe faţă..

— Lubin, zise contele, trebuie să-l împiedici cu orice preţ. Înţelegi cât e de important?

— Cum s-o fac? bâigui Lubin, frângându-şi mâinile.

— Să vedem; vreau să te scot din încurcătură. Ai încredere în mine?

— Da! Da, stăpâne... o încredere fără margini...

— Eşti gata să mi te supui orbeşte? Ei bine, ascunde-mă undeva, de unde să-i pot supraveghea pe cei doi, du Barry şi d'Assas!

Lubin începu să tremure.

— Nu, murmură el, nu, vă rog, nu-mi cereţi asta!... nu pot... nu vreau s-o fac!...

Până în acele momente Saint-Germain făcuse dovada unui adevărat tur de forţă, impunându-şi voinţa falsului lacheu, adus în stare de hipnoză.

În planul său era prevăzut să nu apeleze la acest mijloc extrem. Într-adevăr, trebuia ca Lubin să-şi păstreze întreaga prezenţă de spirit, în sensul propriu al cuvântului p r ez e n ţ a şi nu în sensul metafizic.

Pus în faţa bruştei rezistenţe a lui Lubin, contele avu un minut de spaimă. Era livid din pricina efortului pe care-l făcea imediat după teribila risipă de forţe ce i-o ceruse interogatoriul E v e i.

— Nu sunt vicontele d'Apremonţ, zise lacheul cu disperare în glas, eu sunt Lubin.

— Viconte d'Apremont, reluă Saint-Germain, ia aminte, mă vei obliga să uzez de forţă. Voi fi obligat să te adorm şi atunci să vezi ce ţi se va întâmpla! Domnul Jacques nu va crede m vecii vecilor că nu l-ai trădat!...

Lubin tremura. Vru să se retragă, să strige după ajutor...

Dar Saint-Germain se îndrepta deja spre el, cu braţele întinse, făcând pasele magnetice cu care acţiona de obicei. Timp de un minut, Lubin se zbătu, gâfâind.

În ciuda spuselor sale, nu vroia să-l adoarmă pe Lubin, ci numai să-i frângă rezistenţa.

Brusc, acesta lăsă capul în jos, învins.

— Pot să vă ascund, spuse acesta, scoţând un uriaş oftat de spaimă.

— Bine, prietene, linişteşte-te, sunt aici ca să împiedic o crimă. O crimă pe care stăpânul tău ar repudia-o... Restul nu ne priveşte... Mă crezi?

— Da, vă cred... simt că... e numai un gest generos..?

— Ştiţi de care crimă vorbesc?

— Da, asasinarea cavalerului d'Assas!...

— Numai eu o pot împiedica. V-aţi decis deci să mă ascundeţi în casă?... Dar luaţi aminte, la nevoie trebuie să pot rămâne mai multe zile fără riscul de a fi descoperită.

Lubin surâse: fusese în întregime îmblânzit.

Şi, urmat de Saint-Germain, ieşi din pavilion, traversă curtea şi intră în dreapta, adică în pavilionul ocupat de curând de du Barry şi Juliette, — unde trebuia să vină d'Assas, însoţit de Jeanne.

Pavilionul în care intraseră era împărţit în două: la dreapta, apartamentul pe care l-am mai descris, la stânga, o singură cameră.

În această cameră îl instală Lubin pe contele Saint-Germain. Era mobilată sumar: o masă simplă, două fotolii şi o canapea pe care, la nevoie, se putea dormi.

Fereastra, care dă spre curte, era acoperită cu draperii dintr-un material foarte gros şi bine ţesut.

— Aici nu intră nimeni, niciodată, zise Lubin. Sunteţi în perfectă siguranţă în camera asta.

— Foarte bine. Şi dacă am nevoie de dumneavoastră?

Lubin îi arătă cordonul unui clopoţel.

— Priviţi, zise el: trageţi de două ori de cordon.

— Acum puteţi să vă retrageţi, îi zise Saint-Germain, privindu-l ţintă în ochi. Dar până în clipa în care vă voi chema, va trebui să uitaţi că sunt aici... m-aţi înţeles?

Lubin tresări, dar se supuse.

— Paza bună trece primejdia rea, murmură contele. Se pare că jupân Lubin nutreşte oarecare gânduri de trădare. Să vedem ce-o mai fi.

La un gest al lui Saint-Germain, Lubin ieşi.

Traversă curtea ca un om beat şi, intrând în pavilionul din dreapta, se prăbuşi într-un fotoliu.

Câteva minute mai târziu se ridică, aruncând priviri mirate în jurul lui.

"Bravo! exclamă el, frecându-şi fruntea cu palmele, dar ştiu c-am adormit!... Am adormit în fotoliu... Şi totuşi... ce m-a apucat?... Mi s-a întâmplat ceva?..."

Se întreba, încercând să reconstituie cele întâmplate în oră care se scursese.

"Am visat, murmură el, scuturând din cap... Asta trebuie să fie: am visat... Am adormit profund... Ce mi se pare ciudat în clipa asta e că nu-mi aduc aminte de momentul în care am închis ochii..."

După ce am prezentat aceste lucruri, care-şi au importanţa lor în desfăşurarea acţiunii, să ne întoarcem la cavalerul d'Assas şi la Jeanne, continuând naraţiunea din punctul în care am lăsat-o.

Am văzut că, foarte rapid, conversaţia devenise atât de stânjenitoare între acele fiinţe care erau separate de un abis şi care, cu toate astea, păreau a fi făcute una pentru cealaltă, încât între cei doi domnea o tăcere apăsătoare.

Cavalerul d'Assas părea a fi cel mai stânjenit.

Într-adevăr, văzând-o pe Jeanne atât de senină, al îi de încrezătoare, cu toate că se găsea singură cu el, considera asta o dovadă că niciodată ea nu-l privise ca pe un îndrăgostit.

Nu cumva în liniştea tinerei femei era şi o doză destul de mare de cruzime?

E imposibil, iar noi nu vrem s-o prezentăm mai bună decât era de fapt.

În orice caz, cruzimea era inconştientă. Şi sigur era mult prea inteligentă, un spirit mult prea liber pentru a mima temeri pe care nu le avea: cavalerul era pentru ea un frate — dar numai un frate.

În timp ce d'Assas, aflat în culmea fericirii fiindcă era singur cu Jeanne, dar şi pe culmile disperării pentru că o simţea sufleteşte atât de departe de el, pălea, roşea, îşi frângea mâinile pe punctul de a izbucni în plâns, Jeanne se gândea cum ar putea să-l salveze pe rege, adică să-l împiedice pentru totdeauna de a mai merge la căsuţa de sub copaci unde după spusele Juliettei Béçu, era ameninţat de o mare primejdie.

Jeanne nu avea nici un motiv să se îndoiască de spusele celei care-i luase locul lui Suzon.

Da, era sigură de faptul că regelui i se întinsese o cursă.

Trebuia deci că Ludovic al XV-lea să fie prevenit cât mai degrabă cu putinţă, chiar în dimineaţa aceleiaşi zile.

Dar cine s-o facă? O clipă se gândi să se ducă ea la Versailles.

Dar cum să ajungă la rege? Iar în felul acesta n-ar face oare să precipite lucrurile, fiind văzută la castel?...

Oameni atât de puternici ca cei care puseseră la cale lovitură împotriva regelui aveau, desigur, mijloace suficiente la îndemână pentru a o împiedica să-i vorbească regelui...

Pentru a reuşi va fi nevoită să strige, să provoace un scandal, fără însă a fi sigură de rezultat...

Şi cu toate astea, trebuia să acţioneze prompt! Poate că în acele momente viaţa regelui depindea numai de ea!

La ideea asta, Jeanne păli şi începu să tremure.

Puţin câte puţin, obligată fiind să-l privească pe cavalerul d'Assas, sfârşi prin a-şi spune că acesta putea era obligat să se ducă să-l caute pe rege.

Imposibil!... Cavalerul o iubea!... Tocmai pe el vroia să-l trimită să facă ceva de neconceput: să-şi salveze rivalul!

Fie că Jeanne avea o idee deformată despre limitele generozităţii cavalerului, fie că-l iubea nebuneşte pe rege!

Brusc, în mintea ei îşi făcu loc ideea că Ludovic. al XV-lea i-ar fi putut păstra oarecare ranchiună cavalerului.

Din clipa aceea, mintea ei alertă şi promptă întrevăzu foloasele pe care le putea trage din acea situaţie. D'Assas era totuşi un pârlit de ofiţeraş, al cărui viitor depindea exclusiv de curajul său.

Şi el va avea de luptat cu reaua credinţă a regelui, care nu va uita niciodată că a fost înfruntat pe drumul spre Versailles...

Să-l salveze pe Ludovic al XV-lea şi să-i asigure cavalerului recunoştinţa regelui... Asta era dubla lovitură la care se gândea Jeanne.

D Assas trebuia să-l găsească pe rege.

El trebuia să-i salveze viaţa.

Şi atunci recunoştinţa lui Ludovic al XV-lea îi va fi asigurată pentru vecie.

Iată visul de o naivă perversitate ce se înfiripase în mintea ei.

Cu toate că cina se terminase de multă vreme, iar pendula bătuse ora unu după miezul nopţii, cei doi, aflaţi într-o astfel de ciudată situaţie, continuau să se privească în tăcere.

Jeanne, obsedată de planul ei, îi surâse cu voioşie:

— Doamnă, zise brusc d'Assas, ridicându-se, cred că sunteţi obosită. Permiteţi-mi să vă urez noapte bună şi să mă retrag...

— Sunteţi atât de grăbit să mă părăsiţi? întrebă Jeanne.

Cavalerul surâse trist: în cuvintele ei nu vedea decât politeţea unei mari doamne, sau, chiar mai rău, o expresie a milei.

— Vă voi ţine companie atâta timp cât îmi veţi porunci s-o fac, zise el; dar vă văd atât de preocupată...

Jeanne îl privi cu sinceritate, cu marii ei ochi albaştri, care-l făceau să freamăte pe tânărul nostru cavaler.

— Ei bine! Da, sunt preocupată, îi zise ea... Trebuie să vă spun ceva... şi mă gândesc la mijlocul de a obţine generosul vostru ajutor... căci ceea ce vă cer eu e un sacrificiu.

— Un sacrificiu? exclamă cu ardoare cavalerul. Ah! Puteţi să-mi cereţi să-mi dau chiar şi viaţa!

— Cavalere, îi zise ea cu gravitate, ceea ce vă cer eu e mai mult decât viaţa. Dacă n-aş cunoaşte inima voastră generoasă, nu m-aş hazarda să vă implor,..

— Să mă imploraşi! strigă d'Assas, ca un nebun, cuprins de emoţie. Cum, doamnă!... Plângeţi!...

Într-adevăr, Jeanne plângea. Ideea pericolului ce-l pândea pe rege o tortură.

D'Assas îngenunche cu blândeţe în faţa ei.

— Doamnă, iată, gentilomul e la picioarele voastre. Spuneţi-vă numai că vă aparţine cu trup şi suflet şi că nu trebuie să-l imploraţi; un ordin ar fi suficient. Acest ordin va fi executat, oricare ar fi natura lui!...

— Ridicaţi-vă, zise Jeanne, tulburată până în străfundul sufletului. Sunteţi o inimă nobilă. Iar eu sunt nefericită că nu v-am întâlnit mai devreme... Ridicaţi-vă, cavalere, nu vă voi spune nimic din ceea ce am pe suflet...

— Ah! murmură cavalerul, deci lucrul pe care aveţi să mi-l cereţi e atât de teribil, încât nu îndrăzniţi s-o faceţi!...

— Vreau să vă rog să-l salvaţi pe rege, zise Jeanne dintr-o răsuflare.

Aceste cuvinte îşi luaseră zborul de pe buzele ei în ciuda hotărârii foarte sincere de a nu-i spune absolut nimic.

Cavalerul era palid ca un mort înţelesese, sau crezu că înţelege, că l-a ofensat grav.

Jeanne lăsă privirile în pământ şi-i şopti:

— Scuzaţi-mă... nu luaţi în seamă ce v-am spus...

D'Assas se ridică stângaci. O durere îngrozitoare îi strângea inima.

Pentru el nu exista o nenorocire mai mare. Nu mai exista nici o speranţă pentru unul ca el.

Jeanne, îngrozită de efectul produs de cuvintele ei, se detesta pentru că îndrăznise să-i ceară un asemenea sacrificiu.

— Scuzaţi-mă, reluă ea, v-am făcut rău... nu am nici o scuză pentru gestul meu... ştiam că am să vă fac rău şi cu toate astea am vorbit... Ah! Ce n-aş da ca aceste clipe groaznice să se şteargă din amintirea voastră.

— Spuneţi-mi cum l-aş putea salva pe cel pe care-l iubiţi? o întrebă cavalerul cu o voce ciudat de calmă.

Jeanne tresări...

Atâta abnegaţie, atâta devotament, o asemenea puritate, supraomenească, în acea iubire, îi provocau un fel de admiraţie amestecată cu surprindere, dar vai!... era numai admiraţie.

Iubirea femeilor este crudă, pentru că este totală.

Era imposibil s-o acuzi din pricina acestei iubiri. Şi dacă era de plâns, cavalerul era totuşi şi de admirat, pentru că găsise la el o adevărată grandoare sufletească, datorită căreia putea sări în ajutorul acelei care, disperată, cu un fel de încăpăţânare sălbatică, nu uita nici o clipă că era acolo pentru a-şi salva iubitul.

Cu un gest încântător în graţia şi emoţia să debordantă, luă mâna lui d'Assas, se înclină şi i-o sărută.

Pentru cavaler fu o clipă mai dulce decât raiul şi mai lungă decât veşnicia.

Acceptase acel omagiu aşa cum, odinioară, gladiatorul care urma să moară în arena unui circ accepta sărutul împărătesei romane.

Căci gândul morţii îi dădea târcoale. Fără a avea curajul să-l alunge.

"Da!... Să-l salveze pe rege... adică pe bărbatul pe care-l iubea Jeanne! Să-l salveze pentru ca ea să nu mai sufere! Să ia asupra lui toată durerea, întreg sacrificiul iar ei să nu-i lase decât iubirea, cu cortegiul ei strălucitor... Poate că în felul acesta, când nu va mai fi, va trăi în amintirea tandră a Jeannei. Şi, regele salvat va dispărea! Poate chiar va muri."

Acestea erau gândurile care, timp de câteva secunde, puseseră stăpânire pe sufletul tânărului nostru.

Pentru a-şi ascunde emoţia care-l stăpânea, cavalerul luă o poză rigidă.

Şi, când reuşi să-şi stăpânească pe cât posibil emoţia, spuse:

— Doamnă, atitudinea voastră îmi dovedeşte că aşteptaţi un mare sacrificiul din partea mea. Căci, mărturisesc, e un sacrificiu! Vă iubesc. Din clipa în care, — o, fatală şi adorabilă clipă — v-am văzut în luminişul din pădurea Ermitage, când am avut fericirea să mă interpun între dumneavoastră şi contele du Barry, m-am îndrăgostit nebuneşte... Da, nebuneşte! Căci nu suntem făcuţi unul pentru celălalt. Acum e cazul să pun capăt acestei nebunii. Şi apoi, noi ăştia, soldaţii, nu păstrăm prea mult în suflet aceeaşi pasiune. Viaţa din cazărmi, neprevăzutul campaniilor sunt distracţiile ce vi le-aş putea oferi eu... Dacă v-aş spune că în cele din urmă vă voi uita, sunt sigur Că nu mă veţi crede. Dar vă pot asigura cu cea mai mare sinceritate că nu voi păstra nici o amintire amară acestei întâlniri şi că poate sacrificiul nu e atât de uimitor pe cât pare a fi... Acestea fiind spuse, fiţi sinceră şi vorbiţi-mi fără ocolişuri: cum pot să-l salvez pe Maiestatea Sa, regele nostru?

— Ah! Fiinţă mărinimoasă! exclamă Jeanne în culmea emoţiei, Gândiţi că mă puteţi înşela şi mă puteţi învinge prin generozitate. Cavalere, să terminăm cu discuţiile asupra unui subiect care pentru dumneavoastră este îngrozitor, iar pentru mine devine din ce în ce mai odios. Să uităm ceea ce am spus într-un moment de nebunie...

— Deci, doamnă, nu vreţi să-mi spuneţi ce pericol îl ameninţă pe rege?

— Nu, cavalere, nu; cum am putut să te răpesc cu egoismul meu, scumpe prieten!...

— În cazul acesta, reluă d'Assas cu răceală, vă jur că mă voi duce drept la castel pentru...

— D'Assas! ţipă Jeanne, tremurând.

— Pentru a-l trezi şi a-i spune că e ameninţat...

— Nu veţi ieşi de aici!...

— Şi cum îmi va fi imposibil să-i explic natura pericolului care-l ameninţa, e mai mult ca sigur că regele nu va gusta gestul meu atât de ciudat. Aceasta, legată şi de scena de pe drumul spre Versailles...

Jeanne scoase un ţipăt de disperare.

Vedea că devotamentul cavalerului va sfârşi prin a provoca o catastrofă.

— Vreţi s-o faceţi cu orice preţ! făcu ea, bulversată.

— Da, vreau s-o fac! zise d'Assas, ferm.

— Atunci ascultaţi!

Jeanne se reculese câteva minute, încercând să-şi potolească bătăile nebuneşti ale inimii. Livid, dar în aparenţă foarte calm, d'Assas aştepta...

În câteva cuvinte ea îi povesti ce se întâmplase în căsuţa de sub copaci; plecarea lui Suzon, sosirea noii subrete, povestea acelei Juliette atât de misterioase, ciudatele ei mărturisiri... în fine, trebuia ca regele să fie împiedicat cu orice preţ să se întoarcă în casa aceea în care mai mult ca sigur i se întinsese o cursă.

D'Assas o ascultase cu o profundă atenţie.

Înţelegea, sau credea că înţelege ce se pregătea.

În mintea să se făcea puţin, câte puţin lumină, scoţând la iveală adevărul: el însuşi, inconştient, ajutase la punerea în funcţiune a acestei maşinaţiuni... Era una din rotiţele formidabilei maşini pe carie o pusese în funcţiune atât de modestul domn Jacques!...

Din clipa în care hotărârea să fu luată, îşi făcu repede un plan.

— Doamnă, zise el, cred că regele este serios ameninţat. Am motive să cred că şi dumneavoastră sunteţi în aceeaşi situaţie. Trebuie ca într-o oră Maiestatea Sa să fie avertizată... Şi va fi!

— Cum să vă mulţumesc? bâiguia Jeanne. Vai! Sunteţi dintre aceia pe care mândria îi aşează mai presus de orice mulţumire...

— În ceea ce mă priveşte, doamnă, reluă cavalerul, ca şi când nu ar fi auzit cuvintele ei, la întoarcerea de la castel voi veni să vă iau de aici... nu trebuie să mai rămâneţi în casa asta... şi va voi conduce acolo unde credeţi că vă va fi bine... ca să vă spun adio... în ceea ce-l priveşte pe rege...

După aceste ultime cuvinte se opri scurt.

În sufletul său era un infern al durerii.

Dar la aceste cuvinte o idee apăru brusc în mintea Jeanne!...

Deveni foarte palidă, ezită o clipă, potolindu-şi cu palmele bătăile nebuneşti ale inimii.

Fără îndoială că aceste două inimi erau cu adevărat demne una de cealaltă.

Nu încape îndoială că a fost o mare nenorocire faptul că anturajul Jeannei a împins-o încet, dar sigur, în braţele regelui.

Căci acel gând generos ce se născuse în mintea ei era la fel de măreţ, la fel de frumos şi de pur pe cât putea fi devotamentul cavalerului...

Acesta, morocănos şi rece în aparenţă, se pregătea de plecare... îşi aruncă mantaua pe umeri.

După care, cu buze tremurânde, cu ochii umezi, se întoarse pentru ultima oară spre Jeanne.

— În ceea ce-l priveşte pe rege... reluă el.

Jeanne îi luă mâinile în mâinile ei.

— Nu mai continuaţi, zise ea palpitând şi ascultaţi-mă... Vorbiţi despre rege. Văd cât de mult suferiţi. Înţeleg tot ce vă închipuiţi. Ei bine, e cazul să ştiţi, Ludovic al XV-lea e pentru mine încă numai regele Franţei!

— Ştiu, doamnă!... spuse gâfâind d'Assas.

— Lăsaţi-mă să termin! V-am mai spus că nu mă veţi învinge prin generozitate. Am dovedit-o. Pe rege, d'Assas, ei bine, îl iubesc!... Dar dacă sentimentul ce-l am faţă de voi nu e iubirea, trebuie să mărturisesc că atunci când mă aflu alături de voi simt ceva fermecător, un amestec de tinereţe şi puritate care-mi răcoreşte sufletul... Numai că ceea ce simt cel mai puternic în aceste clipe este o îngrozitoare spaimă la gândul că trebuie să accept sacrificiul vostru fără a putea dovedi că sunt demnă de el...

— Doamnă, vă implor.

— Lăsaţi-mă să termin! reluă Jeanne cu şi mai multă ardoare. Iată ce vreau să vă spun, d'Assas, prietene, frate al meu... Mergeţi fără teamă, mergeţi liniştit şi încrezător, nu vă temeţi pentru viitor, nu vă temeţi că Ludovic ar putea fi vreodată pentru mine altceva decât regele Franţei!...

— Jeanne! Jeanne! bolborosea cavalerul, orbit, clătinându-se.

O jur, termină ea grav, Ludovic al XV-lea nu va fi niciodată amantul meu!... Nici el... nici altcineva!...

D'Assas se aruncă în genunchi în faţa ei şi-şi lipi buzele de palmele Jeannei.

Palidă, mândră, transfigurată de un suflu de eroism, ea îl privea surâzând.

— Plecaţi, spuse ea într-un. Oftat, mergeţi acum; puteţi să-l salvaţi pe rege!

Contele du Barry, cu pumnalul bine strâns în mână, ieşi din pavilionul din stânga şi traversă curtea.

Era hotărât să-l ucidă pe d'Assas.

Cu o seară înainte pregătise închizătorile uşilor pavilionului din dreapta astfel încât să poată intra uşor şi fără zgomot. Planul său era să pătrundă în încăperea unde bănuia că d'Assas dormea înlănţuit de braţele Jeannei. Dacă, în ciuda precauţiilor pe care şi le luase, n-ar fi putut intra, va aştepta în apropierea uşii până când cavalerul va ieşi şi-l va doborî în penumbra coridorului.

Du Barry intră deci pe coridor.

Pipăi cu vârful pumnalului zăvorul uşii.

Era rece, foarte stăpân pe el. Nu simţea nici emoţie, nici remuşcări, practic nimic nu-l putea tulbura.

Văzu că limba zăvorului era retrasă.

Se aplecă pentru a apăsa pe clanţă.

În clipa aceea auzi zgomotul confuz al unor voci...

Ascultă cu atenţie şi recunoscu pe dată vocea cavalerului, care vorbea cu doamna d'Etioles. Căută să desluşească unele cuvinte, dar fu în zadar.

Dintr-odată acest incident îi dovedea că era nevoie să-şi schimbe planul.

Cavalerul era în picioare, treaz; vor trebui să se bată; d'Assas era în stare să se bată şi să învingă. Or, du Barry nu dorea un alt duel, venise pentru a ucide!

Se retrase mormăind. Şi fu cuprins de emoţie, mai bine zis de furie.

Va fi obligat să dea înapoi, să amâne execuţia pentru un moment mai favorabil?...

Nu, nu şi nu!... Îl va aştepta acolo, asta-i tot!

Şi fie chiar şi-n miezul zilei, va lovi!... După care, odată ce ireparabilul fusese comis, va avea o explicaţie cu domnul Jacques, convins că acesta nu va avea ce face.

Brusc, auzi din interior un zgomot de paşi ce se apropiau de uşă.

"El e! murmură du Barry. Va ieşi!... Iată-l!... Al meu e!..."

Cu o mişcare bruscă, du Barry se retrase în întunericul coridorului.

În clipa în care auzi uşa deschizându-se, braţul se ridică.

Lama pumnalului luci în penumbră...

Uşa se deschise!...

Apăru d'Assas!...

În chiar aceeaşi clipă, închise uşa şi făcu un pas spre curte: atunci privirea i se opri asupra imaginii ciudate a unui bărbat ghemuit la pândă, cu braţul ridicat, gata să lovească...

Cu un gest instinctiv, d'Assas se puse în gardă.

Se scurse o clipă... iute ca un fulger, înceată ca o oră de coşmar.

Bărbatul nu-l lovi!...

Rămase în acelaşi loc, în aceeaşi poziţie, cu pumnalul ridicat.

— Cine sunteţi? Ce doriţi? întrebă cavalerul.

Bărbatul nu răspundea, stătea ca împietrit.

Scena era de coşmar. Numai acolo puteai întâlni imagini atât de terifiante.

Nemişcarea şi tăcerea personajului îl îngrozeau, pe d'Assas.

Atinse braţul sinistrului necunoscut... braţul era înţepenit... Încercând să-l coboare... braţul se opuse, ca şi când ar fi fost de fier!...

D'Assas se simţea cuprins de o spaimă neomenească.

Bărbatul acela era acolo ca un cadavru, dar un cadavru ameninţător, într-o nefirească poziţie verticală...

Cavalerul se simţi inundat de o sudoare rece.

Vroia să se retragă, s-o ia la fugă, să se pună la adăpost în curte când uşa din faţă se întredeschise: o fază de lumină îl lumină din plin pe bărbatul cu pumnalul.

— Contele du Barry! murmură d'Assas, fără să se gândească să privească pe cel ce deschisese uşa, luminând coridorul.

De spaimă, la vederea lui du Barry pietrificat, prefăcut în statuie, părul i se făcuse măciucă.

Contele avea ochii deschişi. Şi ochii îi erau înceţoşaţi, albi ca cei ai unui mort.

Avea buzele întredeschise, ca şi cum un început de cuvânt înţepenise brusc pe ele.

Nici o tresărire nu făcea dovada că ar mai fi fost încă în viaţă...

Cavalerul îi atinse pieptul cu vârful degetului, apoi apăsă mai tare, după care puse în apăsare toată forţa de care se ştia în stare.

Du Barry nu făcu nici o mişcare; nici măcar nu se clinti.

— O, Doamne! Ce înseamnă asta? se întrebă d'Assas. Prefer să am în faţă zece spada-sini decât cadavrul ăsta înţepenit în atitudinea asta ucigaşă...

Şi începu să se retragă încetişor...

În acel moment uşa se deschise complet şi în dreptul ei apăru un bărbat. D'Assas îl recunoscu imediat:

— Contele de Saint-Germain!...

Misterul se complică. În casa aceea totul devenea fabulos, ireal şi cu toate astea ceea ce se oferea privirilor lui era adevărat.

Fără să-i acorde nici cea mai mică atenţie lui d'Assas, contele de Saint-Germain se îndreptă spre du Barry, cu mâna întinsă, cu ochii aţintiţi asupra lui...

Şi atunci d'Assas asistă la un spectacol ciudat...

Văzu braţul lui du Barry care cobora foarte lent, cu mişcări sacadate, luând poziţia normală. Îl văzu pe conte punându-se în mişcare cu aceeaşi lentoare sacadată...

Cu braţul ridicat, Saint-Germain continua să avanseze...

Du Barry se retrăgea...

În sfârşit, iată-i în curte.

În mijlocul curţii, Saint-Germain se opri, cu ochii aţintiţi asupra lui du Barry.

Acesta, ca şi cum s-ar fi supus unei irezistibile porunci, înaintă, traversă curtea şi ajunse în cele din urmă la celălalt pavilion. D'Assas îl văzu intrând şi dispărând înăuntru, confundându-se cu noaptea ca o nălucă.

Saint-Germain mai rămase în mijlocul curţii, În aceeaşi atitudine, încă vreo câteva minute.

După care se întoarse spre d'Assas.

Părea de-a dreptul istovit.

Îi făcu semn lui d'Assas să-l urmeze. Iar cavalerul, în culmea stupefacţiei, cuprins de un soi de spaimă de care nu se putea seutura, îl urmă supus.

În camera pe care Lubin i-o dăduse lui Saint-Germain, contele se prăbuşi într-un fotoliu şi îşi şterse sudarea care-i şiroia pe chip...

— Aşezaţi-vă, cavalere, îi spuse contele pe un ton liniştit.

— Conte! Conte! Explicaţi-mi... murmură d'Assas.

— Bah! La ce bun explicaţiile?... sunteţi aici, viu... da, bineînţeles! Viu. Şi acum pot exclama şi eu precum Titus: "Nu mi-am pierdut ziua!"

— Dar... sunteţi surprins să mă vedeţi viu...

— Pe mine lucrul ăsta nu mă surprinde prea tare. Am făcut şi altele şi mai şi, altă dată. Cu toate astea, mărturisesc că lucrul e cu atât mai surprinzător, cu cât la ora asta ar fi trebuit să fiţi mort ţeapăn de-a binelea!

— Conte! exclamă d'Assas, fără să se mai poată stăpâni, tot ce văd, tot ce aud...

— Vi se pare un mister de nepătruns, asta b înţeleg, dar dacă ar fi să vă dau un sfat, nu încercaţi să înţelegeţi ceea ce-i de neînţeles.. Uf!... Dar ştiu că miraţi dat de furcă!... Hai, capul sus, ce dracu'! Nu există prea multe motive să vă minunaţi, precum o faceţi în acest moment...

— Vă rog, conte... vreau să ştiu...

— E simplu, scumpe prietene: diliul de du Barry vă vedea pe năsălie, — la el chestia asta a devenit o obsesie —, iar eu l-am împiedicat, asta-i tot!

— Vroia să mă ucidă!...

— Cum să nu! Mi se pare că atitudinea în care l-aţi surprins nu poate lăsa loc de îndoială în privinţa asta!

— Dar de ce?... Ne-am bătut, o mai putem face!...

— Îmi cereţi prea mult. Numai că vedeţi şi singur că trebuie să vă luaţi măsuri de precauţie şi cât e de periculos pentru dumneavoastră să trăiţi cu du Barry sub acelaşi acoperiş.

— Vrea să mă piardă! zise d'Assas, trecându-şi o mână peste frunte.

— Copilării!... Lăsaţi-l pe du Barry să se legene în reveriile lui ucigaşe, pentru că acum l-aţi scăpat din gheare...

— Graţie vouă, conte! făcu d'Assas cu emoţie.

— Da, graţie mie, zise simplu Saint-Germain.

— Dar cum! Ah! Cum!... Sunteţi într-adevăr omul atotputernic despre care se vorbeşte! Chiar sunteţi acea fiinţă misterioasă despre care se spune că are puteri supranaturale!

— Calmaţi-vă, scumpul meu copil! Mi-ar fi foarte simplu să joc în faţa voastră comedia personajului misterios. Mulţumiţi-vă să ştiţi că sunteţi unul dintre prietenii mei... iar prietenii mei se pot număra pe degetele de la o mână... iar eu am obiceiul să pun la dispoziţia prietenilor mei puţina ştiinţă pe care lungi şi dure ceasuri de învăţătură mi-au adus-o. Ceea ce vi se pare un vis minunat, nu e pentru mine decât o vulgară realitate. Dar ajunge cu discuţiile pe această temă... Iată-vă viu şi sănătos. Ce aveţi de gând să faceţi?... Să fugiţi cât mai repede, bănuiesc?

— Să fug! Când acest mizerabil e aici... în aceeaşi casă cu ea!... Conte, ascultaţi-mă. Atât cât îmi pot da seama, sceleratul acesta a fost adus într-o stare ciudată de somn. Puteţi să-mi spuneţi cât va dura somnul?

— Vă pot spune cu o precizie de un numit...

— Ei bine, trebuie să lipsesc o oră, poate cel mult două... Pot conta pe faptul că du Barry nu se va trezi înainte de şapte sau opt dimineaţa?...

— Vă dau cuvântul meu că nu va mişca înainte de prânz.

— Sunteţi sigur?... Scuzaţi-mă, conte... pentru mine sunt lucruri foarte importante în joc...

— Vreţi să nu se trezească decât peste două zile? zise Saint-Germain surâzând.

— Aveţi deci acest dar!... Am văzut-o cu ochii mei, conte... dar e atât de ciudat!...

— Vreţi să nu se mai trezească niciodată? reluă Saint-Germain, privindu-l ţintă în ochi pe d'Assas.

Şi de data aceasta, vocea sa avea o vibraţie metalică şi dură.

D'Assas tresări, fremătând. Saint-Germain îi aştepta neliniştit răspunsul.

— Dacă domnul du Barry va trebui să moară de mâna mea, zise în cele din urmă cavalerul, asta se va întâmpla numai dacă îl voi lovi în luptă dreaptă, la lumina zilei, spadă contra spadă.

Saint-Germain scoase un suspin de uşurare şi expresia ochilor săi redeveni foarte blândă.

— Dacă aveţi această putere, reluă d'Assas, faceţi în aşa fel încât nimeni din această casă, nici eu, nici altcineva, să nu aibă a se teme cu nimic de du Barry până la prânz...

— Mă simt obligat să vă repet: până la oră pe care mi-aţi spus-o, bărbatul de care vorbim va fi ţeapăn ca un mort.

— În cazul acesta pot acţiona... Conte, trebuie să plec imediat...

— Vă însoţesc, zise Saint-Germain, aruncându-şi mantia pe umeri.

Câteva secunde mai târziu apăru lacheul. Păru să nu-l vadă pe d'Assas.

— Condu-ne spre ieşire, prietene, zise Saint-Germain.

— Urmaţi-mă, stăpâne... spuse Lubin.

— O clipă. Odată plecat, vei uita că am fost pe aici, mă înţelegi?

— Înţeleg. Voi uita.

— E bine. Mergi înaintea noastră. Şi ia aminte să nu fim surprinşi căci eu sunt foarte obosit.

Spre marea uimire a cavalerului d'Assas, care-l privea îngrozit pe Saint-Germain, Lubin se înclină într-o atitudine da absolută supunere, apoi, luând-o din loc, îi conduse pe cei doi bărbaţi până la uşa ce dădea în stradă.

Cum se văzură în stradă, d'Assas luă imediat direcţia castelului.

— Unde te duci, fiul meu? îl întrebă Saint-Germain.

— La castel, vreau să-l văd pe rege, răspunse d'Assas ca şi cum, din acel moment, nu mai avea nimic de ascuns contelui.

Saint-Germain se mulţumi să clatine din cap. Fără îndoială că nu avea intenţia să se amestece în intriga pe care, totuşi, o dăduse la iveală. Ştia că d'Assas tocmai se despărţise de doamna d'Etioles. De asemenea era evident că nu vroia să se ocupe de Jeanne.

El nu venise decât să-l salveze pe cavaler. O făcuse. Acum poate că dorea să ignore restul.

Şi, într-adevăr, nu puse nici o întrebare tânărului său însoţitor asupra intenţiilor cu care se ducea la castel.

Numai că, atunci când nu mai aveau decât circa o sută de paşi până la grilajul uriaş în spatele căruia se plimbau gărzile, cu paşi grei şi regulaţi, îl luă pe d'Assas de braţ şi-i spuse:

— Să vedem... aţi fi dispus, în seara aceasta, să-mi acordaţi puţină încredere?

— Conte, m-aş putea lăsa ucis pentru voi!... zise d'Assas cu o profundă emoţie.

— Nu e nevoie să vă lăsaţi ucis. Dimpotrivă, trăiţi! Dar pentru a trăi, va trebui să mă ascultaţi... Această crâncenă disperare care vă împinge spre moarte...

— Conte, această disperare nu mai există!... Acum ştiu că ea nu mă va iubi niciodată; mai ştiu că ea mi-a jurat că nu va fi nici a regelui, nici a altcuiva!..

Credea că e inutil să mai pronunţe numele Jeannei. Şi, într-adevăr, era totul inutil; contele urmărea, pas cu pas, am putea spune, gândurile tânărului.

— Ce aveţi de gând să faceţi, reluă el, după ce veţi ieşi din castel?

— Să mă întorc acolo, s-o iau şi s-o conduc la Paris.

— Şi apoi?

— Nu mai ştiu! murmură d'Assas.

— Ei bine, am să vă spun eu ce veţi face, iar dumneavoastră îmi veţi da cuvântul de onoare că veţi face ce vă spun eu. O veţi conduce pe doamna d'Etioles la Paris, apoi vă veţi face bagajul. Vă veţi urca pe cal şi vă veţi întoarce la regiment cât mai iute...

D'Assas clătină din cap.

Contele Saint-Germain îi prinse mâinile.

— Mai aveţi încă timp. Vă mai puteţi încă salva, să vă refaceţi viaţa, poate chiar să găsiţi o femeie demnă de voi, care vă va iubi, pe care o veţi putea iubi. Nu mai aveţi ce face la Paris, pentru că acum nu mai există nici un dubiu: Jeanne nu vă iubeşte şi nu vă va iubi niciodată.

— E adevărat! murmură d'Assas, înăbuşindu-şi un suspin.

— Şi pentru că v-a jurat că nu va fi a nimănui, continuă Saint-Germain ascunzându-şi un surâs, iată-vă liniştit: fără iubire dar şi fără gelozie sau suferinţă...

— Conte, întrebă cu nelinişte d'Assas, voi, care ştiţi totul, care prevedeţi totul, care ghiciţi viitorul, spuneţi-mi: îşi va ţine cuvântul?

— Vă pot afirma că a vorbit cu bună-credinţă, cu o profundă sinceritate...

— E ceea ce chiar credeţi? întrebă d'Assas, tresărind de bucurie.

— De asta sunt sigur, absolut sigur!...

— Ei bine, am să vă ascult!... Am să mă supun poruncii voastre!... Voi pleca, purtând în fundul sufletului această promisiune liniştitoare!...

— O, suflet omenesc! murmură Saint-Germain. Pot avea cuvântul vostru? reluă el, cu voce tare.

— Îl aveţi!... În jurul prânzului voi fi la Paris... pe seară voi fi pe drumul spre Auvergne.

— Adio, deci, copilul meu!... Departe de Paris, vă veţi regăsi acea fericire de care sunteţi demn. Nu daţi din cap. Iubirea trece. Ai crede că inima e moartă. Şi într-o bună zi, îţi vei da seama cu surprindere că o altă iubire o reînsufleţeşte. Veţi iubi din nou. Veţi fi fericit... Adio... Din când în când, gândiţi-vă şi la mine în zilele voastre de tristeţe, iar dacă aveţi ceva necazuri, nu ezitaţi să-mi scrieţi... căci pot face multe, d'Assas!

Mergeţi, copilul meu şi nu uitaţi că hu am să vă pierd din vedere; acolo, în garnizoana voastră sau, mai târziu, pe câmpurile de bătaie, fiţi sigur că voi veghea asupra voastră...

D'Assas, în culmea emoţiei, se aruncă în braţele acestui bărbat ciudat.

Contele de Saint-Germain îl strânse la pieptul său, apoi, făcându-i un semn de adio, se îndepărtă rapid.

D'Assas se îndreptă spre uriaşa poartă din fier forjat, ce păzea intrarea în castel.

Capitolul II Ludovic al XV-lea

— Ofiţer! Mesaj pentru rege! strigă sentinela după ce cavalerul îi explică motivul vizitei sale la castel, la o oră la care toată lumea dormea.

Căci nu era decât ora cinci şi jumătate şi noaptea era profundă.

Strigătul fu repetat de sentinela vecină şi, din gură în gură, ajunse până la postul de gardă.

Curând uşa postului se deschise. D'Assas văzu ieşind doi soldaţi, dintre care unul purta o lanternă. În faţa lor, înfăşurat în manta, mergea ofiţerul care comanda postul.

Acesta se opri la doi paşi de cavaler, de cealaltă parte a grilajului.

— Aveţi un mesaj pentru rege? întrebă el prin grilaj, încercând să vadă chipul cavalerului.

— Da, un mesaj foarte urgent, răspunse cavalerul, dezvăluindu-şi chipul.

Cine sunteţi? întrebă ofiţerul, pe care gestul cavalerului nu-l liniştise şi care, de altminteri, nu făcea altceva decât să execute consemnul.

— Cavalerul d'Assas, stegar în regimentul din Auvergne.

— Din partea cui e mesajul?... Scuzaţi-mă, dar nu vă pot lăsa să intraţi fără să ştiu.

Cavalerul rămăsese mut.

Nu prevăzuse întrebarea.

Ezită o clipă, apoi spuse:

— Nu vă pot spune.

— În acest caz, spuse ofiţerul, daţi-mi mesajul şi e] va fi remis Maiestăţii Sale la locul şi la timpul potrivit în ceea ce vă priveşte, nu veţi intra aici decât atunci când grilajele vor fi deschise, adică la ora opt.

— Domnule, zise d'Assas, mesajul pe care-l port este verbal şi nu scris. Nu am cum să vi-l dau. Dar vă asigur că e foarte grav şi foarte urgent. De el depinde, poate, viaţa regelui...

Ofiţerul rămăsese perplex.

Ultimele cuvinte ale cavalerului îl făcuseră să pălească.

Dar consemnul lui era foarte sever.

În chiar acea clipă, doi bărbaţi, care se apropiau de-a lungul părţii exterioare a grilajului, intrară în raza de lumină a lanternei.

— Regele! murmură ofiţerul.

Căci cei doi bărbaţi erau, într-adevăr, regele Ludovic al XV-lea şi valetul său de cameră Lebel. Veneau de la căsuţa de sub copaci. Iar Ludovic, apropiindu-se, auzise cuvintele, lui d'Assas:

"E vorba de viaţa regelui!"

— Tăcere, domnule! zise Ludovic al XV-lea ofiţerului care, recunoscându-l pe rege, se pregătea să ordone prezentarea onorului.

Şi, fără să-l recunoască pe d'Assas, adăugă:

— Am vrut să văd eu ochii mei cum e organizat serviciul de pază al castelului. Serviciul vostru e perfect organizat, domnule, vă felicit.

Cu acea prudenţă caracteristică familiei, Ludovic al XV-lea se făcea că ignoră ceea ce se întâmpla şi părea să nu fi auzit cuvintele care, totuşi, îl făcuseră să pălească şi-l obligaseră să se deconspire.

Ofiţerul tresări şi, cu o profundă mulţumire, se înclină până la pământ, îndepărtă santinela care se pregătea să deschidă şi desfăcu cu mâna lui lanţurile porţii.

— Aveţi grijă să-mi parvină numele vostru, domnule, zise regele intrând fără grabă: îmi plac oamenii care ştiu să-şi facă meseria. Vino, Lebel... sunt încântat de mica mea inspecţie...

— Sire, interveni atunci ofiţerul, dacă Maiestatea Sa binevoieşte să-mi permită... aş vrea să-i spun...

— Vorbiţi, domnule.

— Ei bine, Sire, iată un ofiţer care tocmai a sosit şi care are un mesaj urgent pentru rege.

— Ah! Ah! făcu neglijent regele, întorcându-se spre d'Assas, prefăcându-se că-l vede pentru întâia oară. Dumneavoastră, domnule, aveţi să-mi comunicaţi un mesaj?

— Da, Sire! zise cavalerul.

Regele tresări la auzul vocii care i se păru că îi este cunoscută.

— Cine sunteţi, domnule? întrebă Ludovic al XV-lea.

— Cavalerul d'Assas... răspunse tânărul, făcând doi paşi.

De data asta regele fremătă. Un val de sânge îi urcă la cap. După conversaţia avută cu Juliette, d'Assas nu mai era decât un rival detestat.

O secundă fu pe punctul de a da un ordin de arestare.

Dar curiozitatea de a afla ce dorea să-i spună tânărul fu mai puternică.

— Şi spuneţi că aveţi un mesaj?

— Da, Sire, un mesaj verbal pe care trebuie să-l transmit regelui, — regelui singur.

— În cazul acesta, urmaţi-mă, zise Ludovic al XV-lea. Domnule, adăugă el întorcându-se spre ofiţer, însoţiţi-mă.

După care şopti câteva cuvinte la urechea lui Lebel, care se îndepărtă rapid.

D'Assas era mult prea loial pentru a se gândi că Ludovic al XV-lea, rugându-l pe ofiţer să-l însoţească, avea nevoie să-şi asigure un apărător împotriva unui atac neprevăzut.

Regele îl bănuia deci pe cavaler capabil să facă vreun gest necugetat?...

E foarte probabil, căci în ciuda confuziei ofiţerului care se străduia să rămână la locul lui, la câţiva paşi în urmă, Ludovic îl obliga să meargă lângă el.

Regele ajunse la apartamentele sale şi pătrunse într-un salonaş unde era aşteptat de Lebel.

Valetul de cameră făcu un semn discret în direcţia regelui, pe care d'Assas, pierdut în gândurile sale, nu-l văzu.

Semnul dădea de înţeles că în camerele vecine erau puse gărzi şi că regele putea sta liniştit.

Regele îi concedie pe Lebel şi pe ofiţer şi se aşeză în spatele unei mese mari care putea servi la nevoie de adăpost improvizat.

Şi, cu o voce tremurătoare, îl interpelă pe cavaler:

— Vă ascult, domnule!

În acelaşi timp se juca maşinal cu un mic gong care se găsea pe masă, la îndemâna sa. La prima lovitură de gong douăzeci de oameni înarmaţi i-ar fi sărit în ajutor.

— Sire, zise d'Assas, mi-am luat obligaţia să o avertizez pe Maiestatea Voastră că este pândita de o mare primejdie dacă va intra în casa ascunsă sub copaci, în dreapta castelului.

Regele nu avu nici cea mai mică reacţie la auzul cuvintelor lui d'Assas; părea că nici măcar nu le auzise.

— Este vorba, Sire, de o casă frumoasă pe care Maiestatea Voastră o cunoaşte şi unde trebuie să fiţi atras sub pretextul că regele e chemat acolo de o... doamnă... pe care regele o cunoaşte.

D'Assas pălise foarte tare în timp ce rostea aceste cuvinte.

Pe când regele, iată ce gândea concret:

"Să vedem până unde vor merge cu imprudenţa. E evident că domnişorul ăsta a fost trimis de Jeanne pentru a mă determina să nu mă duc acolo în timp ce ea e plecată... neştiind că eu sunt la curent cu absenţa ei!"

Şi adăugând cu voce tare:

— Puteţi să-mi spuneţi, domnule, ce gen de pericol mă ameninţă?

— Nu vă pot spune, Sire, nu-l cunosc. Ceea ce pot spune Maiestăţii Voastre e că pericolul e grav.

— Pericolul ăsta... există... acolo? În casa aceea?... şi nu în altă parte?

— În mod sigur, Sire!

— Şi, fără îndoială, e iminent?

— Cuvântul este exact, Sire: iminent, acesta e cuvântul potrivit.

— În aşa fel încât dacă m-aş fi dus chiar în seara aceasta în casa cu pricina, poate că n-aş mai fi ieşit viu... pentru că mai devreme aţi spus că e o problemă de viaţă şi de moarte!...

— Iertaţi-mă, Sire, vă repet că ignor natura pericolului sau dacă se vrea viaţa Maiestăţii Voastre, chiar dacă e de temut un astfel de pericol. Eu spun numai că un grav pericol îl ameninţă pe rege dacă se va duce în acea casă. Oameni care-i vor rău regelui şi pe care eu nu-i cunosc, aşteptând să acţioneze cu prima ocazie, ar fi putut foarte bine să acţioneze în chiar această noapte, dacă li s-ar fi prezentat ocazia.

Regele insistă:

— Deci, dacă m-aş fi dus în noaptea asta în casa de sub copaci, ar fi făcut-o?

— Da, Sire! răspunse d'Assas.

Regele schiţă un surâs ciudat.

În timpul acesta d'Assas suferea crâncen.

În faţa lui se afla bărbatul pe care-l iubea Jeanne.

Îşi îndeplinea cu loialitate misiunea şi nici măcar nu era îngrijorat de aerul bizar al regelui, de liniştea pe care acesta o trăda, de întrebările puse, pe un ton sec şi fără gratitudinea care ar fi fost normal s-o manifeste după mesajul primit şi care era de o atât de mare importanţă.

D'Assas îi arunca lui Ludovic al XV-lea priviri ardente în care străluceau flăcările geloziei.

Iar regele lua notă de aceste priviri, interpretându-le în felul său.

— Bine, să recapitulăm, reluă Ludovic al XV-lea, aţi venit deci în fuga mare la castel pentru a mă avertiza, la o oră la care toată lumea doarme, să nu mă mai duc la casa de sub copaci?

— Aşa e, Sire! Şi dacă Maiestatea Voastră ar fi dormit, aş fi implorat să fie trezită pentru a-i face cunoscut acest avertisment. Căci jurasem să-l previn pe rege fără întârziere.

Ludovic al XV-lea păstra liniştea. Pe deasupra arunca adesea priviri ciudate spre cavalerul care, în cea mai corectă dintre atitudini, aştepta continuarea interogatoriului.

Altul în locul lui ar fi putut să-şi pună întrebări asupra ciudatei indiferenţe a regelui şi s-ar fi mirat să nu primească nici cea mai mică mulţumire.

Dar d'Assas nu se gândea la nici unul din aceste lucruri.

Adevărul e că d'Assas suferea, iar suferinţa îl orbea.

Căuta cu curiozitate pe chipul regelui trăsăturile acelei frumuseţi care ar fi putut s-o seducă pe Jeanne. Şi în naivitatea lui îşi zicea că Ludovic al XV-lea este într-adevăr frumos... mai frumos decât el!

Această suferinţă şi sentimentul geloziei deveniseră atât de puternice, de nesuportat, încât cavalerul, văzând că regele continua să păstreze, tăcerea, uită orice regulă de etichetă şi se înclină profund:

— Acum, că mi-am îndeplinit misiunea, îndrăznesc s-o implor pe Maiestatea Voastră să-mi dea liber, să-mi permită să mă retrag...

— O clipă, domnule, făcu Ludovic al XV-lea cu o voce morocănoasă. N-am terminat. Avertismentul pe care mi l-aţi adus este realmente mult prea important pentru a-l trata cu uşurinţă. Mai am deci de lămurit anumite aspecte ale problemei şi contez pe dovezile atât de manifeste ale devotamentului dumneavoastră pentru a mă ajuta, sărman rege ce mă aflu, înconjurat numai de capcane...

D'Assas tresări, iar fruntea i se împurpură uşor.

De data asta ironia era atât de evidentă încât nu se putea să nu se simtă atins de ea.

Dar tânărul nostru se mulţumi să spună numai atât:

— Sunt gata să răspund întrebărilor Maiestăţii Voastre, atât cât îmi va sta în putere s-o fac.

— Iat-o deci pe prima, domnule. Dacă în loc de a fi rege aş fi un simplu ofiţer că şi voi, domnule şi un astfel de secret ar intra în posesia mea, iată ce aş face... presupunând, bineînţeles, că aş fi un fidel şi loial supus al regelui: m-aş duce de-a dreptul la locotenentul general de poliţie care e însărcinat cu protecţia regelui... Deci, cum se face, domnule, că nu v-a venit ideea să alergaţi imediat după domnul Berryer?

— E foarte simplu, Sire, răspunse d'Assas cu o vădită răceală. Eu sunt ofiţer, nu poliţist.

Regele îşi muşcă buzele.

Se lăsă în fotoliu şi îl privi pe cavaler cu acea impertinentă curiozitate cu care priveşti o insectă prinsă în ac. D'Assas îi susţinu privirea cu un fel de simplitate gravă.

— Un poliţist, domnule! zise regele cu o voce în care începuse să clocotească furia, Când e vorba de a-l servi pe rege, orice supus loial devine poliţist.

— Nu e decât o problemă de apreciere, Sire, răspunse rece d'Assas. Pentru unii, a-l servi pe rege înseamnă a-şi face loial datoria şi, la nevoie, să se lase ucişi pe câmpul de onoare...

— Până acum sunteţi în viaţă şi bine-mersi, ricană Ludovic al XV-lea.

— Pentru alţii, continuă imperturbabil d'Assas, a-l servi pe rege înseamnă să pregăteşti trăsuri pentru a răpi femei. Aceasta e maniera de lucru a poliţiştilor. Prima e a mea — şi o prefer!

La auzul acestor cuvinte, regele se ridică, pălind de furie.

Buzele îi fremătaţi, ca şi când s-ar fi pregătit să dea un ©rdin.

Dar, reuşind să-şi stăpânească acest impuls, neîndoielnic datorită faptului că nu ştia încă tot ceea ce dorea să ştie, se mulţumi să dea din umeri şi lăsă să-i scape dispreţuitor aceste cuvinte:

— Vă găsesc, domnule, prea puţin familiarizat cu politeţea de la curte.

— Într-adevăr, Sire, ripostă incorigibil cavalerul, până acum n-am trăit decât în cazărmi.

— Nu contează. Păstraţi-vă pentru voi modul propriu de a vedea lucrurile şi faceţi-o de aşa manieră încât să nu mai aud.de el. Şi mărginiţi-vă la a-mi răspunde simplu la întrebările ce mai am a vi le pune.

D'Assas se înclină. Descoperise cu surprindere ură în atitudinea şi cuvintele regelui, acest rege pe care dorea să-l salveze.

— Cine v-a prevenit de pericolul care mă paşte? reluă Ludovic al XV-lea.

Cavalerul păstră tăcerea.

— Ei bine! Domnule... m-aţi auzit! Pericolul, l-aţi descoperit de unul singur?

— Nu, Sire, eu n-am descoperit nimic.

— Deci v-a trimis cineva?

— Da, Sire. Cineva care m-a implorat să alerg la castel imediat, ca să-l salvez pe rege... şi care m-a implorat cu lacrimi în ochi... cineva care ar muri fără îndoială dacă vi s-ar întâmpla vreo nenorocire!

Regele tresări.

Cuvintele, tonul melancolic cu care fuseseră rostite; loialitatea degajată de pe chipul nobil al cavalerului, tristeţea privirii sale, toate astea la un loc dădeau regelui sentimentul confuz al unei nedreptăţi.

Dar asta dură puţin.

Gelozia furioasă ce fierbea în inima lui Ludovic al XV-lea puse stăpânire pe el.

— Cine e persoana ce se interesează atât de mult de mine? întrebă el.

— Scuzaţi-mă, Sire, dar Maiestatea Voastră îmi cere prea mult! M-am angajat să-l previn pe rege că un pericol grav, iminent, îl ameninţă şi să-l avertizez să nu se mai întoarcă niciodată la casa de sub copaci. Atât am promis. Atât pot spune!

Regele făcu un pas spre d'Assas.

Iar eu, zise el, cer numele persoanei!...

— Regele poate face cu mine ceea ce crede de cuviinţă, dar eu nu voi pronunţa acest nume!

— O voi face eu! izbucni violent Ludovic al XV-lea. Persoana care v-a trimis e doamna d'Etioles!

Dacă trăznetul ar fi căzut la picioarele lui, cavalerul d'Assas n-ar fi fost cuprins de o atât de dureroasă stupefacţie.

Rămase interzis, alb ca varul, întrebându-se cum de cunoaşte regele acest detaliu!

Nu, el nu dorise să spună că fusese trimis de Jeanne!

Astea erau lucruri peste puterile sale!

De fapt, ce promisese el?

Să-l salveze pe rege, prevenindu-l şi nimic mai mult!

A pronunţa numele Jeannei nu însemna a-i spune:

"Iată cât de mult vă iubeşte!... Iar eu trebuie că sunt mai mult decât de plâns pentru că eu, eu care o ador, eu care mă simt rival, sunt obligat să vă spun toate astea!"...

Iar regele ştia ceea ce nu vroise să spună!...

Şi-i aruncase în faţă numele ei!

Stupefacţia cavalerului devenea tot mai mare căci regele rostise numele Jeannei, nu cu dragostea şi recunoştinţa de care ar fi trebuit să se bucure!

Ura fusese dominanta atitudinii regelui!

Sau, cel puţin, se putea desluşi o ameninţare surdă în accentul său.

— Ah! Ah! reluă regele satisfăcut de efectul cuvintelor sale şi convins că-l va zdrobi pe cavaler, vă uimeşte că ştiu deja despre ce este vorba?... Vedeţi că dacă maniera voastră de a-l servi pe rege vi se pare a fi cea mai bună... cealaltă manieră, cea a poliţiştilor... e la fel de bună, pentru că-mi permite să ştiu ceea ce refuzaţi să-mi spuneţi!

Şi văzând că d'Assas tace:

— Deci, domnule, să vedem, m-am înşelat? Deci doamna d'Etioles v-a trimis?

D'Assas se predă: nu voia să mintă. Încuviinţă din cap.

— Bine! reluă Ludovic al XV-lea. Rămâne să aflu cărui mobil s-a supus doamna d'Etioles, trimiţându-vă... făcând să-mi parvină acest mesaj... ciudat.

D'Assas începea să întrevadă un abis.

Tremura, nu pentru el, ci pentru Jeanne.

Din clipa aceea îşi uită gelozia.

— Sire, zise el mirat, ascult cuvintele voastre şi nu reuşesc să le înţeleg!... Mă întrebaţi de ce a vrut să vă salveze doamna d'Etioles?

— Bineînţeles că nu, domnule! Să nu facem confuzii! Eu vă întreb de ce doamna d'Etioles vrea să mă împiedice să mă întorc acolo unde ea trebuie să mă aştepte!

— E acelaşi lucru, Sire!...

— Asta-i părerea voastră, nu a mea! Vorbiţi, domnule! Răspundeţi dacă îndrăzniţi!

— Dacă îndrăznesc! tună cavalerul aruncându-i regelui o privire arzătoare. Ce bănuieşte Maiestatea Voastră?

— Pe Dumnezeul meu! ţipă regele dând un pumn în tăblia mesei, iată-mă acum interogat în loc de a mi se răspunde! Domnule, pe drumul spre Versailles am crezut că sunteţi nebun! Astăzi mă întreb dacă nu cumva sunteţi insolent! Ajunge! Vorbiţi!... Tăceţi?... Dar vă va costa scump!...

"Jeanne! Jeanne! îşi zicea cavalerul în gând, cu un surâs eroic, ai vrut să-l salvezi pe rege, dar nu ştiai că în acelaşi timp mă pierdeai pe mine!"

— E foarte simplu, continuă regele cu un furios hohot de râs. Regele, trebuind să fie chemat în casa de sub copaci, a găsit că-i mai plăcut să-i joace o festă şi să primească în locul lui un alt amant... dumneata, domnule!... Sau şi mai bine, doamna vroia să-şi urmeze amantul! Şi pentru că regele să nu-şi dea seama de lipsa ei, a inventat un pericol, încercând să-l convingă pe acel sărman rege că nu trebuie să încerce să intre în casa de sub copaci!... Şi cine are tupeul să-şi asume rolul de a juca sinistra comedie până la capăt?... Chiar amantul!... Dumneata, domnule!...

D'Assas încercă să protesteze.

Vocea lui Ludovic al XV-lea, la început tremurândă de un fel de indignare abia stăpânită, îşi ridicase din ce în ce mai mult diapazonul. Şi izbucni, furioasă, la aceste cuvinte:

— Voi şi doamna d'Etioles v-aţi înşelat: nu te poţi juca nepedepsit cu regele Franţei! Şi e cazul s-o aflaţi amândoi... la început voi, apoi şi ea!... Hei!

La strigătul regelui se deschiseră două uşi.

D'Assas rămase împietrit, îngrozit de gândul urmărilor atitudinii sale, văzând gărzile intrând.

Înainte de a mai putea face cel mai mic gest, de a îngăima un cuvânt de scuză, regele îi întoarse spatele şi se îndreptase cu paşi mari spre camera lui.

În locul regelui, cavalerul văzu în faţa sa pe comandantul gărzilor, care, foarte politicos, îi spuse:

— Binevoiţi a-mi da spada, domnule...

În clipa aceea, din pieptul lui d'Assas ieşi un soi de muget. Timp de mai bine de un minut mintea lui fu întunecată de un fel de nebunie. Gândul de a rezista, de a se sinucide...

Căci în felul acesta totul s-ar fi sfârşit!

Ideea de a se disculpa, de a o disculpa pe Jeanne, de a o salva.de îngrozitorul pericol pe care-l întrezărea pentru ea, fu mai puternică şi-l reţinu de la a face un gest necugetat.

Îşi scoase încet spada din teacă şi o întinse căpitanului, care îi spuse:

— Binevoiţi a mă urma, cavalere.

Imediat, câţiva soldaţi îl înconjurară pe d'Assas.

Mica trupă se puse în mişcare, cu căpitanul în frunte.

Mergeau de-a lungul coridoarelor, urcau scări, coborau, iar urcau. Cavalerul plutea ca în vis. În cele din urmă se deschise a uşă şi d'Assas se trezi într-o cameră destul de mare şi mobilată destul de convenabiL.

Numai că unica fereastră a acestei camere, aflate la etajul trei, avea gratii groase...

Camera era un fel de carceră a castelului...

D'Assas auzi uşa închizându-se, zăvoarele solide alunecând fără prea mult zgomot în locaşurile lor, dovedind că cineva avea permanent grijă să fie bine unse Era prizonier pentru a doua oară! Iar de data aceasta era convins că nimeni nu mai avea interesul să-l scoată din carceră!

Tocmai când avea nevoie mai mult decât oricând de libertate pentru a o apăra pe Jeanne, pentru a o salva dacă va fi nevoie!

Capitolul III Doamna D'Etioles

Rămasă singură în casa din străduţa Rezervoarelor, Jeanne trăise intens, timp de câteva minute, explicaţia pe care tocmai o avusese cu cavalerul d'Assas.

Ca o concluzie a celor întâmplate, renunţase la iubirea sa pentru Ludovic al XV-lea.

Jurase că niciodată să nu mai aparţină cuiva, fie el regele, sau oricine altcineva.

Un suspin profund îi umflă pieptul.

Se căia deja de sacrificiul pe care abia şi-l impusese?

Nu... cavalerul i se părea pe de-a-ntregul demn de acest sacrificiu: la generozitatea lui, răspunse cu o altă dovadă de generozitate şi nimic mai mult!

Era imposibil să afirmi că Jeanne l-ar fi iubit câtuşi de puţin pe cavalerul d'Assas.

Dar putem afirma că sentimentul foarte aparte, puţin ciudat, pe care i-l inspira cavalerul era mai mult decât admiraţie sau afecţiune.

Nu-l iubea; singurul motiv era dragostea ei pentru rege.

Dar îi părea rău că nu-l iubeşte.

Spunându-i cavalerului că a cunoscut-o prea târziu, ea spusese cu mult mai mult decât adevărul: era ceva profund şi tulburător.

D'Assas părea a fi precum unul dintre acei semizei din legendele antice, dar cu un plus de farmec graţios. Era încarnarea bravurii. Era imposibil să-ţi închipui o mai strălucitoare loialitate. Era frumos. Aflat în floarea tinereţii, era de o delicioasă prospeţime.

Astfel încât d'Assas era ca unul din acei Feţi-Frumoşi din basmele cu zâne care, în atât de frumoasele poveşti ale domnului Perrault, cutreierau lumea pentru a reda libertăţii prinţesele înlănţuite.

Iată ce fel de imagine îşi făcuse Jeanne în ceea ce-l priveşte pe cavaler.

Nenorocirea pentru el — ca şi pentru ea — era că acum Jeanne iubea pe un altul.

Între cei doi nu încăpea nici o comparaţie.

Numai că celălalt era regele! Puterea, prestigiul, gloria, strălucirea, totul era o oglindă fermecată ce-i îmbăta sufletul ei vesel de ciocârlie.

Iată de ce Jeanne nu regreta sacrificiul iubirii, pe care tocmai îl făcuse.

Iată însă şi de ce suspina gândindu-se la acest sacrificiu.

Vitează, ea se hotărî să se ţină tare şi cu toate că avea inima grea, iar ochii îi erau plini de lacrimi, se aşeză în faţa clavecinului şi-şi lăsă degetele să rătăcească delicat pe clapele sidefii.

Gândurile sale erau plecate în căutarea aventurii.

Adesea era cuprinsă de spaimă din pricina acelui pericol misterios care-l ameninţase pe rege. Dar imediat îşi zicea că regele va fi cu siguranţă salvat...

Salvat datorită ei!... un fel de orgoliu tandru şi naiv o cuprindea când se gândea la acest lucru. Fruntea i se împurpură. Degetele, pe clape, executau o improvizaţie strălucitoare şi melancolică în acelaşi timp.

Căci ea improviza.

Arareori interpreta lucrări cunoscute. Cea mai mare parte a timpului îşi lăsa imaginaţia să hoinărească pe aripile armoniei.

Şi aproape întotdeauna aceste improvizaţii proaspete, delicate, afectând un ritm de dans... dar un dans făcut pentru nişte fiinţe aeriene, pentru zâne... sau pentru copii.

În felul acesta, într-o zi, aflându-se într-o stare de spirit aproape în întregime asemănătoare cu cea de acum, Jeanne găsise armoniile acelea atât de frumoase, de tandre, de o veselie atât de melancolică: "Nu vom mai merge în pădure"...

Jeanne era hotărâtă să nu se culce.

Oricât ar fi fost de obosită, era hotărâtă să aştepte întoarcerea cavalerului şi să se lase condusă de el la Paris, imediat ce va avea asigurarea lui formală că regele era salvat.

De altminteri ea nu prea simţea oboseala: constituţia ei, nervoasă în exces, îi permitea rezistenţe prelungite pe care le plătea apoi foarte scump prin crize de suspin sau leşinuri.

Orele se scurgeau, iar cavalerul nu mai venea.

La un moment dat răsună gongul, făcând-o să tresară. Privi spre pendulă: era ora şapte a dimineţii...

Nu era încă neliniştită.

Se ridică alene din faţa clavecinului şi începu să inspecteze apartamentul în care se găsea.

Cu un semn din cap aproba, ca o distinsă cunoscătoare, ce se afla, bunul gust ce domnise la amenajarea camerelor.

Era evident că cel care hotărâse decorarea apartamentului era un fin şi perfect cunoscător. Nu era o culme a luxului şi rafinamentului, dar un aranjament fericit şi lucrurile de cea mai bună calitate făceau ca rezultatul să să fie de un farmec particular.

În cursul inspecţiei, făcută mai mult pentru a trece mai uşor timpul aşteptării, Jeanne ajunse şi în faţa dormitorului, pe care-l inspectă cu privirea, din pragul uşii.

Nu intră în dormitor!...

Se mulţumi să constate că dormitorul era în armonie cu restul apartamentului şi un surâs vag, în acelaşi timp trist şi maliţios — ca şi sufletul ei! — rătăci pe buzele ei frumoase, acum uşor palide.

Reveni în salonaş.

Cine ar fi putut aranja astfel micul apartament?!

Cavalerul d'Assas?

Îi era foarte greu să creadă acest lucru, d'Assas fiind un biet ofiţeraş, a cărui unică sursă de venit, solda, abia îi ajungea să trăiască de pe o lună pe alta. Regele nu era prea darnic cu cei ce-l slujeau!... Ca să nu mai vorbim că nici nu se prea omora să le-o plătească la timp.

Când regele cheltuise puţin cam mult pentru micile şi nevinovatele sale plăceri şi când nu s-au găsit mijloacele sau motivele să pună un nou impozit, care să acopere gaura din buget, n-au avut ce face şi au închis pentru o lună ghişeele de plată ale statului.

Ofiţerii au strigat, furioşi. I-au lăsat să strige, căci toată lumea se aştepta că, mai devreme sau mai târziu, se va ajunge şi aici, iar soldele se vor plăti cu întârziere.

Pendula din porţelan de Saxa pusă pe marginea din marmură şlefuită a căminului bătu ora opt a dimineţii salutând asistenţa cu doi marchizi din biscuit pictat în colori tandre.

Jeanne începu să se enerveze.

Atmosferă puţin, cam apăsătoare ce domnea în salon începea să-şi pună amprenta asupra ei.

Se duse la fereastră s-o deschidă, vrând să lase să intre în salon puţină lumină şi aer proaspăt.

Groasele draperii din mătase grea erau închise ermetic. Le trase. Afară, prin sticla ferestrei văzu că obloanele din lemn plin erau închise.

Vru să le deschidă. Atunci constată cu uimire, dar fără spaimă că fereastra nu avea nici un mecanism de deschidere. Mai mult chiar, fereastra părea închisă şi blocată de multă vreme.

Se duse la fereastra din sufragerie: acelaşi lucru!...

Alergă la cea din dormitor: aceeaşi închidere ermetică şi aceleaşi obloane din lemn masiv, bine închise!

Începu să fie cuprinsă de o frică surdă, ce nu avea mult până să treacă pragul ce o despărţea de spaimă.

Alergă la uşă şi vru s-o deschidă. Uşa era bine încuiată!...

"Oh! îşi zicea ea, înspăimântată, ce se întâmplă? Unde sunt?... Ce e cu casa asta misterioasă?... De ce sunt închisă?"

Şi, dominându-le pe toate celelalte, o altă întrebare îşi făcea loc în mintea ei, cu toată vigoarea.

"Cine m-a închis?... Cine ar putea avea interes să mă închidă?"

Imposibil să găsească un răspuns.

Timp de o oră parcurse apartamentul în lung şi m lat în speranţa că va găsi un mijloc oarecare de a ieşi sau de a deschide uşa: deschise dulapurile, se întoarse de sute de ori la ferestre şi la uşă.

Trebuie să se supună evidenţei...

Era prizonieră!...

Dar de ce? Şi de către cine? se întreba ea, mai mult iritată decât înspăimântată.

Şi d'Assas! De ce nu mai venea? Ce i se întâmplase?...

De altminteri nu fusese nici o clipă în care să-l bănuiască a fi complice acestui fel de sechestrare căreia îi căzuse victimă.

Se temea că nu cumva să fi căzut şi el într-o cursă.

Brusc, un gând începu s-o terorizeze.

Dacă şi d'Assas era prizonier, ca şi ea... ei bine... n-ar fi putut ajunge până la rege! Nu l-a putut preveni!...

Regele era pierdut!...

"E îngrozitor, îşi zicea ea, dar acum văd clar! Oribila urzeală îmi apare cu toate detaliile sale murdare!... E evident că oamenii a căror existenţă mi-a fost dezvăluită de Julie şi-au postat agenţii lor în jurul casei... şi ne-au urmărit, pe mine şi pe d'Assas..."

Ajunsă în acest punct cu raţionamentul, dădu de un obstacol.

Oamenii de care-i vorbise Julie putuseră pătrunde în casa în care o condusese d'Assas şi unde se găsea acum?

Că l-ar fi putut aştepta la ieşire pe cavaler, împiedicându-l să ajungă la rege, din nefericire era foarte probabil, pentru că d'Assas ar fi trebuit să se întoarcă de cel puţin două ore!

Dar că ar fi putut pătrunde înăuntru pentru a o încuia pe ea!... Era de necrezut! Şi cu toate astea, o făcuseră!

Oh!... Nu avea decât o singură explicaţie pentru toate astea, o explicaţie teribilă.

Aceea că locul în care o condusese d'Assas le aparţine celor de care se temea!... Care n-ar fi avut nevoie să pătrundă până la ea!... Dimpotrivă, îi aşteptaseră!...

Dar atunci... d'Assas... oh! Nu, nu! De o mie de ori nu!

Şi-ar fi smuls mai degrabă inima decât să-l bănuiască!...

Zdrobită de oboseală şi de teamă, ameţită de această încâlceală de mistere stufoase ca o pădure întunecoasă, Jeanne se lăsă să cadă pe o canapea şi începu să suspine...

Ca apoi să se întindă pe canapea: incapabilă să reziste mult timp oboselii fizice şi psihice, ca şi presiunii morale, închise ochii poate leşinată, poate adormită.

Oricum, dacă ar fi leşinat, somnul urma firesc leşinului şi va rămâne cufundată în această toropeală până spre orele patru ale după amiezii.

Oră la care, cu ochii încă închişi, i se păru că aude paşii uşori şi rapizi ai unei femei care venea şi plecă. Auzi zgomotul veselei care era aranjată pe o masă, clinchetul vesel al paharelor ciocnite.

Crezu că visează!

— Suzon, murmură ea, tu eşti?...

I se părea că n-a părăsit casa de sub copaci şi că cea pe care o auzea era subreta ei.

Deschise ochii. Spre marea sa disperare, nu era Suzon. Şi nici nu era în casa de sub copaci...

Brusc, se trezi la realitate.

Femeia pe care o auzise era o frumoasă subretă care aşeza masa în sufragerie.

Jeanne se ridică.

Subreta o auzi, se întoarse spre ea, surâzându-i drăguţ şi spunându-i:

— Cred că doamna s-a odihnit bine...

— Cine sunteţi? o întrebă Jeanne.

— Cum! Doamna nu mă recunoaşte? Doamna nu s-a trezit încă bine dacă n-o recunoaşte pe Suzon, fidela ei subretă.

Jeanne fu scuturată de un frison. Avea un nou motiv de spaimă.

Se pâre că doreau să o aducă în pragul nebuniei!...

Cu toate astea se ţinu bine şi, aruncându-i o privire dispreţuitoare subretei, îi spuse:

— Recunosc că nu sunteţi Suzon, fie şi numai pentru faptul că Suzon nu ar fi acceptat să fie un călău!

Necunoscută tuşi uşor, ca şi când ar fi fost stânjenită.

Apoi spuse:

— Pot s-o asigur pe doamna că mă numesc Suzon. În plus, pot să-i spun că nu sunt aici pe post de călău, ci pur şi simplu pentru a o servi. Aşa că, dacă doamnei îi este foame...

Făcu un gest larg spre masa aşezată cum o cereau regulile etichetei.

Era chiar masa unde cinase faţă în faţă cu cavalerul!

— Dar vreţi să mă păstraţi ca prizonieră în această casă! ţipă Jeanne tremurând.

— Oh! Nu, doamnă... nu sunteţi deloc prizonieră! spuse subreta cu acelaşi zâmbet subţire. Doamna mă poate crede...

— În acest caz, pot ieşi?... Pot pleca, deci?...

— Astăzi nu, doamnă!... Există un pericol dacă doamna ar pleca astăzi... Doamna ar face mai bine să nu se mai agite şi să se aşeze la masă.

Jeanne nu răspunse acestei invitaţii.

Dar se duse iute spre subretă şi-i prinse mâinile în ale ei:

— Deci, te numeşti Suzon.

— Da, doamnă...

— Ei bine? Suzon, ascultă-mă... Vrei...

Se opri pentru a-şi opri bătăile inimii.

— Sunt întotdeauna dispusă, să fac tot ceea ce ar putea îi pe placul doamnei, răspunse subreta.

— Vrei să câştigi douăzeci de mii de livre? întrebă Jeanne pe neaşteptate.

— Dumnezeule, dacă vreau? O fată sărmană ca mine!... Doamnă, spuneţi-mi repede ce trebuie să fac!...

— Simplu, deschide-mi uşa!

— Oh! exclamă subreta cu regret, doamna râde de mine!

— Cincizeci de mii de livre! făcu Jeanne.

— Ce nefericire, Dumnezeule mare, ce păcat că nu pot!

— O sută de mii de livre!...

— Dar, doamnă, îmi oferiţi un milion pe care nu-l pot câştiga!

— De ce? Oh! De ce?...

— Păi... pentru că sunt închisă împreună cu doamnă, de asta!

— Doamnă, încetaţi să mai încercaţi a o corupe. Suzon e incoruptibilă!

Cuvintele fuseseră pronunţate de o voce care venea din spatele Jeannei, pe un ton calm şi rece.

Jeanne se întoarse cu o mişcare energică. Şi văzu un bărbat care o privea ţintă, cu o atenţie îngăduitoare şi politicoasă.

La vederea bărbatului, Jeanne făcu o mişcare care trăda o profundă spaimă.

Nu-l văzuse şi nici nu-l auzise intrând pe bărbatul ce-i vorbea atât de rece!

Cine era bărbatul?...

Jeanne îl examină cu spaimă şi uimire, în timp ce el schiţă un gest scurt spre Suzon, sau spre cea care pretindea a se numi aşa. Subreta dispăru imediat într-o cameră vecină, închizând uşa în spatele ei.

Bărbatul, între două vârste, avea o figură gravă şi mândră. Purta cu o deosebită eleganţă somptuosul costum al seniorilor din acei ani.

Spada sa de paradă avea mânerul bătut cu diamante.

Purta pălăria sub braţ şi, după ce subreta dispăru din cameră, se înclină respectuos.

Bărbatul care apărea atât de misterios în existenţa Jeannei era omniprezentul domn Jacques.

Nu mai avea fizionomia aceea modestă şi chiar umilă ce se potrivea atât de bine cu veşmintele sale burgheze.

Când sfârşi examinarea necunoscutului intrat atât de misterios, Jeanne, chiar dacă nu se simţea liniştită, îşi mai potolise din acea spaimă care o paralizase la început...

— Cine sunteţi, domnule? întrebă ea cu acea armonioasă demnitate care-i venea atât de bine.

— Doamnă, zise domnul Jacques, numele meu nu are mare importanţă în clipa de faţă. Mai important e ca dumneavoastră să fiţi liniştită în privinţa intenţiilor mele. Avem de. Discutat, doamnă şi aş dori ca dumneavoastră să-mi faceţi onoarea de a mă asculta şi de a-mi răspunde liberă de orice constrângeri şi de orice temeri... şi mai ales cu imparţialitate...

— Totuşi, domnule, mă văd prizonieră aici, în dispreţ total al legii şi al oricăror obiceiuri!...

— Am să vă răspund şi la aceste lucruri, doamnă şi sper că răspunsul nu mă va dezonora... Dar, vă implor, s-o luăm metodic. Dacă credeţi ce v-am spus şi pentru a dobândi acea libertate a spiritului de care tocmai am vorbit ar fi poate mai bine dacă aţi binevoi să mâncaţi ceva... Nu aţi mâncat nimic din noaptea trecută, iar foamea nu este un sfetnic bun pentru spiritul unei tinere şi delicate femei... chiar şi atunci când acea femeie are curajul şi spiritul pe care toată lumea le admiră la doamna d'Etioles... Îmi permiteţi s-o chem pe subretă?

— Inutil, domnule, spuse Jeanne, scuturând din cap:

— Înmuiaţi cel puţin aceşti biscuiţi în aceste două degete de vin de Spania.

În timpul acesta, cu o eleganţă desăvârşita, domnul Jacques turnă cu mâna lui întunecatele rubine lichide ale unui vin generos într-un pahar de cristal pe care-l întinse Jeannei, împreună cu o farfurioară cu biscuiţi.

Jeanne refuză farfurioara, dar luă paharul, pe care-l goli dintr-o înghiţitură.

Efectul fu aproape instantaneu şi benefic, dovadă că obrajii ei palizi prinseră puţină culoare.

— Sunt gata să vă ascult şi să vă răspund.

— Voi începe deci prin a mă scuza, doamnă, pentru penibila nevoie care mă obligă să vă ţin aici împotriva voinţei dumneavoastră. Mă veţi putea ierta vreodată? Poate... dacă într-o bună zi veţi afla cine sunt şi în numele căror auguste interese acţionez... în orice caz ţin să vă dau asigurarea formală că nu numai că nu vă voi face nici un rău, dar chiar că veţi fi liberă peste puţin timp.

— Domnule, aştept să-mi explicaţi pentru care motiv m-aţi sechestrat. Nu ştiu dacă vă voi ierta vreodată. Nu cred... dar aş vrea cel puţin să am o explicaţie.

— Explicaţia e simplă, dar şi foarte complicată în acelaşi timp. De asemenea îndrăznesc să vă implor să trecem peste anumite obscurităţi sau să le supliniţi cu inteligenţa voastră vie. Vă spuneam că reprezint interese foarte grave... Deşi sunt convins că n-aţi făcut-o conştient, cu o tenacitate care nu o dată m-a adus în pragul disperării, v-aţi pus în calea intereselor mele...

Domnul Jacques păstră câteva clipe tăcerea. Părea a fi emoţionat.

"Care erau acele grave interese de care vorbea?"

Jeanne se întreba cu teamă şi printr-o ciudată asociaţie de idei persoana regelui îi apăru în faţa ochilor.

Imediat se gândi la d'Assas... la misiunea pe care o acceptase cu atâta noblеţe.

D'Assas nu se mai întorsese!...

Ajunsese până la rege? Fusese oprit pe drum de oamenii celui care se afla acum în faţa ei?

Hotărî afle cu orice preţ şi imediat.

— O clipă, domnule! spuse ea în momentul în care domnul Jacques se pregătea să-şi continue spusele.

— Vorbiţi, doamnă... voi fi foarte fericit să vă răspund, dacă am s-o pot face!

— Puteţi... fără îndoială că puteţi... Eu am venit aici noaptea trecută însoţită de un tânăr...

— Domnul cavaler d'Assas, zise liniştit domnul Jacques.

Şi pe faţa lui nu apăru nici măcar umbra unui surâs ce ar fi putut sublinia ceea ce ar fi putut fi scandalos în acest eveniment.

Căci, mă rog!... Doamna d'Etioles şi cavalerul d'Assas petrecuseră noaptea împreună.

— Despre el e vorba! exclamă Jeanne cu o bucurie care-l făcu să tresară pe interlocutorul ei.

— Vă interesează în mod deosebit acest tânăr? o întrebă el foarte prompt.

— Da, răspunse simplu Jeanne. Mă interesează în primul rând ca persoană şi apoi pentru misiunea pe care a jurat s-o ducă la bun sfârşit...

— O misiune! exclamă domnul Jacques pălind. I-aţi dat o misiune domnului d'Assas?

— Da! răspunse Jeanne surprinsă de alternarea pe care o descoperise în vocea inter-locutorului ei.

Apoi, părând că-şi recăpătase sîngele-rece, reveni la Jeanne.

— Despre ce misiune e vorba, doamnă?... Trebuie s-o ştiu cu orice preţ.

Jeanne era o diplomată înnăscută: înţelese perfect că bărbatul pe care-l avea în faţă era obişnuit cu dificilă şi profunda ştiinţă a disimulării. Citise pe chipul lui voinţa de nezdruncinat de a nu se lăsa pătruns... ghicit.

Şi cu toate acestea necunoscutul lăsase să-i scape semne de agitaţie şi aproape de teamă.

Deci era foarte grav pentru el faptul că d'Assas avea o misiune de îndeplinit!...

O misiune din partea ei!...

Jeanne simţea că acolo era cheia misterului.

Şi, ca un adevărat diplomat, hotărî să spună adevărul. Căci nimic nu e mai descumpănitor în astfel de ocazii decât adevărul spus fără părtinire...

— Domnule, spuse ea, nu vă cunosc. Singurul lucru pe care-l cunosc despre dumneavoastră este că-mi sunteţi temnicer, în ciuda tuturor legilor. Am motive să cred că noi vom fi, mai devreme sau mai târziu, duşmani pe faţă şi mai cred că şi până acum am fost duşmani, în secret. Cu toate astea îmi cereţi o dovadă de încredere.

— În interesul vostru, zise domnul Jacques. Să zicem, dacă vă place mai mult aşa, că ar fi în interesul meu; dar vă jur că în clipa aceasta interesul meu este subordonat interesului vostru... Vorbiţi deci deschis dacă nu vreţi să li se întâmple mari nenorociri cavalerului d'Assas şi multor altora.

Jeanne tremura.

Altora!... Despre rege era vorba, fără îndoială!...

— Voi fi cinstită, zise ea. În aceste ultime zile am locuit într-o casă ce se adăposteşte sub nişte copaci uriaşi, în partea dreaptă a castelului.

Domnul Jacques închise ochii, fie pentru a se reculege, fie pentru a pune un voal pe gândurile sale.

— În această casă, continuă Jeanne, am fost prevenită de faptul că se pune la cale o cursă împotriva... unei persoane... la care eu ţin foarte mult... fie... mai mult ca la viaţa mea!...

Domnul Jacques îşi deschise lent pleoapele, îi aruncă o privire scurtă Jeannei, apoi le închise la loc, întrebându-se:

"Pe rege îl iubeşte? Sau pe d'Assas? Sau pe amândoi?"

— Pentru a salva persoana de care v-am vorbit, reluă Jeanne, am fost nevoită să plec din această casă... Afară l-am întâlnit pe domnul cavaler d'Assas care m-a condus aici?.. Iar cursa consta în cele ce vă voi spune acum... Persoana de care v-am vorbit... trebuia atrasă... în casa de care v-am vorbit, sub pretextul de a mă vedea. Trebuia deci s-o previn cât mai repede că nu mă mai aflăm în acea casă; este sarcina pe care a binevoit să şi-o asume domnul d'Assas.

Domnul Jacques tresări de mirare şi, de ce nu, poate şi de admiraţie.

— D'Assas s-a însărcinat cu asta? întrebă el.

Da, domnule.

— D'Assas şi-a luat răspunderea să-l salveze... pe Ludovic al XV-lea?...

Jeanne se sumeţi brusc:

— Cine v-a spus că e vorba de rege? întrebă ea sacadat.

Domnul Jacques ridică din umeri.

— Copila mea, zise el surâzând, cunosc toată istoria cu casa de sub copaci... Dar asta nu are nici o importanţă... Deci, pe cavalerul d'Assas l-aţi trimis la rege?... Şi el a acceptat?...

— Da! spuse doamna d'Etioles.

Domnul Jacques rămase pe gânduri câteva minute.

"Deci e adevărat că iubirea e capabilă de acte de eroism? se întrebă el, scoţând un lung suspin. Ah! Copiii ăştia doi îmi dau mai multă bătaie de cap decât un întreg regiment de miniştri cu hachiţele lor!"

— Domnule, reluă după un timp Jeanne, cu o voce tremurătoare, vă voi considera absolvit de răul ce mi l-aţi făcut, dacă-mi veţi spune, dacă-mi veţi confirma că domnul d'Assas l-a văzut pe rege... dacă a reuşit să-l avertizeze!

— Deci îl iubiţi pe acest rege?...

— Din tot sufletul, spuse simplu Jeanne.

— Perfect, doamnă, liniştiţi-vă! În acest moment nu ştiu încă dacă domnul d'Assas a reuşit să-l vadă pe rege. Dar vă pot jura pe Cristos şi vă pot spune că am făcut extrem de rar astfel de jurăminte, că pe rege nu-l paşte nici un fel de pericol.

— Regele nu-i în pericol! exclamă Jeanne, tremurând de bucurie.

— Mai mult ca sigur! Chiar dacă se va întoarce în casa pe care aţi părăsit-o!

— Oh! murmură Jeanne, prinzându-şi fruntea în palme, ce vrea să însemne asta!

— Asta înseamnă, copila mea, că a existat şi există cu adevărat o capcană; numai că ea este îndreptata nu împotriva regelui, ci împotriva voastră!...

— Împotriva mea! Cine are deci interes...

— Îl iubiţi pe rege, nu-i aşa?

— Din tot sufletul, doar v-am mai spus!

— Ei bine, n-ar putea exista şi o altă femeie care să-l iubească la fel?...

— O altă femeie! murmură Jeanne, pălind, cu inima strânsă, în timp ce domnul Jacques o privea cu atenţie.

— Şi dacă o alta împărtăşeşte aceleaşi sentimente ca şi voi, reluă domnul Jacques, da şi dacă această femeie fiind mai hotărâtă, mai îndrăzneaţă mai voluntară, decisă la orice, a ales calea cea mai grea, aceea de a vi se substitui! Şi dacă ea a reuşit să cumpere cu bani grei cinstea servitoarei voastre Suzon! Şi dacă ea s-a prezentat a fi doamna d'Etioles!?

Jeanne scoase un ţipăt teribil:

— Imposibil!... Oh! Imposibil!... Ar fi imposibil!...

— Dacă această femeie, încheie domnul Jacques, vă va fi convins să fugiţi!... Şi dacă, liniştită, l-a aşteptat pe rege!...

— Îngrozitor!... îngrozitor!... bâigui Jeanne.

— Chiar mai mult! continuă domnul Jacques, prinzându-i mâinile în ale sale, femeia aceasta l-a prevenit pe rege că-l aşteptaţi!...

— Oh! Simt că-mi pierd capul!...

— Şi regele, regele! continuă domnul Jacques, strângându-i mâinile, regele s-a dus acolo, crezând că vă găseşte pe voi! La început Ludovic al XV-lea s-a supărat, văzându-se înşelat!... Apoi...

— Terminaţi! strigă nefericita femeie.

— Apoi, văzând femeia superbă, tandră, drăgăstoasă... a iertat... şi şi-a petrecut noaptea în braţele ei... noaptea pe care voi v-aţi petrecut-o încercând să găsiţi o cale pentru a-l salva!

— Imposibil! Credeţi-mă, e imposibil!

— Şi de ce ar fi imposibil?

— Pentru că regele mă iubeşte! strigă Jeanne, foarte emoţionată, roşie mai mult din pricina strigătului decât din pricina iubirii mărturisite, frumoasă în încrederea şi puritatea ei sufletească.

Domnul Jacques păru să ezite câteva minute. Poate simţea într-un fel un regret că trebuia să zdrobească acel giuvaer care era inima Jeannei.

Teribilă şi nemiloasă politică, al cărui slujitor era, a fost mai puternică decât sentimentele creştineşti ale unui slujitor al Domnului, căci reluă:

— Deci nu mă credeţi când vă spun că regele şi-a petrecut noaptea în casa aceea?

— Nu; nu!... aş prefera să cred mai degrabă în propria-mi decădere!

— Aşadar, chiar în ciuda evidenţelor, nu veţi crede nici că se va întoarce acolo, cu toate că a fost avertizat de domnul cavaler d'Assas că ar fi ameninţat de un pericol în acel loc! Ei bine, copila mea, aşteptaţi până diseară... e vorba de câteva ore... Mă oblig să vă conving de faptul că regele nu numai că nu vă iubeşte, dar şi că o iubeşte pe cea care v-a luat locul... contesa du Barry!...

Rostind aceste cuvinte, domnul Jacques, lăsând-o pe Jeanne împietrită, dispăru din cameră ca prin farmec.

Jeanne rămase câteva secunde ca şi leşinată, abia mai respirând.

"Oh! murmură ea revenindu-şi, trebuie ca acest om să vorbească!... să spună tot ce ştie!... Regele nu mă iubeşte Această femeie, această Julie... e contesa du Barry!... Haida de!... Ştiu eu cum să fac să-mi spună tot adevărul!"

Alergă spre camera unde credea că a dispărut necunoscutul.

Nu văzu pe nimeni.

Căută prin tot apartamentul.

Domnul Jacques dispăruse!...

Domnul Jacques, cum bine aţi înţeles, nu era chiar o fantomă, care să se poată pierde în peisaj, trecând prin ziduri; explicaţia era mult mai simplă: ca mai toate casele din acele vremuri agitate şi cu atât mai mult casa unui personaj cu preocupări mai puţin ortodoxe, avea pasaje secrete protejate de ziduri false, cu intrări şi ieşiri care se închideau ermetic.

La două ore după discuţia cu Jeanne, care-l hotărâse să meargă până la capăt, domnul Jacques ştia trei lucruri extrem de importante:

Primul era că d'Assas reuşise să ajungă la rege.

Al doilea, urmare firească a celui dintâi, că d'Assas fusese arestat.

Al treilea, că regele era perfect hotărât să se întoarcă la casa de sub copaci.

Şi îşi luă măsuri în consecinţă.

Spre orele zece ale serii apăru în faţa Jeannei folosindu-se de aceleaşi treceri misterioase. Aflase de la subretă că tânăra femeie consimţise să mănânce câte ceva şi că, după aceea, nu făcuse altceva decât să plângă.

Într-adevăr, o văzu palidă şi cu chipul răvăşit, cu o privire ce părea a cere milostivenie din partea destinului.

O umbră de milă trecu pe faţa domnului Jacques.

Dar, cum am mai spus, era hotărât să meargă până la capăt.

— Doamnă, zise el cu blândeţe, vreţi să mă urmaţi?

— Sunt gata! zise Jeanne cu mai multă fermitate decât s-ar fi putut crede în starea în care se afla.

Îşi îmbrăcă imediat mantoul şi îşi ascunse chipul în capişon. Acest lucru i se păru fără îndoială insuficient domnului Jacques căci îi întinse tinerei femei o mască din catifea neagră, pe care aceasta şi-o puse pe figură fără cel mai mic comentariu.

Şi el era îmbrăcat cu o mantie largă, de culoare neagră şi avea chipul acoperit cu aceeaşi mască de catifea.

Îi oferi braţul Jeannei, care se sprijini de el.

Câteva minute mai târziu, erau afară. Noaptea de iarnă era geroasă şi luminoasă. Cerul era plin de stele. Şi luna, aproape plină, învăluia totul eu o irizare albăstruie.

Jeanne nu scotea un cuvânt.

Ajunseră sub copacii unde se ghiceşte silueta căsuţei care-i aducea aminte de lucruri atât de dureroase.

Domnul Jacques se opri la cincisprezece paşi de căsuţă, aproape în faţa porţii, în spatele unui trunchi gros de copac.

Ochii Jeannei se lipiră de poartă...

Acum tremura.

Era scuturată de frisoane convulsive.

În felul acesta se scurse câtva timp. În jur nu era ţipenie. Totul era liniştit. Căsuţa se vedea clar în lumina vie a lunii.

— Atenţie! murmură brusc domnul Jacques.

Pe pământul îngheţat se auzea zgomotul unor paşi... Aproape imediat apărură doi bărbaţi.

— Maiestatea Sa şi valetul de cameră! îi şopti dintr-o suflare domnul Jacques.

Jeanne fu scuturată de un lung frison...

Unul dintre cei doi bărbaţi se opri, apoi, întorcându-se, se pierdu în umbra copacilor.

Celălalt se apropie cu paşi hotărâţi de uşa casei, ridică ciocanul şi lovi de două ori.

Domnul Jacques strânse mâna Jeannei şi-i şopti:

— Priviţi!... E regele!...

Şi se pregăti să o împiedice să scoată un ţipăt, fiind gata să-i acopere gura cu palma.

Dar Jeanne nu făcea nici o mişcare.

Numai că îşi scosese cu un gest maşinal masca.

Ludovic al XV-lea dispăruse în casă. Uşa se închisese.

Iar Jeanne, cu chipul plecat, plângea... plângea... frumosul ei vis de iubire pură şi castă se prăbuşise pentru vecie...

Suferea îngrozitor.

Da! Era regele!... era Cel Mult Iubit!... El era cel care intrase în casă!...

Îi văzuse pentru o clipă chipul. Dar şi dacă nu i l-ar fi văzut, mersul, atitudinea şi tot l-ar fi recunoscut pe rege dintr-o mie!...

Se sfârşise!

Un scâncet de copil bolnav îşi luă zborul de pe buzele Jeannei.

— Acum v-aţi convins?

— Luaţi-mă de aici! bâigui ea, oh! Luaţi-mă... nu mai pot suporta.

— Veniţi! Avem de vorbit!...

Îi întinse braţul Jeanne vru să-l urmeze...

Dar în acea clipă simţi că puterea o părăseşte, că-i fuge pământul de sub picioare... şi, ridicând spre necunoscutul care-i făcuse atât de mult rău privirea dureroasă a căprioarei în faţa casapului, leşină în braţele lui...

Domnul Jacques scoase din sin un fluier şi lansă o chemare discretă...

Câteva clipe mai târziu, o trăsură ce stătuse ascunsă sub copaci, la vreo sută de paşi de ei, îşi făcu apariţia în tăcere...

Domnul Jacques o urcă în trăsură pe Jeanne, care era cufundată în leşin, după care urca şi el...

La o jumătate de oră după scena descrisă mai sus, Jeanne se odihnea într-un pat uriaş... în fundul misteriosului pavilion al casei de pe străduţa Rezervoarelor.

Lângă ea veghea subreta.

Iar la câţiva paşi de pat, pe o măsuţă, domnul Jacques pregătea cu grijă o poţiune calmantă.

Nefericită tânăra femeie avea febră.

Delira... cuvinte fără şir îşi luau zborul de pe buzele ei arse de febră.

Iar din spatele pleoapelor închise lacrimile continuau să curgă pe chipul ei împurpurat.

Capitolul IV Suflet de poet

Să lăsăm acum aceste diverse personaje în situaţiile respective în care au fost puse: adică regele şi Juliette Béçu — falsa contesă du Barry — să-şi continue duetul amoros atât de straniu început; să-l lăsăm pe cavalerul d'Assas să-şi rumege nefericirile în arestul castelului Versailles; contele du Barry, ieşit din somnul său cataleptic, să-şi stoarcă creierii încercând să-şi amintească ce i se întâmplase; Jeanne să lupte împotriva delirului, iar pe domnul Jacques, aşteptând la căpătâiul ei, să-şi continue opera...

Şi să-l rugăm pe cititor să binevoiască a ne însoţi la Paris unde faptele şi gesturile diverselor altor personaje pe care cititorul nu le-a uitat, fără îndoială şi care ne vor solicita în continuare atenţia: vom vorbi deci de domnul de Tournehem, de Henri d'Etioles, de Damiens, de Héloïse Poisson...

Fără să-i uităm pe cei doi nedespărţiţi amici, care răspund la numele de Crébillon şi Noé Poisson.

Şi dacă binevoitorul cititor consimte, tocmai la aceşti doi demni pilangii ne vom opri pentru moment.

Deci, ce se-întâmplase cu Noé Poisson şi Crébillon după răpirea Jeannei?

În timp ce trăsură, ce-o ducea pe doamna d'Etioles în trapul viguros al celor doi cai bine hrăniţi, dispărea pe drumul spre Versailles, Noé Poisson, palid, dar mândru de a fi dat o mână de ajutor la salvarea aceleia pe care o numea fiica sa, îi zise amicului său Crébillon:

— Iat-o salvată!... Uf!... Dar ştiu că am tras o spaimă!...

Poetul murmurase:

— Salvată? Cine ştie?..?

Apoi se întorsese în mansarda lui după ce-i strânsese mâna amicului Poisson.

Acesta din urmă, calm şi liniştit ca un zeu al serenităţii, o lucise din loc spre locuinţa sa.

Timp de câteva zile, domnul Noé rămase în repaos în culcuşul său din strada Huchette; mai avea bani, deci avea ce bea. Dar când ajunse la fundul pungii. Îşi aminti brusc că pe undeva avea şi o soţie, scumpă şi blânda sa Héloïse, care-l va cicăli poate mai mult decât se cuvine, dar care va consimţi totuşi să-i umple punga acum goală şi tristă, ceea ce-i va permite să-şi potolească setea care-i dădea târcoale şi care, potrivit principiului cui pe cui se scoate, i-ar fi redat judecata lui cea sănătoasă. Într-adevăr, Noé treaz era un non-sens, nu se simţea în largul lui şi era măcinat de gânduri negre în aşa hal încât începea să se teamă foarte tare pentru sănătatea sa.

Unde mai pui că nu-l mai văzuse pe Crébillon şi poetul îi lipsea. Şi apoi... n-ar fi trebuit să primească felicitările soţiei sale? Dacă fiica ei Jeanne era încă în viaţă, nu i se datora lui, Noé Poisson, inteligenţei sale, spiritului de iniţiativă, acţiunii lui, pe care ar trebui să le admire?

Şi toate astea nu meritau oare o recompensă? Şi ce recompensă mai frumoasă putea găsi decât câţiva ludovici de aur bătuţi cu efigia Celui Mult Iubit? Sau, în lipsa lor, câţiva scuzi?

Şi dacă Héloïse, acra sa jumătate, se va arăta reticentă, sau zgârcită, el, Noé, se va duce să-i caute pe domnii de Tournehem sau d'Etioles, ce dracu'! Tatăl şi soţul Jeannei nu-i vor refuza cu siguranţă oarecari recompense băneşti acestui bun domn Noé care a salvat pe fiica unuia şi pe soţia celuilalt.

Acestea au fost socotelile jupânului Poisson în care a văzut că nu mai are para chioară în pungă.

Părăsi deci culcuşul din stradă Huchette şi, fără să se clatine, fiind în post, se duse întins spre cheiul Augustinilor, adică spre palatul d'Etioles, unde îşi avea domiciliul Héloïse.

Îşi făcu o intrare pe care şi-o dorea impozantă şi maiestuoasă, dar care n-o împiedică pe matroană să-i facă o primire mai degrabă respingătoare. Héloïse, după dispariţia Jeannei, stătuse ca pe jar. Îşi imaginase tot felul de minuni, ghicind în parte ce se întâmplase, dar nereuşind să ajungă la o concluzie fermă.

— Iată-te, strigă ea, beţivule, burdihan cu vin! Pe unde-mi umbli, secătură? Ţi-ai băut toţi banii şi vii să-mi ceri alţii, hahaleră?

Noé îşi îndesă nasul cu tutun de prizat, se sumeţi, îşi suflă pieptul şi-i răspunse foarte calm:

— Aşa e, am băut toţi banii pe care-i aveam; dar trebuie să ştiţi, doamnă, că aşa beţiv cum sunt, îmi datoraţi consideraţie, aş spune chiar mai mult, respect...

— Ptiu!... mormăi Héloïse, trebuie să fii pe stomacul gol ca să spui astfel de tâmpenii!

— Da, sunt pe stomacul gol, mărturisi trist Noé, cu toate astea ştiu ce spun, dulceaţa mea, şi-mi menţin cele spuse. Căci până la urmă, nu tu ai scos-o pe iubita noastră fiică, Jeanne, din ghearele primejdiei ce-o pândea.

Héloïse tresări... Va afla în sfârşit ce se întâmplase...

— Un pericol? întrebă ea cu voce tremurată. Jeanne?... Ce vrei să spui?

— E foarte simplu: se pare că Jeanne avea duşmani care îi doreau moartea şi dacă acum e în afară de orice pericol, asta mi se datoreşte mie, Noé Poisson, tatăl ei. Poftim !

— Jeanne avea duşmani!... Cine ţi-a spus asta?... Hai, vorbeşte!

— Cine?... Domnul Berryer în persoană, un personaj demn de toată stimă, doamnă!

— Ţi-a spus domnul Berryer?...

"Oh oh! îşi zicea în gând matroana, ce vrea să însemne asta? Şi de ce dracu' se amestecă în afacerea asta Berryer?"

Apoi adăugă, pentru urechile lui Noé:

— Şi tu ai salvat-o pe Jeanne?... Hai, povesteşte-mi.

— Eu însumi, aici prezent, răspunse beţivul, cu o modestie plină de lăudăroşenie.

— Cum? Hai, povesteşte, nu mai aştepta să-ţi scot eu vorbele din gură cu cleştele. Şi nu uita nici cel mai mic detaliu, dacă vrei să-ţi umplu punga!

Drept pentru care Noé îi povesti nevestei sale toată tărăşenia de-a fir a păr, neuitând să insiste asupra rolului pe care îl jucase el, onorabilul domn Noé, în toată această, aventură a Jeannei.

Domnul nostru pilangiu îşi făcea socoteala că, cu cât vă da mai mare importanţă rolului jucat de el în toată această tărăşenie, cu atât mai consistentă va fi suma pe care spera s-o smulgă nevestei sale.

Héloïse Poisson era o intrigantă total lipsită de scrupule, care investise în Jeanne ambiţii nemăsurate; urmărea cu tenacitate un scop misterios, dar perfect definit.

Este adevărat că nu mai ştia nimic de la vizita pe care o făcuse ghicitoarei în cărţi, căreia îi dăduse toate informaţiile privitoare la Jeanne, sugerându-i şi unele din răspunsuri.

E adevărat că bătuse degeaba Parisul în lung şi în lat.

Dar acum ea reflectă la cele întâmplate şi acolo, unde imbecilul său soţ nu văzuse nimic, ea citea ca într-o carte deschisă.

Urmărea în gând tot complotul căruia Noé îi dăduse inconştient o mână de ajutor.

Şi subliniind cele aflate din povestea lui Noé cu propriile sale informaţii, unele din surse secrete, ajunse la concluzia logică, irefutabilă, că Jeanne a fost pur şi simplu răpită de Berryer în beneficiul regelui.

Şi cine ştie? — anumite amănunte care-i veneau m minte o făceau să creadă aceasta — dâcă nu cumva şi regele i-a dat o mână de ajutor la reuşita acestei afaceri.

Chiar regele!...

Matroana tresări de bucurie la gândul acesta.

Jeanne era la Versailles, pentru că regele era tot acolo. Jeanne era la ora aceasta amanta regelui, nu mai încăpea îndoială — îndrăgostiţii sunt toţi la fel, nu-i aşa? — ascunzându-şi fericirea într-un cuibuşor discret.

Jeanne, amanta regelui, iată o poartă deschisă tuturor poftelor şi ea, Héloïse Poisson, avea de gând să-şi rezerva partea cea mai bună, locul cel mai bun în stranã.

E adevărat că acum Jeanne nu era decât amanta secretă, nemărturisită a regelui, dar, mulţumescu-ţi Ţie, Doamne! Este acolo! Şi pentru că regele, un timid totuşi, îndrăznise un astfel de lucru va şti ea cum să-l facă să declare publică legătura, iar sfaturile ei o vor ajuta pe fiica sa să devină favorită, căci nu se îndoia nici o clipă că Jeanne n-ar fi cedat regelui...

Bucuria şi orgoliul sufocând-o, lăsă să-i scape secretul şi-l făcu părtaş pe un Noé satisfăcut, cu ochii mari de uimire la ceea ce credea ea că va fi adevărul.

— Poisson, prietene, adăugă ea în chip de încheiere, viitorul nostru e de acum asigurat.

— Regele!... a fost regele!... murmură Noé, iar eu l-am ajutat!

— Fără îndoială că da! încuviinţă matroană.

— Pe cinstea mea! Iată ceva ce-i va face mare plăcere lui Crébillon, îşi zicea Noé, trebuie să dau o fugă să-i spun vestea cea mare.

Şi, cu acea inconştienţă a beţivilor, Noé, care în fond nu era un om rău, numai că avea mintea confuză şi sufletul cam zdrenţuit, Noé, care nu avea în nici un fel sensul lui *fas et nefas*, exclamă:

— E foarte bine pentru noi, căci acum sper că nu-mi vei refuza câţiva ludovici amărâţi.

Era Noé întreg în aceste cuvinte.

Héloïse se arătă generoasă de această dată.

— Poftim, zise ea, ia-i şi, mai ales, nu sufla nici un cuvânt despre cele ce-am vorbit noi doi!

Şi matroana îi întinse soţului său o pungă dolofană pe care acesta o făcu iute pierdută în vastele-i buzunare.

Obţinând ce-şi dorea, Noé o şterse rapid fără ca soţia sa, absorbită de visele-i de mărire, să-l mai poată reţine.

Ajuns în stradă, cântări voios pungă în palmă.

"He! He! îşi zise el cu evidentă satisfacţie, iată cu ce voi putea să-i ofer o groază de sticle cu vin de Anjou bunului meu prieten... Nici un cuvânt nimănui... fie! Dar Crébillon sunt eu... iar eu sunt Crébillon..."

Noé nu avea suflet rău, căci, în bucuria sa, nu încetase să se gândească la poetul spre al cărui domiciliu se îndrepta cu paşi iuţi.

Transpirând şi pufăind caa o focă, ajunse la răspântia Buci şi începu ascensiunea celor trei etaje până la mansarda poetului, cu iuţeala pe care i-o permiteau picioruşele lui scurte şi polobocul ce-i ţinea loc de pântec.

Noé intră ca o furtună în hulubăria amicului său.

Poetul lucra la transcrierea celui de-al patrulea act al piesei sale *Catilina*.

La vederea noului venit, chipul lui Crébillon se lumină; lăsă pana, dădu manuscrisul la o parte şi exclamă:

— Tu eşti, Poisson! Mi-ai adus bani?

— Bani? Care va să zică aşa! făcu pântecosul omuleţ, strălucind.

— Atunci ce dracu' cauţi aici?

Fără să ia în seamă această frază puţin ospitalieră, care i-ar fi putut întuneca bucuria, Noé continuă:

— Nu bani, bunul meu prieten, aur! Atâţia câţi ai să vrei, atâţia câţi vom putea bea... Aur strălucitor şi frumos sunător

Zicând acestea, îi arătă punga primită de la soţia sa, pungă pe care o goli pe masă.

— Oh! Oh! făcu simplu Crébillon, cu ochii ieşiţi din orbite.

— O sută, două sute, patru sute, cinci sute de livre, număra voios Noé Poisson, două sute cincizeci de livre de fiecare, adăugă el făcând două grămăjoare, egale.

— Oh! Oh! repeta poetul. Trebuie să deschidem uşile şi ferestrele!

— De ce? întrebă naiv Poisson.

— Să lăsăm să intre Pactolul care mi se pare că vrea să curgă pe aici.

— Nu-l cunosc pe acest... gentilom.

— Pactolul nu-i nici gentilom, nici burghez, zise grav Crébillon... Pactolul, Noé, era un fluviu care ducea la vale aur şi care uneori, foarte rar, ce-i drept, îşi schimbă cursul pentru a-i vizita pe poeţi... Salut, Pactole, rege al fluviilor!...

Spunând acestea, Crébillon înhăţă partea sa de scuzi şi de ludovici.

— Acum, reluă el, povesteşte-mi de unde vine tot acest aur; explică-mi ce-ai vrut să spui cu cuvintele: "Atâţia câţi vei vrea, atâta vom putea bea", sau, mai degrabă, aşteaptă, explicaţiile tale vor fi, fără îndoială, lungi şi laborioase, iar gâtlejul îţi e uscat, te cunosc eu, aşa că nu vei scoate o vorbuliţă; nu spune nimic, mă duc să cumpăr câteva sticluţe cu şampanie.

Şi Crébillon se repezi spre uşă.

Dar Noé, foarte neliniştit, îi şi strigă:

— Şampanie! Ingratule! Iată de ce era la el regele fluviilor!... Vin de Anjou, Crébillon, vin de Anjou!

— Să mă ia dracu' dacă am să mă ating măcar cu un deget de acest ignobil lichid! răspunse Crébillon.

"Şi va face aşa cum spune, îşi zise Poisson, deci va bea singur Nu! Mă duc şi eu cu el".

Şi Noé se rostogoli pe seară, urmându-l pe Crébillon.

După câteva minute cei doi siamezi urcau scările încărcaţi, unul cu un coş cu sticle de şampanie, celălalt cu un coş identic, dar plin cu sticle cu vin de Anjou, apoi, după ce se instalară la masă, fiecare cu sticla în faţă şi paharul plin:

— Aşa mai merge! exclamă Crébillon, hai, acum te ascult.

Şi poetul, confortabil instalat în fotoliul său preferat, contemplă cu ochi de îndrăgostit spuma uşoară ce fierbea în pahar, umplându-şi conştiincios pipa cu tutun.

Căci profitase de ocazie pentru a se aproviziona şi cu tutun, folosind cum trebuie banii datoraţi generozităţii amicului său.

Noé îşi începu povestea cam aşa:

— Ţi-am spus, Crébillon, că vom avea bani după pofta inimii.

— De auzit, am auzit eu bine... dar cum?... Mi-ai găsit un editor generos?

— Nu, zise Poisson, am găsit ceva mai bun: tu ai crezut, ca şi mine, că am salvat-o pe Jeanne de un mare pericol?

— Doamna d'Etioles?... Bineînţeles! Doar tu mi-ai spus..

— Ei bine! Ne-am înşelat.

— Glumeşti? exclamă Crébillon, care se pregătea să-şi aprindă pipa.

— Jeanne nu era pândită de nici un pericol... din contră, reluă Poisson.

— Ce e cu tot misterul ăsta?... Ai de gând să te explici? întrebă poetul care, cu sprâncenele încruntate, reflecta cu un început de nelinişte.

— Iată ce-i! S-ar părea că un senior, un foarte mare senior! — şi Noé îşi coborî vocea aproape în şoaptă — foarte îndrăgostit de Jeanne, n-a putut găsi alt mijloc de a se apropia de ea aşa încât a răpit-o, pur şi simplu, mulţumită ajutorului ndstru...

— Toate bune! repeta maşinal Crébillon, absorbit de gândurile sale în aşa hal, încât lăsă paharul pe masă fără să se atingă de el.

— Şi mulţumită nouă, insistă Noé.

— Un mare senior? Zice Crébillon... Ia să vedem. Cum spuneai?

— Spuneam: un foarte mare senior!... poţi să mă crezi!

— Un foarte mare senior pentru care locotenentul general de poliţie se deranjează în persoană!... Acest foarte mare senior n-o fi cumva...

— Regele, da, Crébillon. Însuşi regele!

— Regele! Drace! exclamă Crébillon care păli şi-şi lăsă pipa încă neaprinsă, pe masă. Şi tu spui că regele a răpit-o pe doamna d'Etioles...

— Mulţumită nouă, repetă Noé.

— Mi-ai mai spus, zise Crébillon, din ce în ce mai rece. Dar de ce a răpit-o regele pe doamna d'Etioles... mulţumită nouă? se grăbi el să adauge, văzând că Poisson se pregătea să repete pentru a treia oară aceeaşi frază, la care părea că ţine foarte mult.

— Ţi-am mai spus că regele era îndrăgostit de doamna d'Etioles.

— Aşa încât?... Hai, zi-i până la capăt, tată denaturat!...

— Aşa încât, asum Jeaţme este amanta regelui! făcu Noé cu orgolioasa inconştienţă a beţivului.

— Amanta regelui? Ai spus: amanta regelui?

— Da! Ştiu... regele se fereşte... Dar, ţi-am mai spus, e foarte prins. Jeanne este deosebit de frumoasă, este abilă, inteligentă şi doamna Poisson speră, crede că, graţie sfaturilor sale, regele îşi va declara deschis pasiunea iar Jeanne va fi peste puţin timp...

— Regina Franţei? întrebă ironic poetul.

— Oh! Nu, zise cu modestie Noé, numai favorită.

— Aha! Asta crede scumpa doamnă Poisson, draga de ea... ce mamă bună!

— E sigur că aşa va fi! Sper că ai înţeles că în aceste condiţii vom avea asigurate bunăvoinţa regelui şi recunoştinţa Jeannei; iată-ne deci la adăpost de orice griji» Vom putea cere ce vom vrea! Ei, ce zici, Crébillon?

— Da... într-adevăr... putem cere orice... noi, care vom avea asigurată bunăvoinţa regelui... cum prea bine ai spus, Poisson.

— Tot ce vrem!... repetă Poisson, golind cel de-al şaselea pahar.

Cu un gest dispreţuitor Crébillon luă paharul plin aflat în faţa lui şi-l sparse, aruncându-l în cămin; sticla cu şampanie urmă acelaşi drum.

Şi cum Noé îl privea nelinişti, poetul se căută prin buzunare, scoase toţi banii pe care-i primise din partea amicului său şi, cu un gest brutal, îi trânti pe masă, în faţa ochilor uimiţi ai inconştientului pilangiu...

— Ah! Noi ăştia doi am fost în stare de aşa ceva! strigă furios poetul; iată o faptă nedemnă pe care n-o voi uita toată viaţa!

— Tu vorbeşti? întrebă Poisson, uluit.

— Da, eu, răspunse Crébillon cu o voce pe care indignarea o făcea să tremure, şi-ţi spun să-ţi iei banii! Căci prefer să mor de foame, decât să mor de ruşine!... Mai bine beau apă, auzi tu, apă! Cuvântul acesta părea să-i frigă buzele — decât să-mi plătesc vinul cu banii ăştia!

— Apă?... Tu?... Crébillon?... Nu se poate.

— Da, eu!... Apă! Apă până la sfârşitul zilelor mele decât să mă ştiu părtaş la o infamie şi să mai şi profit de ea!

— Şi eu care credeam că-ţi aduc o veste bună! gemu corpolentul său prieten înspăimântat.

— O veste bună! Bravo! Tu chiar nu ai nimic aici? şi poetul se lovi cu pumnul în piept.

— Nu... nu... nu mai înţeleg nimic... bolborosea beţivanul.

— Drace! Asta se vede bine. Că dacă ai fi înţeles, n-ai fi venit să-mi spui fără pic de ruşine asemenea infamii. Dacă mi-aş fi închipuit, că ai înţeles ceva, te aruncăm pe fereastră fără prea multe fasoane!

— Pe fereastră! Pe mine! Prietenul tău! Mai ceva ca un frate! lăcrima Noé.

— Da, lua-te-ar dracu! Vii şi-mi spui asemenea monstruoase infamii încât dacă n-aş şti că eşti inconştient în abjecţia ta, te-aş fi străpuns demult cu sabia aia, aşa ruginită cum o vezi; căci eşti prea greu şi fereastra e prea strâmtă pentru burdihanul tău, nenorocitule!

— Crébillon, tu mă omori cu zile! De asta am scăpat eu de frânghie şi de butuc, ca să mor de mâna ta, eu... prietenul tău!

— Aici nu mai ai prieteni! Ieşi!

— Mă alungi!... Crébillon... ascultă-mă... se milogea Poisson, vărsând lacrimi adevărate şi sincere; dacă nu te mai am nici pe tine, ce mă fac? Cu cine mai beau?...

Crébillon, în faţa acestei manifestări naiv groteşti a durerii, aruncă în direcţia prietenului său o privire plină de compasiune şi, ridicând din umeri, îi zise:

— Tu chiar ţii la prietenia mea?

— Dacă ţin?... dacă va trebui, sunt gata să beau apă cu tine... Ah!...

O astfel de dovadă de prietenie era oare onorantă pentru Crébillon? Îl va putea scoate oare pe Poisson din mocirla în care-l condusese beţia?

Rămâne cititorului să judece. Ceea ce e sigur e că poetul se simţi emoţionat.

— Ei bine! Dacă aşa stau lucrurile, zise el, va trebui să mă ajuţi să desfacem ce-am făcut, nefericiţii de noi! Nu trebuie ca doamna d'Etioles să fie metresa regelui... cel puţin nu prin voinţa noastră!

— Fac ce vrei: porunceşte, mă voi supune! îl asigură Poisson cu fermitate.

— Bine, acum lasă-mă să mă gândesc...

— Crébillon, i se adresă beţivul văzând că amicul său său se potolise.

— Ce e? Acum ce mai vrei?

— Dacă fac tot ce zici, îţi iei partea ta de bani?

— Vedem noi mai târziu! Când vom repara ce-am stricat! Când aurul acesta nu va mai fi impur ca cel de care vorbeşte marele Racine.

— Cel puţin accepţi să bei din vin? suspină Poisson. Doar nu vei vrea să bei apă, Crébillon, nu-i aşa?... Apă, gândeşte-te, e îngrozitor să faci asta!...

— Într-adevăr, murmură poetul îngrozit la rândul său.

— Vezi!... Te cutremuri... Promite-mi că n-ai să bei apă.

— Fie, îţi promit, zise Crébillon mărinimos, dar ai să faci ce-ţi spun?

— Jur! Numai să deschizi gura şi m-am executat!

— Atunci, strânge banii: poate o să avem nevoie de ei. Şi ne-ar putea servi să reparăm răul... Şi acum. Mergem la palatul d'Etioles.

— La palatul d'Etioles! Ce să facem acolo?

— Vei vedea. De acolo, dacă trebuie, vom pleca la Versailles.

— La Versailles?... Nu te înţeleg!

— Imbecilule! Unde e regele?

— La Versailles! la te uită, ştii că ai dreptate!

— Acolo trebuie să ajungem: pentru că acolo îl găsim pe rege. Iar doamna d'Etioles trebuie să fie şi ea pe acolo. Dar pentru început la palatul d'Etioles!

Şi cei doi bărbaţi, redeveniţi prieteni, mai uniţi ca niciodată, coborâră braţ. la braţ. Noé scoţând lungi suspine la gândul că visele sale de mărire şi-au luat zborul, dar consolându-se la gândul că-i rămâne prieten Crébillon... şi că nu vor bea apă.

Capitolul v Bancherul şi poetul

Să pătrundem în palatul d'Etioles înaintea celor doi amici, Noé Poisson şi Crébillon, care se îndreaptă spre el în grabă mare.

Henri d'Etioles se plimbă puţin agitat într-una din încăperile palatului, somptuos mobilată, budoar şi cabinet de lucru în acelaşi timp.

Chipul lui Henri, în momentul în care îl regăsim, pare animat de o mare satisfacţie. De o bucurie interioară care însufleţeşte acel chip palid, care animă acele trăsături obosite şi fleşcăite de viciu.. Lumina care-i străluceşte adesea în micii ochi cenuşii şi reci ca lama unui pumnal putea să-ţi provoace un fior de groază.

Era evident că individul exultă; se simte, se ghiceşte că şi-a atins un ţel misterios, urmărit cu înfrigurare şi atins cu enorme dificultăţi.

Din toată bucuria triumfătoare ce emană din trupul acela schilod se degajă o astfel de senzaţie de teamă că instinctiv te simţi neliniştit, îţi vâri capul între umeri, aşteptând nenorocirea şi căutând să vezi pe cine-l va lovi, temându-te să nu fi tu însuţi victima.

Există bucurii care însufleţesc şi fac să strălucească totul în jurul lor. Anumite fericiri, dimpotrivă, îngheaţă şi-i îngrozesc pe, cei ce le pot vedea şi par a fi făcute din suferinţele şi lacrimile nevinovatelor victime.

Bucuria lui d'Etioles e din această din urmă categorie.

D'Etioles se gândeşte la Jeanne... la soţia sa.

Şi acest bărbat, acest soţ care ar fi trebuit să fie sprijinul, suportul, protectorul celei care-i poartă numele, acest bărbat, care, ca şi soacra sa, Héloïse Poisson, este obsedat de acelaşi gând monstruos: soţia sa este în braţele altuia... iar lucrul acesta îi provoca hidoasa bucurie.

Da! Dar acest altul care se bucură de soţia sa, cea care ar fi trebuit să fie bucuria sa, viaţa sa, acest altul e regele!

Regele! Supremul împărţitor de glorie, de titluri, de bogăţie!

Şi totuşi acest bărbat e tânăr! Şi bogat! E puternic are toate privilegiile titlurilor nobiliare. Dar ce contează! Când ai în inimă acel vierme rozător ce se cheamă ambiţia, nu eşti niciodată atât de bogat, atât de puternic, atât de titrat!...

Gândul acesta care l-a făcut să sară în sus pe un om cinstit precum amărâtul nostru poet, Crébillon, — care, una peste alta, era un străin pentru Jeanne — ei bine, soţul ei cochetă cu acest gând, îl păstra ca pe o comoară!...

Căci acestea erau de fapt gândurile şi acţiunile misterioase ale acestui bărbat care se înţelegea de minune cu madam Poisson: să-şi arunce tânăra soţie, frumoasă, nevinovată, în braţele regelui.

Întâi onorurile!... Apoi, vom mai vedea!

Cine ştie la ce mai visa acest gnom! Cine ştie ce gânduri de răzbunare îi hrănesc visele!...

Aşteptând onorurile, el se gândeşte deja cum să-l ameninţe pe rege.

"Căci, slavă Domnului! îşi zicea d'Etioles, nu sunt chiar un neputincios! Şi dacă am pieptul strâmt şi scobit, inimă ce bate acolo este puternică şi poftele ei sunt mari. Dacă se vrea să închid ochii, să fiu surd şi mut şi orb, dacă se vrea să fiu modelul perfect al soţilor de complezenţă, vor trebui să astâmpere aceste pofte... altminteri va fi vai de el! Şi vai de ea!..."

D'Etioles nu-şi mai văzuse soţia de câteva zile.

Doamna d'Etioles plecase, dispăruse, se evaporase. Unde ar putea fi?

Cum unde? La rege Sau cel puţin într-unui din acele cuiburi de plăceri pe care regele, ca toţi desfrânaţii şi mai mult decât toţi marii seniori, le avea la Paris şi la Versailles.

Doamna d'Etioles e la rege. Henri e sigur de asta. Nu făcuse el, cu o savantă şi infernală pricepere, tot ceea ce-i stătuse în puteri pentru a o împinge acolo?

Nu, nu mai încape îndoială, era triumful final, era visul realizat.

Să vedem ce să-i cerem lui Ludovic al XV-lea ca preţ pentru complicitatea noastră... ocultă?

În primul rând o bună şi solidă intendenţă. Acum nu era decât subintendent. Domnul de Tournehem îl zdrobise cu măreţia lui.

Ştia foarte bine ce putea pescui un bărbat inteligent şi abil ca el în apele tulburi ale unui astfel de acvariu.

Apoi un titlu: o frumoasă coroană de duce, cu o dotă bogată şi cu multiple înlesniri. Două fleacuri dintr-o prăjitură atât de mare încât să potolească şi apetitul cel mai nestăpînit.

În sfârşit, pentru a satisface acea nevoie de dominare care-l sufoca, pentru a-i permite să strivească cu omnipotenţa schilodului ce era pe cei mari şi puternici care râdeau de sluţenia şi slăbiciunea să, un portofoliu, un minister, unul modest la început, mai apoi postul de prim-ministru!

Adică stăpânul absolut, cel mai puternic, mai puternic chiar decât regele; adică Franţa, ţara atât de frumoasă, atât de mare, atât de bogată, Franţa întreagă în mâna sa scheletică şi hrăpăreaţă, Franţa oferită pe tavă pentru a fi înghiţită bucată cu bucată.

Acesta era visul orbitor ce şi-l făcea Henri d'Etioles în momentul în care un lacheu veni să-l întrebe dacă Monseniorul binevoieşte să-l primească pe domnul Jolyot de Crébillon, însoţit de domnul Poisson, care au, se pare, a-i spune lucruri importante.

Cu toate că era foarte iritat că fusese întrerupt din visele sale de mărire, domnul d'Etioles făcu semn lacheului să-i introducă pe cei doi.

Henri îl cunoştea pe poetul tragic; dacă ar fi fost singur, nu l-ar fi primit; dar vizita lui Noé Poisson îl intrigă şi un presentiment secret îl făcea să creadă că va fi vorba de Jeanne.

Poate va afla ceva concret despre ea, ceva pozitiv care-l va scoate din incertitudinea în care se afla şi-i va dicta conduită.

D'Etioles îşi primi deci vizitatorii cu acea insolentă bunăvoinţă cu care marii bancheri ai epocii, asemenea celor din toate timpurile, se vedeau obligaţi s-o folosească faţă de poeţi, oricare 1e-ar fi fost talentul, dacă nu geniul.

Singuri marii seniori mai ştiau încă să ţrateze de la egal la egal pfiterea artistului.

— Aa! Bună ziua! Bună ziua, Poisson! Aşezaţi-vă, domnule Crébillon, este întotdeauna o plăcere pentru mine să primesc un poet de valoare şi de spirit.

— Domnule, răspunse Crébillon, care în fond nu era cine ştie ce măgulit de tonul şi surâsul cu care d'Etioles îşi însoţise cuvintele de bun venit, dar care nu lăsa să se vadă nimic din asta, onoarea este de partea mea.

— Vai! Scumpul meu poet, reluă d'Etioles, mereu cu o nuanţă dispreţuitoare în voce, ce dracu' caută un copil ai muzelor în anticamera lui Plutus[1]?

Şi ochişorii lui cenuşii şi reci se opriseră uşor răutăcioşi pe chipul mai degrabă spin al poetului şi pe splendorile care umpleau camera în care se aflau.

— Pe cinstea mea, domnule, vă pot spune cel puţin că dacă vin la Plutos, n-o fac în intenţia de a profita de orbirea şa.

Poetul spusese aceste cuvinte disimulând o încântare şi o plăcere bine jucate. Tonul de o perfectă bonomie adoptat de Crébillon făcea să treacă crâncena înjurătură care se ascundea în subtextul frazei sale alambicate.

Chipul senin şi luminos al lui Crébillon, hainele sale boţite, stând pe el ca dracu', purtate cu o nepăsare uluitoare şi care păreau a nu aparţine nici unei mode; manierele sale de bonom, simple, fără jenă ca şi fără fanfaronadă şi, mai ales ochii, ochii săi profunzi, aţintiţi cu francheţe în ochii alunecoşi ai interlocutorului său; în sfârşit, tonul de perfectă egalitate ce nu era lipsit de oarecare grandoare, toate acestea îl indispuneau şi-l asmuţeau pe d'Etioles împotriva lui.

Dinspre partea sa, d'Etioles cu faţa sa gălbuie, hepatică, cu ochii pe jumătate închişi cu pleoapele în veşnică mişcare, evitând cu grijă să se oprească asupra interlocutorului său, cu buzele subţiri, palide; bogăţia exagerată a costumului; manierele sale dispreţuitoare, pline de o morgă pe care se străduia s-o îndulcească şi s-o atenueze, falsitatea surâsului, tot acest ansamblu provoca asupra lui Crébillon un efect aproape identic.

Numai că acolo unde Crébillon displăcea cel mai mult lui d'Etioles, acesta din urmă îi inspira lui Crébillon un sentiment ce semăna a dezgust amestecat cu groază.

Oare d'Etioles înţelesese că poetul, în fraza să, care prin ton semăna a compliment, făcea aluzie la mârşăviile sale?

S-ar fi putut crede, căci o strălucire lumină ochii săi răi.

Cu toate acestea, răspunse cu jovialitate:

— Şi totuşi vă înşelaţi, scumpe poet, căci, pe cuvânt de gentilom, sunt un admirator pasionat al talentului vostru. Şi atunci când Maiestatea Sa mult iubită îmi va da intendenţa ce-o doresc, — ceea ce nu va întârzia să se întâmple — amintiţi-vă, domnule de Crébillon, că dacă mă doriţi de naş, voi fi foarte fericit să vă pun la dispoziţie pensia

[1] Plutus, sau Plutos — zeu grec al bogăţiei. Orbit de Zeus pentru a-şi distribui darurile deopotrivă celor buni şi celor răi. (N.T.)

la care vă dă dreptul spiritul vostru. Şi fiţi liniştit, vom face ca această pensie să fie atât de mare încât să vă permită să ne daţi capodoperele pe care avem dreptul să le aşteptăm de la voi, după ce vă veţi fi debarasat de grijile de a vă asigura existenţa materială.

Oferta era din cele mai seducătoare pentru un sărman diavol de poet ce avea întotdeauna o pungă în suferinţă. Noé Poisson, care asculta cu marile-i urechi făcute pâlnie, ca două mari frunte în vânt, Noé Poisson se felicita deja în sinea lui şi socotea deja numărul de sticle cu vin de Anjou, pe care această binecuvântată pensie promisă urma să-i permită să le golească cu prietenul său.

Cu toate astea era în tonul lui un nu ştiu ce nedefinit care-l făcea pe Crébillon să-şi zică în sinea lui:

"Da, da, vezi să nu; ai să pupi tu pensia asta când ai să-ţi vezi ceafa, ce dracu'! Crébillon, prietene, ai să mori de sete!"

Hotărât lucru, d'Etioles îi displăcea din ce în ce mai mult lui Crébillon care, cu toate astea, se înclină profund, cum se cuvine în faţa unui protector atât de sus-pus şi-i răspunse cu o umilinţă afectată:

— Ah, domnule, cita bunăvoinţă... Nu-mi rămâne decât să vă doresc ca regele să vă arendeze cât mai repede cu putinţă această intendenţă pe care, de altminteri, o meritaţi cu prisosinţă.

— Atunci, ne-am înţeles, domnule Crébillon, căci v-am mai spus: Maiestatea Să nu va întârzia să ne ofere ceea ce ne dorim: o intendenţă bună... pentru început.

"Pentru moment? îşi zicea Crébillon în sinea lui. Drace, iată un peştişor ce pare a avea un apetit zdravăn. Şi să mă ierte Dumnezeu, dar îşi spune noi absolut identic cu regele sau primul ministru. Nu cumva acest domnişor o aspira... tare aş fi curios..."

Şi cu voce tare:

— O intendenţă mai modestă nu-i de dispreţuit în aşteptarea unui portofoliu sau unei supraintendenţe, de ce nu?...

Spusese aceste lucruri cu o asemenea simplitate, cu o atât de calmă şi luminoasă figură, cu ochii atât de plini de admiraţie şi de dorinţă, încât d'Etioles se lăsă păcălit şi-i răspunse:

— Pe cinstea mea, dar ştiu că vedeţi departe, domnule de Crébillon şi dacă vă tentează cumva politica, dacă doriţi să-i sacrificaţi teatrul, nu zic că am să vă refuz această fantezie când am să fiu ministru... dacă voi fi vreodată, se grăbi el să adauge, temându-se deja să nu-şi dezvăluie secretul.

Dar era prea târziu.

Crébillon înţelesese încotro bate.

"Măi! Măi! îşi zicea poetul, ca să vezi încotro bate! L-am ghicit! Prefăcutul ăsta mic şi ambiţios visează postul de ministru şi, să mă ia dracu', o spune cu o dezinvoltură!... De unde atâta încredere? Ridicând din umeri, încheie: La urma urmelor, ce mă interesează?... El sau altul..."

Dar toate aceste complimente, pe care cei doi interlocutori — noi vom merge până acolo să le spunem adversari — şi le făceau unul altuia începuseră să-l cam plictisească pe Noé Poisson care, printre altele, era extrem de însetat şi ardea de dorinţa de a se afla cât mai departe de apartamentul acela unde nu se vedea nici urmă de sticlă cu vin.

Consideră deci că necesară intervenţia, pentru a-i reaminti lui Crébillon obiectul vizitei lor la palatul d'Etioles şi acţionă cu graţia unui elefant care se sinchiseşte prea puţin de porţelanurile prefăcute în ţăndări.

— Jeanne, începu el, sărmana mea micuţă Jeanne...

Crébillon, care, hotărât lucru, avea o idee pe care o urmărea neabătut, îl călcă zdravăn pe picior, sancţionându-l pe Noé, care era aşezat lângă el, iar nefericita frază se sfârşi printr-un urlet de durere pe care beţivanul nu şi-l putu stăpâni.

— Oh! Iartă-mă, scumpul meu prieten, făcu ipocrit poetul, te-a durut aşa de tare?

— Ducă-se la toţi dracii! Sigur că da! Adică nu, nu, nu-i nimic, lăcrimă Poisson intimidat de privirile ucigaşe pe care i le arunca Crébillon în timp ce se scuza.

— Vai, dar se poate! zise la rândul lui, surâzător, d'Etioles. Ce spuneaţi, Poisson?... Aţi pomenit cumva de fiica voastră?

— Cred că doamna d'Etioles este bine, cel puţin aşa sper. Lipseşte de câteva zile... lipseşte, adăugă el, întunecându-se la faţă, adică...

— Cum, e deja plecată? exclamă Crébillon. Tineri căsătoriţi?... Şi luna de miere?...

— Ah! Luna de miere!... exclamă d'Etioles, gândindu-se la ce urma să le spună. Vai! Sărmanul meu poet! Vai, scumpul meu Poisson!... Iată, voi sunteţi amândoi devotaţi Jeannei... ascultaţi-mă... aveţi în faţa voastră un om profund nelinişti... Cum! Nu ştiţi nimic?... Nu se poate!... Ei bine, iată tristul adevăr: de câteva zile doamna d'Etioles a dispărut şi eu încă nu ştiu ce i s-a întâmplat. Simt că înnebunesc.

"Haida-de! îşi spunea Crébillon, vei fi fiind tu îngrijorat, dar pun pariu că nu de soarta nevesti-ti, vulpoiule!"

— Da, continuă d'Etioles, care părea să-şi fi găsit în fine o linie de conduită, aşa e, cum am avut onoarea a vă spune. Doamna d'Etioles e de negăsit pentru mine şi încep să mă tem de o nenorocire. Ah! Dacă i s-a întâmplat ceva scumpei mele Jeanne, nu ştiu ce se va întâmpla cu mine, căci, vedeţi dumneavoastră, poate părea ridicol, dar cu toate astea îmi iubesc soţia din tot sufletul, la nebunie, ca orice bun burghez. Ştiu, mărturisesc sincer, că asta este ridicol din partea unui bărbat de rangul meu, dar iubirea nu ascultă de raţiune şi puteţi râde de mine, dacă vreţi, domnule Crébillon, dar aveţi în faţa dumneavoastră un soţ îndrăgostit de propria-i soţie.

— Deci doamna d'Etioles a dispărut şi dumneavoastră nu ştiţi unde ar putea fi? îl întrebă ppetul.

— Absolut! răspunse d'Etioles măsurându-l din priviri pe Crébillon.

— Iată ceva ciudat, zise Crébillon.

Am scotocit tot Parisul fără să aflu nimic...

"O fi sincer? îşi spunea Crébillon. Totuşi, mai devreme..."

Apoi, cu voce tare:

— Totuşi, o femeie frumoasă nu dispare aşa, pur şi simplu... O fi vorba de nişte îndrăgostiţi?

— Ce vreţi să spuneţi?... Haideţi, vorbiţi pe şleau: poeţii sunt buni sfătuitori în materie de amor.

— Hm! Doamna d'Etioles este atât de frumoasă... atât de frumoasă... iar îndrăgostiţii atât de întreprinzători, de temerari.

— Ei bine! exclamă d'Etioles fără să dovedească nici cea mai mică surpriză, pot să vă mărturisesc? La asta m-am gândit şi eu. Da, mă tem că Jeanne să nu fie victima unei răpiri...

— Ah! Ah! Cred că acum vă apropiaţi de adevăr, scumpul meu bancher.

— Ah! Dacă asta era, continuă d'Etioles, dacă l-aş cunoaşte pe răpitor...

— Ce aţi face?

— L-aş ucide fără milă, oricât de... de sus ar fi plasat!

Crébillon rămase mai uimit ca niciodată. Fără să poată spune ceva precis, avea o mulţime de bănuieli, încă vagi, neprecizate. Instinctul său, mai mult decât raţiunea, îl făcea să miroasă ceva fals şi alunecos în atitudinea acestui soţ ce mărturisea cât îl ţinea gura că e îndrăgostit lulea de propria-i soţie.

Poate că această impresie care-l punea în gardă pe Crébillon se datora pur şi simplu fizionomiei lui d'Etioles care îi era foarte antipatică.

Orice ar fi fost, poetul simţea că e ceva. Ce?... I-ar fi fost foarte greu să spună ce, cu toate astea, un presentiment secret îi spunea să fie cu mare băgare de seamă. Astfel toate simţurile poetului erau treze, la pândă, cum s-ar spune şi sensibilitatea lor sporită în cel mai înalt grad; nimic nu-i scăpa: o vorbă, o privire, un gest, o intonaţie. Tot ceea ce spunea d'Etioles era trecut imediat prin sită; fiecare frază era imediat analizată, disecată şi, în ciuda acelei tensiuni a spiritului, poetul îşi păstra un sânge rece, o prezenţă de spirit admirabile.

În acelaşi timp ştia bine cum va trebui să-i vorbească, pentru că d'Etioles aştepta să i se spună care era scopul acelei vizite. Îşi asumă un risc şi abordă hotărât problema, eu atât mai surprinzător de sincer şi direct, cu cât până atunci se dovedise inutil de vorbăreţ.

— Ei bine! domnule, dacă v-aş spune eu unde se află doamna d'Etioles, ce-aţi spune?

— Voi? exclamă d'Etioles, care de data asta era cu adevărat surprins.

— Chiar eu!

— Ştiţi unde se află soţia mea?

— Să vă spun exact unde se află, asta nu, că nu ştiu nici eu. Dar dacă nu ştiu lodul unde se ascunde doamna d'Etioles, cel puţin vă pot spune oraşul unde se află, precum şi cum a fost răpită şi de cine.

— Deci Jeanne chiar a fost răpită?

Crébillon încuviinţă, dând din cap.

— Cine a făcut-o? întrebă înfuriat d'Etioles.

Crébillon rămase câteva clipe gânditor, apoi spuse fără grabă:

— Această răpire a fost săvârşită în folosul unui personaj sus-pus de către trei bărbaţi, complicii săi, conştienţi sau inconştienţi.

— Visez! exclamă d'Etioles, trecându-şi mâna peste faţă. Cine sunt cei trei? Ştiţi cum se numesc?

Crébillon, cu un zâmbet răutăcios, îl luă de mâna pe Noé şi, arătându-i-l lui Henri stupefiat, apoi indicându-se şi pe sine, spuse:

— Am onoarea să vă prezint doi dintre complici... inconştienţi, ce-i drept, zise el zâmbind.

D'Etioles, năucit de cele auzite, se ridică brusc, răsturnând fotoliul în care se aşezase atât de liniştit. Se întreba dacă bărbatul care-i surâdea atât. de senin îşi bătea joc de el şi în ce scop.

Era sigur, sau credea că era sigur de răpirea soţiei sale, răpire executată de rege şi dădea peste altă răpire, ridicol de neaşteptată. Dar de ce?... de ce?... Cum! Tocmai când se gândea că-şi poate transforma visele în realitate, eşua lamentabil în faţa gestului unui nebun!... căci Crébillon i se părea a fi total nebun.

Un fulger teribil trecu prin ochii lui spălăciţi, în timp ce mâna i se încleşta pe mânerul spadei bogat împodobit.

Sufocat, gâfâind, sfârşit, cu gâtul uscat, incapabil să scoată un cuvânt, cuprins de o furie teribilă care-l făcea să-i tremure privirea, cu ochii injectaţi de sânge, fără să-şi găsească cuvintele, la cei doi bărbaţi care, cu o vorbă, făcuseră să se prăbuşească un eşafodaj pe care-l edificase cu atâta trudă, întrebându-se dacă nu cumva acţiunea lor nebunească nu-l va aduce în pragul demenţei.

În timpul acesta Crébillon, în faţa mutismului obstinat al lui d'Etioles, îi zise în cele din urmă cu o voce numai miere, cu eternul său surâs graţios pe buze:

— Uimirea văd că v-a lăsat fără replică, domnule, căci altminteri m-aţi fi întrebat de numele celui de-al treilea complice. Nu uitaţi, vă rog, că v-am spus că am fost trei în această operaţiune.

— Al treilea complice!... repetă maşinal d'Etioles.

— Ei! Da, scumpe domn, dacă nu vi-l pot prezenta pe cel de-al treilea, numele lui vi-l pot spune.

Atunci Crébillon lăsă să cadă încet acest nume:

— Şi cum se numeşte? întrebă d'Etioles, sfârşit.

— Berryer!

Şi ochiul lui. de data aceasta ager şi profund, se fixă, tenace, asupra interlocutorului său.

Acest cuvânt, acest simplu cuvânt plecat nonşalant de pe buzele lui Crébillon provocase asupra lui d'Etioles efectul unei violente lovituri.

Era palid, confuz, cu ochii injectaţi de sânge şi, brusc, ochii i se limpeziră, se animă, pometii i se înroşiră energic sub un puternic aflux de sânge.

Iar Crébillon, mereu surâzător, dădea încet din cap ca un om încântat de sine, în timp ce d'Etioles, căruia numele de Berryer îi redă speranţa, repetă în şoaptă cu o vagă intonaţie:

— Berryer?...

— Domnul locotenent general de poliţie în persoană...

— Berryer?... repeta d'Etioles, ca şi când nu şi-ar fi putut crede urechilor. Berryer?... păi atunci?...

Da, încuviinţă cu bonomie Crébillon, înţeleg ce vreţi să spuneţi: aveţi numele celor trei complici şi-l doriţi acum pe cel al autorului principal.

— Care e numele lui? întrebă d'Etioles închizând ochii ca un condamnat care se întreabă cu neliniste dacă i se va anunţa graţierea, adică viaţa, sau respingerea cererii, adică moartea.

— Drace! Raţionamentul dumneavoastră e bun, scumpe domn, căci domnul locotenent general de poliţie nu-şi dă osteneala să se deranjeze chiar el pentru primul venit. Domnul Berryer nu se deranjează decât pentru persoane foarte sus-puse, repetă Crébillon, apăsând asupra fiecărui cuvânt.

Toate aceste sublinieri făcuseră să renască speranţa în sufletul lui d'Etioles, şi, odată cu ea, îşi recăpăta şi stăpânirea de sine.

Acum că auzise un nume pe care-l cunoştea foarte bine, îşi. Regăsise morgă şi spuse cu o voce fermă:

— Şi cine e acest mare personaj, dacă nu vă supăraţi? Aţi spus deja prea mult, domnule de Crébillon, acum am dreptul să ştiu tot.

Crébillon făcu un gest care arăta că nu avea nici cea mai mică intenţie să se sustragă şi cu vocea cea mai dulce cu putinţă, îi spuse:

— E regele, domnule. V-am dat de înţeles cât se poate de clar.

— Regele repetă d'Etioles, care, aşteptându-se la acest nume, nu ştia dacă trebuie să creadă sau nu.

Şi poetul, care-l observă cu cea mai mare atenţie, nu putu să-şi dea seama dacă în vocea lui era bucurie, furie, surpriză sau groază.

Iar Henri reluă, cu tonul unuia care n-a înţeles bine cei s-a spus:

— Şi de ce, mă rog, s-o fi răpit regele pe doamna d'Etioles?

— Pentru că e îndrăgostit de ea, răspunse laconic Crébillon.

— Regele îndrăgostit de doamna d'Etioles... haida-de!... O fi ea frumoasă, nu zic, dar distanţa e atât de mare!...

— Regii sunt şi ei supuşi pasiunilor, ca orice muritor de rând, spuse sentenţios poetul. Şi prea bunul nostru rege a dovedit nu o dată că sub acest raport e mult mai slab decât majoritatea supuşilor săi. De altminteri, nu există distanţe pentru un rege; când un simplu muritor e prea departe, regele îl ridică până la înălţimea lui şi problema se rezolvă elegant.

— Fie! Să admitem o clipă această pasiune a regelui pentru Jeanne, căci, într-adevăr, trebuie să fi fost o pasiune violentă pentru că regele să se coboare la o astfel de acţiune care ar fi de neiertat şi pentru un elev îndrăgostit.

Şi acestea fiind zise, d'Etioles lăsă să-i scape, fără voia lui, o imperceptibilă satisfacţie. Dar oricât de îndrăgostit ar fi regele, credeţi că nu s-ar fi gândit de două ori înainte de a provoca un afront atât de îngrozitor unuia dintre cei mai umili, dar şi cei mai fideli şi devotaţi supuşi? Eu nu sunt un mie burghez şi, aşa cum v-am mai spus, fir-ar să fie! Îmi iubesc soţia!

— Să admitem, dacă aşa vreţi, că regele s-a gândit de patru ori, dar... a trecut peste, pur şi simplu. Ceea ce dovedeşte, aşa cum foarte judicios aţi observat, că pasiunea domină totul... trecând chiar şi peste onoarea unuia dintre cei mai plecaţi supuşi.

— Oh! Oh! exclamă d'Etioles, visez!... Cum, ar putea fi adevărat?... şi v-aţi vârât coada şi voi în această afacere, voi, domnule făcător de versuri şi mai aveţi şi îndrăzneala de a mi-o spune în faţă!... Slavă Domnului! Ştiţi, jupâne versificator, o să plătiţi scump îndrăzneala şi neobrăzarea şi că, până una alta, veţi face cunoştinţă cu bastoanele lacheilor mei. După care, mai vedem noi!

În faţa acestei ieşiri din furie concentrată, Crébillon, veşnic surâzător, dădu blând din cap ca unul care ar fi zis:

"Bine!... bine..."

În timp ce Noé, îngrozit, privea cu nelinişte în jurul lui, căutând o gaură în care să se ascundă, precum un şobolan, căci nu se îndoia că după Crébillon era rândul lui să guste din deliciile câtorva bastoane pe spinare.

— Ar fi foarte drept s-o faceţi, fără îndoială. Dar remarcaţi, vă rog, că primul lucru, pe care vi l-am spus a fost că eu şi Noé am fost complici inconştienţi, spuse în cele din urmă Crébillon.

— Explicaţi-vă, domnule i se adresă Henri cu aerul unui judecător care aşteaptă să-şi pronunţe verdictul.

— Este foarte simplu. Amicul meu Poisson vă va explica toată tărăşenia; spuse calm Crébillon întorcându-se spre Noé, care era din ce în ce mai îngrozit şi care şi simţea bastoanele pe spinarea încovoiată în aşteptare, adăugând:

— Hai, Poisson, povesteşte-i domnului d'Etioles ce s-a întâmplat între tine şi domnul Berryer.

Şi tristul Noé, care s-ar fi lipsit cu cea mai mare plăcere de onoarea pe care i-o făcea prietenul său, povesti bâlbâindu-se cum domnul Berryer i-a spus că Jeanne era ameninţată cu moartea de nişte duşmani puternici şi încrâncenaţi; cum amicul său Crébillon împreună cu el, la instigarea şi cu ajutorul lui Berryer, au pregătit acea răpire care ar fi trebuit s-o pună pe Jeanne la adăpost de loviturile care o ameninţau.

— Astfel încât, zise d'Etioles când Noé îşi termină încâlcita poveste, voi doi aţi crezut că-i faceţi un mare serviciu soţiei mele acţionând aşa cum aţi făcut-o. Iar în acest caz vă mai datorez şi scuze, domnilor.

— Dumnezeule mare! Da, exclamă Crébillon în timp ce Noé, fericit de turnura pe care o luaseră în cele din urmă lucrurile, strălucea de bucurie, uşurat în privinţă teribilelor bastoane.

— Dar, zise d'Etioles, care nu voia să pară a vedea ţesătura intrigii pe care o urmă cu toate acestea foarte bine, dar nu văd ce are regele cu toată povestea asta?

— Şi asta e de asemenea foarte simplu, reluă Crébillon şi tot respectabilul meu prieten vă va spune ce şi cum.

De data asta Noé, mult mai încrezător, scăpat fiind de ameninţarea bastoanelor, povesti, aranjând lucrurile în maniera sa, conversaţia pe care o avusese cu soţia sa şi în care aceasta îi dezvăluise adevărul.

Crébillon luă din nou cuvântul şi spuse:

— Aflând din gura soţiei sale adevărul în privinţa intervenţiei comune în răpirea doamnei d'Etioles, prietenul meu Noé, care e un om de onoare, a venit imediat la mine, şi, într-un suflet, plin de indignare, mi-a povestit totul, implorându-mă să fac apel la toate resursele de intrigi cu care noi, oamenii de teatru, suntem obişnuiţi, pentru a o feri pe fiica sa de dezonoare, adăugând în disperarea sa că dacă nu va reuşi s-o salveze pe doamna d'Etioles, el, Noé, pentru a-şi răscumpăra greşeala de a fi ajutat, fie şi din neştiinţă, la perpetuarea acestei crime, se va duce de-a dreptul şi se va spânzura de cea mai solidă creangă a primului pom ieşit în cale.

La aceste cuvinte pronunţate foarte serios, nefericitul nostru beţivan era să leşine de frică, privindu-l pe Crébillon cu ochii măriţi de spaimă, întrebându-se dacă nu cumva a scăpat de scărmăneală pentru a fi ameninţat cu gâtuirea şi văzându-şi deja în imaginaţie trupul rece şi ţeapăn cum se legăna la capătul unei lungi frânghii, perspectivă ce făcea să-i clănţăne dinţii în gură.

Crébillon, fără să pară că remarcase disperarea comică a însoţitorului său, continuă imperturbabil:

— M-am gândit, domnule, că datoria mea era să vin şi să vă spun totul dumneavoastră, soţul victimei, apărătorul ei natural în consecinţă. Şi permiteţi-mi să adaug că prietenul meu Poisson şi cu mine ne vom pune cu totul la dispoziţia voastră şi vă implorăm să dispuneţi de noi aşa cum veţi crede de cuviinţă.

— Ah! Domnilor, exclamă d'Etioles, care părea a fi deosebit de mişcat, cât de multe scuze şi mulţumiri vă datorez! adăugă el, întinzând mâna spre cei doi amici.

— Fiţi liniştit, bravul meu Poisson, continuă el întorcându-se spre Noé plin de o neliniştită speranţă, nu va trebui să vă spânzuraţi, căci v-o jur pe Dumnezeu, voi şti cum să-mi salvez soţia de la dezonoare. Domnilor, din acest moment sunt cu totul al vostru; vom lupta pe viaţă şi pe moarte. Şi nu uitaţi, vă rog, că pungă şi spada mea, ca şi persoana mea vă aparţin întru totul.

Cei doi amici se înclinară. Noé, strălucind de bucurie, numărând deja sticlele pe care le vor putea goli bazându-se fără scrupule pe o pungă la fel de bine garnisită ca cea primită din partea doamnei Poisson, Crébillon se înclină cu un surâs maliţios pe buze.

— Dar de ce, dracu'! reluă d'Etioles, care în fond îi păstra ranchiună poetului pentru că-l făcuse să treacă prin toate chinurile iadului, speriindu-l de moarte — de ce dracu' nu mi-aţi spus imediat toate astea?

Crébillon gândea răutăcios:

"Aşa mi-a venit mie pe chelie, naivul meu drag..."

Ca apoi să adauge cu voce tare:

— Acum, scumpul meu domn, permiteţi-mi să vă întreb: ce aveţi de gând să faceţi? Evită el astfel să-i răspundă la întrebare.

— Ceea ce trebuie să fac, răspunse Henri, lovind într-un gong, o să vedeţi imediat.

Apoi se întoarse spre lacheul care alergase la chemarea lui.

— Caleaşca şi costumul de ceremonie, imediat. Domnilor, reluă d'Etioles, după ce lacheul dispăru să-i execute ordinele, vreau să-l întâlnesc pe rege la Versailles şi vă jur pe bunul Dumnezeu, mi se va face dreptate!

— Suntem la dispoziţia dumneavoastră, spuse simplu Crébillon.

D'Etioles păru că stă pe gânduri câteva clipe, apoi spuse cu aerul că vorbeşte cu sine însuşi:

— Nu. Pentru ceea ce am eu de făcut, e mai bine să fiu singur. Lăsaţi-mi adresa, zise întorcându-se spre Crébillon; dacă voi avea nevoie de voi, vă promit că voi apela ca la cei mai devotaţi dintre prieteni.

Cei doi amici se înclinară în tăcere.

D'Etioles merse la birou şi mâzgăli câteva cuvinte pe un petec de hârtie ce-l detaşase dintr-un carnet, pe care-l întinse apoi din instinct lui Noé, care-l luă maşinal şi ai cărui ochi începură să strălucească şi să se mărească la lectura acelui petec de hârtie.

— Ce e cu hârtia aia? îl întrebă Crébillon pe Noé, care jubila de fericire.

— E un bon de cinci mii de livre plătibile la casieria mea, răspunse d'Etioles în locul lui.

Şi cum Crébillon, cu o mişcare rapidă, o smulsese din mâinile lui Noé dureros de dezamăgit şi i-o întindea lui d'Etioles, acesta adăugă:

— Ah! Vă rog, fără false modestii, stimabile domn Crébillon. Credeţi că am de gând să vă jignesc? Nu, nu-i aşa? Dar s-ar putea să am nevoie de voi, ajutorul vostru s-ar putea să-mi fie pe cât de preţios, pe atât de indispensabil; cine ştie unde va trebui să alergaţi? Ar fi cinstit din partea mea să vă oblig să suportaţi din buzunarul vostru cheltuielile făcute pentru a mă ajuta? Şi cum puşculiţa mea e, slavă Domnului, bine garnisită, e just şi natural să mă gândesc ca aceste cheltuieli să le suport eu. Vă rog deci să acceptaţi, fie şi numai pentru a-mi face plăcere. Poeţii nu sunt bogaţi, domnule de Crébillon şi cine ştie dacă nu peste puţină vreme nu veţi regreta acest moment de mândrie excesivă... pe care eu am apreciat-o cum se cuvine, de altminteri, se grăbi el să adauge.

"Pe cinstea mea, animalul are dreptate, îşi zicea Crébillon... şi nici nu e de lepădat".

— Accept, zise el simplu, cu o voce clară, ce făcu deliciul urechilor lui Noé Poisson.

— La revedere, domnilor şi încă o dată: mulţumesc!

Câteva minute mai târziu, d'Etioles, în costum de ceremonie, urca în caleaşcă, în timp ce valetul spunea vizitiului:

— La Versailles!

Şi în timp ce caleaşca se zdruncină pe drumul ce ducea la Versailles, Crébillon, ce asistase la plecarea lui d'Etioles, spunea, luându-l pe Noé de braţ:

— Hai să golim o sticloanţă de şampanie, cumetre, ideile mele nu-s tocmai clare când sunt pe uscat. După care vom merge la mine, vom asigura hrana micuţilor mei — adică animalelor pe care le adoptase — şi cred că vom călători şi noi.

— Să călătorim? replică Noé înspăimântat. Şi unde ne vom duce, Dumnezeule mare?

— La Versailles, pentru început, cumetre. După aceea vom mai vedea.

— Şi ce-o să facem la Versailles?

— Las' că vezi tu acolo, i-o tăie scurt Crébillon, care urmărea cu privirea caleaşca lui d'Etioles.

Crébillon mai adăugă câteva cuvinte, dar atât de încet încât Noé, vestit pentru urechea lui fină, nu putu auzi nimic din ceea ce spusese poetul.

Capitolul VI Le Normant d'Etioles

Arzând de nerăbdare, Henri Le Normant d'Etioles ordonase vizitiului să dea bice cailor, iar caii, două superbe exemplare de o rară vigoare, simţind arsura biciului, se avântară pe şoseaua regală.

Bancherul era nervos, agitat, neliniştit.

Căci partida pe care urma să o joace avea o miză formidabilă.

Un cuvânt, un gest, o zbatere a pleoapelor prost calculate sau prost înţelese îi puteau aduce prăbuşirea.

Odată această partidă pierdută, toate visele sale se prăbuşeau. Iar prăbuşirea unui plan abil conceput, laborios eşafodat, dus la îndeplinire cu o lentă şi implacabilă tenacitate, ar putea însemna ruina absolută.

O greşeală, o simplă neatenţie îl puteau costa viaţa sau, în cel mai fericit caz, libertatea.

Căci urma să-l atace pe rege — adică puterea absolută — el, un schilod, fără titluri, fără sprijin, fără alte arme în afara milioanelor sale, inutile în astfel de situaţii şi a resurselor spiritului său inventiv, mereu treaz.

Şi un adânc suspin de orgoliu îi bombă pieptul său pipernicit... căci nu se îndoia de reuşită.

Un surâs dispreţuitor îi apăru apoi, în colţul buzelor, gândindu-se la Crébillon...

Alt loc mai bun nu-şi găsise onestitatea, să se cuibărească?... şi de ce dracu' îşi vârâse coada poetul în afacerile prin care impertinentul făcător de versuri l-a obligat să lui?...

Şi surâsul dispreţuitor deveni sinistru cad chinurile prin care impertinentul făcător de versuri l-a obligat să treacă nu-i ieşeau din minte şi îşi promise să-l facă pe autorul lor să plătească scump intempestiva sa intervenţie.

"Din fericire, murmură el, iată-mă scăpat de el, căci altminteri imbecilul ar fi fost în stare să se vâre în afacerile mele şi să le dea peste cap... Dar, slavă Domnului, acum sunt liniştit în privinţa lui... oricât de mare ar fi burdihanul acestui beţivan fruntaş, cinci mii de livre nu se beau de pe o zi pe alta, iar înainte ca el să termine de băut, afacerile mele se vor fi aranjat, iar dacă-l pune dracu' pe beţivul nostru poet să fie răutăcios sau inoportun..."

Un gest sinistru completă gândurile tenebrosului călător care ridică din umeri ca unul care-şi zice că are altceva mai bun de făcut în acele momente.

Caleaşca, lansată într-o cursă nebunească, se apropia de Versailles şi d'Etioles îşi punea în ordine ţinuta, calm, stăpân pe sine, timpul scurs făcându-l să-şi recapete sângele rece şi îndrăzneala.

Coborî în faţa palatului, dădu un ordin valetului, care plecă aproape în fugă să-l execute şi intră sigur pe el, cu capul sus, cu pieptul bombat şi cu un surâs insolent pe buze... ca un adevărat cuceritor.

Şi se credea atât de sigur de succes, încât i se părea că toată curtea ar fi trebuit să fie atât de ocupată cu onoarea deosebită pe care regele i-o făcuse lui, lui d'Etioles, luându-i soţia, încât era întrucâtva uimit că nimeni nu-i dădea atenţie şi că trecea neobservat în mijlocul indiferenţei mulţimii de curteni de la care se aştepta, naiv-cinic, să-i vadă înclinându-se în faţa lui, ţinându-se după el, fla- tându-l, adulându-l aşa cum se

cuvine unui personaj care moşteneşte o avere pe cât de deosebită, pe atât de neaşteptată.

Astfel încât tenul său, de obicei palid, luă o tentă verzuie, privirea sa caustică şi alunecoasă se oprea cu ură asupra celor care-l înconjurau şi, plin de ciudă, murmura scrâşnind din dinţi:

"Răbdare!... toate se vor schimba... cât mai curând!"

Cu toate că o deziluzie dureroasă pusese stăpânire pe sine.

Hipnotizat de ideea că Jeanne, fiind metresa regelui, el, soţul, devenea, graţie acestui capriciu regal, un. Personaj politic, a crezut naiv, dar sincer, că a fost suficient să-i dea numele lui pentru a fi admis imediat în preajma regalului amant al soţiei sale.

Astfel încât decepţia şi furia sa fură teribile când se lovi de un uşier care, fidel observator al etichetei, aproape că-i râse în nas micuţului solicitant care, pe nepusă masă, emitea monstruoasa pretenţie de a-l vedea pe rege, imediat, în particular, fără alte formalităţi.

D'Etioles fu obligat să insiste îndelung, să se roage, să se supere, dar uşierul rămase neclintit, drept pentru care, cu moartea în suflet, se resemnă să facă ceea ce i se cerea: adică o cerere de audienţă particulară, redactată în cea mai frumoasă şi corectă formă..

Tot ceea ce putuse obţine, după ce-şi lăsase pungă în mâinile vicleanului paznic, fu protecţia lacheului care, după ce cântărise pungă în palmă şi o considerase fără îndoială convenabil garnisită, binevoi să-i promită că se obligă să-i facă o favoare.

Şi, puternic zdruncinat de acest obstacol neaşteptat, cu capul în flăcări, cu furia în suflet, trebui să se îndepărteze, amestecându-se în vânzoleala curtenilor, aşteptând cu o nerăbdare febrilă să fie admis în audienţă la Maiestatea Sa.

În sfârşit, acest moment atât de aşteptat şi de dorit sosise, graţie complicităţii unui lacheu — ce ironie! — şi palid, tremurând, plin de speranţă, dar foarte hotărât, îşi făcu intrarea în cabinetul regelui şi, după cum cerea eticheta, aşteptă ca acesta să binevoiască să-l vadă şi să-i permită să vorbească.

Regele nu se grăbea să ridice capul: se gândea.

Fără să şi-o mărturisească, era mult mai prins decât îşi putea imagina şi chipul Jeannei îi revenea fără încetare în minte, oricâte eforturi ar fi făcut s-o alunge. Iar ca rege, prin firea lucrurilor, nu era obişnuit să i se opună rezistenţă dorinţelor sale; ca bărbat şi ca îndrăgostit, această rezistenţă exasperase dorinţele şi făcuse ca ceea ce la început nu fusese decât un simplu capriciu, cucerirea Jeannei fiind uşoară, să devină o adevărată pasiune.

Brusca dispariţie a Jeannei în chiar momentul în care credea că, în sfârşit, o va poseda, trezise în el sentimente de care se credea realmente incapabil.

Regele dispărând, rămânea numai îndrăgostitul şi bărbatul care suferea, gelos fiind.

Da, regele, convins că Jeanne îl dispreţuise, înşelându-l cu d'Assas, fierbea în sinea lui, turbat de gelozie; dar cum dorea să-şi facă o bună imagine despre sine, lăsa să cadă cu bună ştiinţă un voal asupra geloziei şale şi se străduia să se convingă că numai amorul-propriu e de vină.

Între altele, dacă sufletul se simţea atins în sentimentele sale, bărbatul norocos care era se simţea umilit şi suferea cu atât mai mult cu cât se vedea preferat unuia mai

tânăr... şi poate şi mai frumos... dacă-i fusese preferat Un ghem de sentimente complexe în care intra în bună măsură o iubire cu adevărat sinceră, vanitate şifonată, amor-propriu lezat şi, colac peste pupăză, regala dezonoare de a se vedea disprețuit.

Numai supărarea îl împinsese pe rege în braţele falsei contese du Barry.

Şi, lăsându-se pradă mângâierilor alteia, regele acţionase instinctiv, ca toţi îndrăgostiţii de toate vârstele şi din toate timpurile, care, cu acea minunată logică, ce-i caracterizează, se răzbună pe necazurile ingratei iubite agăţându-se cu mâinile de gâtul alteia.

Nu e~greu de bănuit că, în această stare de spirit deosebită, regele nu-l putea vedea decât foarte prost pe domnul d'Etioles, adică soţul ingratei, perfidei Jeanne, iar gelozia sa, ajunsă în cel mai înalt grad, urma fatalmente să se abată în parte asupra celui care, soţ sau amant, avusese fericirea să strângă în braţe femeia iubită de el.

Dar, sentiment ciudat şi foarte omenesc, în timp ce regele simţea în el o furie geloasă împotriva soţului, simţea deopotrivă o aprigă satisfacţie spunându-şi că bărbatul din faţa sa, ca şi el, deşi în alt fel, fusese înşelat şi rănit şi dacă rangul nu l-ar fi reţinut, i-ar fi strâns cu dragă inimă mâna acestui confrate în ale nefericirii în iubire, spunându-i pe un ton compătimitor: "Sărmanul meu prieten!"

Rămâne faptul că, din aceste pricini, ca şi din altele, care nouă ne scapă, primirea regelui fu glacială, făcându-l să tremure pe nefericitul d'Etioles.

Adunându-şi tot curajul, bancherul începu cu o voce care tremura puţin:

— Sire, vin să încredinţez regelui un secret care-mi atinge onoarea şi care aruncă în durerea cea mai profundă unul dintre supuşii cei mai devotaţi ai Maiestăţii Voastre.

După acest preambul, d'Etioles se opri.

Regele nu făcu un gest, nu scoase un cuvânt. Mereu rece, impasibil, cu un aer mai degrabă indiferent, aştepta.

D'Etioles trebui deci să continue:

— M-am căsătorit foarte de curând şi trebuie să mărturisesc Maiestăţii Voastre că am slăbiciunea să-mi ador soţia... care e şi foarte frumoasă, de altminteri...

Mereu aceeaşi tăcere din partea regelui.

— Or, reluă d'Etioles, uşor buimac, această femeie, singura mea bucurie, onoarea şi viaţa mea; această femeie, obiect al adoraţiei mele — şi suspine savant gradate ritmau aceste cuvinte —, această femeie fără de care viaţa nu şi-ar mai avea rostul pentru mine, această femeie Sire... a dispărut!

Cât ar fi fost de stăpân pe sine, regele tot tresări, imperceptibil.

Privirea lui se opri mai atentă asupra lui d'Etioles, încercând să pătrundă în zona secretă a gândurilor acestuia.

Dar chiar dacă tresărirea regelui i-ar fi scăpat lui d'Etioles, iar fizionomia sa, pe care se afla întipărită o durere profundă, n-ar fi dezvăluit nimic regelui care, în cele din urmă, se văzu obligat să rupă tăcerea în care se cantonase până atunci, îl întrebă pe un ton perfect indiferent: Ah! Pe Dumnezeul meu! I s-a întâmplat ceva rău doamnei d'Etioles?

— Vai! Nu, Sire!

— Cum vine asta: vai!?

— Maiestatea Voastră binevoiască a-mi ierta durerea... emoţia... m-am exprimat greşit... am vrut să spun că doamna d'Etioles a fost răpită.

Venise, rândul lui d'Etioles să-l privească ţintă pe rege.

Dar, în loc de tulburarea pe care se aştepta s-o vadă pe chipul lui Ludovic al XV-lea, acesta răspunse liniştit:

— Răpită!... Doamna d'Etioles!... dar ce spuneţi acolo?...

Şi tonul cu care aceste cuvinte fuseseră pronunţate lăsa să se înţeleagă altceva.

— Şi cam ce-ai vrea să fac eu?

În timpul acesta, regele privea din ce în ce mai atent chipul tot mai neliniştit al interlocutorului său.

Henri, pe de altă parte, simţea cum furia îl cuprinde văzând lipsa aproape totală de efect a spuselor sale asupra regelui.

Cu toate astea, se mulţumi să răspundă pe un ton plângăreţ:

— Adevărul, Sire!

— Ei bine?... făcu Ludovic al XV-lea, ce vreţi să fac în acest caz?

Şi privirea regelui se fixă, puţin ironică, puţin dispreţuitoare, asupra lui d'Etioles, care fremăta de furie, dar care fu obligat să răspundă cu tot respectul:

— Sire, am avut onoarea de a spune Maiestăţii Voastre că am nefericirea de a-mi iubi nebuneşte soţia, aşa încât... ţin s-o regăsesc...

— Dar, replică regele în zeflemea, nu văd nici un inconvenient... dacă ţineţi la ideea asta...

— Da, numai că pentru a o găsi pe doamna d'Etioles, trebuie să ştiu unde este...

— Într-adevăr, aveţi perfectă dreptate... Ei bine! Dar... ştiţi unde se află scumpa doamnă d'Etioles?...

— Acest lucru vin să-l cer regelui meu, răspunse cu răceală d'Etioles, care credea că-l va zdrobi pe Ludovic al XV-lea cu acest îndrăzneţ răspuns.

— Glumiţi Ştiţi ce spuneţi?... întrebă regele cu un aer suveran, dispreţuitor şi semeţ.

— Cer umil Maiestăţii Voastre să binevoiască a-mi spune unde se ascunde soţia mea... pe care o iubesc atât de mult, repetă ferm d'Etioles, care-şi zicea:

"Ia să vedem pe unde scoţi cămaşa acum".

— Hei! zise liniştit regele, aţi înnebunit, jupâne?... durerea pierderii scumpei doamne d'Etioles pe care o iubiţi atât de mult v-a tulburat într-atât mintea?... Să mă ierte Cel de Sus!... de când am ajuns eu să păzesc soţiile supuşilor mei?...

— Sire!... bâigui d'Etioles, tremurând de furie.

— Luaţi aminte, domnule, făcu regele cu un ton cu atât mai înspăimântător cu cât el părea mai calm, luaţi aminte... jucaţi un joc periculos... teribil de periculos... eu v-am avertizat!

D'Etioles era complet derutat de atitudinea neaşteptată a regelui. O furie rece pusese stăpânire pe el în faţa obstacolelor de care se lovea.

Era convins că regele juca un joc mai subtil şi cum nu era dispus să se lase tras pe sfoară, era foarte hotărât să meargă până la capăt şi să-l acuze categoric pe rege, dacă acesta continuă să se prefacă a nu înţelege aluziile. Acesta era mijlocul suprem... bun de folosit la ananghie... când va simţi că poate pierde partida...

Până una-alta trebuia să se stăpânească şi să se străduiască să-şi atingă scopul folosind şiretenia şi puterea de convingere în acelaşi timp.

Iată de ce, în faţa avertismentului regelui, găsi că e prudent să bată în retragere şi răspunse ipocrit:

— Văd că am nefericita şansă să displac Maiestăţii Voastre!...

— Dumneavoastră, domnule!... haida-de!... făcu regele cu un dispreţ atât de evident încât d'Etioles se simţi ca pălmuit şi păli.

— Bine, domnule, unde vreţi să ajungeţi? reluă regele.

— Dacă mi-am permis să mă adresez direct regelui, răspunse d'Etioles, este pentru că îl cunosc pe răpitorul soţiei mele.

Şi d'Etioles îl devora literalmente pe rege din priviri, străduindu-se să-l facă să înţeleagă printr-o pantomimă bine gândită că, chiar dacă nu spune, ştie că cel ce a răpit-o pe soţia sa e el, Ludovic al XV-lea.

Dar regele rămase impasibil şi-i răspunse cu răceală:

— De fapt, domnule, unde vreţi să ajungeţi? Pe cine acuzaţi? Şi, la urma urmei, ce doriţi?

În faţa acestor întrebări clare şi categorice nu mai putea tergiversa, trebuia să răspundă la fel de clar şi categoric.

Să-l acuze chiar pe rege!... nu se putea nici măcar gândi la o astfel de ispravă... ar fi însemnat să-şi rişte capul prosteşte, căci calmul şi impasibilitatea regelui erau de natură să-l facă pe bancherul nostru să se întrebe dacă nu cumva o luase pe un drum greşit şi regele nu era într-adevăr străin de răpirea Jeannei.

Şi atunci?...

Iar semnele de întrebare se înmulţeau şi se precipitau în mintea lui d'Etioles care simţea că se pierde.

Bine, dar atunci ce era cu povestea celor doi beţivani?

Şi în cazul de faţă, pentru cine executase Berryer răpirea soţiei sale?... pentru cine?... şi de ce?...

Şi dacă cei doi beţivani au visat?... dacă toată povestea asta nu-i decât o închipuire, o fantasmagorie ieşită din aburii beţiei?...

Dacă Berryer, ca şi regele, era străin de toată povestea?

În cazul acesta cine o răpise pe soţia sa?...

Căci de un lucru era sigur... nu era nebun... soţia sa dispăruse cu adevărat...

Toate acestea trecură ca un fulger prin mintea nefericitului.

Ca atare, va trebui să-i răspundă regelui ferm şi în aşa fel încât să-i dovedească fără putinţă de confuzie că nu se lăsase înşelat... în cazul în care Ludovic al XV-lea juca o comedie.

Fără să mai ezite, îi răspunse:

— Ce vă cer, Sire?... Dreptate!... Pe cine acuz?... Berryer!...

Şi dând aceste răspunsuri cu o încetineală calculată, d'Etioles scrută pe rege, zicându-şi:

"Pentru că trebuia să punem punctul pe i, poftim... Acum, Sire, vedeţi bine că ştiu totul şi că acum trebuie să ne socotim..."

La această acuzaţie împotriva lui Berryer regele se mulţumi să facă ochii mari, în care se citea cea mai mare surprindere şi clătină din cap cu aerul unuia care se întreabă dacă nu cumva interlocutorul său e nebun.

Şi mimica regelui era atât de expresivă, liniştea sa, siguranţa atât de evidente, atât de absolute, încât d'Etioles simţi o sudoare rece curgându-i pe şira spinării.

Iar regele repeta, ca şi când nu şi-ar fi putut crede urechilor:

— Domnul locotenent general de poliţie!... Ah! Pe cinstea mea! Iată ceva cu totul deosebit.

În chiar aceeaşi clipă şi ca şi când ar fi fost chemat de o voce misterioasă, ca şi cum, prin cine ştie ce mijloc ocult, ar fi asistat la această discuţie şi ar fi considerat intervenţia să oportună, deci în acelaşi moment, locotenentul general de poliţie îşi făcu intrarea în cabinetul regelui şi se opri la câţiva paşi de biroul suveranului său] aşteptând într-o atitudine de calm şi de demnitate.

-— Ah! Bineînţeles!... exclamă vesel regele, picaţi bine, Berryer, veţi afla o noutate...

Berryer se înclină fără să scoată un cuvânt, dar privirea pe care o aruncă regelui era atât de expresivă încât acesta avea senzaţia foarte clară că locotenentul său general de poliţie asistase ascuns la această convorbire şi că era perfect la curent cu situaţia.

D'Etioles nu părea a vedea nimic; simţea totuşi instinctiv că pentru el partida era pierdută şi, la gândul acesta, simţea că-şi pierde încetul cu încetul minţile.

Regele continuă pe acelaşi ton glumeţ:

— Ştiţi, Berryer, că mi se cere capul vostru?...

— Oh! Oh! exclamă Berryer, iată ceva neplăcut; ţin mult la capul meu... Pe Dumnezeul meu, mărturisesc că am această nevinovată slăbiciune, continuă el, surâzând.

— Ştiţi de ce sunteţi acuzat? îl întrebă regele, râzând.

— Sunt acuzat... eu?... spuse Berryer încruntând sprâncenele.

Regele făcu semn că da.

— Scuzaţi-mă, Sire, dar... cine mă acuză?

Fără să-i răspundă, regele arătă spre d'Etioles.

Berryer se întoarse spre bancherul pe care se făcuse a nu-l vedea până atunci şi, măsurându-i din cap până în picioare cu o supremă impertinenţă, lăsă să-i scape dispreţuitor din vârful buzelor:

— Domnul?...

Şi, ca o culme a impertinenţei, îi întoarse spatele cu dezinvoltură, ca şi când acel domn ar fi fost un individ mult prea neînsemnat încât el, Berryer, să-i facă onoarea să se ocupe de persoana lui şi să dea cea mai mică atenţie acuzaţiilor sale.

— În cazul acesta, îi spuse el regelui, pot răsufla uşurat... capul îmi va rămâne la locul lui, pe umeri.

D'Etioles tremura din pricina ultrajului şi, cu toate că eră departe de a fi un curajos, crezu de datoria lui să facă un pas spre locotenentul general de poliţie, care se mulţumi să-l privească dispreţuitor, dând din umeri.

— Nu râdeţi, Berryer, reluă regele care, spunând asta, surâdea ironic, nu râdeţi... că e foarte grav.

Apoi, întorcându-se spre d'Etioles care-şi înfipse unghiile în palmă de turbare, spuse:

— Haideţi, domnule, iată-l pe domnul locotenent general de poliţie, repetaţi-i, vă rog, ce ne-aţi spus nouă mai devreme.

D'Etioles se simţea pierdut.

Cu toate acestea, făcând apel la toată voinţa de care se simţea capabil, se opri drept în faţa lui Berryer cu un aer arogant şi spuse cu un ton ferm:

— Sire, vin să vă cer dreptate:

— Bine, domnule, spuse regele grav, împotriva cui?

— Împotriva... acestui om.

D'Etioles pusese în aceste trei cuvinte tot dispreţul de care se simţea în stare, în timp ce mâna i se întindea ameninţătoare spre Berryer, care rămânea impasibil, privindu-l mândru şi cu o ameninţare nedisimulată în ochii săi cenuşii.

— Acest om, spuse regele insistând pe cuvintele folosite chiar de d'Etioles, acest om este domnul locotenent general de poliţie, domnule, gândiţi-vă bine la asta.

D'Etioles se înclină în semn că-şi menţine acuzaţia.

— Bine, domnule!... Şi îl acuzaţi pe domnul locotenent general de poliţie de?...

— Îl acuz pe domnul Berryer de a fi răpit-o său de a fi organizat răpirea soţiei mele Jeanne Le Normant d'Etioles, care tremura de frică, dar care se străduia să se ţină bine până la capăt, nevrând să renunţe la partidă până în clipa în care lucrurile se vor dovedi iremediabil pierdute.

— Ah! Ah! Domnule Berryer, spuse regele râzând, v-am prins cu asta, maestre... Cine ar fi zis că un om aşa grav ca voi e capabil de o astfel de ştrengărie... Dumnezeule, cum te mai poţi înşela în privinţa oamenilor. Ei bine, domnule Berryer, adăugă el grav, aţi auzit acuzaţia... domnului... Ce aveţi să-i răspundeţi?...

— Oh! Sire, răspunse Berryer cu o indignare bine jucată, sper din tot sufletul că regele nu mă va insulta obligându-mă să mă disculp de o acuzaţie atât de... ridicolă.

Şi Berryer îl fulgeră cu privirea pe d'Etioles, un d'Etioles îngrozit, care, cu. Moartea în suflet, găsi puterea să mai spună, ameninţător:

— Domnule!

— Hei! spuse regele liniştit, pe un ton blând, domnule reclamant...

Apoi, întorcându-se spre Berryer:

— Chemaţi-i, spuse el simplu.

Berryer transmise ordinul regelui unui ofiţer de serviciu şi uşile, deschizându-se imediat, cabinetul regelui se umplu de curteni. Regele, văzând că are la îndemâna toţi martorii pe care şi-i dorea pentru lecţia pe care se pregătea să i-o dea lui d'Etioles, se întoarse spre el şi, foarte grav, îi spuse:

— Ne place, domnule, să punem pe seama durerii. Care vă tulbură vorbele necuviincioase pe care le-aţi spus aici şi noi binevoim să le uităm. Dar, adăugă el pe un ton ameninţător, nu mai veniţi cu. Astfel de prostii, maestre... la Bastilia unii putrezesc şi pentru mai puţin decât atât... nu uitaţi asta!...

Apoi, întorcându-se spre Berryer în timp ce nefericitul d'Etioles, fulgerat, simţea pământul fugindu-i de sub picioare:

— Domnule Berryer, adăugă regele, sper că veţi binevoi să uitaţi.. cuvintele incoerente ale acestui... nefericit — şi arătă cu degetul spre un d'Etioles livid, distrus.

— Sire, spuse Berryer, regele îmi dă exemplu uitând el însuşi.

— Dar asta nu-i totul, continuă regele care, întorcându-se spre d'Etioles, îi spuse: Din compasiune pentru nefericirea care v-a lovit, vrem să facem ceva pentru voi... Berryer, va trebui să-l ajutăm pe acest nefericit soţ să-şi regăsească soţia iubită...

— Sire, sunt la ordinele Maiestăţii Voastre, răspunse laconic Berryer.

— Foarte bine! spuse regele cu un aer satisfăcut.

Apoi, întorcându-se spre d'Etioles:

— Haideţi, domnule, plecaţi liniştit, soţ nefericit... Domnul locotenent general de poliţie e un om abil şi va şti s-o regăsească pe cea pe care o iubiţi.

Şi în timp ce d'Etioles se retrăgea, zdrobit, clătinându-se pe picioare, fără să poată scoate un cuvânt, regele, înainte că nefericitul să fi părăsit încăperea, spuse curtenilor care-l înconjurau, cu o compătimire admirabil jucată:

— Domnilor, consolaţi-l pe domnul d'Etioles... I-au răpit soţia... soţia pe care o adoră... şi mă tem că nu cumva durerea să nu-i fi întunecat mintea bietului om.

Imediat curtenii se dădură în lături în faţa lui d'Etioles ca şi cum ar fi fost ciumat şi cinicul personaj, cu capul vuindu-i, cu ochii împăienjeniţi, prăbuşit, livid, având într-adevăr aerul unui nebun, cum lăsase regele să se înţeleagă, rumegând deja în minte proiecte teribile de răzbunare, ieşi clătinându-se ca un om beat.

Atunci regele, întorcându-se către curteni:

— Domnilor, le spuse el, audienţa a luat sfârşit... Domnule locotenent general de poliţie, rămâneţi... avem de lucru.

Cabinetul se goli imediat.

— După părerea mea, zise regele, rămânând singur cu Berryer, ceea ce l-a dezamăgit cel mai mult pe onorabilul soţ ce tocmai a ieşit de aici este faptul că nu sunt eu cel care i-a răpit soţia.

— Aşa cred şi eu, Sire! răspunse cu răceală Berryer.

Capitolul VII Gândurile lui Damiens

Datoria pe care o avem de a prezenta evenimentele care fac obiectul acestei cărţi în ordinea lor cronologică ne-a obligat ca pentru câtăva vreme să lăsăm în umbră un personaj important, pe care cititorul cu siguranţă că nu l-a uitat.

Vrem să vorbim despre acel bărbat trist, sumbru, teribil de enigmatic: François Damiens.

Din clipa în care intrase în slujba subintendentului, Damiens rămăsese fără ocupaţie: obligaţiile sale constau, aşa cum îi spusese noul său stăpân, în a nu face nimic.

Cu toate acestea Damiens nu ignoră faptul că această inactivitate care-l apăsa putea înceta brusc, ştia că trebuie să fie gata de acţiune... Ce acţiune?... Nu ştia încă. Ce ştia, de exemplu, e că ziua în care stăpânul său va face apel la serviciile sale, intervenţia s, a vă trebui să fie teribilă.

Şi sumbru, crâncen, închis în sine... aştepta...

Iar dacă la el trupul era inactiv, nu era acelaşi lucru cu spiritul.

Un întreg univers de gânduri, când blânde, când crude, gânduri de iubire umilă şi supusă, de ură îngrozitoare, de devotament fără margini, de abnegaţie sublimă... se încrucişau, se ciocneau în mintea lui înfierbântată.

O muncă lentă, dar tenace, continuă, avea loc în acest cap ciudat, cu ochi de o profunzime insondabilă, cu buzele strânse într-un rictus amar... O tensiune de spirit extraordinară ţinea această inteligenţă sfidătoare veşnic la pândă.

Damiens îşi amintea mereu de noaptea îngrozitoare — şi fericită în acelaşi timp — în care d'Etioles îl luase de mână şi-l condusese la uşa ei...

Nefericitul tremura şi acum când îşi amintea de orele chinuitoare petrecute acolo.

Dinţii îi scrâşneau de furie la amintirea abominabilei tentaţii căreia-i fusese expus.

Dar în acelaşi timp se simţea mândru — şi atunci îşi înălţa capul, iar privirea îi era limpede şi luminoasă — că a pătruns la timp gândurile cinice ale sinistrului său stăpân şi că, gata să devină criminal, inteligenţa, dominând materia, a ştiut să reziste tentaţiei... sesizând la timp înţelesurile unui plan diabolic şi oprindu-se când nu era prea târziu.

Şi cine ştie?... necomentând abominabila faptă la care fusese împins, probabil că întrevăzuse pentru mai târziu cine ştie ce plan tenebros care poate că va eşua datorită onestităţii sale...

O bucurie de nespus îl cuprindea la acest gând consolant, transfigurând complet acel chip răvăşit, care în acele clipe părea aproape frumos.

Şi o blândeţe infinită odihnea acele trăsături chinuite, chipul său de obicei sumbru şi fatal, când se gândea la dulcea, de neuitat clipă în care îndrăznise el... mizerabilul paria... să îngenuncheze umil, respectuos, în faţa idealului şi să sărute cu devoţiune poalele rochiei albe... albe ca sufletul pur şi candid al virginei adormite prin înşelăciune şi lăsată la îndemâna lui ca o pradă... şi pe care a ştiut cum s-o respecte.

Damiens nu era nici filozof şi nici un gânditor profund.

L-am auzit mărturisindu-şi ignoranţa în faţa lui Henri d'Etioles.

Dar avea din instinct simţul a ceea ce e bun, frumos, drept, loial...

Damiens fusese pe punctul de a ceda; şi îşi reproşa acea scenă de slăbiciune cu atât de crâncenă şi amarnică părere de rău încât s-ar fi putut crede că a făcut într-adevăr fapta de care se căia.

O pasiune arzătoare îl cuprinsese pe acest bărbat singuratic, care până atunci nu trăise, dacă se poate spune aşa, în preajma unor idei atât de ciudate, prea de neînţeles pentru mintea sa greoaie.

Din clipa în care a văzuse pe Jeanne, aceasta intrase în sufletul lui ca o stăpână deplină, iar viaţa îi intrase pe făgaşul ce-l va duce inexorabil la moarte.

Sigur, acest nefericit îşi dădea seama de distanţa de neînvins care-l separa de aceea pe care o iubea în secret... dar ce?... poate fi împiedicată umila floare de câmp să-şi ridice petalele sale parfumate spre strălucitorul soare?

Damiens nu aştepta nimic, nu spera nimic de la cea pe care o iubea cu o pasiune nemăsurată, prima, singura dragoste a acelui suflet enigmatic.

Nu spera nimic... şi cu toate astea pasiunea sa era violentă... şi cu atât mâi violentă gelozia.

Cine ştie dacă acest sentiment nu-l va împinge într-o zi până acolo încât să vrea moartea cuiva care în ochii lui era vinovat de a-i fi dezonorat idolul!

Această gelozie nu scăpase ochiului ager al lui Henri d'Etioles şi am văzut cum subintendentul îl enerva până la furie cu o abilitate diabolică.

Astfel era iubirea lui Damiens pentru Jeanne până în clipa în care l-am văzut rezistând în faţa uriaşei tentaţii, către care îl împinsese d'Etioles.

Mai târziu, sub imperiul ororii resimţite, condamnându-se el însuşi la pedeapsă şi la reparaţie, acea iubire rămânând la fel de totală, la fel de vie ca în trecut, acea iubire trebuia să se schimbe la faţă, să se rafineze, să se purifice, să devină imaterială, dacă putem, spune aşa.

Pentru a se pedepsi din pricina unei acţiuni josnice, abjecte, pe care n-o comisese, acest om, dotat cu un caracter de fier, cu o voinţă de nezdruncinat, avusese forţa să-şi smulgă din suflet toate sentimentele urâte şi meschine — şi cu toate astea, cât de omeneşti! — care pluteau la suprafaţa iubirii sale ca zgura la suprafaţa unui metal preţios aflat în fierbere.

Şi astfel curăţat de zgură pasiunii, în sufletul său nu rămânea decât o iubire alcătuită din devotament, abnegaţie şi sacrificiu; un sentiment de o frumuseţe accesibilă numai unor spirite de elită; un giuvaier mai transparent ca diamantul... şi mai solid decât fel.

Pe piscurile senine unde se înălţase, Damiens îşi putea spune acum, cu mândrie, că ascunde în sufletul său un vis de o incomparabilă puritate.

Iar Jeanne putea fi sigură că avea lângă ea, trăind în umbra ei, un suflet gata la dovezi de abnegaţie supraomenească... capabil, la un simplu gest al ei, să se sacrifice pentru bărbatul pe care ea l-ar fi iubit, şi, chiar dacă inima i-ar fi sângerat, chiar de-ar fi fost să moară pentru asta, capabil să surâdă la vederea fericirii Jeannei... chiar dacă această fericire i-ar fi fost adusă de un altul!

Dar dacă dragostea acestui bărbat pentru Jeanne se ridicase la asemenea înălţime, în schimb era cuprins de o ură crâncena împotriva lui d'Etioles.

Instinctul — sau mai degrabă iubirea — îi spunea că acesta îi era adversarul direct, cel mai teribil şi mai încrâncenat al tinerei femei şi, datorită faptului că simţea că d'Etioles era un pericol pentru fericirea Jeannei, îl ura din tot sufletul... aproape la fel de tare pe cât o iubea pe Jeanne.

Nu-i scăpase dispariţia Jeannei.

Liniştea perfectă cu care Henri d'Etioles accepta acea dispariţie îl făcea să se teamă că era pândita de un pericol şi ura contra stăpânului său creştea tot mai mult, iar setea lui de sacrificiu creştea în aceeaşi măsură.

Şi el care, cu câtva timp; în urmă, aţâţat cu viclenie de subintendent, s-ar fi ridicat crâncen şi cu cuţitul în mâna între Jeanne şi rege, acum se simţea capabil, dacă fericirea Jeannei i-ar fi cerut-o, să devină sclavul regelui!

În felul acesta subintendentul, care credea că, graţie atotputerniciei aurului său şi datorită spiritului său viclean, ar fi reuşit să-şi facă rost de un ajutor preţios, avea în felul acesta un duşman formidabil, cu atât mai primejdios cu cât era în imediata sa apropiere, pus pe urmele sale de o experienţă anterioară şi care ghicea cu uşurinţă jocul tai d'Etioles, disimulându-l cu îndemânare pe al său.

Aceasta era starea de spirit a lui Damiens când lacheul, căruia d'Etioles îi dăduse ordine la coborârea din trăsură, în faţa palatului regal, veni să-l avertizeze că trebuie să fie gata de acţiune, stăpânul său având nevoie de el.

Damiens se gândise mult înainte şi tremurase îndelung la ideea că va fi nevoit să acţioneze, dar acum era pregătit pentru lupta iminentă împotriva lui d'Etioles care, hotărât lucru, juca tot mai prost, căci, prevenindu-l în felul acesta pe Damiens, îi dădea timp să-şi pregătească riposta.

Damiens îşi aştepta deci stăpânul cu inima bătându-i de speranţă la gândul că va afla, în sfârşit ce se întâmplase cu ea.

În timpul acesta d'Etioles părăsise palatul cu moartea în suflet, la zero prin prăbuşirea viselor safe, nemaiavând forţă nici să gândească.

Se aruncase în caleaşcă, având o singură dorinţă: să fugă din locurile unde suferise cea mai sângeroasă dintre umilinţe.

Cu o voce răguşită strigase vizitiului:

— La palat, la Paris!

Şi se prăbuşise, sfârşit, pe pernele căieştii.

Rămăsese îndelung îndobitocit, consternat, cu creierul golit de orice gând, incapabil de a mai judeca.

Puţin câte puţin îşi revenea şi începea să-şi pună ordine în gânduri, încercând să vadă clar dincolo de nenorocirea care-l lovise.

"Păcălit!... am fost păcălit!... mormăia el... E evident că regele e amestecat în răpirea soţiei mele... şi eu m-am lăsat dus de nas ca un prostănac... Dar dacă, totuşi, regele nu ar avea nimic de-a face cu această poveste, ce-i cu basmele celor doi beţivani care m-au căutat?... Simt că înnebunesc... Şi totuşi cei doi nefericiţi erau sinceri... Pe de altă parte, regele părea a fi de bună credinţă... şi apoi, dacă ar fi fost vinovat, n-ar fi îndrăznit niciodată... Atunci, ce înseamnă această istorie cu intervenţia lui Berryer?... Berryer a dat pur şi simplu o mână de ajutor acestui pungaş?... tot ce se poate... şi că regele nu e amestecat în această afacere... Dar atunci cine?... Oh! Am să aflu eu!... am să-l găsesc de-ar fi să răstorn lumea cu fundul în sus şi să arunc munţi de aur... şi atunci, vai de cel ce mi-a răpit soţia... am să-l zdrobesc sub călcâi, ca pe un şarpe... Şi dacă totul nu-i decât o invenţie a Jeannei?... Dacă Jeanne iubeşte pe un altul?... Şi dacă a plecat de bună voie cu acela, născocind toată această poveste cu Berryer şi cu regele pentru a se răzbuna?... Oh! Atunci blestemat fie el! Şi blestemată fie şi ea!... Dar nu, sunt complet nebun, Jeanne îl iubeşte pe rege... Atunci, cine?... Oh! Am să-l găsesc!... am să-l găsesc... Şi regele cu insolentul ăla de Berryer cum şi-au mai bătut joc de mine!... cum m-au zdrobit, cum m-au umilit!... Am să mă răzbun... răzbunarea mea va fi groaznică!..."

Şi un surâs înspăimântător îi schinomosi gura, căci, gândindu-se la Damiens, care-l aştepta, îşi spunea:

"Dinspre partea asta, cel puţin, răzbunarea mea e sigură!"

Şi-şi completă gândurile cu un gest ameninţător. Acum, că era stăpân pe gândurile lui, îşi făcea o mulţime de planuri, gata de a lupta, chiar dacă pe moment partida părea a fi pierdută.

Dar gândurile sale febrile reveneau mereu la răpitorul necunoscut al soţiei sale.

Ah!... dacă l-ar şti... dacă l-ar afla!...

D'Etioles dorise din tot sufletul — şi făcuse tot ce-i stătuse în putinţă pentru asta — ca soţia sa să devină metresa regelui, pentru că numai regele putea să-i dea ceea ce nu avea, şi-şi dorea mai mult ca orice: onoruri şi demnităţi...

Dar să fie a altuia, nu!... Niciodată!...

Şi nu se putea opri să nu se gândească la mizerabilul care i-o răpise pe Jeanne... şi căuta neostoit mijlocul de a se răzbuna... fără a se expune riscurilor unei astfel de acţiuni.

Am spus că era laş. În această împrejurare laşitatea sa apărea în întreaga ei hidoşenie.

Încercând să-şi imagineze cum s-ar putea răzbuna fără a se expune, un nume îi trecu fulgerător prin minte:

D'Assas!

Ei! Da, bineînţeles!... cadetul îl va răzbuna... Sigur că da! Va plăti ce se cuvine pentru asta şi totul va fi cum trebuie...

Dacă stătea bine să se gândească, poate nici nu va fi nevoit să dezlege băierile pungii pentru asta... Nu că ar fi zgârcit, dimpotrivă, era un risipitor; dar cavalerul nu ar fi acceptat o astfel de misiune pentru tot aurul din lume.

Iată de ce îşi spunea că ceea ce nu putea spera de la d'Assas plătindu-l, va putea obţine fără îndoială pe nimic... înşelându-l.

Da! Da! Toate se vor aranja încetul cu încetul.

Damiens pentru rege şi poate chiar şi pentru Berryer.

D'Assas pentru celălalt...

Iar el va avea grijă de Jeanne!...

Haida-de! Dracul nu era aşa de negru şi situaţia atât de disperată pe cât s-ar părea şi pe cât a crezut chiar el!

Cu puţină răbdare, viclenie, îndrăzneală şi bani cheltuiţi, va dovedi cât de curând că nu era de dispreţuit... că dimpotrivă, trebuia să se ţină seama de el. Urma să se pună pe treabă imediat.

Şi liniştindu-se, stăpân pe el, ştiind din nou ce vrea şi unde vrea să ajungă, coborî în curtea palatului său.

Imediat ce ajunse în cabinetul de lucru, îşi puse ţinuta în ordine şi-l chemă pe Damiens.

Acesta intră în cabinet, palid, hotărât să facă orice şi aşteptând într-o atitudine demnă, fără morgă, dar şi fără deferenţă prea exagerată.

D'Etioles privi figura răvăşită de nelinişte, cu ochii încercănaţi, obosiţi de insomnii şi, cine ştie?... poate chiar de lacrimi, a celui care aştepta hotărârile sale, şi-i spuse cu o voce dulceagă:

— Aşezaţi-vă, meştere, avem de discutat.

Fără să-i răspundă, Damiens luă un scaun şi se aşeză, cum i se poruncise.

— Ştiţi, îi spuse d'Etioles pe nerăsuflate, că soţia mea a dispărut.

Damiens clipi din ochi, semn al emoţiei care-l stăpânea şi, cu o voce slabă, moale, răspunse:

— Da, domnule, ştiu...

— Dar ştiţi şi unde se găseşte în acest moment?...

— Nu, domnule! Cum vreţi să ştiu eu unde e?...

— Cu toate astea, trebuia să vegheaţi asupra ei!...

— Este adevărat, domnule, dar ordinele voastre erau s-o supraveghez pe doamna acasă!... nu aveam voie să părăsesc palatul şi trebuia să fiu mereu la dispoziţia voastră...

— Aşa e, spuse d'Etioles... Oricum nu vă reproşez nimic... în fine, adăugă el suspinând şi observându-l pe Damiens pe sub sprâncene, ceea ce e sigur e că a dispărut. Ce s-a întâmplat cu ea?... Unde este?...

Pronunţase cuvintele din urmă ca şi când ar fi vorbit cu sine.

— V-aţi întrebat unde ar putea fi? reluă el.

— Nu, domnule, răspunse Damiens roşind uşor la această minciună.

— Nu sunteţi curios, meştere, spuse ironic d'Etioles, căruia nu-i scăpase această roşeaţă.

Şi adăugă, fixându-l pe Damiens:

— Va trebui deci să vă spun... Căci nu vreau să am nici un fel de secret faţă de dumneata, pentru că într-o zi va trebui să cunoaşteţi tot ceea ce gândesc, toate speranţele şi toată ura mea!

Damiens tresări violent, dar nu spuse nimic.

— Ei bine! Aflaţi deci că soţia mea a fost răpită... Da. Iar cele ce vă spun acum, cu greu voi îndrăzni să le repet propriului meu confesor!

— Răpită?... bâigui Damiens.

— Dumnezeule! Da, pur şi simplu. Astfel încât, în acest timp, doamna d'Etioles urzeşte liniştită o poveste de iubire ca în basme... Oh! Dar am să mă răzbun!...

Damiens nu scoase un cuvânt, dar păli foarte tare. Corpul îi fu scuturat de un tremur nervos şi se vedea că face un efort uriaş pentru a se stăpâni.

— Şi pe cel care a răpit-o îl cunoaşteţi, meştere Damiens, este acel senior pe care l-aţi văzut în salonaşul de la Primărie... e regele... în acel moment am avut dreptate spunându-vă că soţia mea avea un amant... Vă spuneam să vegheaţi asupra ei... Ah!... instinctul nu m-a înşelat nici de data asta...

Şi d'Etioles, rostind cu o încetineală bine studiată cuvintele, îşi ascunse chipul în palme, ca şi când ar fi fost zdrobit de ruşine şi durere.

În realitate, vicleanul personaj privea ţintă printre degete, chipul lui Damiens, studiind cu atenţie efectul produs de cuvintele sale asupra confidentului şi, îşi zicea el, complicele lui.

— Mi-aţi promis că vegheaţi, Damiens, reluă el după o scurtă tăcere şi iată ce-am păţit. Mi-aţi mai promis că mă veţi răzbuna... Veţi da greş şi în cazul acesta, aşa cum aţi dat greş cu supravegherea?...

Damiens făcu un efort, ca şi când ar fi vrut să se smulgă unor gânduri, răspunzându-i cu o voce lentă:

— M-aţi luat în serviciul dumneavoastră, m-aţi plătit regeşte, deşi nu am făcut nimic pentru banii pe care i-ară câştigat; toate acestea în aşteptarea momentului în care veţi avea nevoie de mine... şi, mai ales, de braţul meu... Acest braţ — adăugă el cu un aer şiret — pe care l-am vândut, dumneavoastră fiind cumpărătorul; deci vă aparţine... A

venit momentul să lovesc?... vorbiţi fără teamă... fără ocolişuri... Sunt gata... Ah! Nu e nevoie să-mi aţâţaţi ura împotriva... celui pe care-l ştiţi,.. Nu veţi putea spori ura... căci mai multă ură nu încape în sufletul meu... Da! Îl urăsc pe acest om, îl urăsc pentru că...

— Pentru că?... îl întrebă d'Etioles care tremura în faţa acestei explozii, văzând că Damiens se oprise în momentul în care şi-ar fi putut dezvălui secretul.

Dar Damiens se liniştise.

Drept pentru care îi răspunse foarte natural:

— Îl urăsc pentru că v-a făcut rău dumneavoastră... şi pentru că mă gătiţi să iubesc pe cine iubiţi şi să urăsc pe cine urâţi.

D'Etioles clătină din cap, ca şi când ar fi vrut să spună: "Las-o baltă, nu acesta e motivul".

— Mi-aţi reproşat lipsa mea de vigilenţă, domnule... continuă Damiens. Dacă a venit momentul să acţionez, porunciţi... şi vă asigur că "nu veţi mai avea motive să-mi reproşaţi că am greşit!

— Slavă Domnului! exclamă D'Etioles văzând aerul de hotărâre încrâncenată ce-l degaja întreaga fiinţă a lui Damiens, răspândind încredere; slavă Domnului! Sunteţi un bărbat pe cinste, meştere, şi, după câte văd, e mai bine să vă fie omul prieten decât duşman.

— Şi eu zic la fel, zise Damiens pe un ton ciudat, care-i dădu fiori de groază subintendentului, care sesizase foarte bâte ameninţarea ce se ascundea în spatele acelor cuvinte, aparent nevinovate.

— Atunci, cu un rival de talia voastră e inutil să umblu cu mănuşi şi cred că ar fi mult mai bine să merg drept la ţintă.

Damiens făcu un semn din cap, ce însemna că era de aceeaşi părere.

— Iată deci ce aştept de la dumneavoastră, reluă d'Etioles.

Şi începu să-i vorbească; vorbi îndelung, cu încrâncenare.

Ce i-a spus, ce se întâmplase între cei doi bărbaţi, evenimentele viitoare ne vor dezvălui puţin câte puţin.

Dar atunci când Damiens, terminând de primit instrucţiunile subintendentului, plecă, d'Etioles, cu chipul luminat de o bucurie înflăcărată, lăsă să-i scape următoarele cuvinte în liniştea cabinetului:

— Regele e mort.

Şi, învăluindu-se în faldurile unei ample pelerine, părăsi palatul, spunându-şi:

"Acum, hai să-l vedem şi pe d'Assas... Scumpul de el, mă neglijează un pic prea ostentativ..."

Capitolul VIII Explicaţiile lui Berryer

În timp ce aveau loc aceste evenimente, Crébillon, însoţit de Noé, după ce încasase bonul de cinci mii de livre la casieria subintendentului, lucru pe care-l datora generozităţii recunoscătoare, sau, ca să fim mai cinstiţi, unui calcul abil al lui Henri d'Etioles, Crébillon se întorsese la el acasă, îşi pusese ordine în afaceri şi-şi încredinţase copilaşii unei vecine binevoitoare care, graţie unei sume modice, se oferise să aibă grijă de mica lui menajerie.

După aceea, liniştit dinspre partea pensionarilor săi, urmat de Noé ca de un câine credincios, plecă în căutarea unui vehicul care să-i ducă la Versailles.

Ajunşi la destinaţie, Crébillon, care cunoştea la perfecţie oraşul, spre deosebire de Noé, care nu pusese niciodată piciorul acolo, trase drept la un mic han unde mai locuise şi cu alte ocazii şi care era situat, stranie coincidenţă, drept la mijlocul distanţei dintre castel şi străduţa Rezervoarelor.

Hangiul îi conduse, aşa cum i se ceruse, într-o cameră cu două paturi, suficient de spaţioasă şi-i părăsi după ce le aduse o masă încărcată cu diferite feluri de mâncare şi un coş plin cu sticle prăfuite.

Crébillon se schimbă, îmbrăcând un costum nou-nouţ, în timp ce Noé, pentru a-şi face poftă de mâncare, deschisese o sticlă şi golea, vizibil satisfăcut, pahar după pahar din vinul catifelat, urmărind cu privirea toaleta minuţioasă pe care şi-o făcea amicul său.

Când poetul termină de pus la punct ultimele detalii ale ţinutei, observă cu uşoară uimire că Noé golise deja o butelcuţă.

Cu poftă de mâncare pe care ţi-o dă lucrul bine făcut, cei doi se aşezară la masă, faţă în faţă şi atacară gospodăreşte mâncarea şi băutura, ca doi buni cunoscători ce erau.

Când terminară de mâncat, Crébillon privi câteva clipe pe Noé Poisson, care, contrar obiceiurilor sale, dăduse dovadă de oarecare moderaţie.

— Uite care-i povestea, spuse poetul, eu mă duc să-l caut pe Berryer. Nu ştiu ce poate ieşi de pe urma acestei întrevederi... dar tu ai să-mi promiţi că nu te vei mişca de aici şi, mai ales, că n-ai să te pileşti...

— Crébillon, ţi-o jur...

— Deci, pot pleca liniştit?... n-ai să te pileşti?... Gândeşte-te că sunt în joc lucruri foarte importante pentru noi!... îi spuse Crébillon, ridicându-se de la masă.

— Crébillon, lipsa ta de încredere mă jigneşte profund, îi răspunse Noé cu demnitate.

— Bine, vedem noi dacă ai să-ţi ţii promisiunea... Am plecat.

— Să mă bată Dumnezeu dacă am să mă mişc de aici, să mă ia dracu' dacă mai pun gura pe vin până când nu te întorci!...

— Hai!... te las în paza Celui de Sus!... sau a lui Scaraoţchi zise poetul, lăsându-l pe Noé să se lupte cu ispita reprezentată de cele câteva sticle pline.

— Du-te! Poţi pleca liniştit!... îi strigă beţivanul; un discipol al lui Bachus, cum spui tu, se ţine de cuvânt!... Am jurat că nu beau mai mult de-o sticlă şi am să mă ţin de cuvânt!

Crébillon apucă pe drumul spre castel, mergând cu paşi mari şi iuţi, zicându-şi că, oricum, nu va întârzia prea mult, prin urmare nici Noé nu va avea suficient timp să bea într-atât să nu se mai înţeleagă cu el.

Crébillon, ca şi Poisson, avea nevoie să fie uşor ciupit pentru a se afla în totalitatea facultăţilor... numai că băutura necesară pentru a-l binedispune pe acest individ obişnuit cu cantităţi înspăimântătoare de lichide ar fi pus la pământ pe orice băutor obişnuit.

Poetul ştia mai bine ca oricine doza de lichid care-i era necesară. Iată de ce, aflat pe punctul de a face pe lângă Berryer un demers pe care el personal îl găsea scârbos şi chiar periculos, îşi oferise o masă copioasă, stropită din abundenţă cu şampanie, lucru de natură să-l facă să-şi pună la treabă imaginaţia.

Iată de ce, pe de altă parte, se temea atât de faptul că amicul său s-ar putea îmbăta de-a binelea, fapt pentru care îi recomandase insistent să nu se mişte din han cât timp va lipsi el.

Căci în cazul în care el nu s-ar mai întoarce, Noé avea nevoie de puţina inteligenţă cu care cerul îl blagoslovise pentru a îndeplini sigur şi, mai ales, sănătos instrucţiunile detaliate pe care i le dăduse.

După lungi ore de aşteptare în anticameră, Crébillon a fost în cele din urmă condus în biroul domnului locotenent general de poliţie.

Berryer se întreba, nu fără curiozitate, care era scopul acestei vizite neaşteptate a autorului dramei *Rhadamiste*.

Cu toate că impresia pe care i-o lăsase la întâlnirea sub numele Picard, din casa situată în intersecţia Buci, fusese mai degrabă favorabilă poetului.

Iată de ce primirea pe care i-a făcut-o a fost foarte amabilă.

Fără prea multe fineţuri, fără ocolişuri, poetul îi spuse de-a dreptul ce-l aducea acolo.

Pe ce fusese răpită doamna d'Etioles?... Care era acel pericol iminent, de care vorbise domnul Picard, care o ameninţa?...

În timp ce poetul se explica şi punea întrebări, Berryer reflecta la ceea ce urma să spună şi să facă.

Berryer era şi nu avea cum să nu fie, un curtean deosebit de abil. În această calitate simţea întotdeauna de unde bătea vântul şi încotro să-şi ducă barca.

Când a crezut că e sigur că regele nutreşte pentru Jeanne un sentiment cu mult mai puternic decât îl bănuia el însuşi, nu ezitase să se amestece, spunându-şi, nu fără temei, că recunoştinţa regelui se va adresa celui care va fi atât de îndemânatic sau atât de norocos să-i arunce în braţe femeia iubită.

Dispariţia subită şi misterioasă a Jeannei încurcase foarte tare planurile locotenentului generai de poliţie.

Berryer, care credea în dragostea regelui pentru Jeanne, gândise că atitudinea lui Ludovic al XV-lea în ceea ce-o priveşte pe falsa contesă du Barry nu va întârzia să se modifice şi că se va întoarce şi mai îndrăgostit la doamna d'Etioles, pe care va şti foarte bine cum s-o găsească, la nevoie.

Dar, contrar aşteptărilor sale, regele părea să persiste în noile sale sentimente pentru contesa du Barry, nemaivorbind de Jeanne, ea şi cum aceasta nici n-ar fi existat vreodată.

Scena între rege şi d'Assas, pe care Ludovic, orbit de gelozie şi de ciudă, i-o povestise, prezentând lucrurile aşa cum le vedea el, făcuse să încolţească în mintea

locotenentului general de poliţie convingerea, deja puternic înrădăcinată în mintea regelui, că d'Assas era amantul doamnei d'Etioles.

Din acel moment conduita locotenentului general de poliţie era hotărâtă.

Berryer, cunoscându-l pe rege ca nimeni altul, îşi zicea că niciodată Ludovic, lovit în amorul său propriu, nu-i va ierta Jeannei, ca de altminteri nici cavalerului d'Assas, ceea ce el numea trădarea celor doi.

Primirea făcută lui d'Etioles, care venise să-şi ceară soţia, îi întărise locotenentului general de poliţie hotărârea şi-i înlăturase din minte orice ezitare.

Regele părând constant în capriciul său pentru contesa du Barry, Berryer judecase că ar fi prudent să-şi schimbe imediat atitudinea şi să-i facă galant curte celei ce putea deveni o favorită.

Regele persistând în tăcerea sa în privinţa Jeannei, Berryer gândea că ar fi fost imprudent să-i evoce amintiri periculoase; motivul era simplu: regele, atins bine în orgoliul său, era perfect capabil să-şi verse proasta dispoziţie în capul nefericitului prieten care, prin intervenţia lui neîndemânatică, îl expusese unei asemenea neplăceri.

Aşa încât Berryer nu va ezita s-o sacrifice pe Jeanne, făcându-se astfel, din motive personale, auxiliarul inconştient, dar preţios, al urzelilor domnului Jacques.

Iată deci care era starea de spirit a locotenentului general de poliţie în momentul în care Crébillon îi vorbea.

— Scumpul meu domn de Crébillon, spuse Berryer, nu am nici un motiv să vă ascund raţiunea pentru care a fost răpită doamna d'Etioles şi ce pericol o ameninţa. Iată deci adevărul exact privitor la acest eveniment... la care aţi luat parte. Ştiţi că doamna d'Etioles fusese remarcată de rege la balul de la Primărie.

La rândul ei, atitudinea doamnei d'Etioles în privinţa regelui lăsa să se înţeleagă că această doamnă era departe de a fi indiferentă la galanteriile acestuia. Or, în vederile anumitor persoane sus-puse şi atotputernice, acest lucru nu era de dorit, deoarece vroiau să-l împingă pe rege spre o altă persoană.

În aceste condiţii, doamna d'Etioles devenea un pericol viu, ce trebuia înlăturat cu orice preţ, aşa încât se hotărâse moartea doamnei d'Etioles.

— Moartea!... tresări poetul indignat.

— Era în primul rând o decizie politică, domnule de Crébillon şi politica — dumnea-voastră, oamenii de teatru, fiinţe fericite, o ignoraţi — are adesea exigenţe îngrozitoare... Or, eu eram la curent cu această intrigă... Cum?... e un secret pe care nu vi-l pot divulga... Mi-a fost milă de tânăra femeie atât de frumoasă şi de spirituală şi... am hotărât s-o salvez... Dar să lovesc în acele personaje foarte puternice, de care v-am vorbit, era periculos... riscăm să fiu măturat şi eu... Ce doreau acei oameni?... s-o îndepărteze pe doamna d'Etioles din calea regelui!... Pentru asta nu era nevoie să suprimi o creatură încântătoare... era suficient s-o îndepărteze pentru câtăva vreme...

Mai târziu, când planurile puternicelor personaje şi-ar fi atins obiectivele, doamna d'Etioles ar fi putut reveni fără să mai fie în pericol nici ea, nici cei din jurul ei şi chiar, dacă stăm să ne gândim mai bine, era de presupus că recunoştinţa acestor oameni s-ar fi manifestat pentru acela care i-ar fi ajutat în planurile lor, împiedicând în acelaşi timp o crimă inutilă. M-aţi înţeles?

— Dar e îngrozitor ceea ce-mi spuneţi! exclamă Crébillon, pălind.

— Politica, domnule! Politica!...

— Dar de ce nu i-aţi vorbit de pericol doamnei d'Etioles?

— De ce?... Pentru că după ceea ce se spunea era adevărat... dacă doamna d'Etioles avea o slăbiciune pentru rege, spunându-i adevărul, riscam s-o orbesc... Or eu o cunosc pe doamna d'Etioles! Sub o aparenţă fragilă ascunde o energie rară şi un curaj nebun... Cine putea şti dacă, orbită, fascinată de cele ce i le-aş fi dezvăluit, nu şi-ar fi riscat cu bună ştiinţă capul şi nu numai că ar fi refuzat să se îndepărteze de rege, dar ar fi pus totul la bătaie pentru a-l cuceri!

— E puţin adevăr în cele ce-mi spuneţi, domnule, Jeanne e atât de romantică!... exclamă Crébillon, pe care tonul sincer al lui Berryer îl zdruncinase puternic, dar care nu se putea rezuma să înghită tot ceea ce-i spunea locotenentul general de poliţie.

— Vedeţi bine că da, răspunse simplu Berryer.

— Deci era vorba de a o îndepărta pe Jeanne din calea regelui?

— Aşa cum am avut onoarea de a vă spune.

— Dar de ce nu mi-aţi spus asta mie... atunci când am fost vizitat de domnul Picard?...

— Scumpul meu domn de Crébillon, sunt secrete oare ucid mai bine decât o lovitură meşteşugită de sabie, dacă se comite imprudenţa de a le dezvălui... chiar şi scufiei de noapte!

— Oh! Oh! exclamă Crébillon, care fusese impresionat de tonul sincer şi bine ales al lui Berryer. Bine şi atunci de ce vorbiţi astăzi?

— Pentru că personajele cu pricina nu mai au nimic a se teme pentru planurile lor.

— Ah! Asta înseamnă că au reuşit?...

— Dimpotrivă, au eşuat... şi renunţă la partidă.

— Nu mai înţeleg nimic, spuse sincer Crébillon.

— Veţi înţelege imediat... în timp ce aceste personaje luptau împotriva doamnei d'Etioles, pe care o credeau a fi un pericol...

— Ei bine?... îl întrebă Crébillon, văzându-l că se opreşte.

— Ei bine! A apărut un al treilea pungaş care i-a liniştit pe toţi, punând mâna pe obiectul litigiului.

— Oh, oh! exclamă Crébillon, frecându-şi furios nasul. Şi obiectul litigiului, cum spuneţi dumneavoastră, adică...

— Sst! exclamă Berryer, fără nume!

— Şi eu, care credeam... reluă Crébillon, tot mai descumpănit.

— Ce anume... scumpe domn?

— Pe cinstea mea, domnule Berryer, îmi faceţi impresia unui om de înţeles. Voi fi deci sincer cu dumneavoastră şi vă voi spune scurt că v-am bănuit că aţi răpit-o pe doamna d'Etioles pentru rege!

— Pentru rege! exclamă amuzat Berryer, izbucnind în râs; nu, scumpul meu domn, de unde aţi mai scos-o?... Se vede că nu sunteţi un curtean... altminteri aţi fi ştiut...

— Ce anume?

— Desigur! răspunse Berryer, nu-i nici un inconvenient în a vă spune ceea ce primul gentilom venit de la palat v-ar putea spune că şi mine... Regele... domnule de Crébillon,

nu se mai ocupă decât de doamna du Barry... la castel asta o ştie toată lumea... cu toate că n-o spun cu voce tare.

— Ah! Ducă-se!... spuse Crébillon scărpinându-şi tot mai tare nasul... Şi cu bănuiala mea cum rămâne?...

— Bateţi câmpii.

— Îmi daţi cuvântul vostru, domnule locotenent general de poliţie?... Iertaţi-mi insistenţa... dar ştiţi... mi-am vârât şi eu coada în afacerea asta cu răpirea... şi, să mă ia dracu'! exclamă poetul, însufleţindu-se, dacă aş fi comis, fie şi inconştient, abominabila faptă de a arunca în braţele regelui pe copila pentru care am avut întotdeauna atâta afecţiune şi respect, nu mi-aş ierta-o niciodată!

"Bravo! îşi spunea Berryer, iată un om cinstit!"

Şi cu voce tare, sincer emoţionat de indignarea pe care o citea pe chipul interlocutorului său, spuse:

— Vă dau cuvântul meu că regele n-o doreşte pe doamna d'Etioles, care nu este, nu a fost vreodată amantă sa!...

— E bine, domnule, vă cred... Încă o întrebare, vă rog şi nu voi mai abuza de binevoitoarea voastră răbdare.

— Sunt la ordinele dumneavoastră, domnule, răspunse politicos Berryer.

— Dacă doamna d'Etoiles nu e la rege, cu regele, unde este?... ştiţi?... îmi puteţi spune?...

— Nu ştiu. Absolut nimic... Dacă aş şti, se grăbi el să adauge, văzând gestul schiţat de Crébillon, mi-aş face o datorie din a vă spune totul, domnule, căci vă consider uit perfect om de lume... Vă spun ceea ce gândesc!... Şi do^ vadă e că, dacă nu vă pot spune unde se află doamna d'Etioles, pentru că nu ştiu, vă pot spune cel puţin numele cuiva, care, aşa cum cred eu, v-ar putea spune mal mult privitor la acest subiect.

— Cine este această persoană?

— Domnul cavaler d'Assas.

— Cavalerul d'Assas! exclamă Crébillon uimit. Cum ar putea cavalerul, pe care de altfel am avut onoarea de a-l cunoaşte, să ştie ceea ce dumneavoastră nu ştiţi, domnule locotenent general de poliţie?

— Pentru un motiv foarte simplu, spuse Berryer surâzând, acela că domnul d'Assas s-a întâlnit cu doamna d'Etioles după răpire şi că, de atunci, ambii sunt de negăsit... astfel încât nu vă faceţi iluzii, chiar dacă vi se pare că vă fac un serviciu numindu-l pe cavaler, în realitate nu v-am. Ajutat cu nimic, pentru că domnul d'Assas, ca şi doamna d'Etioles, a dispărut, s-a evaporat.

— Dispăruţi!... împreună!... cavalerul şi Jeanne!... Cum adică?...

— Drace, scumpul meu domn, spuse Berryer, în continuare numai un surâs, doamna d'Etioles nu a împlinit încă douăzeci de ani, cavalerul tocmai i-a împlinit... se întâlnesc... pe un drum... după care dispar împreună... concluziile le puteţi trage şi singur.

— Fir-ar să fie! exclamă Crébillon, parcă-i mai bine aşa!... Vedeţi dumneavoastră, răspunse el la întrebarea mută a lui Berryer, ceea ce mă înfuria nu era atât faptul că Jeanne ar fi fost amanta regelui, — sărmana copilă e stăpâna pe actele şi sentimentele sale — ci că ar li fost din cauza mea înţelegeţi deci că din moment ce eu sunt scos din

cauză, doamna d'Etioles poate face ceea ce-i place... să fiu al dracului dacă mă voi amesteca!

După care Crébillon se despărţi de Berryer, care-şi spunea:

"Caută-l pe d'Assas... şi dacă-l găseşti, spune-mi şi mie!"

Şi ca şi d'Etioles, privind la mutra de beţiv a lui Crébillon, la manierele sale lipsite de eleganţă, exclamă:

— Unde dracu' şi-a găsit cinstea adăpost!...

Capitolul IX Visul unui beţiv

În timp ce Crébillon discuta cu locotenentul general de poliţie, Noé Poisson rămăsese cuminte în camera în care l-am lăsat.

Instalat confortabil într-un fotoliu uriaş, era foarte aţâţat de numeroasele pahare băute. Noé, mai puţin înţelept decât Crébillon, nu avusese prudenţa de a se opri la timp din băut.

Beţivul avea o idee fixă care-i obseda mintea mai degrabă obtuză în stare normală, acum înceţoşată de aburii băuturii.

L-ai fi putut auzi mormăind fraze de genul:

"Nu voi ieşi!... m-am jurat!

Nu voi bea mai mult de o sticlă!... I-am promis!".

Asta era ideea sa fixă, idee de beţiv, care, încetişor, îi cuprindea mintea, alungind orice alt gând, orice altă preocupare.

Numai că pe masă se mai aflau patru sticle. Pline.

Crébillon plecase de multă vreme şi aproape de la fel de multă vreme prima sticlă fusese golită... şi Noé murea de multă, vreme de sete.

Cu toate astea beţivul rezista ispitei.

Dar cum această rezistenţă durase un timp rezonabil, Noé Poisson, al cărui chip se lumină brusc de un larg surâs, schimbă imediat refrenul şi exclamă:

"Nu voi bea mai mult de o sticlă... odată..."

Şi încântat de acest aranjament, repeta:

"Odată!... odată!... dar din moment ce nu voi. Bea decât o sticlă odată, îmi ţin promisiunea... deci pot bea cât îmi place... numai să nu beau mai mult de o sticlă odată."

Şi Noé, convins de această logică zdrobitoare, se grăbi să destupe cea de-a doua sticlă.

Şi cum Crébillon întârzia, urmă o a treia, apoi şi o a patra sticlă.

Şi, lucru curios, pe măsură ce bea, mintea lui — liniştită, fără îndoială, de scuza ingenios găsită — era acaparată de o altă obsesie:

"Nu vei ieşi din cameră!"...

Şi cu toate că nu se mai ţinea pe picioare decât printr-un miracol, fără să-şi dea seama, fără să ştie cum, repetându-şi fără încetare: "N-ai să ieşi!"

Noé se trezi afară.

Începuse să se lase seara; cu toate acestea era încă suficientă lumină.

Oricât de solid ar fi fost beţivul nostru, oricât ar fi fost de obişnuit cu beţiile monstruoase, cantitatea de lichid pe care o înghiţise era înspăimântătoare, depăşind orice măsură.

Mergea ca un automat, deschizând ochii mari ca şi când ar fi vrut să-şi umple privirea cu lucruri pe care numai el le vedea.

Dar nu ajunse prea departe: reacţia produsă de aerul rece de afară era asemănătoare unei lovituri de măciucă, peste cap şi curând căzu ca un sac... învins de beţie... sau lovit de vreo congestie...

Cât timp va rămâne prăvălit la intrarea pe o străduţă îngustă şi întunecoasă?... Ce i se va întâmpla?... Cum se va trezi?... Cum va găsi drumul la întoarcere?... Atâtea mistere ce vor trebui elucidate.

Adevărul e că, fără să ştie cum, aşa cum ieşise, Noé se întoarse în cameră, condus de acel minunat instinct al beţivilor.

Intrase în cameră fără să-şi dea seama de nimic, se lăsă să cadă pe parchet şi adormi.

Când Crébillon se întoarse, seara târziu, îl găsi în mijlocul camerei, sforăind ca un porc.

Poetul s-a chinuit, vorbindu-i, scuturându-l, strigându-i că-i un beţiv ordinar, trăgându-i câteva ghionturi bine ţintite; tot ce a obţinut de la Noé a fost schimbarea de volum a sforăitului.

Descurajat, Crébillon sfârşi prin a-l lăsa să-şi dospească vinul în pace, dar scoase un strigăt de indignare la vederea tuturor sticlelor goale.

— Ah! Trădătorule! exclamă poetul, ai băut şampania mea... şi pretindeai că ţi se apleacă, sceleratule!... Să mai crezi în prieteni!

"... Noroc că sunt viu şi sănătos, îşi spunea poetul, căci dacă aş fi avut nevoie de puşlamaua asta de Noé, să-mi dea o mână de ajutor, eram mort demult Nefericitul! În ce hal a ajuns, exclamă el, nu fără admiraţie în glas. În fine, totul e bine când se termină cu bine şi nu pot să mă supăr prea tare pe el, pentru că din două promisiuni, una tot şi-a ţinut-o: n-a ieşit din casă!"

După care Crébillon, perfect liniştit, se culcă având satisfacţia datoriei împlinite şi adormi pe dată.

A doua zi dimineaţă, foarte devreme, Crébillon fu trezit de vocea plângăreaţă a lui Noé, care-i spunea:

— Cum, tu erai aici, Crébillon?... Nu te-am auzit când te-ai întors... dormeam... m-a cam obosit plimbarea...

Şi Noé, rămas în continuare pe podea, se ridică cu greu în şezut, priză o porţie serioasă de tutun pentru a-şi limpezi cât de cât mintea, privi cu un orgoliu nedisimulat spre numărul înspăimântător de sticle pe care le golise în acea memorabilă după-amiază şi, în cele din urmă, lasă să-i scape pe un ton de profundă uimire:

— S-ar părea că m-am pilit!...

— I-auzi la el: s-ar părea! îl întrerupse, gâtuit de indignare, poetul. Ai băut până şi şampania mea... ai auzit, şampania?...

— În tot cazul, spuse repede Noé, întrerupându-şi prietenul pentru a îndepărta furtuna; în tot cazul, dacă m-am pilit, cel puţin n-am putut ieşi. Cel puţin promisiunea asta mi-am ţinut-o.

— N-aş fi aşa sigur! exclamă Crébillon care nu se gândea prea bine la ce spune.

— Crébillon, îndoiala ta e jignitoare!... Bine, acum ascultă-mă: închipuie-ţi că am avut un vis... un vis extrem de ciudat; se făcea că eram pe o străduţă pe care nu am văzut-o în viaţa mea şi pe care o văd şi acum, ca şi când aş fi acolo... iar la intrarea pe străduţă se afla prăvălia unui spiţer, cu mormane de ierburi şi de plante uscate atârnate de o firmă... iar pe fitmă un mac uriaş din argint care strălucea de-ţi lua ochii...

— Haida-de! exclamă Crébillon, pe tine te doare capul, sărmanul meu Noé. Culcă-te şi trage un pui de somn...

Dar Noé era un individ tenace. În plus, visul se pare că-l impresionase profund şi ţinea să-l povestească. Aşa că, fără să ţină cont de recomandarea poetului, continuă imperturbabil:

— Eram foarte obosit şi mă aşezasem pe o bornă răsturnată, la doi paşi de o uşă... în timp ce-mi trăgeam sufletul, priveam ciocanul prins de uşă, care era spart, închipuie-ţi, Crébillon, ciocanul ăsta era un cerc din fier forjat, din care lipsea o jumătate... Şi cum stăm eu şi priveam cercul ăsta spart, se deschide uşa şi văd trei bărbaţi. Unul dintre ei avea înfăţişarea unui gentilom şi purta spadă, al doilea părea a fi un burghez, iar al treilea un valet. Cel ce avea aerul unui gentilom îi spune burghezului:

"Deci, doctore, starea acestei doamne este gravă?"

"Foarte gravă, domnule, răspunde burghezul, altminteri nu aş fi insistat atât de mult să faceţi reţeta pe care v-am lăsat-o pentru mâine dimineaţă la prima oră. Cea mai mică întârziere ar putea fi fatală bolnavei!"

"Staţi liniştit, doctore, instrucţiunile voastre vor fi executate ca la carte, de mâine dimineaţă".

După care burghezul s-a îndepărtat în grabă, iar cei doi au rămas în pragul uşii.

Crébillon îşi înfundase capul în pernă şi nu auzea decât vag ce-i spunea Noé, care, de altminteri, părea că vorbeşte mai mult pentru sine decât pentru prietenul său.

— Atunci, reluă Poisson, valetul spune, gentilomului:

"Fir-ar să fie! Numai asta ne mai lipsea: să avem şi grija bolii micuţei doamne d'Etioles!"

Auzind numele Jeannei, Crébillon tresări şi fără să vrea ciuli urechea la povestea beţivanului, care continua netulburat:

— Nu ţi se pare ciudat, Crébillon?... Dar e şi mai curios ce va spune în continuare valetul:

"Nu vi se pare, scumpul meu conte, că domnul Jacques are nişte pretenţii surprinzătoare?"

— Vezi tu, Crébillon, valetul ăsta care se adresează familiar unui gentilom: scumpul meu conte!... păi aşa ceva nu auzi decât în vis!... Iar contele îi răspunde:

"Ce vreţi, scumpe domn, stăpânul nostru îşi are planurile lui ascunse pe care nu ţine să ni le dezvăluie şi e mai bine să ne supunem fără prea multe comentarii!"

"De acord! Dar nu e mai puţin adevărat că meseria pe care o fac aici nu-i prea veselă şi începe să mă apese şi pentru că micuţa d'Etioles..."

"Sst! Scumpul meu, fără nume, rogu-vă!"

"Pentru că micuţa e grav bolnavă... fără ca noi să fim amestecaţi cu nimic în această boală... ar fi poate mult mai bine s-o lăsăm să se zbată... fără s-o ajutăm".

"Aşa am, spus şi eu. Dar stăpânul pretinde că nu mai avem de ce ne teme în ceea ce-o priveşte... cel pe care-l ştiţi nu se mai gândeşte la ea... s-o lăsăm să moară fără s-o ajutăm ar fi o crimă inutilă."

Crébillon, din ce în ce mai interesat de ciudata poveste a lui Noé, se ridicase din pat şi îşi asculta cu foarte mare atenţie prietenul, care, flatat de această subită atenţie, continuă:

— Valetul răspunse:

"Iertaţi-mi întrebarea, scumpul meu corite, dar de când am fost închis în această adevărată închisoare, sunt mai neştiutor în privinţa lucrurilor de la curte decât cel mai provincial dintre boiernaşi. Deci e adevărat ce se spune?... Că regele e foarte ocupat cu contesa?..."

Ajuns aici, Noé părea că face un efort de memorie.

— E bizar, zise el într-un târziu, nu-mi amintesc numele acelei contese... îmi stă pe limbă... e ceva legat de vin în numele ei... butoiaş... butoi...

— Du Barry! exclamă Crébillon, care găsea extraordinară această corelaţie pe care o descoperise brusc între celef auzite în vis de amicul său şi cele spuse de locotenentul general de poliţie.

— Du Barry!... Chiar aşa îi zice! Radia de bucurie Noé, ai ghicit-o din prima!

— Continuă! îl îndemnă Crébillon care părea a fi profund preocupat de cele auzite. După aceea, ce s-a mai întâmplat în... visul tău?

— După?... Gentilomul a scos o înjurătură îngrozitoare şi i-a mai zis câteva bine simţite lacheului pentru că a pronunţat numele regelui şi al contesei... cum îi zice?

— Apoi?

— Apoi gentilomul a ieşit ca urmărit de toţi dracii, însoţit fiind de lacheu; au inspectat întreaga străduţă şi m-au descoperit aşezat pe bornă.

— Ce-au făcut când te-au descoperit?

— Gentilomul a venit la mine; m-a zgâlţâit... cred că mi-a dat şi câţiva pumni, căci mă simt ca şi când m-ar fi bătut cineva azi-noapte,.. Doamne, ce vis!... Aşteaptă, Crébillon, că nu s-a terminat... După ce m-a zgâlţâit cum i-a venit mai bine, gentilomul i-a zis lacheului:

"Dinspre partea asta n-avem de ce ne teme, nu-i decât un beţiv care-şi pritoceşte vinul. Dar altă dată, scumpul meu, fii, te rog, mai atent".

După care a plecat, iar valetul a intrat bombănind în casă, închizând uşa în urma lui. Nu ţi se pare că a fost un vis extraordinar?

— Extraordinar, într-adevăr, răspunse Crébillon sărind iute din pat şi, în timp ce se îmbrăca în grabă, îşi spunea:

"Atât de extraordinar încât aş putea jura că puşlamaua asta de Noé a ieşit din casă, iar visul ar putea fi pur şi simplu realitate. Ca să nu mai vorbim de faptul că ştiu prăvălia aia a spiţerului, cu macul de argint... Dar unde dracu' am văzut-o?..."

Tot gândindu-se la cele "visate" de Noé, Crébillon se apropiase de amicul său, examinându-l mai de aproape şi mai cu atenţie — lucru pe care omisese să-l facă până atunci — şi constată că veşmintele îi erau pline de noroi, ca şi când s-ar fi bălăcit în mocirlă.

Această descoperire confirma bănuielile care-şi făcuseră loc în mintea poetului care, răspunzând unei idei ce părea să-l fi obsedat, exclamă brusc, spre marea uimire a lui Noé:

— Mi-am adus aminte!... ştiu unde e macul acela de argint!... Slavă Domnului!... mi s-a luat o piatră de pe inimă!...

Şi cum Noé îl privea profund năucit, scoţând din tabacheră porţii sănătoase de tutun de prizat pe care şi le vâra în nări, poetul adăugă pe un ton poruncitor:

— Hai!... mişcă-te! Sus plecăm!

— Crébillon, se auzi vocea rugătoare a lui Noé, sunt foarte bolnav... şi-mi e prea sete ca să ies acum!

— O să bei şi o să te oblojeşti la întoarcere... Grăbeşte-te, nu avem timp de pierdut!

Tonul imperativ al poetului, aerul său grav şi îngrijorat i-au dat de gândit jupânului Noé, care, fără să se mai codească, dar nu fără a scoate nişte suspine sfâşietoare, se puse penibil pe picioarele-i şovăielnice.

Atunci poetul luă o valiză ce conţinea lucrurile de schimb pe care le luaseră cu ei şi, scoţând un costum complet ce aparţinea lui Noé, i-l întinse spunându-i scurt:

— Îmbracă-te!

Şi pentru a merge mai repede, se apucă el însuşi să-l dezbrace pe Noé.

— Ia te uită! exclamă Crébillon, haina e ruptă.

— Şi totuşi ieri nu era...

— Uită-te şi tu, îi spuse poetul, virându-i sub naş haina murdară de care tocmai îl dezbrăcase.

— Pe cinstea mea că-i adevărat, exclamă Noé mirat, reverul e rupt... Şi totuşi ieri...

— Mai degrabă smuls; da, smuls e cuvântul, îşi zicea poetul. Smuls cu brutalitate... Mă rog, o să mai vedem noi ce şi cum...

Ajutat de Crébillon, Noé Poisson îşi schimbă la iuţeală costumul, după care cei doi amici ieşiră.

Fără să ezite, Crébillon se îndreptă spre Rezervoare şi intră pe străduţa ce purta acest nume, bombănind fără încetare:

— O să vedem noi..:

Ajunşi pe străduţă, Crébillon se opri în faţa celei de a doua case pe dreapta şi, cum îşi înălţase privirea, cău- tind ceva, Noé, maşinal, făcu acelaşi gest, rămânând cu gura căscată şi holbând ochii uimiţi.

— Crébillon?!... spuse el. Oh! Ce lucru ciudat!...

— Ce anume-i ciudat? îl întrebă Crébillon, care îl urmărea cu coada ochiului.

— Păi firma, mănunchiurile astea de ierburi, macul de argint... ce ciudată asemănare cu cele din vis!... exclamă Noé. Ce potriveala dracului!..

— Nu potriveală, Noé; e beţia de ieri care nu ţi-a trecut încă, îi răspunse Crébillon, care îşi continua neabătut drumul, târându-l şi pe Noé, pe care îl ţinea bine de braţ.

Nu făcură bine câţiva paşi, că beţivul nostru scoase o nouă exclamaţie de uimire, recunoscând borna răsturnată pe care se aşezase în vis.

Şi cum Crébillon ridica din umeri cu neîncredere, Noé recunoscu de asemenea şi ciocanul spart de pe uşă şi, ca o încununare a tuturor eforturilor sale de a-l convinge pe Crébillon, găsi şi ridică o bucată de rever ce zăcea pe jos şi care semăna al dracului de tare cu cea care lipsea hainei pe care tocmai o dezbrăcase.

Dar cum beţivul continua să exclame mirat:

— Oh! Cât poate fi de ciudat!...

Crébillon îi spuse, încrucişând braţele şi luând un aer extrem de sever:

— Ceea ce vă dovedeşte, domnule Poisson, că aseară nu numai că v-aţi îmbătat, dar şi că aţi ieşit din cameră... în ciuda jurământului solemn pe care l-aţi făcut... fără să vă pese nici cât negru sub unghie de soarta mea, prietenul vostru... aşa încât dacă mi s-ar fi întâmplat vreo nenorocire, n-aţi fi putut să-mi săriţi în ajutor, aşa cum vorbisem... şi dacă aş fi murit... căci aş fi putut fi ucis... arestat... sau mai ştiu eu ce?... cum mi-aţi fi putut fi de ajutor?... în nici un fel!... şi aş fi murit din cauza voastră. Asasinat de tine... prietenul meu!

La această mustrare marţială, la această evocare a morţii prietenului său din propria-i vină, sărmanul Noé, ruşinat, simţea lacrimile curgându-i pe obraji şi, cu o voce supusă şi umilă, murmură:

— Iartă-mă, Crébillon... prietene!...

Poetul scutură îndurerat din cap, ca şi când ar fi vrut să spună: "Nu mai am prieteni!"

— Ce să fac să mă ierţi... vorbeşte!

— Ascultaţi, domnule Poisson, pericolele pe care le-aţi înfruntat ieri şi de care am scăpat, va mai trebui să le înfrunt... în seara asta prietenul vostru Crébillon ar putea fi închis în cine ştie ce carceră în fundul vreunei puşcării... Numai voi mă puteţi scoate de acolo... Aveţi voinţa necesară pentru a vă întoarce la han şi de a nu vă mişca de acolo... şi de a nu bea?...

Vorbind, Crébillon se îndepărtase pe nesimţite de faimoasă uşă cu ciocanul spart şi luându-l, evident, pe Noé cu el.

Noé, sincer emoţionat, răspunse cu o grabă care dovedea că afecţiunea sa pentru poet era profundă şi sinceră:

— Mă întorc imediat, Crébillon şi de data asta dacă nu mă găseşti stând liniştit şi postind, poţi să-ţi vâri, spada în mine... căci am s-o merit.

Şi după ce strânse bărbăteşte mâna prietenului său, Noé se despărţi în grabă de el şi plecă fără să întoarcă privirile clătinându-şi uriaşul burdihan.

Crébillon, văzându-se scăpat de Noé, se îndreptă spre un fel de cârciuma scundă care se găsea aproape în faţa uşii cu ciocanul, intră şi ceru o sticlă de vin, după care se aşeză în aşa fel încât să nu piardă din ochi misterioasa clădire.

Bându-şi încetişor vinul şi supraveghind uşa, poetul se gândea la Noé încercând să-şi imagineze cam ce s-ar fi putut întâmpla în seara când fusese la locotenentul general de poliţie.

"Bineînţeles! îşi spunea poetul, animalul s-a pilit, după care a plecat. S-a prăbuşit în faţa porţii ăsteia... asta era borna pe care zicea el că s-a aşezat... În felul acesta, pe jumătate năucit de băutură, asistase la discuţia misterioaselor personaje... Zărit, a fost luat de gât de cel ce fusese numit conte; scuturat cu brutalitate, o parte din rever a rămas în mâinile celui care-l ţinea şi care, văzând halul de beţie în care se găsea netotul nostru, îi dăduse un brânci zdravăn, trântindu-l din nou la pământ... de unde şi impresia lui Noé c-ar fi încasat-o temeinic. Nefericitul e fără îndoială mulţumit c-a scăpat numai cu atât... asta dacă şi restul poveştii e adevărat."

Tot sucind povestea lui Noé pe toate feţele, Crébillon îşi continua cu răbdare supravegherea.

Bătuse ceasurile nouă şi trecuseră mai bine de două ore de când poetul era la pândă.

Începuse să-şi piardă răbdarea când tresări brusc.

Uşa din faţa sa tocmai se deschisese şi o subretă cochetă îşi făcuse apariţia în cadrul ei.

Crébillon se ridică imediat, plăti şi ieşi.

O urmări de departe pe subreta ce ieşise din casă şi care nu se ascundea de fel, făcându-i misiunea uşoară. O văzu intrând la spiţer.

Inima lui Crébillon începu să bată cu putere.

"Te pomeneşti că visul lui Noé o fi adevărat până la capăt?" îşi spunea el.

Şi, ascunzându-se în cadrul unei porţi, începu să aştepte.

După câteva minute subreta apăru cu un braţ de pacheţele şi sticluţe, se îndrepta glonţ spre faimoasă uşă care se deschise în faţa ei, închizându-se apoi fără zgomot.

Atunci Crébillon intră şi el la spiţer şi tocmind cumpărarea câtorva pastile şi a unei sticle cu sirop contra tusei, graţie câtorva complimente îndrăzneţe, făcute la momentul potrivit, află că subreta venea la el de câtăva vreme, aproape zilnic şi că persoană bolnavă era o doamnă ce era găzduită de stăpânii subretei.

Nu mai încăpea îndoială: Noé nu visase...

Mai rămânea să afle dacă doamna bolnavă era într-adevăr Jeanne.

Părăsindu-l pe locotenentul general de poliţie, poetul îşi spusese că atâta vreme cât Jeanne îşi consuma idila cu cavalerul d'Assas, nu vedea motivul pentru care i-ar fi deranjat.

Căci Crébillon nu se îndoia că povestea lui Berryer n-ar fi fost adevărată.

Descotorosit de remuşcările că ar fi aruncat-o pe Jeanne în braţele regelui, îşi spuse că cel mai bun lucru pe care-l putea face era să se întoarcă liniştit la Paris; lucru pe care l-ar fi făcut în dimineaţa următoare, dacă nu l-ar fi oprit Noé cu visele sale.

Conversaţia surprinsă de beţivul său amic, în ciudata aventură din seara precedentă, îi confirmase poetului sinceritatea locotenentului general de poliţie.

Dar din două una: sau Noé scornise în aburii beţiei uimitoarea poveste pe care i-o înşirase, caz în care coincidenţa cu femeia bolnavă în chiar casa visată de Poisson era de domeniul supranaturalului, sau, dacă nu, atunci totul era adevărat.

Caz în care femeia bolnavă putea fi foarte bine doamnă d'Etioles... ceea ce nu era încă dovedit.

Ca o concluzie a tuturor încurcăturilor de până atunci, poetul era sigur de un singur lucru: că pe Jeanne o pândea o primejdie reală... avea duşmani puternici care păreau hotărâţi s-o piardă... dacă nu cumva îi voiau moartea.

Şi pentru că Berryer fusese sincer în atât de multe puncte importante, poetul nu se îndoia că tânărul cavaler d'Assas putea să-i dea cheia întregii afaceri: trebuia deci să dea de el cu orice preţ.

Acestea erau gândurile lui Crébillon, în timp ce se întorcea la hanul în camera căruia îl aştepta Noé.

Şi poetul care-şi făcuse socoteala că în dimineaţa aceea se putea întoarce liniştit la Paris, era acum ferm hotărât să nu plece din Versailles atâta vreme cât nu-i va găsi pe cavalerul d'Assas şi pe Jeanne şi nu va obţine asigurarea, că nimic n-o ameninţă pe aceasta din urmă şi, în sfârşit, atâta vreme cât nu va şti sigur cine era femeia bolnavă din misterioasa casă de pe străduţa Rezervoarelor.

Capitolul x Domnul de Bernis în acţiune

Să lăsăm, pentru câtăva vreme, diferiţii actori ai acestei istorii să evolueze aşa cum îi obligă, evenimentele s-o facă, sau pasiunile, sau propriile lor interese şi să revenim la un personaj care ne este imposibil să-l lăsăm prea mult în umbră: vrem să vorbim despre domnul de Tournehem.

Armand de Tournehem îşi făcuse un obicei din a veni să-şi vadă fata în fiecare zi, la palatul d'Etioles, care era vecin cu propriul său palat.

De la răpirea fiicei sale, când Henri d'Etioles era plecat într-o călătorie, Armand de Tournehem nu mai avea cunoştinţă de modul cum evoluaseră evenimentele.

Doamna Poisson, pentru a câştiga timp, îi spusese că Jeanne, având permisiunea lui d'Etioles, trebuise să părăsească palatul în mare grabă pentru a-şi întâlni soţul.

Jeanne şi Henri erau proaspăt căsătoriţi. În faţa lui Armand cei doi jucau comedia pasiunii; scuză era deci plauzibilă şi fusese acceptată de tatăl care se consolă zicându-şi că fiica lui e mulţumită şi ierta gândindu-se că fericirea e egoistă.

Dar, contrar tuturor aşteptărilor, absenţa Jeannei se prelungea.

Între altele, ea păstra o tăcere inexplicabilă.

În cele din urmă Henri d'Etioles se întorsese singur.

Héloïse, foarte neliniştită şi agitată, nu mai ştia ce să mai creadă şi căror sfinţi să se mai roage.

Neliniştea şi frământările tatălui creşteau fără încetare. Héloïse şi Henri fuseseră obligaţi să se resemneze şi să-i spună o parte din adevăr.

În faţa acestei mărturisiri tardive, durerea tatălui s-a manifestat prin reproşuri violente la adresa lui Poisson şi a propriului său nepot.

Dar cei doi fini intriganţi se scuzaseră, zicând că numai respectul şi grijă ce i-o poartă i-au îndemnat să-i ascundă adevărul şi bă nu aveau alt scop în afară de acela de a-l scuti de durerea pe care o ştiau a fi profundă; de altminteri, d'Etioles, sperase să-şi regăsească rapid soţia, înainte chiar ca iubitul lui unchi să fi avut cea mai mică grijă.

Ce puteai spune la o astfel de scuză abilă?... Evident, nimic!... cu atât mai mult cu cât cei doi acoliţi păreau sinceri!...

Nefericitul tată trebui deci să se resemneze şi, cu disperarea în suflet, întreprinse demersurile necesare să-şi regăsească fiica mult-iubită.

Dar cum cei doi evitaseră să vorbească în faţa lui despre rege, ba, mai mult, făcuseră în aşa fel încât să-şi îndrepte căutările numai spre Paris, rezultatul fusese, evident, negativ, în ciuda faptului că nu precupeţise nici un efort, fie el uman sau financiar, uzând de întreaga sa influenţă care era considerabilă.

Jeanne era de negăsit.

În faţa nenorocirii care-l lovise, disperarea, disperarea tatălui era fără margini, şi-l adusese în pragul nebuniei, în câteva zile nefericitul îmbătrânise cu zece ani.

Rătăcea, sărman trup fără suflet, prin uriaşele încăperi ale palatului său, căutând în zadar ce demers ar mai putea face, cărei persoane s-ar mai putea adresa, în ce loc ar mai putea-o căuta pe scumpa sa Jeanne, fiica lui, unica sa comoară.

Gânduri negre începeau să-i întunece mintea; temeri sinistre îi strângeau inima şi nu de puţine ori ideea sinuciderii îi dăduse târcoale...

Cu mare greutate reuşise s-o îndepărteze.

Iubirea sa părintească îi spunea că fiica lui are nevoie de el, că nu are dreptul să renunţe la datoria de tată şi că, de altminteri, are tot timpul să tranşeze cu sine o existenţă care-i devenise odioasă din clipa în care fusese lipsit de zâmbetul copilului său... pentru că atunci orice speranţă era iremediabil pierdută.

Un alt considerent îl oprise pe calea ce ducea spre sinucidere: îşi spusese că această încercare dureroasă prin care trecea era poate pedeapsa ce se abătea asupra lui, fiind începutul ispăşirii crimei pe care o comisese odinioară... că era pedepsit lovindu-se în ceea ce avea mai scump pe lume: copilul său, pentru laşul abandon de care se făcuse vinovat faţă de mamă.

Durerea şi disperarea făcându-l puţin fatalist, îşi mai spunea de asemenea că această pedeapsă era justă şi meritată şi că nu avea dreptul să se sustragă prin moarte.

Dar în lungile sale ore de angoasă trecuse în revistă cu minuţiozitate toate evenimentele petrecute în timpul scurs de la nunta fiicei sale. Cele mai neînsemnate fapte, cel mai mic cuvânt fuseseră studiate cu cea mai mare grijă şi convingerea pe care o avusese, consimţind lai acea căsătorie, că participă la nefericirea fiicei sale, se ancorase, cu o tiranică tenacitate, în inima sa sfâşiată de amarnice regrete.

De fapt, ce bănuia?... Nu ştia nici el prea bine.

Ce avea de reproşat nepotului său Henri?... Nimic concret.

Dar un presentiment secret îi spunea că toate necazurile fiicei sale, şi, în consecinţă, nefericirea lui, veneau şi vor veni de la acea căsătorie.

Până atunci, cititorul poate îşi mai aminteşte, nu avusese decât vagi bănuieli rapid înăbuşite de asigurările fiicei sale care făcuse tot posibilul să i le alunge din minte.

Acum bănuielile i se transformaseră în certitudini şi începuse să ghicească o cabală subterană pusă la cale împotriva fericirii copilei sale... şi că, deci, acea misterioasă răpire nu era, fără îndoială, decât primul pas în executarea planului.

Cu toate acestea îşi continua neabătut cercetările, dar tot fără succes.

Se ducea de asemenea zilnic la palatul d'Etioles în speranţa de a afla, în sfârşit, ceva nou... şi fiecare zi îi adăuga o nouă deziluzie.

În felul acesta, nepotul său Henri, care urma la rândul lui un plan bine pus la punct, îi spusese în cele din urmă că, în disperare de cauză, se adresase regelui care-l primise foarte cordial şi care-l trimisese la locotenentul general de poliţie care, la ordinul formal al regelui, îi promisese că va face tot posibilul să regăsească dispăruta, la fel ca. Şi pe vinovat sau vinovaţi.

Trebuie să spunem aici că d'Etioles ezitase un moment întrebându-se dacă n-ar fi mai bine să-l convingă pe unchiul său să-i facă o vizită locotenentului general de poliţie care nu s-ar fi putut eschiva în lata unui personaj, atât de important.

Dar în timp ce domnul de Tournehem nu vedea decât piedici şi capcane în calea fericirii fiicei sale... şi poate şi a vieţii sale, d'Etioles rămânea ferm convins că nu era vorba decât de o aventură amoroasă.

Şi îşi spunea că, în aceste condiţii, va şti el cum să-şi regăsească soţia şi pe răpitorul acesteia. Ajutorul dat de un om precum unchiul său putea deveni o piatră de moară în momentul în care va avea nevoie de întreaga sa libertate de mişcare pentru a-şi desăvârşi răzbunarea împotriva răpitorului soţiei sale şi, cine ştie, chiar împotriva Jeannei, aşa că, fără să ezite, şi, fără milă pentru profunda durere a acestui bărbat, îl împinsese fără scrupule pe piste falşe, lăsându-l să-şi facă himerice speranţe şi să alerge după ele.

În ceea ce-o priveşte pe Héloïse Poisson, care cu un singur cuvânt l-ar fi putut linişti pe nefericitul tată în legătură cu soarta fiicei sale, păstra şi ea o tăcere încăpăţânată, la fel de interesată ca aceea a lui d'Etioles, deşi din cu totul alte cauze.

De când aflase din gura lui Noé că Jeanne fusese răpită de rege, nu mai avea nici o veste de la ea. Toate persoanele care i-ar fi putut da o cât de mică informaţie fuseseră trase de limbă cu toată abilitatea de care era în stare, dar în van...

Şi ea, ca şi d'Etioles, ca şi Tournehem de altminteri, se lăsase cuprinsă de o crudă nehotărâre şi de profunde nelinişti. Se întreba cu un început de teamă ce se putea ascunde în spatele tăcerii persistente a Jeannei, ca şi în spatele acestei dispariţii prelungite.

Dar se liniştea zicându-şi:

"Bah! Pasiunile nebuneşti se consumă iute... Vine întotdeauna un moment în care te plictiseşti de atâta singurătate. Şi apare ea atunci!..."

În felul acesta matroana încerca să se consoleze şi se agăţa de dulcea convingere că Jeanne era acum amanta regelui... lucru de care sfârşi prin a se îndoi adesea, când constată lipsa de rezultate cu care se sfârşiseră cercetările sale şi tăcerea neliniştitoare a aceleia pe care se încăpăţâna s-o numească fiica sa.

Aceasta era în mare starea de spirit a acestor personaje în momentul în care le regăsim în povestea noastră.

În ziua aceea domnul de Tournehem era în biroul său, ocupat ca întotdeauna în ultimele zile să se întrebe ce ar mai putea face pentru a-şi regăsi fiica, sau măcar pentru a mai afla ceva în plus faţă de cele ştiute, când un valet îl smulse din gândurile sale anunţându-i vizita domnului de Bernis, secretar particular al domnului locotenent general de poliţie, care cerea onoarea de a fi primit fără întârziere, pentru o afacere de cea mai mare gravitate.

Tournehem îl cunoştea vag pe acest Bernis, care se fofila în toate mediile. Şi poate nu l-ar fi primit dacă nu avea calitatea de secretar al locotenentului general de poliţie, calitate ce trezise în sufletul lui o vagă speranţă.

Astfel dădu ordin să, fie introdus imediat vizitatorul anunţat, care-şi făcu intrarea eu graţie şi cu acea lejeritate proprie celor de la curte.

După curtoaziile de rigoare, care fuseseră mai lungi şi mai ceremonioase şi pentru că cei doi bărbaţi se studiau cu nedisimulată curiozitate, Bernis se decise să atace subiectul întrevederii pe care o ceruse, nu fără o imperceptibilă emoţie, căci ţinuta măreaţă a omului de finanţe, chipul lui bărbătesc şi nobil răvăşit de durere îi impunea fără să vrea.

— Domnule, începu el, după cum ştiţi, sunt secretarul particular al domnului locotenent general de poliţie, care-mi face cinstea să mă onoreze cu o astfel de încredere încât nu are secrete pentru mine. Această situaţie excepţională mă face că adeseori să fiu de folos prietenilor mei şi uneori, foarte rar, ce-i drept, unor oameni de onoare, pe care îi cunosc numai după reputaţia lor şi cărora aş fi onorat să le fiu prieten... fără ca prin aceasta să trădez încrederea domnului locotenent general de poliţie.

De Tournehem se înclină politicos. Dar dorinţa arzătoare pe care o avea de a şti dacă vizitatorul îi aduce veşti de la fiica sa era mai puternică decât oricare alt considerent şi, cu o voce strangulată de emoţie şi de nerăbdare, îl întrebă:

— Domnul locotenent general de poliţie v-a trimis pentru a-mi da veşti de la fiica mea?... Ştiţi ce i s-a întâmplat?... unde se află?

— Vai! Nu, domnule, răspunse Bernis, care se grăbi să adauge, văzând că nefericitul tată lăsase să-i scape un gest a cărui semnificaţie era că în afară de copilul său nimic altceva nu-l mai interesa. Dar, am venit totuşi să vorbim despre fiica dumneavoastră.

— Voi afla în sfârşit ceva? murmură Tournehem.

— Poate, domnule, răspunse enigmatic Bernis; în orice caz vă repet, voi avea onoarea să vă vorbesc despre doamna d'Etioles. Despre doamna şi numai despre doamna d'Etioles, spuse el apăsând pe ultimele cuvinte.

— Vorbiţi, domnule şi iertaţi-mi nerăbdarea părintească, dar... vă implor... fiţi scurt!

— Voi fi cât de scurt voi putea, domnule. Iată despre ce e vorba: din întâmplare mi-au trecut prin mână hârtii care dovedeau că un intendent regal... dintre prietenii voştri, un vinovat, cu probe, de delapidare...

— Unul dintre prietenii mei, delapidator!... Haideţi, domnule! exclamă Tournehem cu indignare.

— Fie-mi permis să insist, domnule, am avut dovezile în mână... sunt îngrozitoare, mai mult ca suficiente pentru a-l trimite pe acuzat, cu frânghia de gât, în cămaşă, să facă bezele mulţimii în piaţa Grève... Numai că eu n-am zis că acest intendent, prietenul dumneavoastră, ar fi vinovat... cu spun că a fost urzit un complot împotriva prietenului dumneavoastră şi că acest complot a fost atât de bine orchestrat încât autorul lui avea fantezia să trimită regelui numai una din dovezile pe care le-am văzut... amicul dumneavoastră ar fi fost iremediabil spânzurat... iertaţi-mă, pierdut!

— Ceea ce-mi spuneţi, domnule, e oribil!

— Nu pe cât vă puteţi închipui, domnule, căci nu e vorba de un prieten al dumneavoastră, cum v-am spus la început, ci de dumneavoastră înşivă.

— De mine?... întrebă domnul de Tournehem, pe care emoţia îl gâtuia.

— De dumneavoastră înşivă, domnule.

— Oh! murmură intendentul regal, trecându-şi mâna peste fruntea înmuiată de sudoare, văd un hău căscându-se în faţa mea... Haide, haide! adăugă el încercând să-şi regăsească sângele rece. Explicaţi-vă, vă implor!

— Dar e atât de clar! continuă Bernis. Semnătura voastră era pusă pe documente care dovedesc clar ca lumina zilei că se practică un furt cinic şi imprudent în defavoarea tezaurului regal. Numai una din aceste dovezi să fi ajuns unde trebuie şi soarta voastră ar fi fost pecetluită. Aţi fi fost condamnat sigur şi inevitabil căci, cu excepţia situaţiei că aţi fi putut face dovada irefutabilă a unei falsificări a semnăturii voastre, nu veţi putea dovedi în nici un alt fel regelui sau judecătorilor voştri că semnătura de pe actele acelea mai mult decât acuzatoare a fost pusă în necunoştinţă de cauză... şi totuşi acesta e adevărul... o ştiu. Pe scurt, bună voastră credinţă a fost înşelată: prin viclenie şi alte mijloace infame vi s-a captat încrederea...

Aţi comis dumneavoastră, un bărbat incapabil de a-şi închipui o cursă atât de vicleană, imprudenţa de a vă pune semnătura pe acte în alb... Ori aceste acte au fost completate după aceea cu instrucţiuni atât de precise, de o natură atât de delicată, atât de specială, încât nici cea mai mică îndoială în favoarea voastră ar fi imposibilă.

Între altele, ordinele pe care le-aţi semnat în alb au fost executate cu o precizie şi o îndemânare încât, în caz de proces, vor apărea douăzeci de persoane care să ateste, cu dovezi în sprijin, că au acţionat la ordinul vostru expres.

— E monstruos!... murmură Tournehem întrebându-se dacă nu cumva era pradă unui coşmar îngrozitor. Şi cine e mizerabilul care... îl ştiţi, domnule?

— Da, domnule, dacă ţineţi neapărat vă pot spune numele lui... Cu toate că mi se pare foarte uşor să-l găsiţi şi singur. O singură persoană din anturajul dumneavoastră imediat era în măsură să vă prezinte la semnat ordine în alb, o singură persoană se bucura de întreaga voastră încredere...

— Cum! Să fie Henri!... nepotul meu!... el, care-mi datorează totul... îngrozitor!... Dar nu, nu se poate, e lipsit de sens, vă înşelaţi... Şi de ce-ar fi făcut-o? Ce scop ar avea această oribilă maşinaţie?...

— Remarcaţi, vă rog, că l-aţi numit voi înşivă pe domnul d'Etioles... pentru că într-adevăr el era singurul în stare să pună la cale o acţiune atât de vicleană... Spuneţi că vă datorează totul?... Ei bine, domnule, poate tocmai din pricina asta...

La anumiţi oameni, cu sufletul chinuit şi împietrit, binefacerile evocă ura... iar domnul d'Etioles îmi face impresia a fi dintre aceştia!... în ce scop ar fi acţionat nu ştiu nimic despre asta, dar luaţi ca sigur faptul că el singur era instigatorul abominabilului complot căruia urma să-i cădeţi victimă de pe o zi pe alta... dacă nu m-aş fi gândit că era de datoria mea de om cinstit să vă anunţ la timp.

— Nu! Nu!... e imposibil! Henri e incapabil de o astfel de infamie!... Nu mă îndoiesc nici de intenţiile voastre, nici de bună voastră credinţă... dar ceea ce mi-aţi spus este atât de oribil, atât de monstruos, încât mintea mea refuză să admită o atât de mare ingratitudine, o atât de odioasă perversitate!

Şi bancherul, care se ridicase, măsura biroul într-o agitaţie febrilă.

De Bernis, care-l observase cu atenţie, ridică din umeri şi-i spuse:

— Toma Necredinciosul!... Chiar credeţi că aş fi venit de bună voie să arunc îndoiala şi să tulbur mintea unui om de onoare spre care mă simt atras de o respectuoasă simpatie... credeţi că lansam cu uşurinţă o astfel de acuzaţie îngrozitoare

— Să înţeleg deci că aveţi dovezi? întrebă Tournehem cu însufleţire.

— Pozitive, materiale, nu... morale, da... şi ele sunt concludente... Le veţi judeca singur: era în zorii zilei în care s-a celebrat căsătoria doamnei d'Etioles. La poarta palatului unde locuieşte domnul locotenent general de poliţie s-a prezentat un bărbat, cerând să-i vorbească domnului Berryer în persoană. Domnul Berryer fiind absent, l-am primit eu pe bărbatul care, după multe ezitări şi după ce l-am asigurat că domnul locotenent general de poliţie m-a însărcinat să-l primesc, s-a decis în fine să dezvăluie motivul vizitei sale.

Bărbatul mi-a spus că ar putea furniza dovezile privitoare la numeroasele fraude în dauna Tezaurului comise de un personaj sus-pus şi că îşi lua obligaţia să prezinte aceste dovezi dacă îi voi da cuvântul de onoare că voi admite anumite condiţii pe care mi le va aduce la cunoştinţă şi care, în esenţă, erau următoarele: omul avea documente compromiţătoare privind un personaj pe care nu-l va numi încă; acestor hârtii le lipsea proba decisivă, irefutabilă, a furturilor de care era acuzat... această dovadă urma să fie adusă sub jurământ peste trei zile...

Pentru a-mi dovedi că nu e vorba de o acuzaţie vagă, s-a oferit să-mi lase hârtiile pe care le avea şi la citirea cărora mă voi convinge că acuzaţia sa era fondată şi temeinică, dar în schimb eu îmi luam angajamentul de onoare de a aştepta trei zile, de a nu da urmare demersului său până la expirarea acelui termen şi, în sfârşit, de a restitui pur şi simplu hârtiile în cazul în care, printr-o minune, proba irefutabilă pe care spera s-o găsească într-un termen foarte scurt avea să-i lipsească, venind chiar el să-mi ceară să-i restitui hârtiile.

Dacă, dimpotrivă, îmi aducea această dovadă, voi fi liber să păstrez totul, să dau afacerii orice urmare doresc, cu condiţia unică de a nu dezvălui niciodată numele informatorului.

Acest soi de târg pe care mi-l propunea era explicat de consideraţiile următoare: cel care-mi vorbea era un sărman amărât. Personajul pe care-l acuza era, dimpotrivă, bogat şi puternic.

Dacă probele furnizate erau considerate a fi insuficiente, dacă personajul ieşea cu faţa curată din întreaga afacere, el, sărmanul amărât, era pierdut şi ar fi fost vânat fără

milă de puternicul său adversar... Dacă, din contră, ar fi reuşit şi personajul ar fi fost judecat, condamnat şi executat, atunci apărea un alt pericol pentru omul nostru...

Personajul avea, la rândul lui, o familie, complici atotputernici, care, chiar şi în cazul condamnării principalului vinovat, nu vor ezita, din spirit de răzbunare, să-l sacrifice fără milă pe delator... de unde necesitatea ca el să rămână necunoscut, într-o umbră prudentă... Pe scurt, omul dorea să denunţe fără să-şi rişte însă pielea...

Totul era foarte logic, motiv pentru care nu am ezitat să-mi angajez cuvântul, acceptând în totalitate condiţiile ce-mi fuseseră impuse şi pe bună dreptate eram obligat să le recunosc riguros necesare securităţii personale a delatorului.

De Bernis se oprise pentru câteva momente, atât pentru a-şi trage răsuflarea cât mai ales pentru a studia efectul spuselor sale asupra domnului de Tournehem, care ascultase cu atenţie profundă şi se plimba maşinal prin cameră.

Fără îndoială mulţumit de examenul susţinut cu bine, secretarul lui Berryer scoase dintr-o elegantă tabacheră din aur şi fildeş o porţie de tutun pe care-l priză cu vădită satisfacţie, scutură cu un gest graţios jaboul pe care nu căzuse nici un firicel de tutun şi continuă:

— În timp ce vorbea, îl observam cu foarte mare atenţie; mi se părea sincer în îndeplinirea sarcinii sale respingătoare. Dar am fericirea de a fi dotat cu o memorie extraordinară şi mi se părea că-l mai văzusem pe undeva pe omul care, din motive pe care nu le-am mai cercetat, comitea acest act laş care este delaţiunea...

Unde l-am mai văzut?... nu-mi puteam aduce aminte, cu toate astea chipul lui nu-mi era necunoscut... Odată plecat omul nostru, având cuvântul meu, m-am aşezat foarte intrigat să studiez documentele pe care mi le lăsase şi atunci am văzut că persoana în cauză eraţi dumneavoastră, domnule de Tournehem.

— Şi acele hârtii erau probante? îl întrebă intendentul regal, respirând greu.

— Îngrozitoare, domnule!... Erau acolo probe irefutabile în cantitate mai mult decât suficientă pentru a rămâne fără cap... şi m-am întrebat imediat ce altă probă mai convingătoare putea să mai aducă necunoscutul meu, când aveam în faţa mea probe atât de teribile.

Dar, încercând să aflu de ce individul nu se mulţumise cu acele hârtii mai mult decât suficiente — şi nu voi înceta să v-o repet — obligat să văd numele vostru etalându-se în josul paginilor, hârtii dintre care şi cea mai neînsemnată vă poate ucide mai sigur decât o lovitură de pumnal, vălul care-mi acoperea memoria se sfâşie brusc şi-l recunoscui pe nemernicul care venise să vă dea pe mâna călăului...

— Ah! exclamă Tournehem, cine-i?

— E un fel de factotum, de secretar, de valet care se pare că e de puţină vreme în serviciul nepotului dumneavoastră şi care se ţinea ca o umbră de domnul d'Etioles, care se înfăţişa peste tot flancat inevitabil de acest servitor... M-am interesat discret şi am aflat că omul nostru se numea...

— Damiens? îl întreba Tournehem.

— Damiens, chiar aşa; am aflat că era de puţină vreme în serviciul domnului d'Etioles, pe lângă care îndeplinea nişte misiuni vagi, nedefinite, că apăruse brusc fără ca nimeni să poată spune cum. Nici cine era el în realitate, de unde venea, ce dorea...

— Ciudat!... murmură intendentul.

— Atunci, continuă Bernis, am început să mă gândesc, să sucesc şi să răsucesc pe toate feţele informaţiile pe care le deţineam, ajungând la concluzia următoare: Damiens nu e decât un complice, un simplu instrument care acţiona în folosul cuiva care preferă să se ţină în umbră; tot ceea ce mi-a debitat nu era decât o lecţie învăţată pe de rost, iar conţinutul hârtiilor îi era mai mult ca sigur necunoscut, că le dăduse fără să le citească... deşi mă îndoiesc de faptul că ar fi ştiut aa citească... în sfârşit că adevăratul autor al acestei, tragedii, în care mi s-a rezervat şi mie un rol, nu putea fi decât noul stăpân al acestui Damiens, propriul vostru nepot, domnul d'Etioles în persoană.

— Dar de ce?... de ce?...

— Puţină răbdare, domnule, totul se va limpezi... cel puţin aşa sper. Continui: funcţiile pe care le îndeplinesc la curte îmi permit să cunosc o mulţime de oameni şi, foarte adesea, sunt perfect informat asupra valorii morale a multor persoane care nici măcar nu au aflat de existenţa mea.

În felul acesta, domnule, deşi nu am avut onoarea de a mă găsi printre prietenii domniei voastre, ştiam totuşi că titularul intendenţei de Picardia era considerat de toată lumea, ca fiind onorarea şi probitatea întruchipate şi că însuşi Maiestatea Sa îl stimează foarte mult... Nu vă fac un compliment, domnule, vă repet numai opinia tuturor celor care vă sunt apropiaţi şi încerc să vă explic de ce şi cum mi-a fost trezit interesul.

Fiind considerat un bărbat perfect onest, vă las să vă închipuiţi şi singur cât de mare a fost stupoarea mea la lectura documentelor care dovedeau... contrariul. Dar aşa cum sunt dotat cu o foarte bună memorie, nici instinctul nu m-a înşelat decât arareori... Or, acest instinct îmi spunea că aveţi chipul, manierele şi, mai ales, ideile unui om care erau sigur la polul opus al mizerabilului care mi se dezvăluia la citirea hârtiilor de care v-am vorbit...

Aţi uitat fără îndoială de faptul că am avut onoarea să vă fiu prezentat la doamna de Rohan şi că am avut acolo o foarte lungă întrevedere cu dumneavoastră... Mă laud că sunt un bun fizionomist... Impresia pe care mi-aţi produs-o, împreună cu reputaţia voastră bine stabilită au făcut să fiu cucerit pe loc de persoana voastră şi am hotărât să amân concluziile în ceea ce vă priveşte... până ce informaţiile pe care urma să le primesc în ceea ce vă priveşte, informaţii ce urmau să vină din surse diferite, ar fi confirmat sau infirmat impresia care atunci vă era favorabilă...

— Ah! Domnule, exclamă Tournehem luând mâna lui Bernis, câte datorii am faţă de voi!

— Aşteptaţi! spuse Bernis surâzând, o să-mi mulţumiţi la urmă. Observaţiile mele personale, care s-au adăugat şi propriile mele cercetări, mi-au dat certitudinea că acest Damiens nu decât o unealtă inconştientă în mâinile lui d'Etioles...

Între altele mi-a atras atenţia şi următorul fapt: aceste hârtii — care constituiau un fel de sabie a lui Damocles asupra capului vostru — mi-au fost încredinţate chiar în seara dinaintea căsătoriei lui d'Etioles cu fiica dumneavoastră; adică într-un moment în care, mai mult ca niciodată, ar fi trebuit să fiţi sfânt pentru el...

Această coincidenţă mi s-a păi ut mai degrabă, bizară... Dar ceea ce m-a impresionat şi mai tare a fost faptul că în chiar dimineaţa căsătoriei Damiens a venit nu pentru a-mi aduce o dovadă şi mai îngrozitoare încă, aşa cum ar fi fost de aşteptat... ci

pentru a mă anunţa că a eşuat în. Cercetările sale şi mi-a cerut hârtiile. pe care le încredinţase onoarei mele şi pe care i le-am înapoiat... cu regret, mărturisesc.

Şi fără să vreau, în mintea mea se înşurubase un gând tenace, obsedant: hârtiile fiind retrase, furtuna care trebuia să se dezlănţuie deasupra capului vostru fusese îndepărtată pentru că se consumase căsătoria lui d'Etioles cu fiica voastră şi, dacă această căsătorie nu s-ar fi realizat din cine ştie ce pricină, ar fi venit să-mi mai aducă o dovadă, oricum inutilă ţinând cont ele relevanţa celorlalte, dar care pentru mine constituia un semnal: încredinţarea acestor acte regelui... iar în acest caz aţi fi fost pierdut... furtuna s-ar fi abătut asupra voastră şi v-ar fi zdrobit cape o surcică...

— Oribil! Oribil! murmură Tournehem total pierdut şi a cărui frunte era udă de transpiraţie.

Dar ceea ce v-am spus până acum se baza numai pe coincidenţe... Căsătoria fiicei voastre, anunţata cu surle şi trâmbiţe de d'Etioles, dezlegase multora limba şi lumea se întreba ram se poate ca o persoană atât de încântătoare, atât de desăvârşită, putea consimţi 3a unirea cu un om atât de puţin potrivit... coincidenţă... leşinul tinerei mirese în plină biserică după ceremonie... altă coincidenţă...

Sigur că toate astea mi se păreau ciudate, dar trebuia să mă las antrenat din pricina asta şi să construiesc o intrigă atât de neagră?... Mi-am continuat investigaţiile şi am aflat că însuşi d'Etioles, într-un moment de expansiune, îşi anunţase apropiata căsătorie unei... tinere persoane... care a avut adesea gesturi binevoitoare faţă de servitorul vostru...

Această persoană, din întâmplare, o cunoştea din vedere pe viitoarea doamnă d'Etioles. Drept pentru care i-a râs în nas nepotului dumneavoastră, spunându-i pe şleau, cu cruzime chiar, că niciodată o copilă încântătoare ca ea nu va accepta să-şi unească tinereţea şi frumuseţea cu o stârpitură ca el.

La aceste cuvinte d'Etioles a sărit ca ars şi nemaiputându-se stăpâni a mers până acolo încât a declarat textual: că vroia ca acea încântătoare copilă să fie a lui şi că de burtă voie sau cu forţa va fi a lui... că de altminteri îşi luase toate măsurile şi că dacă verişoara să se dovedea recalcitrantă, va declanşa pe capul unei persoane care îi era foarte dragă o catastrofă atât de îngrozitoare că nu va avea suficiente zile să plângă nenorocirea ireparabilă pe care a cauzat-o... dar că era liniştit; dinspre partea asta, că verişoara sa era mult prea inteligentă pentru a nu înţelege lucrurile şi fiică mult prea iubitoare şi devotată pentru a ezita o singură clipă să-şi sacrifice propria fericire în schimbul vieţii tatălui ei şi poate chiar mai mult.

Înţelegeţi, domnule, că aceste cuvinte, care mi-au fost repetate fără să le dau prea multă importanţă atunci, au fost după aceea ca un fulger ce m-a ajutat să văd clar planul tenebros ce a fost urzit împotriva voastră şi a fiicei voastre.

— Ah! Blestem pe capul meu! mugi Tournehem; acum văd şi înţeleg şi eu... Fiica mea, sărmana mea fiică, s-a sacrificat pentru mine... pentru a-mi salva viaţă şi onoarea ameninţate... iar eu am fost orb şi surd n-am înţeles nimic, tată mizerabil ce sunt!...

— Pentru, Dumnezeu, domnule, exclamă Bernis înspăimântat de această bruscă izbucnire; vă implor, calmaţi-vă...

— Ah! Mă duc... reluă violent Tournehem care se ridică şi se repezi spre uşă.

Dar cu o mişcare, fulgerătoare Bernis se aşezase în faţa lui, spunându-i cu o voce autoritară de care nu l-ai fi crezut niciodată capabil.

— Unde vă duceţi?... Ce aveţi de gând să faceţi?...

— Ce vreau să fac? răspunse Tournehem cu un râs în care răsuna nebunia; să-l ucid pe mizerabilul care...

— Tâmpenii! răspunse rece Bernis, înălţând din umeri; aţi comite... un act ireparabil,.. care ar atrage asupra capului vostru şi al fiicei voastre trăsnetul care tocmai se îndepărtase pentru o vreme.

Ta auzul acestor cuvinte pronunţate cu o profundă convingere şi cu o suverană gravitate, Tournehem se opri, tremurând, interzis.

Fără să-l lase să se dezmeticească, Bernis continuă:

— Vă rog, ascultaţi-mă cu atenţie, domnule... Haideţi, îmi datoraţi asta, domnule, adăugă el, văzând că Tournehem, care fierbea de furie, ezita încă.

La auzul aluziei directe la serviciul ce i se făcuse, intendentul se opri brusc că un armăsar ce simte zăbala rănindu-i gura. Făcând un efort violent să se calmeze.

— Iertaţi-mă, domnule de Bernis, nici nu m-am gândit să vă mulţumesc...

— Să nu mai vorbim despre asta, domnule... Aşezaţi-vă... aşa... şi acum ascultaţi-mă... Sper că vă daţi seama că nu am venit numai pentru a vă avertiza asupra unui pericol îngrozitor, iar omul care a ştiut să descurce iţele unei atât de odioase maşinaţiuni vă poate fi un bun sfătuitor...

— E adevărat! exclamă Tournehem. Mi-am pierdut capul din pricina atâtor infamii.

— Se vede, Dumnezeule!... bine... Aveţi deci nevoie de un prieten sigur şi devotat care să vadă clar în locul vostru şi să vă arate calea de urmat. Căci ceea ce am făcut eu pentru dumneavoastră vă dovedeşte că asta vă sunt: un prieten.

— Adevărat! confirmă domnul de Tournehem,

Şi adăugă:

— Domnule de Bernis, în ziua când veţi dori să-mi cereţi viaţa, amintiţi-vă că ea vă aparţine.

— Să lăsăm asta, vă rog, răspunse Bernis, pe care cuvintele interlocutorului său păreau a-l fi stânjenit... Am fost pe deplin recompensat de satisfacţia pe care am încercat-o făcând un serviciu unui om ca dumneavoastră... şi de fapt tot eu sunt cel câştigat, pentru că, făcându-mi datoria de gentilom, mi-am câştigat un prieten devotat...

— Până la moarte! adăugă Tournehem, strângându-i mâna lui de Bernis.

— Pentru mine situaţia dumneavoastră este foarte clară şi am să v-o rezum în câteva cuvinte: din motive pe care nu le cunosc, nepotul dumneavoastră avea un interes foarte puternic să vă devină ginere. Urât, schilod, prefăcut, şi-a zis că această căsătorie nu se va face aşa de uşor. Cum individul este un mizerabil, a abuzat de încrederea voastră şi v-a făcut să semnaţi acele oribile hârtii compromiţătoare...

Când s-a simţit suficient de stăpân pe situaţie, s-a adresat fiicei dumneavoastră dându-i de ales: sau îi va aparţine şi atunci veţi fi la adăpost, sau refuză şi atunci veţi fi mort ba, chiar şi mai rău, dezonorat... Fata dumneavoastră a acceptat să se sacrifice pentru voi...

— Sărmanul meu copil! suspină Tournehem.

— Pericolul care vă pândea este, pentru moment, îndepărtat, dar cine ştie dacă nu va reapărea mai ameninţător ca niciodată?... Cine ştie ce planuri machiavelice mai urzeşte domnul d'Etioles Cine ştie dacă omul ăsta nu va avea mai târziu un interes să vă distrugă?...

— Atunci sunt pierdut! exclamă Tournehem, îngrozit.

— Bineînţeles că nu! Trebuie să vă liniştiţi, să ţineţi piept furtunii, să vă apăraţi...

— Mă voi arunca la picioarele regelui, îi voi povesti totul, am să-l implor să mă ajute...

— Cel mai rău mijloc! exclamă Bernis, dând din cap; regele este slab, superficial, schimbător... cine ştie dacă, prins într-un moment de proastă dispoziţie, nu vă va sacrifica...

— Şi atunci ce trebuie să fac... Şi sărmana mea copilă... ce se va întâmpla cu ea?...

— Trebuie, spuse Bernis, apăsând pe fiecare cuvânt, să folosiţi aceleaşi arme ca şi adversarul vostru... căci nu trebuie să vă faceţi iluzii, nepotul vostru vă este un duşman încrâncenat, de moarte... Ca şi el, va trebui să uzaţi de viclenie, să fiţi. Încrezător, răbdător şi tenace...

Şi apoi, dacă stau bine să mă gândesc, acum vă căutaţi peste tot fiica fără să puteţi s-o regăsiţi... în timpul acesta, ce face domnul d'Etioles?... cine ne poate garanta că nu el e cel ce a sechestrat-o pe fiica dumneavoastră?...

Prevăd: că mă veţi întreba în ce scop?... Ei! Dacă aş şti, nu aş mai fi atât de neliniştit din pricina voastră... şi a ei!...

— Bine şi ce-i de făcut?... întrebă domnul de Tournehem a doua oară.

— După părerea mea, prefaceţi-vă a nu ştii nimic... Arătaţi-i nepotului vostru aceeaşi încredere ca şi înainte..., numai că urmăriţi-l pas cu pas, fiţi neîncetat în umbra lui, aflaţi-i cele mai mici mişcări, cele mai insignifiante demersuri, dacă s-ar putea şi gândurile... căutaţi şi adunaţi probele maşinaţiei urzite împotriva voastră, astfel încât în ziua în care va încerca să vă doboare cu această acuzaţie infamantă, să-i puteţi deştăma victorios mârşăvia... căci dinspre această parte vine pericolul...

Când veţi avea aceste dovezi în mână, veţi putea demasca mârşăvia fără teamă şi să loviţi la rândul vostru fără milă... Dar, vă repet, pentru a ajunge la acest rezultat, nu trebuie. Să-l pierdeţi din ochi nici o clipă pe d'Etioles, fie zi, fie noapte şi cred că ar fi prudent să-l supravegheaţi şi pe acest Damiens, care nu-mi inspiră cine ştie ce încredere...

Credeţi-mă, domnule de Tournehem, liniştea voastră, fericirea fiicei voastre sunt probabil aproape... şi dacă-l veţi supraveghea cu atenţie pe d'Etioles vă veţi găsi mai repede decât credeţi fiica...

— Poate că aveţi dreptate, murmură Tournehem.

În acea clipă Bernis, văzându-l zdruncinat, îşi mări presiunea, îndesind argumentele, dovezile morale, faptele doveditoare pentru a-l convinge şi vorbi îndelung... îndelung.

Când de Bernis părăsi palatul lui Tournehem reuşise fără nici un dubiu să îndeplinească o sarcină dificilă, căci un surâs îi rătăcea pe buze.

Cu pas hotărât se duse drept în strada du Foin, unde fu introdus imediat la domnul Jacques.

Acesta îl aştepta cu nerăbdare şi dădea, se pare, o mare importanţă demersului lui Bernis, căci de cum îl văzu, îl întrebă repede:

— Ei bine?

— Ei bine, domnule, s-a făcut! Din această clipă el nu va scăpa din vedere persoana pe care o ştiţi... şi vă răspund că avem acum acolo un supraveghetor a cărui vigilenţă nu va fi niciodată în scădere.

— E foarte bine, fiul meu, sunt mulţumit de voi.

De Bernis se înclină respectuos, aşteptând noi ordine.

— Acum, fiul meu, reluă domnul Jacques; odihniţi-vă câteva zile, o meritaţi... după care, la muncă... Trebuie neapărat să ştim ce vrea acest Damiens... Contez pe inteligenţa voastră pentru a afla ce mă interesează... Eu mă voi ocupa de cei doi beţivani... Haideţi, fiul meu.

Şi domnul Jacques întinse mâna albă lui Bernis care, cu un genunchi pe pământ, o atinse respectuos cu vârfui buzelor.

După care se ridică şi ieşi cu spatele.

De Bernis plecat, domnul Jacques luă un vraf de note şi de rapoarte pe care începu să le studieze cu atenţie.

Capitolul XI Bolnava din casa de pe strada Rezervoarelor

Crébillon îşi storcea în zadar creierii să vadă prin ce mijloace ar putea pătrunde în casa din stradă Rezervoarelor, pentru a se asigura dacă femeia bolnavă din vis era într-adevăr doamna d'Etioles.

Pretinsul vis al lui Noé se dovedise a fi conform cu realitatea în atât de multe puncte încât poetul sfârşise prin a se convinge că misterioasa persoană e Jeanne.

Cu toate că se putea înşela, ciudata aventură a beţivului, atât de riguros exactă în atât de multe puncte, putea, fi falsă în chiar acest foarte important punct. De unde necesitatea imperioasă de a intra cu orice preţ în această casă şi să verifice chiar el identitatea bolnavei.

Dar cum?... Prin ce mijloc?... Iată ceea ce poetul, în ciuda tuturor eforturilor de imaginaţie, nu reuşea să afle.

La început se gândise să se ducă pur şi simplu la casa din stradă Rezervoarelor, să întrebe de stăpânul casei şi, odată aflat în prezenţa lui să-i spună deschis cine era, ce dorea şi ce aştepta de la el. Dar renunţă repede la acest mijloc foarte simplu în aparenţă, dar şi foarte aventuros.

Din două una: sau Jeanne se ascundea acolo, sau era sechestrată.

În primul caz, având motive să se ascundă acolo şi să nu mai dea semne de viaţă — şi era evident că motivele trebuiau să fie capitale — Jeanne îşi luase cu siguranţă măsurile ei de siguranţă şi nu se deconspira... dacă nu credea ea de cuviinţă.

În al doilea caz, situaţia era şi mai gravă: să te bagi de bunăvoie în gura lupului era o naivitate; însemna să-i pui în gardă, să le dai timp să reacţioneze...

Şi cine i-ar putea garanta dacă acest demers al lui, care părea atât de simplu la prima vedere, n-ar fi în cele din urmă un pericol pentru aceea pe care o căuta?

Cine putea şti dacă aceste misterioase personaje, având motive puternice să-şi păstreze prada, simţindu-se bănuite, supravegheate, nu-l vor face să dispară... pentru totdeauna?...

Hotărât lucru: mijlocul ales era prost în primul că? Şi se putea dovedi mortal în cel de-al doilea: trebuia deci să renunţe la el şi să găsească altceva.

Francheţea putea fi periculoasă pentru doamna d'Etioles, în cazul în care ar fi fost sechestrată; violenţa, dacă o folosea, putea să-i fie fatală lui Crébillon şi fără nici un folos pentru protejata sa... îi mai rămânea viclenia.

Poetul îşi spunea că trebuie să pătrundă cu orice preţ în casă folosind un vicleşug, dar cum?...

Această întrebare rămânea cu obstinaţie fără răspuns.

Cu toate acestea Crébillon nu rămânea inactiv. În chiar seara faimoasei zile în care îşi dăduse seama că Noé nu visase, se îndreptase, la căderea nopţii spre străduţa şi inspectase cu meticulozitate locurile. Îşi dăduse repede seama că nu se punea problema unei escalade nocturne: era practic imposibil.

Casa părea a nu avea altă intrare decât aceea ce dădea în străduţă; era încadrată la stânga şi la dreapta de două case aproape identice; partea din spate a casei dădea spre un teren viran care se termina la zidul casei.

În partea din spate a casei nu existau nici uşi, nici ferestre; la baza zidului erau practicate trei deschideri strimte care erau protejate cu câte două bare solide din fier, dispuse în cruce. Nu era nimic de făcut pe acolo.

Pentru a intra în casă trebuia să-şi facă relaţii printre cei ce locuiau acolo, fie cumpărându-şi o complicitate printre ei, fie păcălind pe vreunul că să-l ajute inconştient.

Dacă ar fi fost cu douăzeci de ani mai tânăr, Crébillon n-ar fi ezitat s-o curteze pe micuţa subretă, încercând să tragă ceva foloase de pe urma ei. Dar dacă era să fie cinstit cu el însuşi, vârsta. Faţa sa buhăită de beţiv înrăit, manierele sale lipsite de eleganţă, toate acestea erau obstacole de netrecut pentru a putea folosi o astfel de stratagemă, care l-ar fi dus inevitabil la un lamentabil eşec.

Singurul mijloc practic ce-i mai rămânea era cumpărarea unei complicităţi. Şi din clipa în care banul intra în joc, poetul îşi regăsea stăpânirea de sine; poetul era prea filozof şi dezabuzat pentru că ştia că nimic nu rezistă acestei pârghii puternice şi, pe de altă parte, era sigur că va găsi, la nevoie, suma necesară oricât de mare ar fi ea.

Într-adevăr, Crébillon se întrebase dacă nu cumva era de datoria să să-l pună la curent pe domnul de Tournehem cu demersurile şi proiectele sale, ca şi cu bănuielile şi temerile sale. Dar, după o matură chibzuinţă, se. Hotărî să n-o facă.

Nu pentru că ar fi avut faţă de acesta aceleaşi reticenţe. Aceleaşi dubii intuitive pe care le avusese faţă de d'Etioles, de exemplu. Din contră, caracterul deosebit al

adevăratului tată al Jeannei îi inspira o vie şi respectuoasă simpatie. Dar, cunoscând imensa tandrete care se ascundea sub aspectul grav şi sever al bancherului, îşi dădea uşor seama ce disperare uriaşă, i-ar fi putut provoca şi se temea să-i aducă o falsă veste bună care s-ar fi putut schimba într-o gravă decepţie, făcându-l să se abţină.

Dar dacă îşi făcea scrupule în a deştepta o speranţă care s-ar putea prăbuşi rapid, nu acelaşi lucru se putea spune şi în cazul în care ar fi fost nevoit să facă apel la punga tatălui.

De altminteri, nu ajunsese până acolo, căci era bogat: într-adevăr îi mai rămâneau aproape cinci mii de livre din bonul încasat la palatul d'Etioles, iar suma era considerată a fi apreciabilă pentru acele vremuri.

Poetul căuta deci un mijloc de a intra în legătură cu unul dintre locatarii casei din stradă Rezervoarelor şi, pândind ocazia, îşi petrecea o mare parte din timp în hanul păduchios unde intrase prima oară şi unde îşi stabilise un loc de observaţie.

Noé, la rândul lui primise un consemn sever: i se poruncise să nu se apropie, sub nici un pretext, de străduţa cu pricina; motivul era că străduţa era pustie şi foarte puţin frecventată iar poetul se temea să nu-i alarmeze pe locuitorii casei pe care o ţinea sub observaţie în cazul în care, prin cine ştie ce coincidenţă nefericită, beţivul ar fi fost identificat a fi acelaşi cu. Cel ce surprinsese conversaţia nocturnă.

De la postul său de observaţie Crébillon văzuse în prima zi, dis-de-dimineaţă, subreta care ieşea şi se îndrepta spre dugheana spiţerului de unde se întorsese imediat, ca şi cu o zi înainte, încărcată cu pachete şi pacheţele şi înainte chiar ca poetul, luat prin surprindere, să fi avut timp să găsească un pretext plauzibil pentru a o putea aborda, intrase în casă închizînd repede uşa.

Decepţionat de faptul că lăsase să-i scape această ocazie, Crébillon se gratificase cu câteva epitete injurioase şi-şi promisese să fie mai decis cu proxima ocazie.

A doua zi dimineaţa subreta ieşi din nou şi de data asta poetul se lansă pe urmele ei, gata s-o abordeze când va intra la spiţer.

Dar şi de data asta o făcu degeaba, căci subreta ieşi aproape imediat... însoţită de un bătrânel cu trăsături blânde, îmbrăcat tot în negru ca un cleric, sprijinindu-se într-un baston cu măciulie de fildeş, cu ochii protejaţi de ochelari, care, ţopăind pe lângă subretă, părea a aproba cu mişcări din cap semnificativi explicaţiile ce-i erau date cu volubilitate de tânăra femeie.

Subreta şi însoţitorul ei mergeau foarte repede, ca oamenii grăbiţi, dar nimic din atitudinea lor nu lăsa de înţeles că ar avea ceva de ascuns. Subreta vorbea atât de tare încât Crébillon, putuse auzi clar cum i se adresase bătrânelului cu apelativul "doctore".

Oricum ar fi fost, acest însoţitor neaşteptat descuraja orice tentativă din partea nefericitului poet care, plin de furie, mormăia tot soiul de invective la adresa nefericitului doctor, retrăgându-se la locul său de observaţie şi spunându-şi că va avea mai mult noroc data viitoare, în timp ce subreta şi doctorul intrau în casa de peste drum.

După circa o oră, uşa se deschise din nou şi Crébillon, de la postul său de observaţie, putu să-l vadă pe doctor îndepărtându-se cu paşii săi mărunţi şi repezi, în timp ce subreta închidea uşa, după ce-i făcuse o reverenţă graţioasă.

Aceasta fusese totul în ziua aceea.

A doua zi dis-de-dimineaţă uşa se deschise din nou şi subreta, cu chip înspăimântat, ieşi repede şi plecă în fugă spre dugheana spiţerului, uitând să închidă uşa în urma ei, cum făcea de obicei.

Crébillon ieşi imediat din han, dar, cum remarcase figura descompusă a subretei şi lipsa de vigilenţă anormală, se întreba cu strângere de inimă dacă nu cumva i se întâmplase o nouă nenorocire bolnavei de care se interesa atât de tare.

Nehotărât, se gândea dacă n-ar trebui să profite de această imprudenţă a subretei şi să se fofileze, pe uşa întredeschisă, când un ţipăt sfâşie liniştea dimineţii.

Instinctiv, se întoarse în direcţia de unde venea acest ţipăt de durere şi o văzu pe subretă căzută la pământ.

Fără să mai stea pe gânduri se repezi şi, din câţiva paşi repezi, ajunse în dreptul tinerei care se văita.

"Bineînţeles! îşi spune în gând poetul, iată un mic accident care pică al dracului de bine pentru a mă putea apropia de această încântătoare copilă."

Şi se grăbi s-o ia în braţe pe tânăra care, roşie toată şi nedumerită, îi mulţumea surâzând gentil.

În timp ce-o ridica, Crébillon se pregătea să-i dedice un madrigal atât de meşteşugit încât ai fi zis că era cel puţin ducesă, nu mai avu timp s-o facă căci gentilă subretă, încercând să facă un pas, susţinută de Crébillon, scoase un nou strigăt de durere şi pălind se abandonă pierdută în braţele cavalerului său, care, pierzându-şi capul, îi spunea milos:

— Hopa!... uşurel, domnişoară!... vai!... vai!... vă rog, să nu vi se facă rău scumpă domnişoară!...

Ca şi cum ar fi auzit această cerere stăruitoare, ca şi când ar fi ghicit încurcătura în care se găsea cavalerul său, subreta deschise ochii şi murmură cu o voce pierdută:

— Piciorul!... piciorul!... oh! Sufăr îngrozitor!... Vă implor, domnule, lăsaţi-mă jos, nu pot sta în picioare!

Crébillon se grăbi să facă ceea ce i se cere, rostind cuvinte de consolare, punându-se la dispoziţia raniţei, foarte sincer emoţionat de aerul de suferinţă reală ce se vedea pe chipul drăguţ şi fragil al subretei.

În timpul acesta subreta plângea cu lacrimi mari şi gemea:

— Ce ghinion, Dumnezeule! Ce ghinion!

— Uşurel, domnişoară! Liniştiţi-vă... nu-i nimic... o mică zgârietură... un nimic...

— Vai, domnule! gemu sfâşietor subreta, dar nu-i vorba de mine... Doamna!... sărmana doamnă!... e cuprinsă de un acces teribil... pe care medicul l-a prezis... şi _eu, proasta de mine, mă rănesc precum un copil... tocmai când un minut întârziere ar putea fi fatal doamnei. Ce ghinion!... nu mai pot să merg la spiţer... Ce-am să fac, Dumnezeule?... Ce-am să fac?... Şi stăpânul e plecat... Dacă i se întâmpla vreo nenorocire doamnei, o să mă dea afară...

Şi făcând un efort violent, curajoasa copilă se ridică, încercă să meargă, dar forţele o lăsară: scoase un geamăt surd şi căzu suspinând.

— N-am să pot niciodată...

— Dar, domnişoară, vă implor, nu fiţi atât de disperată. Mai bine spuneţi-mi ce trebuie să iau de la spiţer şi am să mă duc eu, pentru că nu puteţi merge.

— Cum, domnule, faceţi asta pentru mine?... Oh! Providenţa v-a scos în calea mea!...

— Nu vă faceţi probleme, copila mea!... Pentru că stăpână voastră e în pericol, spuneţi-mi repede ce trebuie să fac!

— E foarte simplu... şi pentru că aveţi, bunătatea de a mă ajuta... mergeţi la spiţer, spuneţi-i că veniţi după medicamentul pentru criza prevăzută... trebuie să fie gala... poate-l veţi găsi pe medic... a promis să vină să supravegheze personal prepararea reţetei... în cazul acesta îl aduceţi cu dumneavoastră...

— Bine, spuse Crébillon nemaiascultând în plus, alerg!...

Şi, lăsând-o acolo pe subreta care gemea în continuare, îşi luă picioarele la spinare şi ajunse cât putu mai repede la spiţer, unde se lovi literalmente de bătrânelul pe care îl văzuse cu o zi înainte cu subreta.

Îl puse la curent în câteva cuvinte cu accidentul suferit de subretă, precum şi cu pericolul Ce-o pândea pe bolnavă.

Bătrânul doctor îl urmă imediat scoţând exclamaţii de mirare.

Se întoarseră împreună la bolnavă, care, văzându-l pe doctor, exclamă, împreunându-şi palmele:

— Repede! Repede! Doctore, doamnei îi este foarte rău!... alergaţi!

— Dar, scumpa mea copilă, nu vă pot lăsa aşa, îi răspunse medicul.

— Oh! Doctore, vă rog, nu vă ocupaţi de mine... grăbiţi-vă... dacă se întâmplă o nenorocire în absenţa domnului, nu mi-aş putea-o ierta niciodată... e atât de bun, domnule!... ce necaz pe capul său!...

— Încă nu, răspunse doctorul, slavă Domnului, situaţia nu-i aşa de gravă!... Haideţi, arătaţi-mi ce-aţi păţit... la să vedem glezna... Oh! Cum s-a umflat!... Nu puteţi rămâne aici, reluă doctorul autoritar.

Şi întorcându-se spre Crébillon:

— Domnule, pentru că întâmplarea v-a scos în calea noastră, mai faceţi un efort şi ajutaţi-mă s-o transport pe copila asta până acasă... nu-i departe... aici, la doi paşi...

— Cu cea mai mare plăcere! răspunse poetul, care se aplecă imediat, ridică în braţele sale robuste acea povară uşoară şi, precedat de medic, se îndreptă spre faimoasa casă, strălucind de bucurie la gândul că putea să pătrundă acolo într-un mod atât de simplu.

În timpul acesta medicul o bombănea pe tânăra subretă:

— Aiurită mică!... ştii că o fractură poate fi un lucru foarte grav?...

— Doctore! Doctore! gemu imprudenta subretă... au, ce tare mă doare!... vă implor, ocupaţi-vă de doamna!...

— Bineînţeles că da... staţi liniştită... eu unde sunt?... De abia aştept să văd pacientul acela care va îndrăzni să; dea în primire fără consimţământul meu... Nu vă mai agitaţi atât!...

În timpul acesta cele trei personaje intraseră în casă şi acum se aflau pe un coridor strâmt.

— Unde trebuie, s-o lăsăm pe domnişoara? întrebă poetul.

— Pe aici, vă rog, răspunse medicul, îndreptându-se spre o uşă.

Dar rănita se opuse vehement:

— Nu! Nu! Nu aici, doctore,... acolo sus!... acolo sus, în camera doamnei!...

— Dar dacă vă spun că acum sunt eu aici, reluă doctorul şi nu mai aveţi de ce vă teme...

— Nu contează! Vreau să fiu acolo... vreau să văd... vă implor, domnule, duceţi-mă acolo sus... în camera doamnei!...

— Ah! Încăpăţânată mică! murmură doctorul închizând uşa pe care o deschisese deja. Haideţi, domnule, reluă el, deşi sunt dezolat că trebuie să abuzez în felul acesta de bunăvoinţa dumneavoastră, nu mai e decât un singur etaj... Ah! Femeile! Femeile!

— Oh! exclamă poetul, a cărui inimă bătea violent căci îşi simţea obiectivul aproape. Oh! Dispuneţi de mine... voi urca unde doriţi.

Ajunşi la primul etaj, bătrânul medic ce mergea primul deschise o uşă şi, trăgându-se într-o parte, le făcu loc lui Crébillon şi poverii sale.

Poetul se găsea într-un dormitor slab luminat de o veioză căci obloanele de la ferestre erau închise iar perdelele erau trase pentru a evita ca lumina să o incomodeze pe bolnavă.

Doctorul împinse un fotoliu în care Crébillon o depuse pe tânăra subreta care repetă stoic:

— Doamna!... consultaţi-o pe doamna!...

Dar doctorul, foarte calm, fără să se grăbească, luă un scaun, îl puse în faţa tinerei femei şi, în ciuda protestelor subretei, n-a consimţit să se ocupe de bolnavă până când n-a văzut-o pe micuţa încăpăţânata, care repetă rugămintea sa fără încetare, cu picioarele sprijinite de scaun.

Numai, atunci se apropie de un pat uriaş şi-i trase perdelele.

Crébillon era numai ochi.

În pat se odihnea o doamnă la vreo cincizeci de ani, palidă, obosită, cu obrajii supţi, rigidă. Ai fi jurat că-i un cadavru dacă un spasm uşor nu i-ar fi ridicat din când în când pieptul, demonstrând, că nu i s-a scurs încă întreaga viaţă din corp.

Avea rochii închişi şi din colţul buzelor strânse izvora un firicel de salivă amestecată cu sânge. Bolnava nu gemea şi părea a fi leşinată. Bătrânul doctor îi ridică buzele: dinţii îi erau încleştaţi într-un spasm nervos.

Mereu calm, metodic, fără să se grăbească, doctorul luă un instrument dintr-o trusă, pe care o scoase dintr-un buzunar în acelaşi timp cu un minuscul flacon, din care vărsă câteva picături într-o linguriţă, după care se adresă poetului:

— Domnule, zise el, dacă aş îndrăzni...

— Spuneţi, domnule, sunt la ordinele voastre, răspunse Crébillon, văzându-l că ezită.

— Iată, reluă doctorul, în timp ce eu voi descleşta dinţii bolnavei, dumneavoastră să-i strecuraţi în gură cele câteva picături de medicament din linguriţă.

— Cu cea mai mare plăcere, răspunse poetul, care se apropie de doctor, luă linguriţa pe care i-o întindea acesta şi se pregăti să facă ce i se indicase, spunându-şi:

"Drace, se pare c-am apucat-o pe un drum greşit!... şi cât m-am zbătut ca să ajung la un rezultat atât de modest... Hotărât lucru, singurul lucru ce-mi mai rămâne de făcut e să dau de acest cavaler d'Assas cu orice preţ... pentru că e singurul care mă poate ajuta s-o regăsesc pe Jeanne."

În timpul acesta bolnava înghiţise cele câteva picături pe care poetul i le strecurase în gură. Avu un tresărit puternic, urmat de un suspin. Închise şi deschise ochii de mai multe ori, apoi trăsăturile crispate i se destinseră, spasmele dispărură, respiraţia îi reveni la normal şi bolnavă păru să adoarmă liniştită.

— Aşa! exclamă doctorul, ridicându-se, totul va fi bine.

— Doctore, doamna-i salvată, nu-i aşa? îl întrebă subreta, neliniştită.

— Pe cinstea mea, nu pot băga mâna în foc; cu toate astea avem mari şanse să scăpăm şi de beleaua asta. Şi acum să stăm de vorbă noi doi, mica mea încăpăţânată.

— Oh! Doctore, n-ar trebui să abuzăm de bunăvoinţa domnului.

Şi drăgălaşa subretă arătă spre Crébillon.

Acesta, foarte decepţionat, furios să găsească o străină acolo unde se aştepta s-o vadă pe doamna d'Etioles, nu mai dorea nimic altceva decât să plece, aşa încât prinse din zbor cele spuse şi profită de ocazie pentru a se retrage.

În timpul acesta doctorul sunase şi dăduse ordin unui valet să-l conducă pe poetul decepţionat, scuzându-se că nu poate să-l conducă el însuşi, micuţa încăpăţânata având nevoie de îngrijiri urgente.

Crébillon se retrase deci, condus fiind de valet, nu fără să primească mulţumirile doctorului şi ale micuţei subrete care insistase ca acel galant necunoscut să-şi lase numele şi adresa, afirmând că şi stăpânul său va dori să-i mulţumească căci, prin fericită să intervenţie, salvase poate viaţa bolnavei care-i era o rudă foarte îndrăgită.

Poetul se întoarse deci la hanul său, unde îl aştepta Noé fidel la post, cu moralul la pământ, foarte prost dispus, furios că pierduse timp preţios alergând pe o pistă falsă şi spunându-şi că acum trebuia să-l regăsească, cu orice preţ, pe cavalerul d'Assas.

La două zile după aceste întâmplări Crébillon primi vizita unui bărbat între două vârste, cu un aspect foarte simplu, amabil şi foarte blând care, vorbind cu un puternic accent german, se prezentase ca fiind stăpânul casei din stradă Rezervoarelor şi-l anunţase că ruda sa era în afară de pericol graţie şi ajutorului său generos, adresându-i mii de mulţumiri, rugându-l să-i facă onoarea de a veni să-i viziteze ca şi pe ruda sa şi se retrase lăsându-i un nume străin pe care nu reuşea să-l pronunţe.

Şi, în timp ce schimba politeţuri cu vizitatorul său, Crébillon îşi spunea:

"Să mă ia dracu' dacă mai pun eu piciorul în casa ta, teuton nenorocit!"

Poetul era ranchiunos; nu-i ierta necunoscutului cele trei zile pierdute ca să-i păzească inutil casa, când avea lucruri atât de serioase de făcut.

Era furios şi pe Noé care amestecase că tâmpitul vis şi realitate, dar era furios, mai ales, pe el, care acceptase de bună voie prostiile unui beţiv, luându-le drept adevărate. Dar îşi zicea în chip de scuză:

"Şi totuşi, cum să nu fi înşelat de coincidenţe atât de extraordinare!"

Cu toate astea, dacă sărmanul Crébillon ar fi cunoscut tot adevărul, ar fi fost şi mai furios... dar din alte motive.

Noi cunoaştem acest adevăr şi dacă cititorul va dori, i-l vom dezvălui.

Capitolul XII - Ce se întâmpla în casa din strada Rezervoarelor

Să-l luăm pe domnul Jacques de acolo de unde l-am lăsat: de la căpătâiul Jeannei unde aştepta liniştit ca tânăra femeie să-şi revină pentru a fi în stare să reia convorbirea pe care dorea s-o aibă cu ea.

Jeanne avea febră şi delira, dar domnul Jacques era perfect convins că în starea ei nu era nimic alarmant.

Poţiunea calmantă, pe care o preparase el însuşi, trebuia să-i ofere bolnavei câteva ore de odihnă reparatorie, suficiente, credea el, dacă nu s-o pună pe picioare, cel puţin să-i redea o parte din forţe şi să-i alunge febra.

Sigur că şocul a fost îngrozitor, mai ales pentru o natură atât de deosebită şi de delicată că aceea a Jeannei şi se vor scurge, fără îndoială, multe zile până când se va reface pe deplin în urma tulburării provocate de prăbuşirea viselor secrete şi pierderea iluziilor sale cele mai scumpe.

Durerea-i va mai strânge încă multă vreme inima şi vă mai tulbura sufletul ei subtil şi rafinat, punând la încercare inteligenţa suplă şi delicată a Jeannei... Dar asta conta prea puţin pentru bărbatul acela hotărât, pe care nimic nu-i putea opri în drumul său spre ţelul propus. Dimpotrivă, slăbiciunea morală a tinerei femei cădea cum nu se poate mai bine pentru planurile sale... în acest fel putea să mânuiască după voia sa spiritul acela voluntar şi puternic, care în condiţii normale i-ar fi scăpat de sub control!

Tot răul fiind spre mai bine, domnul Jacques se retrăsese aşteptând mai binele, pe care-l spera pe aproape.

Dar lovitura fusese mult prea sălbatică, peste forţele tinerei femei.

A doua zi de dimineaţă, în loc de mai binele sperat, starea se agravase tot mai mult: febra crescuse foarte mult şi delirul persista, tenace şi îngrozitor.

Foarte neliniştit, domnul Jacques trebui să se resemneze şi să cheme un medic care fu ales, de altminteri, dintre afiliaţii redutabilului ordin al cărui şef suprem era.

Medicul nu-i ascunse că starea bolnavei, al cărei nume nu i-l cunoştea, era dintre cele mai grave şi că nu putea spune dacă o va putea salva.

Domnul Jacques rămase foarte nedumerit la auzul acestei mărturisiri atât de cinstite şi de directe pe care doctorul i-o făcuse la cererea lui expresă.

Atunci interveni contele du Barry.

Sufletul acestui bărbat, împietrit în mizerie şi venin, se dezvălui imediat în toată hidoşenia sa. Cu cinism, declară deschis că, după părerea lui, cel mai bun lucru era să se profite de boală care se declanşase atât de puternic şi s-o lase pe pacientă să se lupte singură cu boala, nedându-i nici un ajutor, încât aceasta să moară negreşit.

Pur şi simplu contele le propunea un asasinat, dar un asasinat justificat într-un mod deosebit; doamna d'Etioles ar fi murit fără ca cineva să-i dea o mână de ajutor.

Motivele acestei cinice acţiuni erau următoarele: regele nu era suficient de prins de contesă, că o reîntoarcere la doamna d'Etioles era oricând de temut, mai ales dacă regele afla, din întâmplarea, starea deosebit de alarmantă în care conduita sa o adusese pe tânăra îndrăgostită; pe scurt... bolnava fiind un pericol viu, cel mai bine era să se profite de ocazie şi s-o lase să moară căci, adăugă el ca o concluzie:

— Zdrobeşte vipera dacă vrei să nu te omoare veninul ei!

Acestea erau motivele pe care contele du Barry le mărturisea cu voce tare.

Dar mai avea şi alte motive pe care le păstra numai pentru el şi care erau următoarele:

Cavalerul d'Assas era înarmat lulea de păuniţa care, hotărât lucru, sucea capul tuturoror pentru că, în urma unei aventuri ciudate pe care nu şi-o putea încă explica, îl ratase prosteşte pe d'Assas, pe care-l credea în mâna lui, ce răzbunare mai frumoasă se putea închipui decât aceea de a-şi oferi imensa satisfacţie de a se duce chiar el să-i anunţe moartea porumbiţei sale.

Iată ce răzbunare drăcească găsise în ura sa.

Domnul Jacques ascultase cu răceală motivele invocate de conte pentru a justifica acel asasinat.

Noi nu vrem să-l facem pe acest bărbat mai rău decât era, trebuind să-l prezentăm imparţial şi lăsând conştiinţei cititorului grijă de a pronunţa o judecată.

Domnul Jacques nu era o brută sângeroasa precum contele du Barry.

Era mai degrabă blând şi liniştit prin natura sa; nu făcea rău de dragul răului; nu avea prieteni sau duşmani; era, ca să spunem aşa, o entitate vie.

Răul şi binele erau, pentru el, acele lucruri care însoţeau sau paralizau interesele societăţii. Nu simţea nici ură şi nici iubire; nici milă, dar nici răutate. Nu avea decât un ţel pe care trebuia să-l atingă; în faţa acelui ţel, obstacole; în jurul lui, ajutoare mai mult sau mai puţin dezinteresate.

Ajutoarele le recompensa în funcţie de meritele lor, fără bucurie, fără recunoştinţă, numai de nevoie, recompensa fiind obligatorie dacă dorea ca ajutorul să continue.

Obstacolele le zdrobea fără remuşcări, fără slăbiciuni, clar şi fără ură, numai de nevoie. Dacă obstacolul era o fiinţă umană, în primul rând încerca să-l dea la o parte din drumul său. Dacă nu reuşea atunci, dar numai atunci, lovea. Dar, chiar şi lovind inexorabil precum destinul, nu era incapabil de un sentiment de milă sau de admiraţie dacă obstacolul suprimat era demn de unul sau de altul.

Ascultase deci fără să murmure şi fără indignare cele spuse de contele du Barry, calculând cu răceală ce foloase ar putea trage de pe urma morţii doamnei d'Etioles, încercând să-şi imagineze, din contră, ce probleme şi ce încurcături i-ar putea aduce ea planurilor sale dacă o lăsa în viaţă. Şi rezultatul calculelor sale fusese că acea moarte nu-i era de nici un folos, în timp ce, fiind în viaţă, Jeanne putea să-l ajute la definitivarea planurilor sale.

Declară deci că existenţa Jeannei era indispensabilă reuşitei planurilor sale şi că înţelegea că fiecare să facă tot posibilul ca s-o ajute să iasă din starea în care se afla.

Şi, cum descifrase o intenţie răutăcioasă în spusele contelui, avu grijă să-l facă să înţeleagă că se aştepta la o supunere totală din partea lui.

Contele, înţelegând ameninţarea abia voalată din spusele acelui stăpân de care se temea din ce în ce mai mult pe zi ce trecea, se înclinase, promiţând să se supună cu bună credinţă.

Pentru moment, Jeanne era salvată dinspre partea contelui!

Şi spunem pentru moment: într-adevăr, domnul Jacques nu-şi exprimase întreg raţionamentul. Fidel principiilor sale, îşi spusese că se făcea simţită nevoia.

Aşteptând, răul subit de care fusese atinsă tânăra femeie îl servea şi-l contraria, în acelaşi timp, pe acest bărbat de temut şi planurile sale.

În acest caz se folosea de boala neaşteptată a rivalei sale, lăsând câmp liber contesei du Barry.

Ceea ce-l deranja cel mai mult era că nu putea smulge bolnavei informaţiile de care avea nevoie pentru a-şi construi planurile viitoare, ca şi faptul că nu putea face presiuni asupra ei pentru a o angaja pe calea pe care o dorea el.

Dar se putea spune că în această afacere bărbatul avea toate atuurile la îndemână, totul fiind că un fel de joc de copii.

Admise că, delirul persistând în ciuda îngrijirilor sale energice şi inteligente, Jeanne îl făcuse să afle mai multe lucruri interesante din şirul de cuvinte rostite fără încetare, mai multe decât spera să obţină dintr-o discuţie cu ea sănătoasă.

Nefericita nu înceta să vorbească de rege şi iubirea sa înflăcărată şi sinceră manifestându-se prin plângerile sale sfâşietoare. Şi această pasiune debordantă era atât de pură, atât de liberă de orice sentiment meschin, atât de arzătoare încât domnul Jacques se simţea cuprins de o respectuoasă admiraţie pentru victima sa şi fremăta primind cu aviditate gândurile cele mai intime ale acelui suflet îndurerat şi iubitor pe care febra le smulgea acelui corp delicat şi atât de frumos.

Respectul şi admiraţia sa conduceau la acel sentiment atât de pur şi de dezinteresat, în timp» ce temerile sale se trezeau una după alta, căci el cunoştea mult prea bine sufletul uman pentru a nu presimţi ce minuni era capabilă să facă o astfel de iubire; îl cunoştea prea bine pe rege pentru a nu simţi ce flacără superbă putea aprinde în sufletul lui uşuratic şi nemărginit de egoist o pasiune atât ele arzătoare şi comunicativă.

Într-adevăr, dacă ne amintim cu ce uşurinţă se lăsase prins Ludovic al XV-lea de comedia abil jucată de cea care era o comediană incomparabilă şi care-şi spunea contesa du Barry, care ştiuse să simuleze sentimente ce gâdilaseră delicat amorul propriu al acelui caracter personal dar timid, impertinent dar slab... dacă ne gândim că regele era de o tenacitate rară în obiceiurile care ţineau loc de sentimente, vom înţelege că pericolul cel mai grav consta în întregime în această poveste de iubire, capabilă prin sinceritatea sa să facă o impresie profundă asupra spiritului regelui şi să facă să pătrundă în sufletul său sec şi dispreţuitor sentimente necunoscute până atunci şi susceptibile a se ridica la înălţimea acelei pasiuni.

Din aceste calcule rezultau pentru domnul Jacques două concluzii: una, că trebuia cu orice preţ ca întreaga lume să nu afle de retragerea doamnei d'Etioles şi a doua: să ascundă cu cea mai mare grijă starea actuală a sănătăţii ei.

Dacă prin cine ştie ce ghinion îngrozitor unul dintre; prietenii săi ar afla locul acestei retrageri, iar acest amic, la rândul lui, îl va înştiinţa pe rege că aceea pe care o con

sidera trădătoare şi sperjură murea din dragoste pentru el şi regele, peste măsură de flatat de această dovadă de iubire, cu ochii în sfârşit limpezi, va da năvală acolo, era obligat să se supună evidenţei.

Atunci îi va fi fost imposibil să-l facă să creadă că sărmana creatură pe care o vedea acolo, atât de dureros lovită de abandonul său, putea fi infidelă, trădătoare.

Odioasa calomnie care constă din a face din Jeanne amanta cavalerului d'Assas, abil întreţinută în mintea lui Ludovic de o întreagă faună de complici voluntari şi involuntari, cădea de la sine în faţa evidenţei faptelor. Cu ea cădea şi gelozia oarbă şi feroce care-l împinsese şi-l ţinuse pe rege; mai mult ca orice alt sentiment, în braţele contesei du Barry... şi se făcuseră planuri atât de laborios construite care se prăbuşeau acum... Şi doamna. D'Etioles ieşea din acea luptă subterană triumfătoare şi atotputernică... Şi, acoperită de afecţiunea sinceră a regelui, scăpa oricărei alte tentative ulterioare... fiind atât de sus plasată încât loviturile nu o mai puteau atinge.

Trebuia să manevreze cu prudenţă până la restabilirea completă a bolnavei, care nu va mai fi, atunci, de temut.

În primul rând că, până atunci, regele ar fi avut timpul de a schimba efemera sa legătură cu contesa du Barry într-o obişnuinţă deja suficient de adânc înrădăcinată pentru ca această obişnuinţă să-i ţină loc de afecţiune şi că o schimbare era neplăcută naturii sale indolente şi puţin burgheze.

Apoi, pentru că, restabilită, doamna d'Etioles pierdea cea mai mare parte a farmecului şi prestigiului său, căci se puteau aranja de aşa manieră ca să-i furnizeze regelui dovezile legăturii cu d'Assas atât de zdrobitoare, încât ea ar fi fost dinainte bătută şi i-ar fi fost imposibil să se apropie de rege, să încerce să-l convingă.

Iată de ce, fiindu-i respingătoare prin natura sa această crimă inutilă, rafinată şi delicată sub anumite aspecte, domnul Jacques ordonase să i se acorde bolnavei îngrijirile cele mai minuţioase şi mai atente. Iată de ce recomandase precauţiile cele mai mari pentru ca nimeni să nu poată bănui prezenţa doamnei d'Etioles, grav bolnavă, în ciudata alcătuire de case de pe străduţa Rezervoarelor.

Dar dacă Jeanne, în delirul său, îşi pusese sufletul în palmă în ceea ce priveşte iubirea pentru rege, tot ea dăduse indicaţii valoroase duşmanului său, de care acesta ştiuse să profite cu abilitate şi-şi dispusese forţele în consecinţă.

În felul acesta ea îi vorbise despre domnul de Tournehem, adevăratul ei tată, de d'Etioles, de Damiens, care o înspăimânta fără să ştie prea bine de ce, de mulţi alţii...

Febra îi dădea un fel de dar al profeţiei în privinţa a tot ceea ce se punea la cale împotriva regelui şi, cum vorbise fără încetare, luminase multe puncte obscure din mintea domnului Jacques, pregătindu-i acestuia arme ce se vor întoarce împotriva ei.

Ea era cea care scosese la iveală cu brutalitate urzelile lui d'Etioles şi, punând astfel în gardă spiritul mereu la pândă al domnului Jacques care, până în acea zi, nu făcuse altceva decât să-l bănuiască pe subintendent şi care, dacă n-ar fi fost ea, ar fi comis greşeala de a dispreţui acel adversar ce acum îi părea a fi redutabil şi demn de toată atenţia.

Tot ea îi povestise până în cele mai mici detalii presiunile la care fusese supusă cu cruzime pentru a consimţi la această căsătorie pe care o detesta tot ea îi povestise şi de

oribilă maşinaţie urzită de mizerabilul său verişor împotriva unchiului său, tatăl ei adevărat.

Într-un capitol precedent am văzut cum a folosit domnul Jacques aceste informaţii importante şi cum l-a trimis pe de Bernis la Tournehem fără să mai piardă timp. De Bernis îi făcuse tatălui Jeannei un raport în care ficţiunea şi realitatea se amestecau în proporţii egale, reuşind cu multă abilitate să capteze încrederea intendentului şi să facă din acel om de onoare un spion inconştient pus pe urmele lui d'Etioles.

Prin Tournehem, de Bernis era sigur că va cunoaşte cele mai mici mişcări ale soţului Jeannei, domnul Jacques având un interes capital să fie informat asupra faptelor acestui personaj pe care de acum îl ştia capabil să se pună de-a curmezişul proiectelor sale şi să-i provoace neplăceri, pe care considera a fi mai prudent dacă le-ar preveni.

În aceste împrejurări valetul Lubin şi contele du Barry, însoţindu-l pe doctorul chemat în cea mai mare grabă la căpătâiul doamnei d'Etioles, comiseseră imprudenţa de a schimba în pragul uşii acele câteva cuvinte surprinse de Noé în beţia sa.

Vicontele d'Apremont sau, ca să-i lăsăm numele pe care el singur ţinea să-l păstreze, Lubin, îşi uitase de el. Într-un acces de proastă dispoziţie, până într-atât încât pronunţase nume proprii. Or, fatalitate, ghinionul a vrut ca un beţiv să se găsească pe străduţa pe care nu treceau zece persoane pe zi, tocmai la ţanc pentru a surprinde o conversaţie care n-ar fi trebuit să se ţină în acel loc şi asta tocmai în momentul în care stăpânul recomandase cea mai mare prudenţă, cea mai trează vigilenţă în jurul doamnei d'Etioles. Ăsta da, ghinion!

Lubin, furios pe el însuşi, nu putuse dormi în noaptea aceea. Era aproape sigur că beeţivul nu auzise şi nu înţelesese nimic; nu conta! Ce drac de muscă îl pişcase, făcându-l să flecărească ca o bătrână cumătră pe malul şanţului.

Oh! Contele greşise că nu-l gâtuise de-a binelea pe blestematul ăla de beţiv care avusese nefericita idee să-şi clocească beţia în faţa uşii lor chiar în momentul în care el, Lubin, făcuse tâmpenia să pronunţe imprudent numele acelea nenorocite.

Ah! Dacă stăpânul afla de lucrul acesta, Lubin nu mai dădea două parale pe pielea sa. Trebuia să-şi îndrepte acea greşeală de neiertat printr-o supraveghere neîncetată.

În această stare de spirit, valetul coborâse a doua zi dis-de-dimineaţă şi se postase în spatele vizierei uşii de la intrarea principală.

Raţionamentul lui Lubin era foarte simplu, el îşi spunea:

"Dacă beţivul meu e un beţiv adevărat adus pe aici de o nefericită întâmplare, e sigur că n-am să văd nimic anormal. Dacă, dimpotrivă, omul meu era un fals beţiv, sau chiar unul veritabil, dar care a auzit câteva cuvinte şi nu are conştiinţa chiar atât de curată, mai mult ca sigur că va veni să dea târcoale pe aici... Atunci am să-l văd, am să-l recunosc, să-l ghicesc... şi voi vedea atunci ce voi avea de făcut."

Raţionamentul era foarte just. În orice caz trebuia să fie încununat de succes.

La capătul câtorva ore de aşteptare răbdătoare şi tenace, Lubin a fost recompensat din plin la vederea celor doi amici, Crébillon şi Noé, care s-au oprit în dreptul uşii.

Nu putem spune că Lubin l-a recunoscut pe Noé. Nu-l văzuse prea bine nici în seara cu pricina, iar poetul avusese ideea să-i schimbe costumul.

Printre altele Crébillon avusese prudenţa de a se îndepărta cât mai repede cu putinţă de faimoasă uşă, trăgându-l după el pe Noé, de teamă că acesta să nu fie recunoscut.

Din nefericire, această prudentă retragere se făcuse prea târziu. Din spatele uşii valetul avusese timpul necesar să le reţină chipurile şi, cum se afla cu toate simţurile la pândă, să nu-i mai piardă din vedere.

Iarăşi din nefericire exclamaţiile pline de uimire ale beţivului, la recunoaşterea bornei căzute şi a ciocanului spart ca şi la regăsirea bucăţii din rever, jocul fizionomiei, foarte expresive, au fost mai mult ca suficiente pentru a-l trăda, dându-i încredere valetului că se află pe drumul cel bun, că în faţa să se află beţivul din seara trecută şi că beţivul surprinsese cu siguranţă ceva din conversaţia lor pentru că revenise chiar în dimineaţa următoare însoţit de individul cu faţă de beţiv, pe care nu-l cunoştea.

Lubin, continuându-şi pânda, se întreba ce urma să facă, dar în zadar: nu găsea nimic.

În timpul acesta beţivul trecea încă o dată prin faţa uşii, întorcându-se fără îndoială acolo de unde venea; în ceea ce-l privea pe însoţitorul său îl văzu intrând în cârciumă ce se găsea aproape peste drum de casa lor şi, la gândul că avusese dreptate, un surâs de satisfacţie îi apăru în colţul buzelor.

Lubin îşi părăsi imediat postul de observaţie, urcă două câte două treptele până la etajul superior, urcă şi mai sus, până în pod, se apropie cu grijă de o lucarnă, scoase un fel de modulaţie bizară suflând într-un minuscul instrument pe care-l scoase dintr-un buzunar şi aşteptă.

Câteva clipe mai târziu aceeaşi modulaţie bizară se auzi, venind dinspre casa din faţă.

Atunci se îndreptă de lucarnă şi, îndeplinind fără îndoială o sarcină foarte importantă căci părea foarte mulţumit de sine însuşi, se aşeză într-un colţ fără să-i pese prea mult de praful din jur şi căzu pe gânduri.

Fie că Lubin nu era un tip prea inventiv, fie că ceea ce dorea să facă era foarte complicat, după un sfert de oră se ridicase, negăsind nimic; apoi, luându-şi, cum se spune, inima în dinţi, coborî şi şovăind se prezentă în faţa stăpânului său: domnul Jacques.

Cum s-a aflat singur în prezenţa superiorului său, Lubin s-a aşezat în genunchi şi-şi mărturisi greşeala cu toată francheţea, neomiţând bineînţeles să scoată în evidenţă tot ceea ce făcuse în dimineaţa acelei zile pentru a-şi îndrepta greşeala.

Era în spusele nefericitului Lubin, îngrozit la ideea urmărilor superficialităţii sale şi la pedeapsă exemplară care urma să se abată asupra capului său, toată spaima care-l rodea din acea nenorocită clipă.

Dacă ar mai fi văzut teribila privire a stăpânului său, în timp ce el vorbea cu capul aplecat, precum şi crisparea degetelor fine şi aristocratice pe velurul fotoliului, ar fi fost şi mai îngrozit.

Dar în timp ce Lubin vorbea, domnul Jacques reflectă şi, după ce blestemase în sinea sa prostiile şi imprudenţele subordonatului său, îşi recăpătase repede stăpânirea de sine şi-şi făcuse un plan.

Aşa încât, atunci când acesta termină, în locul reproşurilor usturătoare la care se aştepta, Lubin îşi auzi stăpânul întrebându-l cu blândeţe:

— V-aţi gândit ce să faceţi cu cel din faţă, fiul meu?

— Da, monseniore. De când a intrat în han, omul nostru e sub supraveghere. Nu ne scapă un gest, un cuvânt de-al lui. Când va ieşi, îl vom urmări şi vom afla cine este, unde locuieşte şi de ce mijloace dispune.

— Bine, fiul meu, e perfect! Ridicaţi-vă.

Lubin, care în tot acest timp rămăsese în genunchi, se ridică, întrebându-se dacă nu cumva visează.

— Fiul meu, reluă domnul Jacques, ar fi trebuit să vă pedepsesc sever, căci aţi comis o greşeală... o gravă greşeală... în ciuda ordinelor mele formale... dar pentru orice păcat există iertare... De altminteri, căinţa voastră sinceră, mărturisirea rapidă şi sinceră, a greşelii mă îndeamnă la clemenţă. Mergeţi în pace, fiul meu, sunteţi iertat... de data asta... Dar, reluă el cu un calm şi o blândeţe mai îngrozitoare ca o ameninţare, nu mai căderi în păcat... Haideţi!... am nevoie de linişte pentru a reflecta.

Lubin, uluit de clemenţa la care era departe de a se aştepta, ieşi, încântat, în fond, de a se fi descurcat atât de bine şi promiţându-şi ca în viitor să-şi ţină gura şi să facă uitat acest moment de rătăcire printr-o supunere oarbă.

Puţin mai târziu subreta, înarmată cu instrucţiuni precise, ieşea ostentativ din casă şi mergea să cumpere medicamente, remiţând spiţerului biletul împăturit într-un mod cu totul particular, pe care acesta îl luă din mâinile fetei şi-l deschise cu un profund respect.

Biletul conţinea instrucţiuni adresate spiţerului, care era un membru afiliat al ordinului şi care, după ce-l citise, îl arse în faţa tinerei femei, spunând simplu:

— Spuneţi-i că ordinele vor fi executate.

Subreta se întorsese acasă, iar Crébillon abia ce ieşise de la spiţer că domnul Jacques primea două rapoarte succinte provenind unul de la hangiu, celălalt de la spiţer în care cuvintele, faptele şi gesturile poetului erau minuţios relatate.

În chiar seara aceleiaşi zile, un alt raport, mai detaliat, dezvăluia domnului Jacques numele lui Crébillon şi Noé Poisson, casa unde locuiau, când dosiseră la Versailles şi ce făcuseră acolo de la sosirea lor. Era semnalată şi vizita lui Crébillon la Berryer.

Domnul Jacques îl chemă imediat pe de Bernis şi-i dădu instrucţiuni.

În chiar aceeaşi noapte de Bernis îi povestea în detaliu conversaţia pe care o avusese Crébillon cu locotenentul general de poliţie şi care nu fusese greu să i-o smulgă, atât de mirat fusese Berryer de atitudinea care părea extraordinară — pentru un curtean — a diavolului acela de poet care-şi permitea să fie atât de sincer.

Domnul Jacques se hotărâse. Ştia ce dorea acel om şi ştia şi ce anume căuta. Era liniştit. Acela dacă o căuta pe doamna d'Etioles, nu pentru a o arunca în braţele regelui o căuta.

Şi simţea un oarecare respect pentru bravul bărbat care era poetul, mai cinstit în sărăcia lui decât toţi seniorii ţanţoşi, dar lipsiţi de onoare pe care-i vedea mişunând în jurul lui, precum şi un fel de jenă, de necaz să-l găsească în calea lui şi... cine ştie?... să-l zdrobească.

Căci din motive pe care le-am explicat, poetul nu trebuia s-o găsească pe doamna d'Etioles. Şi pentru că greşeala unui inferior, secondată de un ghinion realmente

extraordinar, îl pusese pe urmele celei care avea un interes deosebit să n-o lase să fie descoperită, trebuia să-i dovedească acelui Crébillon, fără putinţă de tăgadă, că se înşelase, că apucase un drum greşit, că tot ceea ce-i povestise prietenul său, sau cel puţin acele pasaje ce-o priveau pe doamna d'Etioles, nu era decât rezultatul imaginaţiei unui beţiv, opera aburilor băuturii.

Am văzut cum a făcut-o şi cum a fost înşelat poetul de tânăra subretă, bine instruită şi secondată de câţiva complici care-şi jucaseră fiecare rolul care-i era destinat cu o perfectă naturaleţe.

Capitolul XIII Portretul

Să ne întoarcem în căsuţa de sub copaci unde regele, însoţit numai de Lebel, valetul său de cameră şi organizatorul suprem al aventurilor sale galante, se ducea, învăluit de mister, în fiecare noapte.

Regele continua foarte regulat duetul său amoros atât de ciudat început, fără ca Juliette, care-l studia cu cea mai mare atenţie, să poată spune dacă ocupa sau nu un loc privilegiat în inima regalului său amant.

Nici Ludovic nu putea spune cu precizie cărui sentiment anume i se supunea.

Venea acolo aproape în fiecare noapte, fără prea mare plăcere insă, fără elan, adesea chiar cu un fel de regret, cu dorinţa de a lăsa totul baltă şi a se întoarce din drum.

Lebel fusese obligat deja de mai multe ori să uzeze de întreaga sa diplomaţie pentru a reaminti discret regelui că era aşteptat, însă de câteva ori valetul fusese obligat să ia singur măsurile de rigoare pentru vizitele nocturne, fără să fi primit ordine pentru aceasta. Fără aceste intervenţii pline de îndemânare şi bine camuflate contesa l-ar fi aşteptat în van pe Ludovic, care nu de puţine ori, supunându-se firii sale timide şi nehotărâte, se resemnă bombănind, ceda mârâind abilei şi secretei presiuni a servitorului său şi se ducea la. Acele bizare întâlniri amoroase ca la o corvoadă, încântătoare, ce-i drept, dar corvoadă. Dar dacă, din slăbiciune şi din obişnuinţă, se resemnase atât de uşor şi accepta aceste întrevederi nocturne, în revanşă regele se încăpăţâna să ia cele mai minuţioase măsuri pentru a ascunde această legătură care se năştea ferindu-se de orice tentativă care l-ar fi putut duce în văzul lumii la căsuţa de sub copaci, ceea ce ar fi condus rapid la recunoaşterea oficială a situaţiei doamnei contese du Barry.

Din nefericire pentru rege, domnul Jacques îşi luase măsuri în consecinţă şi am putut vedea cum Ludovic îşi luă nişte măsuri absolut inutile, pentru că secretul său, pe care-l credea bine păzit, era, graţie abilelor indiscreţii colportate din gură în gură, ca cel al lui Polichinelle, cunoscut de toţi cei de la castel.

Nu trebuie de aici trasă concluzia că întâlnirile dintre Ludovic şi Juliette au fost mai puţin plăcute din aceste motive. Departe de ei lucrul acesta şi falsa contesă nu avea, cel puţin dinspre partea asta, motive să se teamă de viitor.

Când ajungea în căsuţă regele nu lăsa să se simtă absolut nimic din stânjeneala şi din grijile sale şi asta numai din galanterie.

Dar Juliette, falsa contesă, exercita asupra lui un farmec bizar şi deconcertant.

Pe nesimţite, fără să-şi dea seama de acest lucru, cuvintele galante dictate regelui de acea politeţe de care nu se despărţea niciodată în faţa unei femei luau, sub influenţa acestui farmec, o turnură mai pasionantă, mai vibrantă, aproape sinceră.

Ce-i drept, contesa era de o frumuseţe remarcabilă; manierele desăvârşite erau de o eleganţă rară; conversaţia rând pe rând melancolică şi jucăuşă ştia să atingi toate subiectele cu un tact perfect; în sfârşit, în momentele intime, ştia să joace comedia pasiunii cu un elan şi o înaripare dublate de o ştiinţă incomparabilă a tuturor lucrurilor ce ţin de amorul carnal, ştiinţă pe care o datora vechii sale meserii de femeie de moravuri uşoare.

Prin frumuseţea sa şi prin conversaţia fină şi spirituală, începuse să topească gheaţa cu care era blindat spiritul regelui; prin îmbrăţişările ei savante şi rafinate ea îşi ducea la bun sfârşit opera de cucerire folosindu-se de simţurile regelui care vibrau în acele momente supra excitante.

În ăsta stătea forţa ei, ca şi punctul său slab: reuşise să pună uşor stăpânire pe simţurile şi pe spiritul regelui, dar inima acestuia, searbădă şi rece, scăpa oricărei încercări de luare în posesie.

Şi ceea ce era periculos pentru ea în această situaţie bizară era că Ludovic, la fel de abil comediant ca şi ea, dintr-o prudenţă instinctivă, putea să-i ascundă cu uşurinţă adevăratele lui sentimente.

Or, cum Juliette îl vedea pe rege bucurându-se alături de ea, făcea greşeala de lua drept reală o pasiune care în realitate nu era decât un surogat; fibra pur sentimentală, niciodată atinsă, rămânea moartă, fără să vibreze. Aşa încât ea se credea a fi mai departe decât era în realitate.

Comitea în felul acesta o eroare care putea avea consecinţe funeste, atât pentru ea, cât şi pentru cei care o conduceau, îi îndrumau paşii.

Acest lucru explică de ce Ludovic, după ce se lăsa pradă îmbrăţişărilor acelei cochete cu o pasiune care-l surprinsese şi pe el, se detaşa fără efort de constrângerile sale morale atunci când simţurile îi erau satisfăcute şi se întorcea aşa cum venise... plictisit şi nemulţumit, jurându-se că va zdrobi această legătură care îl lăsa indiferent. Şi rece — asta când era departe de contesă — şi... reîntorcându-se în chiar aceeaşi seară, orice ar fi fost şi în ciuda tuturor jurămintelor.

În general la întoarcerea de la unele din aceste escapade amoroase amintirea Jeannei se impunea tenace în mintea sa şi ceva ca un fel de remuşcare îi strângea inima. Numai că atunci revedea ţinuta mândră şi elegantă a unuia dintre ofiţerii săi şi amintirea cavalerului era ca o stafie ce alunga atât de dulcea imagine a iubitei, deschizând complet toate stăvilarele geloziei, îndepărtând toate remuşcările şi făcând să-i scrâşnească dinţii de furie.

În momentul în care reapare în povestirea noastră, contesa du Barry se găsea în marele salon-atelier de la primul etaj, aşezată în faţa unui şevalet pe care se afla o pânză abia începută.

Pânza reprezenta un portret al lui Ludovic al XV-lea, pe care Juliette se străduia să-l facă din memorie, gândind că, astfel va mişca sufletul regelui, cu delicata atenţie, şi-i va dovedi că orele petrecute departe de el le folosea gândindu-se la el.

Portretul, pe şevalet, era în faţa ei, dar pensulele şi paleta odihneau, dispreţuitoare, pe podea.

Contesa ţinea pe genunchi o copertă mare din carton pe care se afla o foaie albă; părea să privească ţintă spre un model absent pe care-l vedea cu ochii imaginaţiei şi pe care-l creiona cu mişcări febrile. Dar, lucru ciudat, portretul pe care-l desenă cu atâta atenţie concentrată nu semăna absolut deloc cu regele.

Pe foaia de hârtie se detaşa net silueta elegantă a unui ofiţer... şi acest ofiţer semăna într-un mod frapant cu d'Assas.

La ora aceea din zi în care era sigură că nu putea fi surprinsă de nimeni — regele nu venea decât noaptea, iar alte vizite nu primea — lăsa portretul regelui abia schiţat şi desenă cu dragoste pe cel al modestului ofiţer de carieră. Căci, sfârşise ea prin a-şi mărturisi, ofiţerul acela atât de tânăr, atât de loial, un cavaler atât de curajos era obiectul unei iubiri pure şi sincere din partea ei, o iubire ardentă, pasională, din partea celei care era acum curtezana, metresa regelui.

Această iubire se născuse din milă.

Fără să-l cunoască, auzise vorbindu-se în jurul ei de acest d'Assas frumos ca un Antoniu, curajos ca un semizeu, loial ca spada sa, mândru ca un rege, îndrăgostit, cu toate astea, ca un paj şi a început să se intereseze de el.

Mai târziu, îl văzuse pe când ocupa, pe străduţa Rezervoarelor, pavilionul care era faţă în faţă cu al său. Şi, văzându-l atât de nerăbdător, de agitat şi de trist, vi- brând cu intensitate de pasiunea pentru o alta, interesul pe care i-l purta se preschimbase în compasiune. În acelaşi timp, fără să-şi dea seama, o invidie surdă creştea în sufletul ei, invidie ce o avea ca obiect pe fericită femeie care ştiuse să cucerească acea inimă şi să domnească acolo ca o stăpână absolută.

Apoi a fost pusă la curent cu ceea ce se urzea împotriva cavalerului şi o imensă milă pusese stăpânire pe sufletul ei; îşi jurase să-l salveze.

Şi într-adevăr, am văzut-o riscându-şi viaţa pentru a-l pune în gardă.

Atunci când a trebuit să treacă la acte decisive, atât pentru a se supune celor care o comandau, cât şi propriei sale ambiţii, emoţia violentă pe care o va simţi tot timpul cât va dura substituirea doamnei d'Etioles, nu-i va, lăsa plăcerea de a se gândi la el şi de a se întreba ce s-a întâmplat cu el.

Dar atunci când, după plecarea regelui; Juliette socotise că partida e câştigată, întreaga nelinişte privitoare la soarta cavalerului d'Assas puse din nou stăpânire pe ea; numai că sentimentul ce-l avea pentru d'Assas nu mai era o simplă curiozitate, ci pur şi simplu un sentiment de dragoste.

Putem fi siguri că ea nu va accepta fără luptă acest sentiment nou pentru ea şi care constituia un pericol mortal dacă, din nefericire, ar fi fost descoperit de du Barry, domnul Jacques sau de rege. Dar acest pericol, atât de real, mărea atracţia pentru d'Assas.

În rest, răul era mult mai avansat decât îşi putea închipui ea şi trebui să constate cu spaimă, dar şi cu deliciu, că a renunţa la iubirea ei, la speranţa de a se face iubită, îi era la fel de imposibil ca şi renunţarea la lumina zilei.

Drept pentru care, cu inima cât un purice, se informă cu abilitate, cu o rară şiretenie şi află că cel pe care-l iubea era prizonier la castel şi această veste, care nu avea nimic liniştitor în sine, îi provocă o mare bucurie.

Slavă Domnului, cavalerul scăpase de loviturile lui du Barry, şi, atâta vreme cât va fi prizonier, nu avea a se teme de acest duşman pe care ea îl ştia încrâncenat şi plin de ură... Cel mai bine era să-l lase sub acele încuietori protectoare... Mai târziu va vedea ea cum îl va scoate de acolo.

Mai târziu!... câte vise îşi făcuse cu aceste cuvinte ca punct de plecare!...

În primul rând regele nu ştia că-l cunoaşte pe cavaler, îi va fi uşor să-i smulgă graţierea fără să-i trezească pentru mai târziu gelozia... când îl va ţine mai bine în mână; pe moment nu era prea sigură pe imperiul ei.

Apoi, când îl va fi scos de acolo, devenită atotputernică, îl va înălţa. Sus, atât de sus — acolo unde merita să fie — încât se va afla printre cei mari. Îl va aşeza atât de sus, îl va înconjura cu atâta iubire, cu atâta devotament încât va sfârşi prin a şterge din mintea lui imaginea micuţei d'Etioles şi-i va lua locul.

Cu toate astea, va şti cum să-şi ducă la capăt intenţiile!... S-a descurcat de minune, luându-i locul în inima regelui!... Şi dacă a reuşit acel tur de forţă, mânată fiind de ambiţie, de ce n-ar fi capabilă atunci când va fi minată de dragoste Şi acolo unde regele capitulase, de ce n-ar face-o şi cavalerul?... Haida-de! Era sigură de sine! Şi era prea sincer îndrăgostită pentru a nu fi sigură de triumful final, iar d'Assas va fi al ei... îl dorea şi îl va avea!

Aşteptând, trebuia să-l prevină cu orice preţ pe prizonier, să-i ridice moralul, să-l liniştească, făcându-l să înţeleagă că cineva puternic veghează asupra lui, că nu era singur şi abandonat, că undeva o inimă înflăcărată ia parte la bucuriile şi necazurile sale.

Dar cum s-o facă? Încă nu ştia, dar ştia că mai devreme sau mai târziu o va face, chiar de-ar fi să arunce galbeni cu lopata pentru asta.

Şi apoi aceste planuri hazardate pe care şi le făurea zi de zi o ajutau să iasă din marea nelinişte şi din cenuşiul singurătăţii care o apăsau greu în acel fel ciudat de claustrare la care era condamnată poate pentru multe zile de atunci încolo.

Tot proiectând planuri care aveau toate ca unic scop prevenirea cavalerului d'Assas, la nevoie chiar tentativa de a-l vedea, contesa îşi continua desenul cu o atenţie, atât de profundă încât tresări violent în momentul în care a auzit vocea cameristei care, la câţiva paşi în spatele ei, îi spunea:

— O rog pe doamna să mă ierte. Am ciocănit de mai multe ori... doamna nu mi-a răspuns... am început să mă îngrijorez...

— Eram foarte concentrată, răspunse Juliette fără să-şi înceteze lucrul pe care femeia de serviciu nu putea să-l vadă.

Cuvintele au fost însoţite de o mişcare a capului care explica tăcerea stăpânei, însemnând, în acelaşi timp, că indiscreţia servitoarei era acuzată.

— Despre ce e vorba, fetiţo?

— Doamnă, e un bărbat... un fel de mic burghez care n-a vrut să-şi dea numele, afirmând că doamna oricum nu-l cunoaşte... A insistat atât de mult să fie primit de doamna încât am crezut de datoria...

— Un burghez? exclamă indispusă contesa. Dacă vrea să-şi ofere serviciile, vezi tu, Nicole. Nu am timp.

— Prea bine, doamnă!

Fără să se mai ocupe de servitoare, îşi continuă concentrată lucrul la desen, până în clipa în care o voce blândă şi umilă se auzi în spatele său:

— Binevoiţi să scuzaţi insistenţa mea indiscretă, doamnă. Afacerea care mă aduce este foarte importantă şi vă pot asigura că nu veţi regreta că m-aţi ascultat.

Trăsnetul s-o fi lovit din întâmplare şi n-ar fi produs un efect mai îngrozitor că cele câteva cuvinte căzute în liniştea încăperii.

Rămase împietrită, cu capul întors spre interlocutorul său, cu ochii ieşiţi din orbite, cu degetele crispate convulsiv pe copertă de carton ce se odihnea pe genunchii săi.

Cu toate acestea, bărbatul nu avea nimic îngrozitor.

Era un bun mic-burghez, cu aspect modest, surâzător şi respectuos plecat, ceea ce îi permitea să examineze mai de aproape desenul ce se afla la câţiva centimetri de chipul său.

Bărbatul se îndreptase şi-şi aruncase o clipă privirea asupra subretei care dispăru imediat, ca şi când privirea ar fi însemnat un ordin mut.

Acum contesa era scuturată de un tremurat nervos foarte vizibil şi, palidă ca o moartă, cu desenele în mână, se ridicase în picioare, în atitudinea unui vinovat prins asupra faptului.

Acest burghez liniştit, care intra la ea ca la el acasă şi tocmai la momentul potrivit s-o surprindă dând frâu liber sentimentelor ei cele mai intime; acest burghez care părea mai în largul lui acolo decât ea, în sfârşit, acest burghez, care în faţa ei dădea ordine mute atât de prompt executate, era chiar domnul Jacques.

Când a fost sigur că Nicole a plecat, domnul Jacques şi-a tras un fotoliu, s-a aşezat liniştit, şi, pe un ton foarte calm, ca şi cum ar fi fost stăpânul casei, îi spuse cu blândeţe:

— Liniştiţi-vă, fiica mea, ştiu că vizita această vă tulbură: vă temeţi că servitorii să nu afle şi să nu spună regelui... Fiţi fără grijă, mi-am luat toate măsurile necesare. Pentru toţi cei de aici sunt un bijutier care vrea să vă ofere câteva pietre preţioase. Pietrele, iată-le, vi le dăruiesc şi cum voi pleca, am să dau cameristei câteva sute de livre ca recompensă pentru că a permis unui meşteşugar cinstit ca mine să trateze o afacere importantă cu dumneavoastră. Căci aceste pietre vi le-am vândut, o afacere foarte bună pentru mine; puteţi chiar să-i spuneţi regelui şi să i le arătaţi... Vedeţi deci că nu aveţi de ce vă teme...

Spunând aceste lucruri, mereu calm şi surâzător, domnul Jacques scoase din buzunar o cutiuţă ce conţinea un colier de o rară frumuseţe pe care-l puse pe o măsuţă.

Ascultându-l vorbind. Juliette îşi revenea încetul cu încetul. Dar nefericitul desen pe care îl avea în mână o stânjenea teribil şi nu ştia cum să scape de el fără a avea aerul că-l ascunde..

În cele din urmă, recăpătându-şi tot sângele rece, se hotărî să lase mapa de desen sprijinită de o mobilă, având grijă că desenul să se sprijine de mobilă.

În clipa aceea domnul Jacques o întrebă cu aerul cel mai natural:

— Mi s-a părut mie, sau desenaţi, fiica mea?

— Oh! exclamă Juliette, care simţea sudoarea ieşindu-i prin toţi porii feţei. Oh! Numai câteva schiţe fără importanţă.

— Bine, bine, fiica mea, dar, vă rog, aşezaţi-vă la locul vostru, continuaţi-vă munca... Veţi înţelege, adăugă el cu bonomie, că ar putea părea ciudat ca o astfel de mare doamnă ca dumneavoastră s-ar deranja din pricina unui pârlit de artizan ca mine. Reluaţi-vă ocupaţia: trebuie s-o faceţi.

Contesa, ghicind ordinul ascuns în spatele acestor cuvinte pronunţate pe un ton părintesc, trebui să se supună.

Îşi reluă locui şi nefericita mapă cu desene, simţind că e mai bine să arate ostentativ ceea ce dorea să ascundă.

În timpul acesta domnul Jacques se apropiase şi examina cu atenţie portretul terminat cu un aer din care nici cel mai atent observator n-ar fi putut scoate nici cea mai mică semnificaţie.

Apoi, după ce spusese din pură politeţe:

— Îmi permiteţi?

Luă desenul din mâinile Juliettei care aştepta, calmă în aparenţă, dar cu inima bătându-i să-i spargă pieptul. Îl privi îndelung, clătinând din cap aprobator şi i-l înapoie foarte calm, fără să lase să-i scape aici cel mai mic semn de mirare.

— E bine, e perfect! Asemănarea este frapantă... Vă felicit, scumpa mea copilă; dacă veţi reuşi la fel de bine şi portretul regelui, cum aţi făcut-o eu cel a drăgălaşului nostru d'Assas, Maiestatea Să va avea toate motivele să fie satisfăcută.

Aceasta a fost totul.

Domnul Jacques se întoarse la locul lui, jucându-se maşinal cu o modestă tabacheră din argint, de unde luă o priză şi apoi o puse la loc în buzunar cu gestul cuiva care îşi zise că a venit pentru lucruri mult mai importante şi-i adresă uimitei contese următoarea întrebare:

— Ei bine, cum stăm, copila mea ce aveţi de spus?

— Spun, monseniore, că regele se lasă greu, că eu mă plictisesc de moarte în carceră asta şi că nu asta este existenţa la care m-aţi făcut să visez.

Cum se vede, Juliette folosea tactica familiară tuturor femeilor. Temându-se de reproşuri pe care le ştia meritate, aplica acea tactică după care cea mai bună apărare este atacul şi se arătă agresivă.

Calm, domnul Jacques îi răspunse:

— Răbdare! Răbdare! Totul se va schimba foarte repede.

— Răbdare?... e uşor de spus când vorbiţi de pe poziţia dumneavoastră... Eu aştept, sechestrată fiind aici, îmi este interzis să ies din casă, fiindcă, urmând instrucţiunile dumneavoastră, i-am spus regelui că am scris contelui du Barry anunţându-l că bolnavă fiind, îmi este imposibil să vin să-l întâlnesc la Versailles şi că sunt obligată să-mi amân călătoria până la o dată neprecizată. Înţeleg perfect că trebuie salvate aparenţele în ochii regelui, care s-ar putea mira văzându-l pe conte, pe care i l-am descris a fi foarte gelos pe mine, rămânând liniştit aici fără să-şi facă griji în legătură cu mine, când chiar el i-a anunţat regelui sosirea mea pentru mâine sau poimâine.

Adaug chiar că Ludovic a părut să se distreze copios de ceea ce a numit festa jucată sărmanului conte şi mi-a promis să facă astfel încât, din partea lui, să-l reţină pe conte în cazul în care acesta ar dori să vină să constate personal starea sănătăţii mele. Toate astea sunt bune, dar nu e mai puţin adevărat că sunt prizonieră aici, că nu pot ieşi, că nimeni, în afara regelui, nu vine să mă vadă şi că mă plictisesc, vă repet, de moarte!

— Tot ceea ce-mi spuneţi este perfect adevărat şi înţeleg foarte bine că acest soi de. Claustrare apasă dureros o femeie atât de frumoasă că dumneavoastră. Dar tocmai venisem să vă anunţ că prudenţa rezervată ce ne-a fost impusă de circumstanţe nu-şi mai are raţiunea de a fi. Ne apropiem de ţintă, copila mea; peste puţină vreme, singurătatea care vă apasă va înceta. Poate că veţi primi atât de multe vizite încât veţi regreta liniştea de acum, dar asta nu mă priveşte. Aşteptând, pentru că vă este atât de dor de a ieşi, faceţi-o, scumpa mea copilă; ieşiţi după pofta inimii.

— Cum! exclamă Juliette mirată de a obţine aşa de uşor un lucru la care ţinea atât de mult din alte motive decât cele mărturisite; cum! Îmi acordaţi permisiunea?

— Sigur că da, copila mea. Dacă regele vă permite să faceţi acest lucru totuşi... luându-vă toate măsurile pentru a nu fi recunoscută, puteţi ieşi când şi cât doriţi... Chiar din seara asta dacă doriţi...

— Ah! Cât sunteţi de bun! exclamă contesa într-un elan de gratitudine, ce venea din adâncul inimii căci se gândea că, liberă fiind să acţioneze după bunul ei plac, liberă să iasă în sfârşit din acea colivie aurită în care se sufoca, putea să se apropie în sfârşit de d'Assas, să încerce să facă ceva pentru el.

— Nu sunt bun, sunt pur şi simplu drept şi vreau să vă văd fericită. Acum că suntem de acord, copila mea, povestiţi-mi de-a fir a păr până unde aţi ajuns în relaţia cu regele.

Juliette îi făcu atunci o descriere exactă şi minuţioasă a situaţiei şi a speranţelor pe care şi le făcea, bazându-se pe atitudinea regelui în privinţa sa.

Domnul Jacques o asculta cu cea mai mare atenţie, memorând esenţialul, coroborând spusele tinerei femei cu informaţiile culese personal şi trăgând din totul concluzii mult mai apropiate de realitate decât cele ale contesei.

După ce termină, domnul Jacques o aprobă din toată inima.

— Ne apropiem de scopul nostru, cum v-am mai spus. Regele e presat din diferite direcţii; sper ca peste puţină vreme să fiţi prezentată oficial la curte, în primul rând, apoi reginei... e treaba mea cum... Dinspre partea dumneavoastră n-ar fi rău dacă l-aţi împinge puţin pe rege. Deci, începând din acest moment, în locul rezervei prudente pe care v-am recomandat-o, dovediţi puţină nerăbdare, faceţi-l să simtă că singurătatea vă apasă, cereţi-i să vă scoată în lume, toate astea gradat, bineînţeles, cu toată discreţia cuvenită; de restul mă ocup eu.

Şi, cu o precizie remarcabilă, continuă să-i dea instrucţiuni detaliate tinerei femei, care-l ascultă cu cea mai mare atenţie.

După ce termină ce avea de spus, domnul Jacques se ridică, pregătindu-se să se retragă, instinctiv contesa se pregăti să-l conducă, dar el îi replică energic:

— Nici să nu vă gândiţi, scumpa mea copilă! Vedeţi-vă de lucrul început. Nu uitaţi că sunt un modest bijutier pentru care o femeie cu rangul dumneavoastră nu se deranjează. Şi fiindcă veni vorba, puteţi arăta fără teamă regelui bijuteria ce v-am adu s-o, mărturisindu-i că aţi cumpărat-o... nu vă temeţi să spuneţi un preţ ridicat, căci

valorează o avere. Acum mă retrag; chemaţi-vă, vă rog, camerista... Ah! Aşteptaţi... hotărât lucru, portretul acesta al lui d'Assas e realmente foarte bun... Dar dacă stau să mă gândesc. Trebuie că şi doamna d'Etioles, în lungile ore de captivitate trebuie să se fi distrat desenând sau pictând, nu?... A lăsat ceva pânze, ceva schiţe, lucruri de felul acesta?...

— Bineînţeles, exclamă Juliette surprinsă, e o întreagă mapă undeva pe aici.

— Vreţi să mi-o arătaţi?

— Aşteptaţi s-o caut... iat-o!... spuse ea, venind cu o mapă plină cu desene.

Domnul Jacques o luă şi începu s-o răsfoiască foarte atent. Erau în mapă câteva schiţe, eboşuri. Desene pe diverse teme, dar aproape toate neterminate.

Cu toate acestea, domnul Jacques găsi unul sau două mai acceptabile care purtau că semnătură un J urmat de o parafă foarte simplă. Le păstră câteva clipe în mână, întrebând:

— Regele a văzut mapa asta?

— După câte ştiu eu, nu!... De ce?

La această întrebare, enigmaticul personaj răspunse cu o alta:

— Ţineţi mult să vă semnaţi voi înşivă lucrările, copila mea?

— Eu?... nu ştiu!... Nu înţeleg despre ce vorbiţi!... De ce?...

— Pentru că, dacă din fericire nu sunteţi dotată cu un amor propriu atât de excesiv, veţi pune în partea de jos a acestui remarcabil portret al junelui d'Assas un J şi o parafă asemănătoare acesteia... vedeţi cât de uşor pot fi imitate... După care veţi pune desenul semnat cu J printre celelalte în mapă şi veţi face în aşa fel încât regele, răsfoind desenele din această mapă, să dea de portretul semnat cu J.

— Înţeleg, îl întrerupse Juliette, regele va crede că doamna d'Etioles e autoarea portretului, caz în care aceasta va fi...

— Iremediabil pierdută... Sunteţi foarte inteligentă, scumpa mea copilă, exclamă domnul Jacques cu un grăunte de ironie în voce...

— Şi cum numele meu începe şi el tot cu J, continuă Juliette, care îşi urma un gând al ei, nu voi putea fi acuzată de un fals. Ei bine, zise ea cu un strop de ezitare în voce, voce din care răzbătea şi o evidentă satisfacţie, ei bine, pot mărturisi?...

— Mărturiseşte, copila mea, spuse domnul Jacques fixându-şi privirea limpede asupra tinerei femei care nici măcar nu se clinti.

— Ei bine, portretul pentru aşa ceva l-am făcut.

Timp de câteva secunde bărbatul o privi ciudat pe femeia ce-i susţinu privirea pătrunzătoare surâzând, impenetrabilă.

Nereuşind s-o facă să-şi plece privirea şi nici să-i ghicească gândurile, se înclină spunându-i:

— În cazul acesta voi adăuga: Sunteţi tare!... foarte tare!

Sigură pe, ea, sigură că l-a convins, lovi într-un gong, îşi reluă liniştită lucrul şi-i spuse Nicolei când aceasta îşi făcu apariţia:

— Conduceţi-l pe domnul.

La rândul lui, domnul Jacques îşi jucă rolul până la capăt, retrăgându-se cu spatele şi făcând multiple plecăciuni şi copleşind-o cu mulţumiri.

Când se văzu în spatele uşii închise, domnul Jacques se îndreptă, cu fruntea brăzdată de un rid adânc, cu un aer foarte neliniştit.

Camerista îl conduse până la uşa de la ieşire; înainte de a trece pragul, strecură o pungă subretei, spunându-i câteva cuvinte la ureche.

Aceasta făcu să dispară la iuţeală punga, execută o reverenţă graţioasă şi-i răspunse în şoaptă:

— Fiţi fără griji, domnule, veţi fi mulţumit de mine.

Domnul Jacques ieşi şi se duse direct la castel unde îl vom regăsi cât de curând.

Capitolul XIV Închisorile castelului

Castelul de la Versailles nu fusese niciodată amenajat pentru, a servi de închisoare. Cu toate acestea, în acea epocă a "bunului plac", închisoarea era mai mult decât o necesitate, era o obligaţie, dacă putem spune aşa, a oricărei reşedinţe regale şi se uitau mai degrabă saloane şi camere decât acest accesoriu indispensabil.

Deci, fără a avea închisoare în sensul strict al cuvântului, castelul poseda suficiente încăperi care aveau această destinaţie, fiind amenajate în consecinţă! Într-adevăr, un anumit număr de încăperi de la ultimul etaj au fost deturnate de la destinaţia lor obişnuită, s-au pus bare groase de fier la ferestre, uşile au fost întărite şi li s-au montat încuietori şi zăvoare zdravene şi uite aşa a apărut un număr de celule care, deşi nu aveau nimic în comun cu tradiţionala celulă plină de paie umede, asta nu însemna că nu erau un loc sigur unde se putea medita în voie asupra inconvenientelor de a displace regelui sau, mai simplu, asupra abaterilor de la disciplină militară, dar unde era inutil să te gândeşti la evadare, căci totul era bine păzit şi la adăpost de orice tentativă a domnilor deţinuţi, oameni în general foarte inventivi şi ingenioşi, mai ales când era vorba să recunoască acel lucru iluzoriu care se numeşte libertate şi pe care n-o preţuieşti niciodată la justa ei valoare decât atunci când eşti închis.

Toate celulele erau foste dormitoare, mari şi confortabil mobilate, iar cei care aveau nefericirea să le ocupe erau bine trataţi pe cheltuiala regelui: în primul rând pentru că în general nu făceau prea mulţi pureci pe acolo; căci prizonierul, fie că era repede eliberat, fie că era transferat într-un loc mai. Propice executării unei pedepse, ea, de exemplu, mult îndrăgita de toţi Bastilia sau în nu mai puţin celebrul donjon Vincennes; în al doilea rând pentru că prizonierii erau de obicei oameni de rang înalt cărora nu li se refuza respectul datorat poziţiei lor sociale.

Camerele serveau de arest şi pentru ofiţerii care încălcau disciplina şi care erau pedepsiţi pe termene mai lungi sau mai scurte.

Se mai stabilise, din exces de prudenţă, existenţa unui fel de corp de gardă ocupat de o duzină de soldaţi comandaţi de un ofiţer căruia îi. Fusese rezervat un mic apartament.

Ofiţerul şi soldaţii erau schimbaţi la fiecare cincisprezece zile, garda aceasta fiind considerată ca o corvoadă, dacă ţinem cont de faptul că le era strict interzis să părăsească postul de gardă şi castelul pe timpul acestor cincisprezece zile, drept pentru care paznicii se simţeau la fel de prizonieri ca şi cei pe care îi păzeau.

Corvoada era oarecum mai suportabilă când nu aveau clienţi şi camerele erau goale, adică cel mai ades, dar din momentul în care aveau şi un singur ocupant, lucrurile deveneau total neplăcute deoarece consemnul era foarte sever.

În acest caz, în afară de situaţia în care nu primea alte ordine, comandantul de post se închidea cu prizonierul şi-şi ţineau de urât unul altuia.

Când prizonierul era un ofiţer că şi el, şeful de post făcea şi pe dracu' în patru pentru camaradul său, care într-o zi sau alta îi va face aceleaşi servicii. Mâncau împreună la masă, jucau cărţi, se însărcina să facă mici comisioane amoroase dacă acela avea o metresă, mergea până acolo încât permitea vizita câtorva camarazi de regiment, se mărginea să asiste la aceste întrevederi care se terminau de obicei printr-o masă animată şi destul de umedă, unde se goleau cu sârg pahare în cinstea apropiatei eliberări a prizonierului.

Pe scurt, se străduia, respectând limitele regulamentului, să îndulcească rigorile captivităţii unui camarad, necerându-i decât cuvântul de onoare că nu va fugi.

Nu e mai puţin adevărat că acelaşi ofiţer, care se arăta atât de conciliant şi de bună-credinţă, n-ar fi ezitat să-şi ucidă fără milă prizonierul la cea mai mică tentativă de evadare. De asemenea, e la fel de adevărat că un gentilom, care avea în cel mai înalt grad respectul cuvântului dat, dacă ar fi văzut uşile deschise, din întâmplare sau printr-o complicitate, ar fi refuzat stoic să profite de ocazie, mai degrabă decât să-şi calce cuvântul dat.

Angajamentul de onoare luat de un deţinut constituia deci pentru ofiţerul de serviciu o garanţie morală dintre cele mai serioase; dar, în afară de această garanţie, mai erau şi altele, pur materiale, care nu erau nici ele de dispreţuit, motiv pentru care se impune aici o descriere succintă a locurilor.

Închisoarea era situată în fundul unui vast coridor, imediat sub acoperiş. Toate camerele erau mansardate şi separate una de cealaltă prin ziduri groase. Era în primul rând corpul de gardă, o cameră uriaşă unde se aflau permanent toţi cei din corpul de gardă. În fundul corpului de gardă o uşă din stejar masiv, cu zăvoare zdravene şi legături din fier, având în mijloc o ferestruică pătrată cu latura de circa douăzeci de centimetri, care avea şi ea gratii solide din fier, foarte dese, pe dreapta, şapte uşi din lemn masiv de stejar şi prevăzute, şase dintre ele, cu zăvoare şi încuietori solide, iar în mijloc o scară foarte abruptă ducea spre o trapă.

Prima uşă, singura care nu era prevăzută cu zăvoare, era uşa apartamentului şefului de post, alcătuit dintr-o minusculă anticameră, un salon şi un dormitor.

Următoarele patru dădeau fiecare spre un dormitor foarte confortabil în care numai patul ocupa aproape jumătate din încăpere.

Ultimele două dădeau spre câte un mic apartament compus dintr-un salon şi dintr-un dormitor, ambele fiind rezervate personajelor de marcă, seniorii de mâi mică importanţă mulţumindu-se cu o singură cameră.

Fiecare cameră era aerisită prin ferestre cu nelipsitele şi desele zăbrele din bare de fier.

Trapa situată în mijlocul coridorului ducea la un fel de terasă situată la baza acoperişului şi pe care deţinuţii aveau dreptul să vină şi să respire aer curat, plimbându-se două ore dimineaţa şi două ore seara.

Totul era situat în spatele castelului şi ferestrele dădeau spre câmp.

Aşa cum erau dispuse încăperile, era greu să fugi. Singura ieşire dădea spre corpul de gardă, unde ar fi trebuit să treci printre unsprezece haidamaci înarmaţi până în dinţi. Terasa era atât de sus încât îţi tăia pofta de a sări de acolo, moartea fiind garantată celui care ar fi îndrăznit s-o facă. Rămâneau planşeele, dar etajele de sub închisoare erau ocupate de o mulţime de ofiţeri şi de gentilomi în serviciu comandat, încât cel mai mic zgomot ciudat ar fi atras atenţia şi ar fi dat alarma.

Comandantul gărzii, închis ca şi prizonierii săi, îşi supraveghea oamenii prin ferestruica din uşa corpului de gardă şi, când dorea să iasă, era obligat să se facă recunoscut pentru a i se deschide, ceea ce făcea imposibilă o substituire de persoane. E de înţeles că în astfel de condiţii te poţi arăta fără mari riscuri familiar şi uman.

Cam aşa arătau locurile în care cavalerul d'Assas era unic ocupant şi unde fusese închis într-un moment în care ar fi dat totul să fie liber şi s-o apere pe Jeanne.

I se dăduse camera vecină apartamentului ocupat de comandantul gărzii şi care avea numărul 1.

Regele nedând nici o indicaţie specială în privinţa deţinutului cu grad de ofiţer, comandantul postului, un gentilom cu numele de Verville, socoti că era închis pentru cine ştie ce abatere de la disciplină şi că va ieşi peste câteva săptămâni de recluziune. Drept pentru care îi făcu o" primire foarte prietenească, îl rugă să-i facă onoarea să cineze împreună la masă, să considere apartamentul său ca pe cel propriu, se puse în întregime la dispoziţia lui şi lăsă toate uşile deschise, în afară, bineînţeles, de cea care dădea spre corpul de gardă şi care era încuiată cu grijă.

Îl însoţi să viziteze locul, făcându-l să admire peisajul ce li se prezenta privirilor de pe terasă şi, după această vizită, pe care el o numea ironic tur de proprietate, coborî şi se aşeză la masă cu prizonierul său, a cărui mână loială îi inspirase o vie simpatie din primul moment în care îl cunoscuse.

În timpul acestei prime mese luate împreună, de Verville, ghicind tristeţea cavalerului, îi turna pahar după pahar, pentru a-l îmbărbăta, debita tot felul de prostii, povestea sute de anecdote scandaloase pentru a-l distra şi, cu acel tact şi cu acea delicateţe care caracterizau adevăraţii gentilomi, evita cu grijă orice aluzie la starea actuală a convivului său, ca şi la motivele care l-au adus în detenţie.

În ciuda tuturor eforturilor, cavalerul, răspunzând cu politeţe, nu reuşea întotdeauna să-şi ascundă vălul de tristeţe ce apăsa greu asupra lui şi gazda sa, care îşi dăduse seama de acest lucru, era din ce în ce mai convins că d'Assas era doar un ofiţer arestat pentru cine ştie ce călcare a regulamentului, iar tristeţea îi venea pur şi simplu de la vreo legătură amoroasă brusc întreruptă de această arestare neaşteptată, drept pentru care îşi dublase mărinimia, reînnoind cu amabilitate ofertele de servicii pe care cavalerul le respinsese mulţumindu-i călduros, cerând ca unică favoare posibilitatea de a

transmite câteva cuvinte prietenului său, contele de Saint-Germain, ceea ce i s-a oferit pe loc, fără probleme.

Spre sfârşitul ospăţului, şeful gărzii îi spuse în trecere şi fără să insiste prea mult asupra subiectului că se bazează pe cuvântul cavalerului de a nu încerca să evadeze, singura garanţie pe care o cerea pentru a acorda fără scrupule şi fără griji toate micile înlesniri pe care le-ar putea cere gentilul său companion, care îi plăcea din ce în ce mai mult.

Dar, spre marea sa uimire, prizonierul refuză hotărât ceea ce ceea ce i s-a cerut.

Şi cum ofiţerul se revoltase, strigând că asta era o nebunie şi insistă hotărât, cavalerul, cu acea loialitate care îl caracteriza, îi lămuri misterul, mărturisind că nu era un prizonier fără importanţă aşa cum îşi închipuia gazda lui, ci că avea de păzit un prizonier de stat, care nu va mai ieşi probabil decât pentru a merge la Bastilia, asta în fericitul caz când nu va face cunoştinţă cu călăul.

Aceste cuvinte spuse fără emoţie, cu bărbătească linişte, îl impresionară pe nefericitul ofiţer care şopti:

— Drace! Drace!... E chiar aşa de grav?... Vă înţeleg acum de ce sunteţi atât de îngrijorat!... Dar să evadezi de aici!... Hai să fim serioşi!...

Şi ridică din umeri, ca unul căruia nu-i plac ideile absurde.

D'Assas, foarte calm, aştepta ca paznicul lui să ia o decizie.

Acesta se ridicase şi se plimba prin încăpere ca un leu în cuşcă, murmurând:

— Drace!... mii de draci!... păi asta schimbă complet lucrurile!

Maşinal deschise uşa şi se plimba pe coridor; plimbându-se în sus şi în jos îşi inspectă oamenii, verifica gratiile de la ferestre, măsura din priviri chiar şi distanţa ce-i despărţea de sol, ca şi când ar fi dorit să se asigure că prizonierul nu are cum să treacă de aceste obstacole.

În sfârşit, după ce reflectase bine la toate lucrurile, luă o hotărâre, se întoarse la d'Assas şi-i spuse cu oarecare emoţie:

— Ascultaţi-mă, cavalere, aveţi un aer care-mi inspiră încredere. Pe cuvânt de onoare! Simt că putem fi buni prieteni şi, bineînţeles, am să v-o dovedesc. În ce mă priveşte, nu mi s-au dat ordine speciale. Până în momentul, în care voi primi astfel de ordine, pentru mine sunteţi şi rămâneţi un prizonier obişnuit; ca atare nu voi schimba nimic din ceea ce am convenit şi rămâneţi liber să vă mişcaţi în acest spaţiu! Doar un singur lucru: nu vă mai pot lăsa, în acest moment, să comunicaţi cu exteriorul, înţelegeţi, nu-i aşa?... Iar ca să fugiţi de aici, credeţi-mă, renunţaţi... căci în afară de cazul în care aţi fi o pasăre... e o nebunie!...

D'Assas, foarte emoţionat, strânse mâna bravului ofiţer şi, după ce-i mulţumi, adăugă cu francheţea-i obişnuită:

— Nu uitaţi că nu numai că nu m-am angajat să n-o fac, dar chiar voi face tot posibilul să fug... dacă am să pot... Aşa că, prietene, faceţi ceea ce vă dictează conştiinţa.

— Ce-am hotărât, rămâne hotărât şi nu-mi voi lua cuvântul înapoi. Dar pentru că vă încăpăţânaţi, nu uitaţi, la rândul vostru; că la cea mai mică tentativă voi fi nevoit să vă ucid şi, să mă ia dracu'! Nu mi-aş ierta niciodată uciderea voastră, căci sunteţi un băiat

mult prea bun... Dar sunt liniştit... E mult prea greu să evadaţi de aici!... aşa că lăsaţi-o baltă!

Cei doi ofiţeri nu au mai revenit asupra acestui subiect, în schimb, au legat o strânsă prietenie, lucru ce nu-l împiedica pe d'Assas să caute continuu mijloace de a evada iar pe noul său prieten să-l supravegheze din scurt, ambii amuzându-se de minune.

La câtva timp după aceea, de Verville îl anunţă că urma să fie schimbat, predând comanda gărzii baronului de Marçay care, după părerea lui, era un viclean prefăcut şi un mitocan ipocrit de care d'Assas trebuia să se ferească precum dracu' de tămâie, apoi adăugă:

— Acum, scumpe prietene, dacă vă pot fi util, nu ezitaţi, profitaţi de mine.

D'Assas îl rugă pentru a doua oară să-i transmită contelui de Saint-Germain locul detenţiei sale, ceea ce noul său prieten îi promise că va face chiar în aceeaşi zi.

Cavalerul nu ştia nici el la ce ajutor putea spera din partea lui Saint-Germain, dar, fără a putea spune de ce, se simţea mai calm, mai sigur de el, din clipa în care ştia că în curând contele va afla că e arestat şi reţinut prizonier în castelul Versailles.

Capitolul xv Batista

Scenele pe care le povestim, derulându-se în locuri diferite şi aproape în acelaşi timp, suntem obligaţi să mergem dintr-un loc în altul şi să-i urmărim pe diverşii actori ai acestei istorii în multiplele lor evoluţii care, chiar şi atunci când păreau străine unele de celelalte, nu erau mai puţin legate de ele printr-o legătură solidă, chiar dacă secretă, încât cititorul îşi va putea da seama de aceasta dacă va dori să ne urmărească şi ne va acorda o binevoitoare atenţie.

Să ne întoarcem deci în casa de pe străduţa Rezervoarelor.

Era în chiar ziua în care bravul Crébillon fusese magistral păcălit de acel incomparabil scenarist care era domnul Jacques.

Valetul de cameră Lubin era ocupat să pună în ordine afacerile cavalerului, care părăsise pavilionul pentru a alerga să dea târcoale casei de sub copaci.

Jupânul Lubin, îndeplinindu-şi cu conştiinciozitate funcţiile sale de valet, pusese mâna pe o batistă, dintr-o ţesătură fină ce mirosea încă a verbină.

De când comisese acea gravă greşeală care l-ar fi putut costa foarte scump dacă, graţie iniţiativei sale ajutată şi de puţin noroc, n-ar fi putut repara la timp eroarea, Lubin jurase să fie cât mai prudent pe viitor şi să-şi facă uitată prostia comisă printr-un zel deosebit.

În cu totul altă situaţie nu ar fi dat probabil nici o atenţie acestei descoperiri.. Dar din acest moment spiritul său bănuitor, mereu la pândă, avea tendinţa să vadă pericole peste tot şi să facă din ţânţar armăsar, descoperirea luând în ochii lui dimensiunea unui eveniment.

Descoperirea batistei, care nu semăna de fel cu cele ale cavalerului îl pusese pe gânduri. Şi rezultatul judecăţii sale a fost că s-a dus din nou la stăpânul său. Am văzut deja că metoda dăduse rezultate bune într-o situaţie complicată, în care nu ştiuse cum să se descurce. Şi dacă reuşise odată cu această metodă, de ce n-ar funcţiona la fel de bine şi a doua oară?

După ce-i mulţumise şi-i dăduse liber, domnul Jacques începu să studieze cu atenţie batista pe care nu-i fu greu s-o recunoască pentru că era întru totul asemănătoare cu cele pe care le cumpărase chiar el atunci când se ocupase personal de garderoba Juliettei Béçu, viitoarea contesă du Barry.

Drept pentru care începu să-şi pună o mulţime de Întrebări, cărora le răspunse cum se putea mai bine, astfel încât din întrebare în răspuns ajunsese la aceeaşi concluzie logică:

Batista aparţinuse contesei, nu se îndoia, o recunoscuse fără dubii. Cu atât mai mult cu cât purta monograma ei brodată, deasupra căreia trona coroana contelui. Batista mai păstra urme de parfum de verbină; or, chiar el o sfătuise pe contesă să adopte acel parfum care era preferatul regelui în acel moment.

Dar cum şi de ce ajunsese batista la cavalerul d'Assas?

Domnul Jacques era un gânditor profund. Ştia că nimic nu e mai fragil, dar, în acelaşi timp, nimic nu e mai romantic şi mai de nepătruns în lume ca inima unei femei. Şi mai ştia că un infim grăunte de nisip era suficient pentru a distruge mecanismul cel mai fin şi mai sofisticat. În felul acesta avea de multă vreme obiceiul de a nu dispreţui şi de a nu neglija nici un detaliu, oricât de neînsemnat ar fi părut la prima vedere.

În situaţia Juliettei Béçu, care căuta să cucerească favorurile regelui, ajutată fiind de sfaturile lui, ipoteza cea mai nebunească, cea mai inacceptabilă era să gândeşti că acea femeie, energică şi inteligentă în acelaşi timp, risca să compromită o situaţie minunată, antrenând într-o cădere mortală şi stupidă — pentru că era căutată precum o plăcere — pe cel care o mânuia, o purta, ca să spunem aşa, spre un ţel splendid, înamorându-se prosteşte de un tânăr obscur şi sărac.

Cu cât ipoteza i se părea mai nebunească şi mai inadmisibilă, cu atât îi venea să creadă că e posibilă.

Juliettei Béçu, contesa du Barry, pe punctul de a deveni favorita unui rege puternic şi temut; Juliette Béçu, ar fi jurat că aşa e, se îndrăgostise de cine?... de cavalerul d'Assas..

Dacă n-ar fi fost aşa, cum se explica atunci batista găsită la cavaler?

Juliette fusese deci în camera cavalerului d'Assas?

— Cum?... De ce?... Nu mai avea cine ştie ce importanţă.

Esenţialul era să ştie dacă în spatele acestui lucru nu se ascunde un pericol formidabil, iminent; trebuia să afle dacă femeia, în ale cărei energii şi rară inteligenţă îşi pusese speranţe nemăsurate, fusese cuprinsă subit de uri fel de nebunie care ar fi putut avea pentru el consecinţe îngrozitoare şi dacă trebuia, cu orice preţ, s-o oprească să urmeze această cale fatală pe care vroia să se angajeze.

Nu cumva se înşela? I-ar fi plăcut să răspundă nu. Cu toate astea era întotdeauna prudent să se asigure de realitatea de fapt pentru a preveni o catastrofă, luând măsurile de urgenţă pe care le judeca necesare.

Domnul Jacques apelă, deci la contele du Barry, iar când acesta se prezentă în faţa lui, îl întrebă:

— Scumpul meu conte, voi care vă interesaţi îndeaproape de cavalerul d'Assas, îmi puteţii da câteva explicaţii privitoare la locul unde este deţinut şi asupra măsurilor ce se iau de obicei pentru paza prizonierilor la castel? N-ar trebui să ştiţi lucrurile astea?

Du Barry, la auzul acestor cuvinte ale stăpânului temut — căci hotărât lucru, stăpânul era foarte dur — se tulbură, întrebându-se unde dorea să ajungă acesta.

Dar domnul Jacques, căruia tulburarea nu-i scăpase, făcu un gest de nerăbdare şi reluă foarte sec:

— Nu căuta în spusele mele altceva decât spun în realitate şi răspunde-mi cât mai repede... timpul meu e măsurat.

Contele îi expuse stăpânului său toate detaliile pe care le-am prezentat şi noi într-un capitol precedent.

Când termină, domnul Jacques, care ascultase cu foarte mare atenţie, spuse:

— Că tânărul nostru îşi petrece timpul bând, mâncând şi jucând cărţi cu temnicerul său, asta-i perfect. Dar chiar nu există nici o cale de evadare?...

— Oh! exclamă du Barry cu un surâs sinistru, dinspre partea asta... sunt liniştit

— Bine!... Merg pe mâna voastră!... Şi când spuneţi că se schimbă garda?...

— Poimâine.

— Perfect!... Scumpul meu conte, trebuie — şi insistă pe acest cuvânt — trebuie ca ofiţerul care va comanda nouă gardă să fie baronul de Marçay... Puteţi pleca!

— Monseniore?

— Plecaţi, vă spun... Nu e nici o clipă de pierdut... De rest, puteţi fi liniştit, de data asta nu e vorba să-l scoatem pe cavaler din temniţa în care e pus la păstrare.

Liniştit din acest punct de vedere, căruia se pare că-i dădea o foarte mare importanţă, contele plecă imediat să execute ordinul pe care-l primise.

În ceea ce-l priveşte pe domnul Jacques, acesta se duse imediat la căsuţa de sub copaci, unde ajunse la timp pentru a o surprinde pe Juliette, ocupată să execute portretul cavalerului d'Assas din memorie şi unde l-am văzut în lucru.

După discuţia avută cu contesa du Barry, domnul Jacques se dusese direct la castel. Când ajunse în dreptul grilajului se întâlni, ca din întâmplare, cu contele du Barry care-l conduse imediat la uşa exterioară a corpului de gardă al închisorii, unde îl lăsă, misiunea sa constând în a-şi conduce superiorul şi mai ales în a-i netezi calea, deoarece cunoştea consemnele.

Domnul Jacques bătu la uşă şi-i spuse soldatului care-l examina prin vizorul uşii, cu o aleasă politeţe, că doreşte să vorbească domnului baron de Marçay.

Soldatul, după ce măsură cu privirea pe micul burghez care i se păru a fi fără prea mare importanţă, se întoarse pe călcâie şi, tăcând dispreţuitor, merse la uşa ce dădea spre coridorul interior, bătu de trei ori cu garda săbiei şi strigă cu o voce stridentă prin deschizătură:

— Ofiţer!... O vizită!

La această chemare, noul comandant al postului, care luase în primire serviciul în chiar acea dimineaţă, ieşi din apartament, se lăsă recunoscut de subordonatul său. Care-i deschise imediat, traversă corpul de gardă cu paşi leneş, aruncând priviri fugare

asupra oamenilor săi în poziţie de drept, deşi părea că nu-i vede. Ajuns la uşa din partea opusă a camerei, văzu dintr-o privire ţinuta mai mult decât modestă şi aerul umil al celui care-l deranja, spuse dispreţuitor din vârful buzelor:

— Dumneata m-ai chemat?... Ce doreşti?...

O voce albă şi dulceagă răspunse:

— Domnule ofiţer, am onoarea să vă solicit favoarea unei întrevederi particulare.

Ofiţerul îşi privi solicitantul cu un dispreţ din ce în ce mai manifest şi fără îndoială că l-ar fi concediat cu impertinenţă dacă n-ar fi remarcat cu mirare că, în timp ce vorbea, acest inoportun individ schiţa rapid câteva semne misterioase.

Drept pentru care îşi privi mult mai atent vizitatorul, care începea să i se pară demn de oarecare consideraţie, căci făcu semn unui soldat să deschidă zăvoarele şi să descuie închizătorile.

Cu acelaşi aer dispreţuitor, ofiţerul îi spuse laconic:

— Veniţi, domnule, şi-i întoarse spatele cu dezinvoltură, căci vizitatorul era, orice s-ar zice, un oarecare.

Fără să se lase intimidat, acesta intră în corpul de gardă făcând plecăciuni în stânga şi în dreapta soldaţilor care-l priveau cu un aer în care indiferenţa se amesteca şi cu puţin dispreţ.

Ajuns în apartamentul propriu, baronul închise prudent toate uşile şi trase obloanele, în afară de cele ale camerei în care locuia şi care i se părea a fi un refugiu sigur, căci nu mai luă aceleaşi măsuri drastice. După care se lăsă cu nonşalanţă în micul fotoliu din cameră şi, fără să ofere un scaun vizitatorului său cu aer umil, îl întrebă, făcând şi el câteva semne cabalistice:

— Aveţi să-mi transmiteţi ceva instrucţiuni? Vorbiţi, amice!...

Înainte de a-i răspunde, domnul Jacques trasă rapid în aer câteva semne misterioase.

La vederea lor, morga baronului dispăru ca prin farmec, dispreţul se transformă în deferenţă şi-i spuse, de data asta politicos:

— Un superior!... Scuzaţi-mă, domnule, dar aerul dumneavoastră modest... De altminteri semnele pe care le-aţi schiţat înainte de a intra dovedeau un inferior... şi atunci...

— Scuzele sunt acceptate, prietene, spuse la rândul lui domnul Jacques, care se aşezase liniştit în fotoliul părăsit de baron, care rămăsese drept în faţa lui aşteptând ca ciudatul personaj să se explice.

— Prietene, îşi începu domnul Jacques spusele, după ce se reculese un moment, rangul modest pe care îl ocup în ierarhia laică a ordinului nostru nu-mi permite să cunosc planurile profunde ale venerabililor părinţi care ne conduc. Ca şi voi, nu sunt decât un instrument pasiv şi devotat, aflat la ordinele consiliului superior — care este capul unui corp formidabil căruia noi îi suntem braţele active şi hotărâte — şi al sfântului şi veneratului nostru general — el, care este creierul puternic şi creator ai acestui corp şi căruia eu îi doresc o lungă şi strălucita viaţă pentru slava cea mare a Domnului:

— *Amen!* răspunse baronul care, urmând exemplul domnului Jacques, îşi făcea cu grijă semnul crucii.

— Ordinul nostru, prietene, are un foarte important şi acut interes ca prizonierul care este încredinţat acum pazei dumneavoastră să nu poată evada şi dispare în nici un fel şi o parte din misiunea mea constă în a verifica ia faţa locului dacă e cazul să ne temem de vreun pericol dinspre partea asta.

Ofiţerul schiţă un zâmbet de superioritate şi răspunse:

— Puteţi să-i asiguraţi pe superiorii voştri... Eu vă asigur că atâta vreme cât voi fi aici, prizonierul va fi bine păzit!

— Trebuie prevăzut până în cel mai mic amănunt!... şi în caz de tentativă de fugă prizonierul trebuie ucis fără milă, ordinul e foarte clar!

Baronul îi răspunse cu răceală:

— Ordinul va fi executat întocmai... cu atât mai mult eu cât concordă perfect cu prescripţiile regulamentului militar pe care sunt obligat să-l execut aici... Dacă ăsta este singurul motiv pentru care sunteţi aici, puteţi fi liniştit.

— Înţelegeţi-mă bine... Consiliul nu vrea moartea acestui cavaler d'Assas... Dacă dispare pentru totdeauna, asta ne e suficient... Cu toate că, fără a forţa această moarte... dacă din întâmplare se iveşte vreo ocazie, fără să fie ajutată de mâna omului... va trebui să fim gata.

— Înţeleg... Voi fi foarte atent...

— Bine! Consiliul contează pe vigilenţa voastră. Să trecem acum la cealaltă parte a instrucţiunilor pe care am însărcinarea să vi le transmit.

— Vă ascult, domnule...

— Consiliul are motive să creadă că se vor face tentative... cât de curând... pentru a-l smulge pe prizonier supravegherii voastre... Va trebui să favorizaţi aceste tentative cum puteţi mai bine...

— Nu mai înţeleg nimic! exclamă mirat ofiţerul.

— E inutil să înţelegeţi... esenţialul este să vă supuneţi, prietene.

— Cu toate astea, exclamă baronul şocat de acea dulcegărie: prietene, care schimba brusc raporturile de subordonare între ei, celălalt dovedindu-i-se superior, cu toate astea, responsabilitatea mea...

— Hei! Prietene, nu e vorba să lăsaţi să fie duse până la capăt tentativele despre care vorbim... este vorba numai să le favorizaţi... pentru a le opri net când va fi cazul... Momentul vi-l vom face cunoscut în timp util.

— Ah! Ah!... încep să ghicesc...

— Prietene, îi spuse cu răceală domnul Jacques, încercaţi să pătrundeţi prea mult în gândurile superiorilor voştri, defectul acesta va atârna greu în judecata lor, să nu ziceţi că nu v-am avertizat... Să rezumăm: din chiar acest moment veţi lega o strânsă prietenie cu deţinutul, vi-l veţi face prieten, dacă se poate confident, şi-i veţi acorda tot ceea ce vă cere... totul, sper că m-aţi auzit bine?... Dacă vrea să scrie, vă veţi lua obligaţia să trimiteţi biletele la adresa, indicată... dacă i se va scrie pe canale ascunse, veţi închide ochii şi veţi lăsa biletele să ajungă la el... S-ar putea ca mai multe persoane, bărbaţi şi femei, mai ales femei după cum ar fi de aşteptat, să vă solicite favoarea de a vorbi cu deţinutul... Le veţi permite acest lucru, motivaţia acestei mărinimii o las în grija voastră; sper să găsiţi ceva inteligent.

— Şi, dacă, spuse ironic ofiţerul pe care tonul din ce în ce mai autoritar al ştersului burghez îl şoca din ce în ce mai mult, aşa, din prietenie, deţinutul îmi cere să-i deschid uşa de la închisoare, va trebui să-l las să plece?

— În afară de asta, daţi-i tot ce doreşte, îi răspunse cu răceală domnul Jacques.

Baronul de Marçay mormăi câteva cuvinte nu prea creştineşti pe care celălalt se făcu a nu le auzi, continuând pe acel ton imperturbabil şi autoritar care umilea şi şifona o mulţime de gentilomi.

— Ajung imediat la partea cea mai importantă, cea mai delicată a misiunii mele în privinţa voastră. Nu am a vă da ordine speciale privind pe oamenii care ar putea interveni în această afacere. Avem motive să credem că un singur bărbat se va prezenta la dumneavoastră. Cu toate acestea, nu se ştie niciodată şi e bine să prevedeţi totul; că veţi avea de-a face cu unul sau mai mulţi bărbaţi, are mai puţină importanţă; le veţi acorda ce vă vor cere sub diverse pretexte. Asta dinspre partea bărbaţilor. Rămâne partea feminină; femeile — după toate probabilităţile vor fi două — necesită instrucţiuni speciale. Dacă veţi avea de-a face cu o subretă, procedaţi ca şi cu bărbaţii, dar dacă veţi avea de-a face cu această femeia, totul se schimbă.

Spunând aceste cuvinte, domnul Jacques scoase din buzunar o încântătoare miniatură pe care o întinse baronului de Marçay spunând:

— Priviţi cu cea mai mare atenţie acest portret. Întipăriţi-l bine în memorie astfel încât să recunoaşteţi originalul de la prima vedere, original care se va prezenta în faţa voastră sub o deghizare oarecare. S-a făcut?...

Baronul îi restitui miniatura spunând:

— Voi recunoaşte această femeie, indiferent de înfăţişarea sub care se va prezenta.

— Bine, spuse domnul Jacques, punând portretul la locul lui în buzunar. Iată ce veţi avea de făcut în privinţa acestei doamne.

Şi misteriosul personaj începu să-i dea instrucţiuni cu voce scăzută.

Dar fără îndoială că ceea ce cerea el era de o natură foarte delicată, căci baronul de Marçay, care se aplecase pentru a auzi cuvintele şoptite ale vizitatorului său, se ridică foarte palid, cu fruntea inundată de sudoare şi murmură:

— Ceea ce îmi cereţi este o infamie... n-am să mă supun acestui ordin...

În privirea domnului Jacques trecu un fulger şi întorcând pecetea inelului pe care-l purta pe deget, îi răspunse pe un ton poruncitor:

— Vă veţi supune!... trebuie!...

— Scuzaţi-mă, domnule, conştiinţa mea îmi interzice...

— Numai conştiinţa? spuse dispreţuitor domnul Jacques.

— Nu m-aş putea supune unui astfel de ordin decât dacă mi-ar fi dat...

— De cine?... îl întrebă domnul Jacques văzându-l că ezită şi terminând de întors pecetea inelului spre exterior.

— De un preot, răspunse baronul. Numai un cleric mi-ar putea linişti conştiinţa şi mi-ar da iertarea în avans... Or, dumneavoastră sunteţi un laic, ca şi mine.

Un surâs palid de satisfacţie înflori pe buzele subţiri ale domnului Jacques. Întoarse spre exterior palma cu degetul pe care avea inelul şi întrebă a doua oară:

— Numai despre atât este vorba?... de ce n-ai spus mai devreme, fiule?... Priviţi!...

Spunând acestea, îşi deschise la piept haina modestă pe care o purta şi-i arătă baronului uimit, împietrit de respect, o minusculă insignă din aur, agăţată de un lănţug din acelaşi metal şi având gravate în centru câteva semne misterioase.

De când se găsea în prezenţa acestui vizitator necunoscut, baronul de Marçay trecuse rând pe rând de la morga cea mai insolentă la un fel de deferenţă, de la deferenţă la nerăbdare, într-un timp foarte scurt, ca să ajungă la ironie şi în final la revoltă. Atitudinea lui mărturisea acum respectul cel mai profund şi mai sincer. La vederea acelei bijuterii, căzu în genunchi şi, plecând capul, împreunându-şi mâinile, zise umil, cu căinţă:

— Iartă-mă, părinte! căci... am să păcătuiesc!

Domnul Jacques, văzându-l la picioarele sale, se ridică şi, transfigurat, de nerecunoscut, cu un gest de o măreţie de nedescris, pronunţă formula sacerdotală:

— *Ad majorem Dei gloriam!... Absolvo te în nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti.*

— *Amen!* răspunse baronul, facându-şi semnul crucii.

— Acum, fiul meu, mai rămâne să vă fac două recomandări foarte importante: prima este aceia de a uita că sunt un slujitor al sfintei noastre mame, Biserica şi să nu vezi în mine decât un simplu mic burghez.

— Bine, domnule, mă voi supune, răspunse baronul ridicându-se.

— A doua condiţie e ca mai târziu să nu recunoaşteţi persoana care v-a vorbit acum. Oricare ar fi locul în care aţi întâlnit-o, oricare ar fi circumstanţele în care s-ar întâmpla asta... oricât de sus ar fi plasată... n-o veţi recunoaşte, n-aţi văzut-o niciodată... până la un ordin contrar... Juraţi, fiul meu?

— Jur! exclamă baronul.

— Bine, acum nu mai am nimic de făcut aici, am să mă retrag. Nu uita că nu sunt decât un amărât de mic burghez, aşa încât din acest moment mă veţi trata în consecinţă, îi spuse domnul Jacques, care se ridică şi-şi luă aerul său modest.

— Încă un cuvânt, domnule, vă rog, spuse ofiţerul, definitiv înfrânt şi supus. Va trebui să supraveghez corespondenţa şi întrevederile deţinutului?

— E inutil, fiule, ştiu cui ar putea scrie şi ce i-ar putea spune. Adio, fiule.

Baronul se îndreptă spre uşă, îşi chemă unul dintre oameni şi cu un aer dispreţuitor, spuse:

— Lăsaţi-l să treacă!

Domnul Jacques ieşi aşa cum intrase, făcând reverenţe adânci.

Cu un etaj mai jos îl găsi pe du Barry care-l aştepta nerăbdător.

— Scumpul meu conte, condu-mă la... spuse domnul Jacques, văzându-l pe conte şi şoptindu-i la ureche lui du Barry destinaţia ciudatelor sale acţiuni. După care veţi fi liber.

Personajul pe care-l va vizita domnul Jacques avea gradul de locotenent general în armata regelui. Mai avea în plus şi un post la curte, ocupând un apartament la castel. Cu toate acestea personajul de care vorbim îşi primi oaspetele cu un respect evident.

Domnul Jacques nu i-a spus decât câteva cuvinte care au căzut ca un ordin:

— Marchize, aveţi sub ordinele voastre pe baronul de Marçay. Tânărul mi se pare a avea scrupule... Supravegheaţi-l din scurt... Sunteţi răspunzător de el în faţa mea.

După acest ordin scurt, misteriosul burghez părăsi castelul.

Capitolul XVI În jurul prizonierului din castel

După plecarea domnului Jacques, contesa du Barry rămăsese cuprinsă de o profundă neliniște.

Învățase să-și cunoască temutul stăpân pe care și-l acceptase din ambiție și acum nu avea altceva de făcut decât să aștepte cu încredere atingerea țelului propus, chiar dacă trăia sub tutela aceea ocultă și formidabilă, care nu-i mai permitea să fie stăpâna nici pe gândurile sale, tutelă care o apăsa greu, obsedând-o ca un coșmar îngrozitor și provocându-i adesea crize de furie neputincioasă.

Calmul aparent al acestui bărbat ce trecea drept un maestru în arta disimulării nu. A fost de natură s-o liniștească și ea nu fusese înșelată complet.

Era mult prea deșteaptă pentru a nu-și dă seama, exact de pericolele pe care pasiunea sa pentru cavalerul d'Assas i le putea pune în față. Și dacă iubirea care o stăpânea era atât de puternică pentru a o face să uite orice alte considerente, în schimb înțelegea perfect că cei ce se aflau în spatele ei și o împingeau să acționeze, neavând aceleași satisfacții ca și ea de pe urma acestor povești de iubire, nu vedeau decât pericolul iminent la care erau expuși și găseau că e necesar să lupte cu toate forțele pentru a o constrânge, la nevoie suprimând obiectul iubirii ei.

Calmul perfect al domnului Jacques avusese darul s-o înspăimânte mai mult decât ar fi făcut-o crizele de furie și amenințările. Simțea vag că el nu crezuse nici un cuvânt din explicațiile pe care i le dăduse, afirmând că făcea portretul lui d'Assas numai pentru a-l atribui doamnei d'Etioles, cu intenția de a q compromite definitiv în ochii regelui.

Și avu nebuloasa intuiție că urma să se urzească împotriva ei și a cavalerului d'Assas o mașinațiune tenebroasă în care dacă ea, din interes, era menajată, el, chiar nevinovat, era mai mult ca sigur eliminat.

Gândul acesta o revoltă și se hotărî să acționeze fără a pierde un minut.

Personal, ea nu se temea de prea multe lucruri. Știindu-se a fi mult prea indispensabilă realizării proiectelor tenebrosului său protector, nu se credea amenințată; de altminteri regele, credea ea, va ști cum s-o protejeze la nevoie.

Toate temerile sale erau pentru d'Assas care, singur și în situația de prizonier; urma să fie supus unor groaznice lovituri de care nu avea cum se apăra.

Pe vremea când se numea Juliette Béçu era o femeie hotărâtă și energică, după cum își putuse da seama și domnul Jacques; era deci hotărâtă să lupte cu îndârjire și să încerce imposibilul pentru a-l smulge pe cel pe care-l iubea pericolelor care-l amenințau.

În acele momente domnul Jacques nu-i mai inspira nici respect și nici groază. Se simțea cuprinsă de o ură violentă, implacabilă, împotriva acelui bărbat care. Nemulțumit că o ține în puterea sa, se ridică precum o amenințare vie între ea și singura ființă din lume pe care o iubea.

Aşteptând, apariţia inopinată a domnului Jacques îi dăduse peste cap toate hotărârile.

Nu mai avea timp să tergiverseze. Îşi cunoştea prea bine adversarul pentru a şti că acesta nu-şi pierdea deloc timpul. Trebuia să acţioneze la fel de prompt ca şi el, dar cum s-o facă?... în ce sens?...

Să se adreseze direct regelui, să-i smulgă iertarea cavalerului?... era un mijloc pe care nu-l putea folosi decât mai târziu, când furiile regelui se vor mai fi îmblânzit iar puterea ei se va fi instalat solid pe lângă el. Dar pentru moment era foarte îndoielnic!... şi nu avea timp de pierdut.

Singurul mijloc posibil era să-l ajute pe cavaler să evadeze.

Sigur, nu era un lucru atât de uşor dar cu bani — bijuteriile ei reprezentau o avere — cu inteligenţă şi cu şiretenie şi, mai ales, cu farmecul atotputernic al unei frumuseţi ca a ei, i se părea că lucrurile n-ar fi imposibile.

Independent, de aceste resurse pe care ea le aprecia la justa lor valoare, ea mai poseda o armă puternică pe care nu o punea la socoteală, pentru că era latentă şi în sufletul ei, fără să-şi dea seama de forţa sa; era absenţa completă, dar inconştientă, a oricărui simţ sau prejudecăţi morale. Căci nu trebuie să uităm că Juliette Béçu, atunci când domnul Jacques a venit s-o ia de mână, exercita meseria de cocotă şi acest trecut scandalos nu era atât de departe de actuala ei existenţă pentru a se fi putut dezbăra de anumite obiceiuri şi de face uitate anumite tare inerente profesiei, ridicându-se până la înţelegerea unor lucruri numai vag întrevăzute, ca să nu mai vorbim de asimilarea unor lucruri de o fragilă delicateţe.

Pericolul care-l pândea pe d'Assas i se părea real şi iminent. Decisă să-l smulgă din ghearele duşmanilor pe care chiar îi pusese pe urmele lui, îşi petrecu ziua şi o parte a nopţii făcându-şi planuri.

A doua zi dimineaţa îşi chemă camerista, Nicole, căreia reuşise să-i cumpere complicitatea, neavând însă decât o încredere limitată în această fată care-şi vânduse stăpâna atunci când ea, Juliette, intrase în casă.

Pentru a salva aparenţele, îi spuse o poveste din care se înţelegea că un cavaler, al cărui nume nu-l pronunţase, dar cşre devenise un fel de verişor al ei, era iubit de una dintre prietenele sale, care era foarte tristă pentru că nu putea să corespondeze cu el, iar ea, contesa, devenise un fel de zână bună care se hotărâse să-i ajute pe cei doi să corespondeze. Dar pentru a ajunge la acest rezultat avea nevoie de ajutorul inteligent şi, de ce nu, devotat sau cel puţin interesat al unei persoane care ar putea merge peste tot fără să stârnească bănuieli.

Când subreta o asigură că poate conta pe ea, iar Juliette crezu că surescitase suficient cupiditatea feţei pentru a fi sigură că nu va fi trădată, se decise să-i vorbească mai deschis, dar cu prudenţă, nespunându-i decât ceea ce era indispensabil pentru reuşita planului pe care-l gândise.

— Iată despre ce e vorba: este vorba de domnul cavaler d'Assas, actualmente deţinut la castel. Va trebui să te informezi discret şi să afli unde sunt exact deţinuţii, cum sunt păziţi, de cine şi dacă n-ar fi posibil să-i strecurăm câteva bilețele sărmanului băiat care trebuie să fie foarte nefericit. Vezi că nu e vorba de ceva grav şi nici de ceva

foarte compromiţător... Esenţialul e ca nimeni să nu ghicească pentru cine îţi trebuie aceste informaţii... Când le vei avea, vom mai vedea.

— Doamnă, plec imediat, iar la întoarcere voi avea toate informaţiile pe care mi le-aţi cerut.

— Cum ai să te descurci?

— Doamna să nu-şi facă probleme!... La castel sunt o mulţime de soldaţi... nefiind nici prea urâtă şi nici prea proastă... amorezii nu-mi lipsesc... şi trebuie să se facă şi ei utili cumva dacă vor să obţină oarece favoruri.

— Bine, fiica mea!... N-am să te descos pe tema micilor tale secrete, spuse Juliette, surâzând la vederea aerelor cuceritoare ale cameristei sale. Du-te şi nu uita că, dacă mă serveşti cu... discreţie, vei fi recompensată regeşte.

— Doamna vă fi mulţumită de mine. Puteţi fi sigură.

Câteva minute mai târziu, Nicole ieşea, învăluită într-o mantie închisă la culoare şi, cât pas rapid şi uşor, se îndreptă spre castel, întorcând din când în când capul pentru a fi sigură că nu e urmărită, căci era o fiinţă foarte prudentă şi respecta cuvânt cu cuvânt recomandările stăpânei sale.

Dar ajunsă la castel, în loc să intre, îi dădu ocol şi pe drumuri ferite se întoarse în străduţa Rezervoarelor.

Ajunsă pe străduţă, aruncă o ultimă privire în spate şi fără să ezite, intră în faimoasa drogherie al cărei mac de argint îl impresionase atât de tare pe amicul nostru Noé, incorigibilul beţiv.

Spiţerului, care-i ieşise în întâmpinare, îi spuse:

— Aş vrea un calmant pentru dureri de dinţi. Cât mai repede cu putinţă, căci mă doare foarte tare.

— Ce fel de calmant doriţi, domnişoară? Avem tot felul de calmante.

— Cel al domnului Jacques... Mi s-a spus că e cel mai bun dintre toate.

— Într-adevăr, e cel mai bun. Aşteptaţi acolo o clipă, am să vi-l prepar imediat.

Şi în timp ce vorbeşte, spiţerul deschide o uşă şi o invită pe Nicole să ia loc într-un fel de depozit plin de ierburi şi de medicamente.

Camerista ia loc şi aşteaptă.

După circa cinci minute, uşa care se găsea în partea opusă celei pe care intrase se deschide şi în cadrul ei apare domnul Jacques.

Nicole îi povesteşte cuvânt cu cuvânt tot ceea ce-i spusese stăpâna sa, ca şi despre misiunea pe care urma s-o îndeplinească.

După ce a terminat ce avea de spus, domnul Jacques i-a dat instrucţiuni foarte precise şi i-a spus să plece.

Când urma să iasă, după o imperceptibilă ezitare care nu a scăpat ochiului pătrunzător al bărbatului care părea dotat cu un fel de har divin, o opri şi o întrebă:

— Apropó, cât ţi-a promis stăpâna ta că-ţi dă. Dacă-i vei aduce informaţiile, de care are nevoie?

— Cinci mii de livre, răspunde fără ruşine subreta.

— Cam puţin! spuse dispreţuitor domnul Jacques. Iată aici o sumă ce reprezintă dublul a ceea ce ţi s-a promis... Fugi! Şi nu uita ce ţi-am spus.

Nicole făcu să dispară în buzunare hârtiile pe care i le întinse domnul Jacques, schiţă o reverenţă ce semăna a genoflexiune şi ieşi, spunându-şi:

"Zestrea mea e ca şi făcută, dacă jocul ăsta mai durează mult!"

Şi, facându-şi vise îndaurite în care se vedea trăind din plin la adăpost de orice griji, liberă de orice fel de constrângere şi de orice obligaţii graţie acestor bani câştigaţi în mod cinstit, luă drumul ce ducea, spre căsuţa de sub copaci unde o vom lăsa.

Domnul de Verville, comandantul postului de gardă în momentul în care cavalerul d'Assas fusese închis, era un bărbat la circa treizeci şi cinci de ani; făcea parte din mica nobilime, neavând ca drept unică avere decât solda de ofiţer. De altminteri, soldat din creştet până în tălpi, nu avea nimic din manierele curteanului şi din această cauză — o ştia prea bine — era destinat să vegeteze la grade inferioare, lucru cu care se obişnuise stoic, de multă vreme.

Acest soldat loial legase o solidă şi cinstită prietenie pentru acel tânăr camarad încredinţat pazei sale.

D'Assas nu-i spusese de ce era deţinut şi, din discreţie, nu dorea să forţeze o confidenţă care nu se făcea spontan, drept pentru care nu-l întrebase nimic. Dar în timpul celor cincisprezece zile pe care le petrecuse împreună cu cavalerul. Avusese ocazia să aprecieze energia deosebită a acelui camarad care, la impetuozitatea nestăpânita a celor douăzeci de ani ai săi, ştia să combine o prudenţă şi o rezervă cu mult deasupra vârstei ce-o avea şi îşi spusese că, pentru un astfel de om care-şi judeca situaţia aşa cum o făcea, trebuia ca aceasta să fie dintre cele mai grave.

Pe de altă parte evidenta loialitate, cavalereasca francheţe a prizonierului său pledau în cel mai înalt grad în favoarea sa pentru a nu fi convins că nu făcuse nimic pentru a-şi merita nefericirea pe care o trăia acum şi că era victima circumstanţelor, dacă nu era victima răutăţilor oamenilor.

Oricum ar fi fost, de Verville se simţea puternic atras de persoana cavalerului d'Assas şi se străduia din răsputeri pentru a-l scoate din pasă proastă în care se, găsea şi, după posibilităţi, să-i vină în ajutor.

În aceste condiţii fusese foarte impresionat de importanţa pe care o acorda cavalerul d'Assas faptului că arestarea sa şi locul de detenţie trebuiau neapărat aduse la cunoştinţa contelui de Saint-Germain.

De aici la concluzia că acest conte de Saint-Germain putea să-i aducă tânărului său prieten un ajutor puternic nu era decât un singur pas, care a fost repede făcut.

Atât de bine încât după ce şi-a dat cuvântul de Verville a ajuns rapid la concluzia Că a face comisionul cu care s-a însărcinat era un lucru bun, a-l face însă cât mai repede posibil era un lucru şi mai bun.

Aşa încât după ce şi-a predat serviciul de gardă succesorului său, acel baron de Marçay care îi displăcea atât de mult, după ce se asigurase că nu mai avea un serviciu comandat în ziua aceea, se duse drept la grajduri, îşi înşeuă un cal şi plecă imediat la Paris, unde ajunse spre orele două ale după-amiezii.

De Verville se opri în dreptul unui han, îşi lăsă calul în grija slujbaşului şi se aşează la o masă, spunându-şi că nu se face să se prezinte la conte la ora la care acesta urma să facă acelaşi lucru ca şi el, dar că avea mai multe şanse în jurul orei trei şi jumătate, când contele se pregătea să iasă la plimbare sau să meargă la vreun spectacol.

Terminându-şi modestul prânz, se îndreptă pe jos spre palatul contelui de Saint-Germain, situat în piaţa ce purta numele lui Ludovic al XV-lea şi fără îndoială contele dăduse ordine în consecinţă, căci fu introdus fără întârziere în biroul acestuia, la auzul faptului că venea din partea cavalerului d'Assas.

După schimbul politeţurilor de rigoare, obligatorii între oamenii de vază, de Verville se achită până în cel mai mic detaliu de comisionul cu care se însărcinase, adăugând:

— Mi s-a părut că d'Assas acordă o deosebită importanţă legăturii cu dumneavoastră, aşa încât, imediat ce mi-am terminat serviciul, am alergat la dumneavoastră.

Contele îl ascultase cu toată atenţia, fără să manifeste nici emoţie şi nici surpriză. Ar fi putut spune că se aştepta să audă cele spuse de ofiţer.

Drept pentru care îi răspunse liniştit, dar accentuând cordialitatea surâsului şi a privirii în favoarea acelui necunoscut care se părea că-i place:

— Aşteptând ca sărmanul cavaler să vă poată mulţumi el însuşi pentru grabă cu care i-aţi făcut serviciul pe care vi l-aţi asumat, vă rog să binevoiţi a primi mulţumirile mele şi să-mi faceţi onoarea de a mă număra printre prietenii voştri.

— Conte, spuse de Verville înclinându-se, întreaga onoare e de partea mea.

— Şi cum eu nu am obiceiul de a mă feri de prietenii mei, continuă Saint-Germain, am să vă cer permisiunea să lipsesc câteva minute.

— Cum se poate, conte? exclamă de Verville, ridicându-se energic.

— Nu-i nici o problemă, rămâneţi, vă rog... La întoarcere vă voi spune ce am de gând să fac... Aşteptând, această casă vă stă la dispoziţie, e ca şi a voastră. Iată-vă prizonierul meu! adăugă Saint-Germain râzând, dar nu pentru multă vreme...

Înainte de a ieşi contele sună şi comandă valetului să aducă răcoritoare şi cafea — foarte la modă în acele timpuri — şi nu se retrase până în clipa în care nu se asigură că oaspetele său era bine tratat şi că nu-i va lipsi nimic pe timpul absenţei sale.

Acestea se întâmplau cam în acelaşi timp cu vizita pe care o făcea la închisoare domnul Jacques, unde avea întrevederea cu baronul de Marçay, întrevedere relatată deja de noi.

După o oră contele se întoarse la de Verville, care îl aştepta liniştit, ca unul care era obişnuit cu aşteptarea.

Contele era la fel de calm şi liniştit, numai că părea extrem de obosit.

— Scumpul meu domn de Verville, spuse Saint-Germain, vă iau cu mine la un spectacol, supăm împreună, după care vă veţi culca aici, iar mâine dimineaţă, la prima oră, vom pleca împreună la Versailles. Veţi binevoi să mă conduceţi, sper, până la închisoare, unde îl voi ruga pe îngrozitorul domn de Marçay să-mi permită să comunic cu amicul nostru.

— Oh! Oh! exclamă de Verville, dând sceptic din cap, mă îndoiesc foarte tare că acest jupân cam ţicnit vă va acorda această favoare.

— Haideţi, să fim totuşi optimişti! spune surâzând Saint-Germain, cu un aer liniştitor. Spuneţi-mi numai unde v-aţi lăsat calul; unul dintre lacheii mei o să-l ia şi o să-l pregătească pentru călătoria de mâine dimineaţă.

Şi au ieşit, ca doi buni prieteni, ţinându-se de braţ.

A doua zi de dimineaţă, pe la orele zece, Saint-Germain bătea la uşa postului de gardă şi cerea să-l vadă pe deţinut baronului de Marçay care, după ce a făcut câteva obiecţii de formă, l-a condus în camera în care d'Assas îi căzu în braţe suspinând ea un copil.

Discret, baronul vru să se retragă, dar Saint-Germain se opuse energic, spunând:

— Păi nu se poate, baroane; gândiţi-vă că dacă domnul cavaler d'Assas reuşeşte să evadeze, veţi putea crede că eu sunt cel care, profitând de absenţa dumneavoastră ca şi de bunăvoinţa dumneavoastră, am profitat pentru a-i înlesni acţiunea. Ţin foarte mult la stima dumneavoastră pentru a mă expune unei astfel de bănuieli.

Fără să se mai lase rugat, de Marçay rămase în încăpere, în timp ce sărmanul d'Assas îi aruncă lui Saint-Germain priviri încărcate de reproşuri, pe care acesta părea a nu le vedea.

În timpul acesta contele, cu o uşurinţă în comportament proprie marilor spirite, se aşezase şi, tăind scurt toate lamentaţiile ce le ghicea pe buzele cavalerului, scoase o foaie de hârtie pe care i-o întinse, spunând:

— Cavalere, vă aduc raportul asupra invenţiei voastre, pe care mi-aţi comunicat-o acum câteva zile. Invenţia voastră este admirabilă, de o simplitate copilărească; nu necesită mari cheltuieli, câteva furnituri numai; şi prezintă acel avantaj considerabil de a putea fi de toată lumea folosită fără nici un pericol, cu condiţia totuşi să fie dotată cu puţin sânge rece şi voinţă. Sincerele mele felicitări, cavalere, le meritaţi.

În timp ce vorbea. Saint-Germain îl călca pe picior pe junele d'Assas, pentru a-l face să înţeleagă că trebuie să tacă şi să aprobe.

— Baroane, reluă contele râzând, nu vă arăt această foaie de hârtie, e secretul cavalerului, pot să vă asigur însă că nu conţine nici scară de pisică, nici pile. Nici pumnal şi nici o altă maşinărie capabilă să ajute la evadarea unui deţinut... Şi cu toate astea, scumpul meu baron, nu vă îndoiţi; această simplă foaie de hârtie conţine libertatea prizonierului vostru... Dumnezeule mare, da!... căci regele nu poate face altceva decât să acorde libertatea inventatorului... Vai, dar ce se întâmpla cu voi, baroane?...

— Nu... nu ştiu... o stare de rău...

— Ah! Pentru Dumnezeu!... repede, cavalere, puţină apă!...

Spunând acestea, Saint-Germain nu-l scăpa din ochi pe baronul de Marçay care se întinsese, cuprins de rău, într-un fotoliu şi cum cavalerul se chinuia să-i întindă un pahar cu apă:

— Inutil, cavalere, spuse simplu contele, doarme... Acum, repede, fiul meu, aţi auzit şi aţi înţeles ce v-am spus în legătură cu foaia de hârtie pe care v-am dat-o... în ea vă stă libertatea... Executaţi planul, d'Assas, faceţi-o fără teamă, răspund eu de succes... Şi mai ales, scumpul meu copil, feriţi-vă de bărbatul aici de faţă ca dracu de lămâie... consideraţi că aveţi în faţă cel mai înrăit duşman al vostru... mă înţelegeţi?... Ah! Uitam!... începând de astăzi doi cai odihniţi vă aşteaptă în spatele castelului şi când veţi fi liber amintiţi-vă că nu veţi găsi nicăieri în altă parte un adăpost mai sigur că la mine... Nu pierdeţi timpul. Acţionaţi rapid şi mai ales fără poticneli, fără ameţeli... m-aţi înţeles. Peste câteva zile va fi prea târziu!...

Şi pentru a-i stăvili valul de mulţumiri şi de explicaţii, contele îşi trecu palma pe fruntea baronului de Marçay, care părea leşinat şi, imediat, acesta deschise ochii spunând:

— Mulţumesc, conte, apa aceea rece mi-a făcut foarte bine. Cam ciudat răul ăsta din senin!

— Haideţi! Haideţi! Se mai întâmplă, la oboseală, după un pahar mai îndelung descântat...

— Oh! Acum nu mai am nimic... dar sunt aşa confuz!

— Nu-i nimic! Acum eu am să vă las... Apropo, baroane, cavalerul va avea nevoie fără îndoială de câteva bagatele pentru experienţele sale... Oh! Un nimic!... câteva bucăţele de lemn... una sau două bucăţi de sfoară... fiţi liniştit, foarte scurte... prea scurte pentru a încerca să coboare de aici pe vreo fereastră... Puteţi avea bunăvoinţa...

— Dar cum să nu!... Am avut onoarea de a mă pune la dispoziţia cavalerului, sper că va binevoi să-şi reamintească.

Saint-Germain îi aruncă o privire lui d'Assas, ca şi cum ar fi vrut să-i spună: "Vedeţi?... profitaţi de bunăvoinţă!" La care d'Assas răspunse cu un gest hotărât ce însemna: "Fiţi liniştit!" Şi cu voce tare:

— Mii de mulţumiri, baroane! Am să mă folosesc de graţioasa voastră bunăvoinţă... fără să abuze însă de ea.

— Uzaţi şi abuzaţi, cavalere, altfel m-aş simţi stânjenit...

— Veţi vedea, baroane, invenţia cavalerului... ce invenţie minunată!... Şi apoi, rămâne între noi, asta va fi o mare satisfacţie, pentru un om inimos ca voi, să fi contribuit la redarea libertăţii acestui sărman cavaler care este un atât de bun şi inofensiv băiat, cum greu găseşti altul pe lume... Şi acum, adio, cavalere!... Baroane, primiţi expresia celei mai vii gratitudini... nu vă deranjaţi pentru mine, vă rog!

Şi învăluit într-un norişor de dulcegării şi politeţuri, contele, ieşi lăsându-l într-o totală ceaţă pe baron, care nu reuşea să înţeleagă această vizită în aparenţă insignifiantă şi banală, iar pe cavaler arzând de nerăbdare să desfacă şi să -se apuce de studiul acelei hârtii atât de fragile în aparenţă şi care, cu toate astea, dacă era să-i dea crezare lui Saint-Germain, cuprindea o comoară inestimabilă: 1 i b e r t a t e a.

Capitolul XVII Planul domnului Jacques prinde contur

În după-amiaza aceleiaşi zile, cavalerul primi o nouă vizită.

De data asta, cel care se prezentase la uşa corpului de gardă şi ceruse baronului de Marçay permisiunea de a sta de vorbă cu d'Assas era de Bernis.

Supunându-se ordinelor primite, baronul, nu fără să se lase rugat cum fusese în chiar acea dimineaţă cu Saint-Germain, consimţi în cele din urmă să autorizeze această vizită, şi, la fel cum procedase cu Saint-Germain, se retrase discret.

Dar spre deosebire de conte, care insistase graţios să asiste la întrevederea sa cu cavalerul d'Assas, de Bernis îl lăsă pe baron să se retragă fără să facă cel mai mic gest pentru a-l reţine şi chiar aşteptă prudent ca acesta să se retragă în apartamentul său pentru a începe conversaţia.

— Cavalere, intră de Bernis în subiect după schimburile de politeţuri de rigoare în epocă, am aflat de arestarea voastră şi am încercat în van să ajung până la voi. Diavolul ăla de Verville era un cerber mai crâncen decât toţi cerberii pe care-i cunoaştem amândoi din mitologie... Mă rog! Acum am avut noroc, căci baronul de Marçay e dintr-un alt aluat... pentru că trebuie să vă aduc la cunoştinţă lucruri foarte importante şi grave...

— Vă ascult, domnule, îi răspunse d'Assas, cu un grăunte de răceală în voce.

Într-adevăr, cavalerul avea vagi bănuieli. De Verville era un bun soldat care-şi executa strict consemnele, dar în acelaşi timp era un prieten, de dala recentă, e adevărat, dar nu mai puţin sincer şi devotat. Dovada cea mai bună era graba cu care, după ieşirea din serviciu, îl anunţase pe Saint-Germain, cu toate că n-ar fi avut nici un fel de obligaţii faţă de deţinutul pe care-l avea în paza lui.

Or, dacă de Verville, un prieten, îi refuzase, se pare, oarecari favoruri incompatibile cu consemnul primit, atunci de ce ele Marçay îi acorda de la început ceea ce celălalt judeca a fi în contradicţie cu regulamentul?

Pentru ce?... în care scop?...

Pe de altă parte, noul său prieten, de Verville, îl sfătuise să se ferească de acest Marçay. Până la ce punct era cazul să ţină cont de aceste recomandări?... Un presentiment secret îi spunea că acest prieten era sincer şi că sfatul lui, foarte serios, nu era de dispreţuit.

Pe de altă parte, Saint-Germain, care îi salvase viaţa şi în care avea o încredere oarbă, îi repetă acelaşi avertisment în aproape aceiaşi termeni: deci era realmente ceva cu de Marqay şi încrederea pe care se simţea dispus să i-o acorde lui de Verville era meritată.

Şi dacă lucrurile stăteau aşa cum şi le imagina el, ce era cu acest poetaş şi cu insinuările sale?...

Bernis, ce-i drept, îi făcuse un serviciu foarte mare.. Dar, gândindu-se bine la asta, nu cumva serviciul era mai mult aparent decât real?... Căci ciudată coincidenţă, se părea că acest de Bernis îl adusese la Versailles exact la timp pentru a-l da pe mâinile acestui enigmatic domn Jacques care se servise de el ca de o unealtă inconştientă, lucrând la propria-i pierdere pentru cel mai mare profit al proiectelor tenebroase în care simţea confuz că doamna d'Etioles şi el însuşi erau primele victime.

Acest de Bernis fusese sincer când îi dezvăluise ascunzătoarea Jeannei?... sau fusese un complice în acel complicat joc?...

Multă vreme crezuse în sinceritatea lui şi iată cum totul se prăbuşea datorită faptului că se arăta binevoitor faţă de un om de care toţi îl sfătuiau să se ferească.

Cavalerul stătea în expectativă, neîncrezător, timp în care de Bernis, care-l observă, îşi spunea la rândul său că va trebui să joace foarte strâns cu acest adversar prevenit şi dispus în cel mai înalt grad la neîncredere.

Iată motivul pentru care în timp ce primul se ţinea într-o prudentă rezervă, cel de-al doilea îşi dubla eforturile de a-i fi pe plac.

— Ah! Ce nefericire, cavalere, că nu ani aflat mai devreme tot ceea ce ştiu acum... n-aţi mai fi fost aici, sărmanul meu prieten!...

— Cum aşa?... Explicaţi-vă, vă rog!

— Vă mai amintiţi de mica Suzon, cea de care v-am mai vorbit şi ele care sunt legat, să mă ia dracul dacă ştiu pentru ce, de exemplu?... Căci ea mi-a dezvăluit totul, spre nefericirea mea şi a ei!

— Dar, domnule, ce anume v-a dezvăluit această Suzon?... şi de ce nenorocire vorbiţi?... exclamă cavalerul nerăbdător.

— Cavalere, eu vorbesc de evenimentele de neînţeles care au dus la arestarea voastră; vreau să vă vorbesc de duşmani puternici care vă vor pieirea... ca şi pe a mea, de altminteri... astfel încât s-ar putea ca în curând să fiu şi eu încarcerat ca şi voi!... Ah! Femeile! Femeile!...

— Vă rog, domnule, haideţi să vorbim clar. Eu nu sunt decât un simplu soldat şi mărturisesc că nu înţeleg chiar toate subtilităţile limbajului de la curte. Veniţi la fapte, vă rog!

— V-aţi întrebat, reluă imperturbabil de Bernis, de ce anume vă aflaţi aici?

— Bineînţeles că am făcut-o!... De când sunt aici numai asta fac.

— Şi la ce concluzie aţi ajuns?... Da, da, înţeleg: la nici una,... Ei bine, am să vă lămuresc eu... Vă aflaţi aici pentru bunul motiv că regele a crezut că vreţi să vă bateţi joc de el.

—- Eu?... Haideţi să fim serioşi!... Dimpotrivă, eu am alergat într-un suflet să-l avertizez că-l pândeşte un pericol care...

— Care pericol nu exista... regele ştia acest lucru, motiv pentru care a crezut că vă bateţi joc de el... în plus regele avea un motiv şi mai grav să fie furios pe voi...

— Cum? exclamă d'Assas, în culmea mirării, cum, pericolul n-a existat?... Şi totuşi...

— Doamna d'Etioles a crezut acest lucru?... S-a înşelat sau mai degrabă a fost înşelată... Iar ea, de bună credinţă, v-a făcut să căderi în aceeaşi greşeală în care a fost şi ea atrasă cu atâta îndemânare... Astfel încât ea v-a trimis, fără să vrea, spre o arestare sigură, inevitabilă... mai ales după scena de pe drumul spre Versailles...

— Dar de ce?... cum adică?... Nu înţeleg.

— Ştiţi de unde venea Maiestatea Sa când v-aţi întâlnit la poarta castelului?

— Nu! De unde vreţi să ştiu eu astfel de lucruri?...

— Regele se întorcea liniştit, fără să fi simţit nici cel mai mic semn de pericol, din acea căsuţă de sub copaci, unde voi aţi venit să-l avertizaţi să nu se mai ducă pentru că ar fi expus unui foarte grav pericol. Iar el ieşise ele acolo bine mersi şi pe deasupra şi satisfăcut de prestaţiile locatarei... Acum înţelegeţi?...

— Încep să înţeleg deja... Şi-mi aduc aminte că Maiestatea Sa a insistat în mod deosebit asupra acelui punct, întrebându-mă în mod special dacă ar fi expus unui pericol în cazul în care s-ar duce în seara aceea în casa în chestiune... Astfel încât, dacă vă înţeleg bine, regele a crezut că vreau să-l înspăimânt prin perspectiva unui pericol iminent, dar imaginar... poate a crezut chiar că am un interes personal să-l împiedic să meargă la...

— Asta era!... Chiar aşa a fost!... şi evenimentele i-au confirmat regelui convingerile pentru că... de la avertismentul vostru s-a întors acolo în fiecare seară... fără să-i pândească nici cel mai mic risc...

— Şi atunci care ar fi fost motivul pentru care aş fi încercat să-l împiedic pe rege să meargă acolo unde-i face plăcere?

— Ajunşi aici va trebui să abordăm punctul cel mai delicat al convorbirii noastre şi să vedem ce motiv a avut Maiestatea Sa să fie furioasă pe voi: ei bine, iată şi motivul... Regele, scumpul meu cavaler, vă credea şi vă crede şi în continuare amantul doamnei d'Etioles.

— Eu?!... exclamă indignat cavalerul, eu?... bine, dar asta e o infamie!...

— Aşteptaţi, păstraţi-vă indignarea pentru mai târziu, veţi avea nevoie de iea imediat, căci nu s-a terminat... înţelegeţi, nu-i aşa, că, sigur fiind că sunteţi amantul doamnei d'Etioles, regele a crezut că istoria pe care i-aţi povestit-o era inventată din plăcerea sadică de a vă bate joc de el împiedicându-l să vină să vă tulbure în intimitatea voastră amoroasă şi că furios că fusese, "jucat" în felul acesta de doamna d'Etioles şi de voi, a ordonat arestarea imediată, aşteptând...

— Dar e de-a dreptul odios!... Ce l-a putut face pe rege să creadă că aş fi...

— Amantul doamnei d'Etioles?... Maiestatea Sa nu crede, e sigur de acest lucru... i s-au prezentat dovezi irefutabile.

— Simt că-mi pierd capul! murmură cavalerul. Ce probe i s-au putut prezenta, când acestea nu există?

— Sunteţi un naiv, cavalere, exclamă de Bernis ridicând din umeri. Atunci când doamna d'Etioles a părăsit casa de sub copaci, pe cine a găsit aşteptând-o la uşă?... Cine a condus-o de acolo?... tot voi. Cu cine şi-a petrecut noaptea aia?... Păi tot cu voi Voi sunteţi tânăr şi îndrăgostit, doamna d'Etioles este tânără şi frumoasă, încât a făcut geloasă o mulţime de lume de la curte, mai ales frumuseţile recunoscute ca atare. Pe cine vreţi voi să faceţi să creadă că aţi petrecut o noapte împreună fără să... mai ales când douăzeci de martori afirmă contrariul!... iar cel căruia i se afirmă aşa ceva, regele, e într-o stare de furie provocată de gelozie şi ar fi în stare să creadă, cu ochii închişi, altele şi mai gogonate?

— Regele e deci gelos pe mine? întrebă d'Assas cu amărăciune.

— În tot cazul, sper că regele, chiar orbit de gelozie cum e. nu va ezita între cuvântul unui gentilom loial ca mine şi spusele câtorva mizerabili martori falşi, valeţi sau subrete, mai mult ca sigur...

— Eroare! Foarte gravă eroare!... În primul rând regele nu a ezitat... pentru că v-a arestat imediat fără să vă ceară explicaţii... În al doilea rând: afirmaţi că cei care vă acuză nu sunt gentilomi ca şi voi?...

— Haida-de!... un gentilom care să se coboare să mintă atât de grosolan!...

— Eh! Scumpul meu, acei gentilomi care nu se dau înapoi în faţa unui asasinat şi voi ar trebui să-i cunoaşteţi pe unii dintre ei, nu vor ezita în faţa unei mici minciuni, dacă prin asta îşi pot elimina un adversar... credeţi-mă!

D'Assas tresări violent la auzul acestor cuvinte care-i aminteau sinistra viziune a lui du Barry, împietrit de atotputernicul conte de Saint-Germain, în poziţia asasinatului cu pumnalul.

Şi, întrebându-se cum de putea şti de Bernis un detaliu care nu avea, după ştiinţa lui, martori aparenţi, începea să dea mai multă importanţă insinuărilor interlocutorului său şi să se creadă prins serios în plasa unor intrigi tenebroase care îl ameninţau în aceeaşi măsură ca şi pe doamna d'Etioles,

Dar din clipa în care a înţeles că Jeanne era ameninţată la fel, dacă nu chiar mai mult ca el. Şi-a regăsit întreaga luciditate a spiritului şi întreg sângele rece, hotărând să folosească orice mijloc pentru a pătrunde gândurile secrete ale vizitatorului său şi să-i smulgă, indiferent de mijloace, informaţiile de care avea nevoie pentru a-şi pune la punct planul de apărare, căci era hotărât să lupte, dacă nu pentru el, atunci măcar pentru Jeanne.

Drept pentru care spuse cu un calm perfect:

— Dacă vă înţeleg bine, eu şi doamna d'Etioles suntem victimele unei maşinaţiuni abil pregătite?

— Vai, da!

— Foarte bine!... Dar de cine yi de ce?... Eu nu văd motivul...

— Şi cu toate astea este atât de simplu. Vă răspund la întrebarea: de ce? Pentru că doamna d'Etioles era un pericol pentru reuşita anumitor proiecte şi trebuia îndepărtată cu orice preţ.

— Cum ar fi putut fi doamna d'Etioles un pericol?

— După cum ştiţi mai bine decât oricine, doamna d'Etioles a fost remarcată de rege... Chiar şi ea — vă cer iertare, cavalere — a părut a nu fi indiferentă la avansurile regelui... Or, anumite, personaje hotărâseră să capteze atenţia regelui, dar mai ales favorurile Maiestăţii Sale... Doamna d'Etioles părând să le diminueze şansele de reuşită, personajele şi-au zis că ar trebui îndepărtat acest pericol cu orice preţ... Mă urmăriţi?...

— Continuaţi!...

— Un asasinat ar fi fost periculos...

— Cum, un asasinat!... exclamă d'Assas, tresărind.

— Oh! Cavalere, cavalere, nu-i cunoaşteţi pe oamenii cu care aveţi de-a face... Deci, cum vă spuneam: un asasinat ar fi fost periculos. În sensul că ar fi atras atenţia regelui. Şi-au pus mintea la contribuţie şi iată ce au inventat: au făcut să-i parvină regelui un bileţel, în care se spunea că doamna d'Etioles se plictiseşte de moarte în căsuţa de sub copaci. Ceea ce însemna un mod indirect de a-i spune să alerge... Lucrurile au fost aranjate în aşa fel încât regele să nu poată intra decât la miezul nopţii, şi, înainte de sosirea sa, o femeie — cea care era susţinută şi impusă de acele personaje. Într-un cuvânt rivala doamnei d'Etioles — s-a introdus în casă, jucând o comedie savant pregătită, reuşind s-o convingă pe doamna d'Etioles că regele este ameninţat de un pericol foarte mare în cazul în cane pune piciorul în casa de sub copaci... Or, Maiestatea Sa putea sosi dintr-un moment în altul... Temându-se pentru viaţa regelui, doamna d'Etioles a plecat imediat... ceea ce se şi dorea. În felul acesta lăsa câmp liber rivalei sale care trebuia să-l primească pe rege în locul ei.

— Încep să înţeleg, murmură d'Assas, care asculta cu cea mai mare atenţie.

— Pe de altă parte, au făcut în aşa fel încât să vă aflaţi în faţa porţii chiar în momentul care să vă permită s-o întâlniţi pe doamna d'Etioles, totul a fost calculat astfel încât să vă oblige să-i oferiţi ospitalitate într-o casă pregătită special în acest scop...

încât atunci când Maiestatea Sa s-a prezentat la căsuţa de sub copaci, crezând că o găseşte acolo pe doamna d'Etioles, a fost primit de o altă femeie care i-a spus că doamna d'Etioles a plecat cu câteva ore mai devreme cu cavalerul d'Assas... într-o casă care i-a fost numită şi unde zece personaje demne de toată încrederea i-au văzut împreună... Decepţionat, regele rămâne cu doamnă, de altminteri foarte frumoasă, nimic de zis... în ceea ce vă priveşte pe voi şi pe doamna d'Etioles, sentinţa era dată: nu trebuia să mai ieşiţi vii din ascunzătoarea voastră... ceea ce era cea mai bună manieră de a vă împiedica să dezminţiţi toată ţesătura de minciuni făcută cu atâta grijă.

— Înţeleg, exclamă cavalerul, trecându-şi palmele peste chipul inundat de sudoare... Şi Jeanne?... Dumnezeule! Dacă...

— Liniştiţi-vă, cavalere, doamna d'Etioles este în viaţă, bine mersi.

— Ah! Simt că trăiesc din nou!... Deci a reuşit să scape vie şi sănătoasă din toată tărăşenia?... Cineva a făcut un miracol şi pentru ea, ca şi pentru mine?...

— Un miracol?... Ce vreţi să spuneţi?...

— Cum! Nu ştiţi că abia am scăpat să nu fiu asasinat în acea casă, chiar în noaptea în care am intrat acolo cu Jeanne?... Voi?... care sunteţi atât de bine informat?...

— Pe cuvânt de onoare! Nu am ştiut absolut nimic, exclamă Bernis cu emoţie. Ah! Diavolul ăsta de conte a încercat!...

— N-aţi spus mai devreme că nu trebuia să ies viu din casă cu pricina?...

— Da. Dar ştiindu-vă viu, chiar dacă prizonier, m-am gândit că în ultima clipă au dat înapoi în faţa unui asasinat...

— Ei bine. au încercat pur şi simplu să mă asasineze şi n-am scăpat decât printr-o minune, cum v-am mai spus.

— Cum aşa?... Povestiţi-mi totul.

— Mai târziu... esenţialul e că sunt în viaţă... Să revenim la doamna d'Etioles. Confirmaţi că a reuşit să scape şi ea de ameninţarea care o pândea?

— Pe onoarea mea, vă jur că este în viaţă... Dar unde este?... iată ce nu ştim... răpită, dispărută, sechestrată, nu ştiu... dar răspund cu capul că e în viaţă!...

— Acesta e esenţialul! Ştiu eu cum s-o găsesc, exclamă cavalerul cu o nemărginită încredere şi atunci văi de cei care au îndrăznit... Dar ce vă face să credeţi că e în viaţă şi e sănătoasă?

— Sunt mai multe motive pe care vi le voi prezenta imediat... dar puteţi fi liniştit în privinţa asta, informaţiile mele sunt exacte.

Aşadar, reluă d'Assas ca şi când ar fi vorbit pentru sine, scopul acestei, maşinaţiuni infernale era s-o împiedice pe doamna d'Etioles de a fi... a... amanta regelui, pentru a permite alteia să-i ia locul!..

— Chiar aşa!... Şi pot adăuga, dacă lucrul acesta vă interesează, că cealaltă a reuşit din plin... şi că vom avea, de mâine sau de poimâine, o favorită oficial recunoscută...

— Dar atunci eu...

— Eu vă înţeleg, exclamă cu însufleţire de Bernis; spuneţi că indivizii aceia v-au făcut în cele din urmă un serviciu împiedicând... ceea ce vă temeaţi mai mult din partea doamnei d'Etioles, nu-i aşa?...

— E adevărat, exclamă d'Assas roşind fără să vrea, mi-au făcut un serviciu care recompensează o parte din răul pe care au vrut să mi-l facă...

— Sărmanul meu cavaler... cât sunteţi de tânăr!... Oamenii, aceia, d'Assas, nu au decât un singur lucru de care se tem: că veţi reuşi să dovediţi că aţi fost acuzat pe nedrept.

— Eu?... Şi de ce aş încerca să dovedesc asta regelui?... pentru a face să renască o speranţă?... pentru a-l determina s-o caute de bunăvoie pe aceea pe care o iubesc şi pe care ne-o disputăm?

— Nu, cavalere, nu; nu pentru asta... ci pentru a scăpa de Bastilia, unde veţi fi transferat peste puţin timp... pentru a scăpa din ghearele călăului, căruia i-aţi putea fi dat...

D'Assas se cutremură de spaimă, cu toate acestea îi răspunse cu răceală interlocutorului său:

— Bah! Ce mă mai interesează pe mine Bastilia şi călăul, în situaţia în care...

— În situaţia în care Jeanne n-a fost a regelui?... asta vreţi să spuneţi, nu-i aşa?... Dar, naiv cum sunteţi, dacă vă aruncă într-o carceră, dacă vă iau capul, vouă, de care se tem cel mai puţin... vă închipuiţi ce i-ar putea face ei?... ea care este cu mult mai periclitată decât. Voi, mai ales când nu veţi mai fi s-o apăraţi... prin toate mijloacele...

— E adevărat! exclamă d'Assas zguduit, la asta nu m-am gândit!

— Acum înţelegeţi foarte bine că trebuie să vă apăraţi cu ghearele şi cu dinţii... căci apărându-vă, o salvaţi pe ea... şi chiar dacă daţi regelui speranţele pe care le-a pierdut... veţi şti să vă apăraţi mai bine, îmi închipui, ceea ce vă aparţine...

— Aveţi dreptate. Am fost nebun... Dar cum s-o fac?... Trebuie să ies de aici!...

— Noi asta vă sfătuim, spuse enigmatic de Bernis; important e să fiţi bine înarmat... să vă cunoaşteţi bine adversarii... în. Ce direcţie acţionează, ce doresc, astea le cunoaşteţi acum. Ce vor şi cine sunt, asta vă voi spune eu.

— Deci ştiţi şi asta! exclamă nerăbdător d'Assas.

— Bineînţeles!

— Cine sunt?...

— Duşmanii, sau pentru a fi mai precişi, duşmanca — pentru că în fruntea acestei afaceri tenebroase se află o femeie — duşmanca ce v-a copleşit sub lovituri, pe dumneavoastră şi pe doamna d'Etioles, este contesa du Barry, astăzi încă metresă obscură a regelui, iar mâine probabil favorita proclamată în faţa întregii curţi... Contesa e ajutată în ceea ce face de demnul său soţ, contele du Barry!

— El! El, pe care l-am surprins cu pumnalul în mână, stând la pândă că un asasin!... Ah! Ar fi trebuit să mă feresc de el!... Şi dacă apuc să ies de aici, vai de ei!...

— Veţi ieşi, cavalere! Iar acum sunteţi prevenit..: Dacă-i veţi întâlni în drum vostru, fie ea, fie el. Credeţi-mă, striviţi-i fără milă... mai ales pe ea, căci atâta vreme cât această femeie va trăi, nu veţi avea linişte nici dumneavoastră, dar mai ales doamna d'Etioles, pe care o ţine în puterea ei, ascunsă într-un loc pe care nu-l cunosc, dar pe care îl vom descoperi cât de curând... Ah! Această femeie această mizerabilă!... când mă gândesc că ieri era încă o curtezană, vânzându-şi nurii celui care dă mai mult şi ultimului îmbogăţit şi că mâine ne va conduce prin intermediul regelui, pe care-l ţine prins în mrejele ei... cum să nu simţi că te apucă ameţeala!...

— Ei bine, cum aşa?... Ce tot spuneţi?... ce sunt veştile acestea?...

— Spun mai mult decât un simplu zvon de la curte... şi de pe lângă curte... Contesa du Barry, metresa regelui, se numea, înainte de a deveni soţia contelui, dacă chiar este, Juliette Béçu, zisă l'Ange, şi-şi vindea corpul în alcovul situat în strada Barres. Iată ce spun şi asta e, cum am mai spus, mai mult decât un simplu zvon de la curte.

— Şi o astfel de creatură, care...

— Care o sechestrează pe doamna d'Etioles, care-i ameninţă existenţa, ca şi pe a voastră în acelaşi timp, iar mâine va domni despotic asupra întregii noastre Franţe... da, cavalere.

— Dar cum de ştiţi voi toate astea? întrebă d'Assaş, care era uimit de coincidenţele şi aparenţele de realitate pe care le găsise în toate relatările pseudopoetului, dar care mai păstra urme serioase de bănuială..

— Oh! Într-un mod foarte simplu: v-am spus că eram îndrăgostit de. O subretă care era în serviciul doamnei d'Etioles în căsuţa de sub copaci...

— Suzon!... Da, îmi aduc aminte!

— De Suzon e vorba!... Ajutorul lui Suzon fiindu-i necesar falsei contese du Barry, a încercat s-o cumpere... Suzon e o fată deşteaptă, s-a prefăcut că acceptă şi din ce i s-a spus, din ce-a mai tras cu urechea. În stânga şi în dreapta, în fine, din ce-a mai ghicit, ea a reuşit să reconstituie toată această poveste pe care mi-a povestit-o de-a fir a păr. Natural, am sfătuit-o cât se poate de serios să refuze foarte energic participarea la o astfel de infamie şi mi-a promis că va alerga imediat să vă anunţe de ceea ce se pune la cale împotriva voastră şi a doamnei d'Etioles... Din nefericire, aceste informaţii ajungeau prea târziu, eu neştiind unde sunteţi găzduit la Versailles... iar a doua zi dimineaţa aflam la castel de arestarea voastră... ceea ce-mi dovedea că măcar voi eraţi la adăpost de lovitura ce se pregătea împotriva voastră; aflăm şi de dispariţia doamnei d'Etioles şi, ceea ce era şi mai dureros, scumpe prietene şi vă rog să mă înţelegeţi, dispariţia subită a micuţei, mele Suzon...

— Cum, a dispărut şi ea?

— Vai! Da înţelegeţi: contesa văzând că i se refuză un concurs preţios şi temându-se de o indiscreţie, a considerat că e mai prudent să facă să dispară un martor jenant,.. Şi nu vă ascund că, în faţa intrigilor acestei femei, sunt departe de a fi liniştit... căci, dacă Suzon scapă un singur cuvânt în ceea ce mă priveşte, sunt pierdut... aşa încât voi face tot ce-mi stă în putinţă să vă ţin de urât aici...

— Şi a făcut, asta pentru mine!... exclamă d'Assas emoţionat. Dar dacă această copilă vă iubeşte, va fi prudentă şi nu vă va pronunţa, numele...

— Ah! Cavalere, de asta sunt sigur... n-au să-i smulgă nici un cuvânt lui Suzon... dar mai există imprudenţe de genul acesta, de exemplu.

Şi în timpul acesta, de Bemis scoase o hârtie mototolită, murdară şi i-o arătă lui d'Assas spunându-i:

— Citiţi.

Cavalerul o luă şi citi următoarele rânduri:

"Sunt bine în compania doamnei d'E... Ne conduc spre o destinaţie necunoscută... Suntem foarte supravegheaţi, dar cu scăpări... am să vă spun locul ascunzătorii noastre de cum am să pot".

"Semnat, S..."

— Acum, spuse de Bernis, să vedem adresa:

D'Assas întoarse biletul şi citi:

"Domnului de Bernis, secretar al domnului locotenent general de poliţie, la castelul Versailles. Cinci ludovici recompensă celui ce va duce biletul."

Totul era scris cu creionul.

— Înţelegeţi, relua de Bernis punând biletul la loc în portofel, micuţa Suzon a scris în grabă cele câteva rânduri pe drum, într-o trăsură, fără îndoială — aţi remarcat că scrisul era tremurat, incorect — şi a lăsat biletul să cadă prin portieră, în paza Domnului... Dar tremur la gândul că putea cădea în mâinile paznicilor lor... tremur la gândul că următorul nu va mai avea o soartă atât de fericită ca precedentul... Acum înţelegeţi de ce am putut afirma mai devreme că doamna d'Etioles este vie şi sănătoasă... n-au trecut mai mult de patru zile de când am primit bileţelul...

— Ah! Scumpe prietene, nu ştiu cum să vă mulţumesc!...

— Să nu mai vorbim de asta, exclamă de Bernis, vom vedea, mai târziu, ce va fi... căci sper că veţi acţiona aşa încât să nu faceţi prea mulţi purici pe aici... Presupun că nu aveţi intenţia s-o lăsaţi prea mult timp pe doamna d'Etioles în mâinile unei femeii precum contesa du Barry şi ale alcolitului ei, contele?... Gândiţi-vă că am tot interesul să vă văd liber... Căci, regăsind-o pe doamna d'Etioles, o regăsesc şi eu pe micuţa mea Suzon.

— Fiţi liniştit, nu voi face prea mulţi purici pe aici, cum spuneţi dumneavoastră... Iar în ceea ce-l priveşte pe contele du Barry... şi pe însoţitoarea sa, avem de reglat un cont teribil împreună şi vă asigur c-o voi face...

Cei doi tineri discutară încă mult timp împreună, d'Assas cerând tot felul de detalii şi de informaţii pe care de Bernis i le dădea cu o promptitudine remarcabilă, acumulând dovezile, faptele probatoare, detaliile precise, probele cele mai de nezdruncinat a» le sincerităţii spuselor sale şi reuşind, o dată în plus, în tenebroasele sale proiecte, reuşind în cele din urmă să-l facă pe cavaler să creadă că singura vinovată de toate era contesa, că singură făcuse tot ceea ce făcuse şi că era singura care merita dispreţul şi ura lui.

Cu toate acestea, un dram de bănuială îl făcu pe cavaler să întrebe, în clipa în care de Bernis se pregătea să iasă, aproape fără voie, fixându-şi cu atenţie interlocutorul:

— Suzon nu v-a vorbit de un oarecare domn Jacques?

De Bernis nici măcar nu clipi. Păru câteva clipe că încearcă să-şi amintească ceva, după care răspunse cu o naturaleţe bine simulată:

— Un domn Jacques?... nu!... de ce?... ar fi trebuit s-o facă?...

— Nu, spuse d'Assas, era o idee mai veche a mea!...

După care de Bernis ieşi, condus de baronul de Marçay.

Pe faţa lui se putea vedea un zâmbet de satisfacţie ce dovedea că, o dată în plus, reuşise să îndeplinească în mod fericit o misiune dificilă şi delicată.

După plecarea lui de Bernis, cavalerul îi spuse baronului:

— Baroane, mi-aţi putea procura câteva obiecte neînsemnate care-mi sunt necesare pentru efectuarea unei experienţe?...

— Ah! Da, faimoasa voastră invenţie!... cu plăcere. Ce vă trebuie?

— Patru bucăţi solide de lemn de doi metri lungime, de secţiune pătrată, cam 7-8 centimetri latura pătratului, două bucăţi de frânghie solidă, lungi de patru metri, două de aceeaşi grosime, dar lungi de trei metri... şi cam atât... Ah! Am să vă cer permisiunea să iau un cearceaf de pe unul din păturile din camera vecină.

— Aşa să fie Veţi avea tot ceea ce mi-aţi cerut în cursul serii... Dacă nu sunt indiscret, am să vă cer permisiunea să asist la experienţele voastre... această invenţie, mărturisesc, mă intrigă...

— Ah! Da, faimoasa noastră invenţie!... cu plăcere... numai că va trebui să. Mă instalez câtăva vreme pe terasă, deoarece în cameră nu am loc...

— Bine! Asta nu-i o problemă: o se ne urcăm pe terasă.

— Ne-am înţeles, baroane!...

— Cum fac rost de ce mi-aţi cerut, vin să vă caut..

— Baroane, sunteţi cel mai amabil şi mai încântător paznic din câţi am cunoscut până acum.

Capitolul XVIII Falsa subretă

Subreta Nicole se întorsese în căsuţa de sub copaci unde stăpâna să o aştepta cu nerăbdare.

Acest lucru se întâmpla cam în acelaşi timp în care de Bernis avea lunga sa discuţie cu cavalerul d'Assas.

Cu foarte multe detalii, ce dovedeau o imaginaţie extrem de fecundă, Nicole dădu raportul de felul cum şi-a îndeplinit misiunea cu care fusese însărcinată.

Fără îndoială că informaţiile pe care le adusese contrei nu erau pe placul acesteia, căci, după ce-şi concediase subreta, ridicată la rang de confidentă, rămase multă vreme gânditoare. Nedecisă.

Din aceste informaţii rezulta fără dubii necesitatea unei acţiuni scârboase, poate chiar şi periculoase, pe care contesa nu o avea în vedere fără o anumită reţinere, care semăna cu un fel de revoltă interioară, căci îşi petrecu restul zilei şi o parte a nopţii într-o confuzie şi o agitaţie extreme.

A doua zi de dimineaţă hotărârea să era bine conturată, căci, după ce o sunase pe cameristă, dăduse o lungă serie de ordine fără cea mai mică ezitare, cu un fel de hotărâre încrâncenata.

Fără să manifeste nici cea mai mică surpriză, Nicole o îmbrăcă din creştet până în tălpi, iar când ieşi din mâinile ei pricepute, contesa era costumată exact ca o subretă de casă mare.

De fapt, nu făcuse altceva decât să reîmbrace acel faimos costum, copie după cel al lui Suzon şi pe care contesa îl păstrase, în ideea că i-ar mai putea servi, ceea ce se şi întâmplase.

Se învălui cu cea mai mare grijă într-o amplă pelerină, ieşi hotărâtă, cu un aer sfidător, şi, fără să ezite, luă drumul castelului.

Imediat o urmă Nicole, care îi călca pe urme, cum se spune şi se îndreptă cu paşi iuţi spre străduţa Rezervoarelor.

Cum ştim ce urma să facă în străduţa de-acum bine cunoscută, anume să-şi trădeze stăpâna, o vom lăsa şi o vom urma pe stăpâna sa.

Contesa ajunse fără probleme sau încurcături până la închisoare, graţie bunăvoinţei unui tânăr sergent, cu un aer cuceritor, pe care hazardul — sau mai degrabă o putere ocultă ce părea a nu neglija nici un detaliu — i-l scosese în cale în mod special pentru a o conduce prin labirintul halucinant al scărilor şi coridoarelor castelului.

Galantul sergent o părăsi la uşa corpului de gardă, reclamând ca unică plată un sărut din partea frumoasei subrete, ceea ce şi primi prompt ca răsplată a bunăvoinţei sale.

Ca urmare, galantul sergent simţi că-i sare inima din piept, iar frumoasa subretă bătu la uşa corpului de gardă; după ce i se deschise îl traversă sub privirile admirativ arzătoare ale soldaţilor cărora le sclipeau ochii şi-şi răsuceau mustăţile, invidiindu-l pe ofiţerul lor comandant care sigur nu-şi făcea griji că urma să rămână în prezenţa unei splendide creaturi ca aceea ce le trecea pe sub ochi.

Introdusă imediat în apartamentul ofiţerului de însuşi baronul de Marçay, care. Venise să recunoască vizitatorul, ca de obicei, ea începu să se comporte şi să vorbească astfel încât să pună de acord costumul cu manierele.

Ce i-a spus Juliette, ce i-a răspuns baronul, ce condiţii i-a pus, conform instrucţiunilor primite din partea domnului Jacques, nu e locul şi momentul să le prezentăm.

Tot ceea ce putem spune e că peste circa o oră baronul, ieşind din apartamentul său într-o ţinută măi degrabă neglijentă, se îndreptă rapid spre camera cavalerului d'Assas şi, după ce bătu la uşă, fără să intre, spuse:

— Cavalere, veniţi până la mine, vă rog, am ceva important să vă comunic.

Fără să aştepte răspuns, de Marçay se întoarse în apartamentul său, urmat îndeaproape de cavalerul d'Assas, foarte intrigat.

Cavalerul intră în apartamentul baronului şi, nevăzând pe nimeni în salon, se îndreptă liniştit spre dormitorul care avea, de altminteri, uşa larg deschisă.

Dar se opri în prag, înlemnit de uimire şi de ţipătul de surpriză şi indignare care răsunase la doi paşi de el.

În mijlocul camerei, patul îşi dezvăluia cearceafurile şi pernele răvăşite. În picioare, în faţa unei oglinzi, pe jumătate goală, se îmbrăca — cu o grabă neîndemânatecă, datorită grijii de a-şi ascunde chipul — o tânără şi foarte frumoasă femeie: ea era cea care scosese ţipătul ce-l oprise pe d'Assas. Aşezat într-un fotoliu, într-o atitudine echivocă, surâzând, cu un surâs cam forţat, într-o poză ce se străduia să fie nepăsătoare şi cuceritoare, dar, în realitate, era îngrozitor de jenată, se afla baronul.

În timpul acesta necunoscută, roşie de ruşine şi de buimăceală, îi strigă lui d'Assas:

— Vă implor, domnule, nu intraţi!...

Şi lui de Marçay, cu un accent de furie şi indignare:

— Mizerabilule! E nedemn ceea ce faci... să abuzezi în felul acesta de încrederea unei femei!... laşule!... laşule!...

Iată ce văzu şi auzi în fugă d'Assas, în pragul uşii.

Cavalerul, în faţa rugăminţii insistente a tinerei femei, se dăduse prompt, câţiva paşi înapoi şi, cu o graţie care dădea un farmec deosebit spuselor sale, zise cu blândeţe:

— Domnişoară, vă rog să primiţi umilele mele scuze!...

Apoi baronului, pe un ton sec şi tranşant:

— Mă mir, baroane, că vă permiteţi să chemaţi pe cineva la voi când aveţi onoarea să primiţi o doamnă... Acestea sunt procedee de mârlan, nu de gentilom.

Şi fără să mai aştepte răspuns, se răsuci pe călcâie, lăsându-l pe de Marçay interzis şi tremurând de furie şi ieşi fără să salute.

Dar în anticameră fu ajuns din urmă de ofiţerul câte se repezise într-un salt furios pe urmele lui şi care, palid de furie, scrâşnind din dinţi, îi aruncă în faţă:

— Hei! Domnule dătător de lecţii, plecaţi al dracului de repede!... Aş fi tare curios să ştiu dacă veţi avea îndrăzneala să repetaţi la două degete de spada mea ceea ce mi-aţi spus acum câteva clipe?... dacă sunteţi liber, bineînţeles!...

— Dacă aş fi fost liber, domnule prost crescut, aţi fi şi primit pedeapsa pe care o meritaţi... nu cu o spadă, ci cu un baston, căci aşa sunt pedepsiţi lacheii, pentru că aţi acţionat ca un lacheu netrebnic insultând o femeie...

Baronul părea să, fie într-o stare de enervare extremă. Ai fi putut crede că e în căutarea unei încăierări ca în căutarea unui mijloc susceptibil de a calma, printr-o acţiune violentă, o enervare produsă ca o consecinţă a rolului nedemn pe care fusese obligat să-l joace.

La ultimele cuvinte pe care cavalerul le pronunţase cu un calm perfect, de Marçay avu un gest instinctiv de a-şi trage spada şi, negăsind-o la locul ei, ridică mâna.

Dar înainte ca această mâna să se abată asupra lui, cavalerul o prinse din zbor; în acelaşi timp, prinse încheietura celuilalt braţ al baronului şi le strânse zdravăn, răsucindu-i încheieturile, perfect calm, cu muşchii puternic încordaţi, foarte stăpân pe el. Şi astfel gestul neterminat al lui de Marçay se transformă într-un geamăt surd pe care i-l smulgea durerea..

În acest timp d'Assas îşi sporea strânsoarea până când baronul de Marçay, învins, se prăbuşi greoi în genunchi.

În timp ce-l ţinea în poziţia umilitoare în care-l adusese, fără să-şi slăbească strânsoarea, fără furie, cu un uşor zâmbet pe buze, îi spuse:

— Cu mârlănia unui lacheu, bineînţeles că găseşti alături şi laşitatea... Ameninţaţi un prizonier... un om care este sub puterea voastră... aşa deci!... domnule... haideţi, vă fac hatârul pedepsei pe care o meritaţi!...

Şi, cu un gest brusc, îl făcu să se rostogolească pe podea.

În acest moment subreta, care, de bine. de rău, se îmbrăcase, apăru în încăpere şi, cu o voce gravă şi profundă pe care emoţia o făcea să tremure uşor, spuse:

— Cel puţin iată un adevărat gentilom. Mulţumesc, cavalere!

Aceste cuvinte erau spuse pe un ton demn care contrasta în mod ciudat cu modestul, dar cochetul costum pe care-l purta cea care le pronunţa şi care adaugă, întorcându-se spre baron, cu un dispreţ zdrobitor:

— Am executat riguros... condiţiile pe care mi le-aţi impus, domnule; în schimb pot conta că vă veţi ţine promisiunea?...

Îndoiala care răzbătea din aceste cuvinte era ca o palmă pe obrazul tot mai livid al lui Marçay...

Cu toate acestea ofiţerul se stăpâni. Lecţia dură pe care tocmai i-o administrase prizonierul său avusese asupra lui efectul unui duş rece care îi amintea, o dată În plus, că trebuia să-şi măsoare cuvintele şi să-şi cumpănească acţiunile. Răspunse deci cu un fel de jenă:

— Domnişoară, aveţi cuvântul meu că puteţi să vă întreţineţi cu domnul, aşa cum aţi cerut... dacă şi dânsul consimte...

— O întrevedere cu mine?... exclamă d'Assas mirat.

Subreta, foarte emoţionată, neputând vorbi din acest motiv, schiţă un gest afirmativ din cap.

— Sunt la ordinele voastre, domnişoară, reluă cavalerul, retrăgându-se pentru a-i face loc să treacă.

— O clipă, vă rog; domnule! spuse, la rândul lui, baronul de Marçay. Mai devreme mi-am pierdut cumpătul; pentru acest lucru şi numai pentru acest lucru, vă cer scuze... Pentru restul, avem o problemă de rezolvat pe care vă voi cere s-o rezolvăm în ziua în care veţi ieşi de aici... dacă vi se va întâmpla totuşi să ieşiţi, ceea ce în aceste momente vă doresc din toată inima, ţinând cont de cele spuse mai devreme... credeţi-mă!

— Mulţumesc, baroane!... În ceea ce mă priveşte vă promit că voi face tot posibilul să ies cât mai repede cu putinţă de aici, cu singurul scop de a nu vă face să aşteptaţi prea mult această reglementare de conturi la care ţin la fel de mult ca şi voi.

— Oh! exclamă de Marçay, mă bazez pe voi!

— Domnişoară, spuse d'Assas subretei care aştepta, dacă binevoiţi a mă urma...

Şi cei doi plecară spre camera cavalerului, în timp ce baronul se întorcea în camer sa.

Odată ajuns în camera sa, d'Assas se aşează, arată un un scaun subretei şi o întrebă surâzând:

— Şi acum, frumoasa mea copilă, ce aveţi să-mi spuneţi atât de important?

Tonul şi manierele cavalerului, fără impertinenţă, erau mal degrabă soldăţeşti şi celui care s-ar putea mira de schimba rea de atitudine a acest ui bărbat, care, cu câteva minute mai devreme, dovedea un respect pentru această necunoscută, care angajase un duel fără a sta prea mult pe gânduri, trebuie să-i reamintim că în acea epocă servitorul era o fiinţă inferioară care nu conta pentru un om de calitate.

Şi totuşi, această nuanţă abia perceptibilă nu scăpă falsei subretei care-i răspunse pe un ton de reproş:

— Ah! Cavalere, mă dispreţuiţi fără îndoială din cauza... mă rog, din cauza a ceea ce aţi văzut mai devreme!...

— De unde aţi dedus asta, frumoasa mea copilă?

— Din atitudinea voastră, cavalere, care nu mai este identică cu cea de mai adineauri.

— Mai devreme, eraţi o femeie ultragiată, răspunse cu francheţe cavalerul, ultragiată de un ţopârlan, şi, venind în ajutorul vostru, aveaţi dreptul, natural, la respectul meu. Pe când acum...

— Acum, redevin ceea ce sunt, o umilă servitoare, care nu are dreptul la mai mult decât o banală politeţe, pe care un bărbat de rangul vostru o poate acorda unei persoane de condiţia mea... Nu-i aşa, cavalere?

— Dar... mărturisesc că da, exclamă cavalerul foarte mirat de exigenţele acestei persoane, pe care tocmai o surprinsese într-o postură care nu-i permitea să ceară prea mult în aprecierea virtuţilor sale şi care, în plus, remarca pentru prima oară că această ciudată subretă neglija să adauge înaintea titlului său de cavaler cuvântul "domnule", ca şi când ar fi vorbit unui egal.

— Aparenţele sunt adesea înşelătoare, reluă necunoscuta.

— În acest caz, dacă nu sunteţi ceea ce păreţi a fi şi dacă vă aşteptaţi, din partea mea, la o atitudine care este datorată unui rang superior celui pe care-l afişaţi, spuneţi-mi cinstit.

— Ei bine! Da, nu sunt ce par a fi. Dar...

— Doamnă, spuse energic cavalerul care se ridică imediat, e suficient... Nu vă cer să vă trădaţi anonimatul pe care doriţi să-l păstraţi. Faceţi în această situaţie cum vi se pare mai bine... Cu toate acestea, ţin să vă spun că puteţi avea încredere în întregime în loialitatea şi în discreţia mea.

— Ştiu, în felul acesta nu voi ezita să vă fac cunoscută identitatea mea... când va fi cazul.

Cavalerul se mulţumi să se încline, aşteptând răbdător ca necunoscuta să-şi continue explicaţiile.

— Ceea ce mă paralizează acum, reluă subreta, ca şi când şi-ar fi vorbit sieşi, este postura umilitoare în care m-a pus acest mizerabil ofiţer.

Totul fiind spus cu un ton dureros atât de sincer încât cavalerul, emoţionat şi el, fără să vrea, exclamă:

— Vorbiţi fără teamă, doamnă! Vă jur că am uitat totul, pentru totdeauna în privinţa delicatului incident la care faceţi aluzie... nu v-am văzut niciodată... nu vă cunosc decât din clipa în care mi-aţi făcut onoarea să pătrundeţi aici, în această cameră.

— Mulţumesc, cavalere... Sunteţi brav, loial şi... bun... încât vă rămân îndatorată... Cu toate acestea, oricât de mare ar fi ruşinea mea, trebuie să vă spun că pentru dumneavoastră am fost supusă acestui ultragiu.

-— Pentru mine?! exclamă cavalerul.

— Ei! Da!... pentru voi!... Trebuia să vă văd, trebuia s-o fac cu orice preţ şi acest mizerabil a abuzat pentru a-mi impune... Oh! Am să pun eu mâna pe mizerabilul acesta şi atunci vai de el!...

Aceste ultime cuvinte fuseseră spuse cu ură încrâncenată şi teribilă ce-l făcură pe d'Assas să se cutremure.

În acelaşi timp, o astfel de mărturisire făcută cu acea impudoare cinică — sau inconştientă — îl cufundă într-o stare de iritare; în acelaşi timp, fără să vrea, fără chiar să-şi dea seama, chipul său lua o expresie de răceală caracteristică.

— Ei! Bunule Dumnezeu! Doamnă, ce aveţi atât de urgent şi de important să-mi spuneţi încât să merite... un astfel de sacrificiu din partea voastră?

— Ar fi trebuit să vă las să muriţi?... Ignoraţi faptul că duşmani puternici vă doresc moartea cu orice preţ?

— Înţeleg foarte bine aceste lucruri, reluă d'Assas foarte calm şi din ce în ce mai indiferent... dar sacrificiul pe care l-aţi făcut nu e unul banal... şi nu-mi explic cărui sentiment v-aţi supus făcând...

— Sacrificându-vă propria-mi onoare?... călcând în picioare tot ce înseamnă pudoare?... dându-mă pasivă distracţiei unui necunoscut?... Hei! Domnule, întrebaţi-mă, de asemenea, cărui sentiment m-am supus riscându-mi viaţa pentru a veni să vă avertizez să nu mai puneţi piciorul în micul pavilion situat în faţa celui în care locuiaţi în ciudata şi misterioasa alcătuire de case din străduţa Rezervoarelor căci fantoma mascată ce a apărut într-o noapte...

— Voi eraţi? exclamă d'Assas uimit.

— Da. eu eram!... Mai e nevoie să vă spun acum ce sentiment anume m-a condus?... chiar nu ghiciţi şi singur?... Trebuie să spun că iubirea ce v-o port este atât de înfocată, atât de deasupra tuturor lucrurilor încât nici moartea, nici infamia nu mă vor face să dau înapoi?

— Ah!... sărmana femeie! exclamă d'Assas, sincer emoţionat.

— Mă plângeţi?... iar eu sunt fericită şi mândră de a fi făcut ceea ce am făcut pentru voi!... Vă iubesc... vă iubesc nebuneşte; de acum o ştiţi, o simţiţi...

V-am iubit din clipa în care v-am văzut, atât de tânăr, atât de loial, de frumos, înconjurat de primejdii şi de capcane, prins într-o misterioasă şi infernală urzeală unde puteaţi, sau trebuia, să vă lăsaţi viaţa...

Şi această iubire, înfiripată din abnegaţie şi sacrificii — v-o jur, d'Assas — aceasta iubire a intrat atât de mult în viaţa, în sufletul meu, încât eu, care, ca şi voi, sunt înconjurată de pericole teribile, eu care sunt în mâna unor oameni fără scrupule, dar având o putere imensă, eu care aş putea fi strivită ca un nimic dacă ar bănui numai interesul ce vi-l port, n-am ezitat să sacrific totul pentru a vă salva...

Ah! Ştiu bine... inima voastră e prinsă în altă parte... dar ce contează!... Priviţi-mă, d'Assas şi eu sunt tânără, sunt frumoasă... şi apoi, ce vă cer eu?... nimic!... Întâi să trăiţi, să ieşiţi din mormântul în care aţi fost băgat şi apoi. Vom mai vedea...

Ştiu bine că o inimă ca a voastră, când a fost dată cuiva, nu se ia înapoi aşa uşor... dar vă iubesc atât de mult... Vedeţi că n-am ezitat să mă sacrific... şi apoi voi şti să vă înconjur eu atâta tandreţe şi devotament... voi fi atât de umilă, de supusă, voi ocupa atât de puţin loc în viaţa voastră... vă voi face atât de mare, de invidiat, vă voi înconjura cu atâta fericire, cu atâta bucurie, încât ar trebui ca o fărâmă de milă, pentru sclava ce vă voi fi, să vă pătrundă în suflet...

Ce vă cer în schimbul acestui sacrificiu ce vi-l ofer pe vecie?... nimic... decât fericirea de a vă vedea din când în când, de a vă mărturisi iubirea mea... nimic altceva decât puţină prietenie şi recunoştinţă pentru sărmana femeie devotată care sunt...

Restul va veni după... mai târziu, mult mai târziu... când, în sfârşit, o veţi fi uitat pe cealaltă... şi mă veţi iubi... căci mă veţi iubi, d'Assas... trebuie să mă iubiţi... o vreau atât de mult... Iubirea noastră înseamnă totul pentru mine!...

În timpul acestei tirade dezlânate, dar emoţionante şi vibrând de pasiune sinceră, la început mişcat, apoi, cuprins de o bănuială care sporea pe măsură ce femeia vorbea, cavalerul devenise de o răceală de gheaţă, cu un dispreţ pe care nici măcar nu încerca să şi-l ascundă, ca şi cum bănuiala sa se transformase în certitudine, exclamă pe un ton de ameninţare surdă:

— Sunteţi contesa du Barry?...

— Într-adevăr, sunt contesa du Barry, răspunse Juliette fără să remarce tonul deosebit de ameninţător al acestei întrebări puse cu un calm glacial, surprinsă fiind numai de faptul că fusese recunoscută.

— Metresa regelui?... Favorită de mâine? insistă tânărul, ca şi cum n-ar fi vrut să păstreze nici o îndoială şi pe un ton şfichiuitor ca o lovitură de cravaşă.

Dar contesa era prea absorbită de propria-i pasiune iar în rest, am mai spus-o, era prea puţin conştientă de abjecţia situaţiei sale pentru a mai remarca ceea ce era un suveran dispreţ în intonaţia cavalerului.

Dimpotrivă, crezuse că reuşise să producă o impresie favorabilă asupra lui vorbindu-se de titlul acela de favorită a regelui care pe atunci era sinonimă cu mărirea şi atotputernicia.

Şi atunci îi răspunse cu un fel de orgoliu inconştient în cinismul său:

Da, sunt favorita regelui!... Acum înţelegeţi, cavalere, că ceea ce vă promiteam mai devreme nu erau vorbe în vânt?... Vă iubesc şi vreau să vă văd la rangul pe care îl meritaţi, vă vreau deasupra tuturor... vă voi face mare printre cei mai mari.

Ceea ce v-am promis, am puterea de a o face... regele nu-mi poate refuza nimic... şi mai devreme sau mai târziu, va trebui să-mi acorde întreaga voastră iertare... şi apoi să vă acopere cu favorurile sale...

Aşteptând aceste lucruri, eu vă aduc libertatea... viaţa şi libertatea — căci, dacă veţi rămâne aici, veţi fi pierdut, duşmanii voştri au hotărât acest lucru şi sunt puternici şi încrâncenaţi pentru că au ştiut să declanşeze furia regelui împotriva voastră... Luaţi deci ceea ce vă ofer în aşteptarea unei vieţi pline de splendori, de glorie şi de putere pe care iubirea mea va şti să v-o ofere... şi, m schimb, cavalere, acordaţi-mi puţină prietenie... iubirea va veni cu timpul şi atunci, cavalere, vă jur, veţi fi bărbatul cel mai fericit şi mai invidiat de pe pământ.

Ca şi când n-ar fi auzit nici unul dintre aceste cuvinte, cavalerul repetă pe un ton ciudat şi care ar fi făcut-o să tremure pe contesă dacă aceasta, mai puţin orbită de propriile sentimente, mai puţin distrasă de visele pe care şi le făcea cu voce tare, ar fi dat o mai mare atenţie cuvintelor interlocutorului său şi ar fi studiat cu mai multă răceală variatele jocuri ale acestei fizionomii loiale pe care se reflectau, ca într-o oglindă, toate stările sufleteşti pe care acesta le încerca:

— Ah! Voi sunteţi favorita regelui?... În sfârşit, vă cunosc şi eu!...

O dată în plus contesa se înşelă de sensul dat cuvintelor de cavaler şi crezu că l-a orbit prin ofertele sale. Spuse atunci cu blândeţe, sincer convinsă:

— Da! Văd că vă îndoiţi de puterea mea, crezând că tot ceea ce v-am spus nu e decât un joc... Dar priviţi-mă în ochi: veţi citi în ei iubirea fără de margini ce v-o port... Şi dacă vă îndoiţi de cuvintele mele, vorbiţi, spuneţi ce garanţii doriţi... voi face tot ceea ce doriţi!

— Haida-de! doamnă, izbucni în cele din urmă d'Assas, ce putem avea în comun doi oameni ca noi?... Sunteţi metresa regelui, doamnă şi îndrăzniţi să. Vorbiţi de acest titlu ruşinos că de un titlu de glorie... nu aveţi nici măcar scuza că-l iubiţi pe regele căruia îi aparţineţi... Favorită!... curtezană!... prima dintre curtezanele Franţei, fie, dar curtezană, sper că realizaţi!... Rămâneţi ceea ce sunteţi şi încetaţi să mă ultragiaţi prin propuneri pe care, dacă aţi fi fost bărbat, vi le-aş fi vârât pe gât!

Contesa înlemni în faţa acestei izbucniri subite. Deveni palidă ca un mort; în timpul mărturisirii sale pasionale se ridicase; acum, sub şocul celor auzite, trebui să se sprijine pe spătarul unui scaun, simţind că i se înmoaie picioarele şi, cu o voce stinsă, în care era mai mult surpriză dureroasă decât indignare, abia mai putu spune:

— Voi mă insultaţi?... voi?... Voi?... Oh!!!

— Să vă insult? Pe voi?... e posibil aşa ceva? reluă cavalerul cu o vehemenţă în creştere; să vă insult?... pe voi, contesa du Barry?... voi, care l-aţi ajutat pe conte, aşa-zisul soţ, în ducerea la bun sfârşit a misiunii sale de asasin?... Căci a vrut să mă asasineze şi numai Dumnezeu ştie prin ce minune am scăpat de cuţitul lui!... Căci voi l-aţi ajutat în îndeplinirea acestei misiuni de ucigaş; dacă mi cumva sunteţi chiar cea care i-aţi condus mâna?...

— D'Assas!... Uitaţi că mi-am riscat viaţa venind să vă avertizez să vă păziţi viaţa! spuse cu un glas implorator nefericită, fără să-şi dea seama că-şi mărturisea tacit complicitatea în acea tentativă de asasinat pe care cavalerul i-o reproşase fără menajamente.

— Fir-ar să fie, adevărat, doamnă! Aţi încercat să vă trădaţi complicele şi asta vă completează imaginea... dar nu riscaţi nimic făcând ceea ce aţi făcut... pe atunci mă aflam în puterea lui, legat de mâini şi de picioare... mulţumită vouă, mulţumită ajutorului, poate chiar mulţumită instigării voastre...

— Nu e adevărat!... e un fals!... n-am fost niciodată instigatoarea. Unui fapt atât de monstruos... Eu să ajut sau să instig la asasinarea voastră!... eu!... eu bine. Dar vă jur pe Dumnezeu că mi-aş da viaţa pentru dumneavoastră!... pentru simplul motiv că vă iubesc!...

Protestase cu atâta energie şi cu o sinceritate atât de evidentă încât d'Assas o crezu.

— Fie!... exclamă el foarte rece, instigatoare nu, dar complice nu... Sper că asta n-o veţi nega?...

Ruşinată, dar cinstită, Juliette plecă privirea, încurcată.

— Lucrul acesta nu-i atât de grav, îl pot ierta cu uşurinţă... Dar aţi îndrăznit să puneţi la cale nu ştiu ce maşinaţie odioasă împotriva unei copile atât de pure, atât de candide: doamna d'Etioles... pe care o iubesc, mă înţelegeţi?... Aţi îndrăznit s-o atrageţi într-o capcană în care urma să-şi piardă viaţa şi onoarea, voi ne ţineţi şi pe unul şi pe celălalt în mâna voastră şi nu deschideţi această mâna; de ce n-o faceţi şi îndrăzniţi să

vorbiţi de insulte, voi... voi care prin mijloace ruşinoase şi infame, aţi reuşit să captaţi încrederea şi favorurile regelui?... Haida-de!... mă faceţi să râd!

Şi, într-adevăr, d'Assas izbucni într-un râs furios.

În timpul acesta Juliette simţea că e cuprinsă din ce în ce mai tare de furie. Se aşteptase la rezistenţă din partea lui, dar dăduse peste violenţă şi, dacă nu primise injurii ea însăşi, ceea ce era mai îngrozitor era că acuzaţiile erau mai injurioase decât epitetele violente, cu atât mai mult cu cât era obligată să le recunoască adevărate şi fondate.

Această furie nestăpânită a cavalerului o irita; acuzaţiile sale atât de nete îi zgândăreau orgoliul de favorită de dată recentă amorul propriu de femeie frumoasă suferea, de asemenea, din cauza acelui dispreţ zdrobitor, din pricina modului în care fusese respinsă declaraţia ei de dragoste.

Juliette Béçu nu era o sentimentală; dimpotrivă, era violentă şi dezordonată, dublată de un anume bun simţ.

Cu cât se simţea mai mult atrasă de d'Assas într-o iubire din ce în ce mai puternică, mai ales că era întâia ei dragoste demnă de acest nume, sinceră şi dezinteresată cu adevărat, cu atât mai mult ar fi acceptat cele mai grave umilinţe în această poveste de iubire dacă o speranţă, oricât de vagă ar fi fost aceasta, de a. fi împărtăşită de cavaler, i-ar fi apărut ca fiind reală. Dar şi reversul era la fel de posibil: cu cât rezistenţa cavalerului era mai puternică, cu atât capacitatea ei de a renega acea iubire era mai mare; cu cât dispreţul şi scârba ce i se arătau erau mai mari cu atât iubirea ei se putea transforma într-o gelozie feroce, de care nimic nu ar fi fost la adăpost, nici măcar obiectul acestei iubiri înfocate, gelozia împinsă dincolo de limită putând lua forma urii celei mai violente.

Era pregătită pentru revolta imediată şi deschisă, pentru lupta violentă şi crâncenă, dar un dram de raţiune o reţinu, o speranţă vagă sfătuind-o să adopte blândeţea şi resemnarea, căci simţea extrem de clar că un cuvânt spus la mânie produce ireparabilul şi că, odată lansată pe panta asta, nu va mai şti unde şi cum să se oprească şi va fi iremediabil pierdut totul.

Avu deci forţa de a se stăpâni şi de a-şi păstra pentru ea cuvintele de revoltă şi ameninţările care-i veneau pe buze.

În timpul acesta, cavalerul continua cu o voce stridentă:

— Şi îndrăzniţi să veniţi să-mi vorbiţi de iubirea voastră!... îndrăzniţi să-mi oferiţi ştiu eu ce fel de garanţii!...

— Vă îndoiţi încă de iubirea mea, după ce-am făcut pentru voi?... Dacă asta nu vă este suficient, spuneţi, d'Assas, ce altă dovadă vă mai trebuie?... sunt gata să v-o dau.

— Vreţi să cred în iubirea voastră? exclamă el, apucând-o de încheietura mâinii; vreţi să vă cer o dovadă a iubirii pe care mi-o mărturisiţi?

În ochii ei miji o rază de speranţă şi, cu respiraţia întretăiată, cu inima bătându-i să-i spargă pieptul, cu mâinile împreunate a rugăciune, îl imploră:

— Oh!... da... vorbeşte... cere... oricare ar fi această dovadă, sunt dispusă să ţi-o dau poate că atunci ai să mă crezi.

— Perfect, spuse el foarte calm, redaţi-i libertatea doamnei d'Etioles... reparaţi răul pe care i l-aţi făcut... atunci voi crede în sinceritatea voastră... şi atunci vă promit dacă

nu iubirea la care speraţi... Inima mea e promisă şi nu va mai fi liberă niciodată... dar vă pot promite iertarea şi uitarea.

— Să v-o redau pe doamna d'Etioles?... exclamă ea gâfâind, ca nebuna; asta e dovada pe care mi-o cereţi?...

— Asta şi nimic altceva... hotărâţi-vă... aştept!...

— Niciodată!... strigă Juliette, ca o revoltă a întregii ei fiinţe... niciodată!... Mai degrabă îmi smulg inima, aici, în faţa voastră, decât să-mi las liberă rivala pe care o urăsc... da, o urăsc tot atât de mult pe cât vă iubesc pe voi!

— Iată-vă, cea adevărată! exclamă el cu dispreţ, lăsându-i mâna pe care încă i-o mai ţinea.

Juliette i-ar fi putut spune că ea nu poate reda libertatea doamnei d'Etioles pentru simplul motiv că aceasta din urmă nu era în puterea sa, aşa cum părea să creadă cavalerul. Ar fi putut spune adevărul asupra acestui lucru esenţial în ochii lui d'Assas şi, mai mult, ar fi putut dovedi acest adevăr.

Dar nu vroia s-o facă.

Ea bănuia, vag, că pentru moment bătălia era pierdută, că nu mai avea nimic de sperat din cauza hotărârii încrâncenate a tânărului bărbat, că inima sa era încredinţată pentru totdeauna acelei rivale şi că, orice ar fi zis sau ar fi făcut, n-ar fi reuşit să forţeze niciodată intrarea în sufletul lui; şi simţea o aprigă satisfacţie, o bucurie sălbatică nespunându-i adevărul şi lăsându-l să creadă că rivala sa se afla în mâinile ei, făcând să sângereze acea inimă care bătea pentru alta şi care îi refuza bucuria iubirii.

Iată de ce ea nu încerca să îndrepte eroarea în care se afla cavalerul, făcând o mare greşeală, căci dacă ar fi vorbit, dacă i-ar fi furnizat dovezi, poate că ar fi reuşit să-l convingă pe d'Assas de sinceritatea sa şi, fără să reuşească să-i cucerească inima, poate că, spunând adevărul, ar fi reuşit să rupă ochiurile plasei cu care o învăluise domnul Jacques, ajutat de domnii de Bernis şi de de Marçay; în felul acesta ar fi evitat poate cuvintele înveninate, pline de ură. Ameninţările de neuitat şi de neiertat; poate că în cele din urmă ar fi putut dobândi din partea cavalerului o parte din stimă şi recunoştinţa pe care le-ar fi meritat, în lipsa altor sentimente mai arzătoare.

În loc să se disculpe în privinţa acestei acuzaţii foarte precise, cum ar fi putut-o face cu cea mai mare uşurinţă, ea îi întărea cavalerului credinţa în vinovăţia ei, răspunzându-i:

— Cereţi-mi orice doriţi, numai asta nu!... Cum credeţi că v-aş putea reda această femeie, când eu tocmai v-am mărturisit că vă iubesc?... Vă iubesc, mă înţelegeţi?... şi vă doresc pentru mine!

D'Assas începu să râdă. Şi râsul său era cu atât mai teribil cu cât furia îi era mai mare, mai jignitor decât cea mai ordinară înjurătură şi cu o ironie formidabilă spuse:

— Voi mă iubiţi?... Voi mă doriţi, când v-am spus clar că inima mea aparţine alteia?... ia te uită!... Va să zică aşa!... voi mă confundaţi probabil cu regele Franţei?...

— Ce vreţi să spuneţi? bâigui Juliette, înlemnită.

— E foarte simplu: că între cavalerul d'Assas, simplu stegar într-un obscur regiment al regelui şi Juliette Béçu, zisă l'Ange, exersând până de curând o n o r a b i l a meserie de femeie de moravuri uşoare în strada des Barres, distanţa e mult prea mare...

Un rege poate ridica o Juliette Béçu până la înălţimea lui... dar eu sunt un personaj mult prea mărunt... ar trebui să cobor pentru a ajunge până la voi... şi să cobor atât de mult, atât de jos, într-o cloacă atât de infectă încât nu mi-ar ajunge toată apa Senei să mă spele de contactul cu o astfel de lume... iar eu ţin să rămân curat...

Asta am avut de spus!...

Trăsnetul să fi căzut la picioarele contesei şi n-ar fi produs efectul pe care l-au produs cuvintele neiertătoare ale cavalerului.

Înnebunită de groază şi terorizată de spusele lui d'Assas, abia mai avu puterea să-l întrebe:

— Cine v-a spus?... cum de-aţi aflat lucrurile astea?

— Ce contează? îi replică dispreţuitor d'Assas, ştiu şi asta e suficient, cred, să vă fac să înţelegeţi că nu aveţi nimic de sperat aici... că. Nu mai aveţi ce face pe aici...

Căci şi în condiţiile în care iubirea mea pentru doamna d'Etioles s-ar stinge, fiţi sigură că inimă mea nu va fi niciodată... niciodată a voastră... căci scârbă şi dispreţul nu sunt compatibile cu prietenia sau iubirea.

Iată tot ce aveam să vă spun... şi mulţumesc Celui de Sus că nu am uitat întru totul că, totuşi, sunteţi femeie... în ceea ce-l priveşte pe acolitul vostru... contele du Barry... nu va avea mult de aşteptat,.. îşi va primi cât de curând lecţia pe care o merită.

Acestea fiind spuse, d'Assas se dădu doi paşi înapoi, încrucişându-şi braţele pe piept şi aşteptând, foarte calm, în atitudinea celui care înţelege să-şi arate dorinţa de a termina o discuţie care nu-i face nici o plăcere.

Juliette era strivită. O furie nebună punea stăpânire pe ea, o disperare fără margini părea că o sugrumă.

În felul acesta, toate visele de iubire pe care şi le făcea eşuau... în acest rezultat cu totul neprevăzut!... Aşadar iubirea pe care o oferea era respinsă cu scârba. cu dispreţ! Consimţise inutil la un compromis abject, se expusese de bunăvoie la pierderea unei situaţii la care visase atâta amar de vreme în anii ei de mizerie, de asemenea se expusese loviturilor unui stăpân nemilos, redutabil şi puternic şi pentru ce pentru a obţine ce?...

Pentru a se vedea respinsă, dispreţuită, iremediabil, de singură fiinţă la stima căreia ea a fi ţinut...

Să vadă cum i se aruncă, cu scârbă, în faţă adevăruri infamante, cu atât mai jignitoare în sinistra şi dureroasa lor realitate adresându-i-se cele mai ordinare injurii...

Şi mai era faptul că cel care-şi manifestă astfel oprobriul şi scârba era d'Assas; d'Assas care — şi ea ştia foarte bine acest lucru — era unul dintre acei rari gentilomi care aveau în cel mai înalt grad simţul respectului pentru fiinţa slabă şi încântătoare care era femeia.

Căzuse ea cu adevărat atât de jos pentru ca d'Assas să poată găsi forţa de a-i spune lucruri atât de îngrozitoare ca cele pe care i le spusese?

Trebuia deci că singura femeie din lume, poate, susceptibilă să fie ultragiată şi dispreţuită de el să fie tocmai ea?... Ah!... mizerabilă soartă!...

Până la fatalitatea care se întorsese împotriva ei şi a iubirii sale... fatalitatea oarbă şi stupidă care, mulţumită complicităţii unui soldăţoi beat, dacă nu de vin, atunci de vanitate prostească la vederea cuceririi pe care o făcuse, a vrut ca un incredibil ghinion

să facă să fie surprinsă la terminarea unei nevoi ruşinoase, de chiar cel pentru care făcuse, acel sacrificiu inutil şi care nu ar fi trebuit s-o afle niciodată: d'Assas!... Era ca un blestem!...

Căci trebuie spus că nu-i trecuse prin minte ideea că totul ar putea fi o maşinaţiune a domnului Jacques, care era creierul şi care fusese abil executată de domnii de Bernis şi de de Marçay şi a cărei principală victimă fusese ea.

Acum răul fusese făcut: nu mai exista nici speranţă, nici ţel!...

Sau mai degrabă un ţel, da, dar nu ţelul radios şi clar al iubirii, liniştitor şi regenerator, ci ţelul sumbru şi chinuitor al urii şi al răzbunării, cu tot cortegiul său de lucruri murdare şi de lovituri sub centură şi... cine ştie?... poate de remuşcări...

Şi acum, nimic... nimic în afara chinurilor unei gelozii sfâşietoare, dătătoare de sfaturi necinstite, incitatoare la cele mai degradante josnicii.

Iată tot ce obţinuse.

Ce să spună?... Ce să facă?...

Nimic! Lucrul acesta îl înţelesese privind chipul dur şi atitudinea dispreţuitoare şi scârbita a celui spre care venise cu inima plină de iubire.

Drept pentru care, fără să mai scoată un cuvânt, luă pelerina pe care o aruncase pe un scaun, o îmbrăcă cu o grabă febrilă şi se îndreptă spre uşă, fără să mai încerce nici o altă explicaţie.

Dar înainte de a ieşi se întoarse şi, cu o voce răguşită pe care furia şi decepţia o făceau să tremure, spuse:

— Cavalere d'Assas, venisem la voi cu mâna întinsă, cu inimă deschisă, aţi respins-o pe una şi aţi dispreţuit-o pe cealaltă; venisem la voi cu inima plină de iubire şi pe buze cu cuvinte de dragoste, la care voi mi-aţi răspuns cu cuvinte de ură şi dispreţ, mi-aţi răspuns cu injurii... mie, unei femei!... E minunat!

Intrasem aici ca p prietenă a voastră; acum iese de aici o duşmancă... o duşmancă încrâncenata care nu vă va slăbi din ochi... şi voi aţi vrut lucrul acesta, aţi făcut-o conştient, spunându-mi ce mi-aţi spus... Păziţi-vă bine, căci voi fi fără milă, mă voi răzbuna cumplit pentru injuriile şi dispreţul vostru... Blestemat să fiţi, cavalere d'Assas!... şi voi şi ea!...

— Haida-de! ripostă cavalerul, ridicând din umeri, acum e mult mai bine!... vă prefer în felul acesta... Dumnezeule mare! Ameninţarea şi ura stau mai bine Juliettei Béçu... şi în orice caz, mă onorează mai mult decât cuvintele de amor şi ofertele oneste pe care mi le făceaţi mai acum câtăva vreme!

Ea îl privi o clipă cu o privire înflăcărată, făcu o mişcare hotărâtă din cap, ca şi cum ar fi spus încă o dată:

"Asta vreţi?... Fie!..."

Şi-i răspunse simplu:

— Adio! Cavalere d'Assas... la revedere!...

Şi ieşi.

"Să ne grăbim! murmură cavalerul, rămas singur, acum nu mai am timp de pierdut... Furia asta se va abate asupra Jeannei... trebuie ca în seara asta să fiu departe de aici".

Urcă pe terasă şi se apucă hotărât de lucru.

Cărei nevoi grabnice îi răspundea? Ce maşinărie, al cărei plan îl primise din partea contelui de Saint-Germain, executa acum cu cea mai mare grabă şi atenţie? La ce trebuia să servească acea misterioasă invenţie, pe care contele i-o atribuise?

E ceea ce cititorul va afla în următoarele capitole.

Capitolul XIX Mapa cu desene

Părăsindu-l pe d'Assas, contesa apucase precipitat drumul spre căsuţa de sub copaci.

Era într-o stare de suprasolicitare care nu-i permitea să judece corect, sănătos, situaţia în care se găsea ea însăşi şi, cu atât mai puţin să-şi dea seama exact de adevăratele sentimente pe care le trăia.

Sentimentul care o domina era un fel de stupoare dureroasă în faţa prăbuşirii viselor îndelung făurite.

Mai era şi mirarea îngrozită produsă de atitudinea incredibilă a ofiţeraşului care respingea ca pe o insultă ceea ce înalţi şi puternici seniori ar fi acceptat în grabă şi cu recunoştinţă şi care se dovedea a avea sentimente şi idei de neînţeles, care au derutat-o complet.

Dar asta nu era decât partea sentimentală şi, chiar dacă ea îi plătea acesteia un substanţial tribut, chiar dacă inima i se strângea la gândul că cel pe care-l iubea nu o va iubi niciodată, fiind pierdut pentru totdeauna m ceea ce-o privea, existau şi anumite aspecte materiale care o atingeau mai direct şi care primau asupra celorlalte, înăbuşind orice urmă de slăbiciune sau. de generozitate şi alungau orice idee de renunţare la proiectele sale de răzbunare.

Amorul său propriu primise o puternică şi nemiloasă lovitură şi nu-şi putea explica cum reuşise cavalerul să reziste la farmecul frumuseţii ei, care era o realitate, cum putuse rezista dorinţei de a strânge în braţe trupul acela minunat care i se oferea şi, ca o culme a umilinţei profunde a acestui eşec, ajunsese să se creadă că o ciumată.

Pe de altă parte, mediul special în care trăise îi formase o anumită filozofie, ceea ce o făcea să nu înţeleagă de ce şi cum un bărbat tânăr, de douăzeci de ani, sărac, având ca unică avere spada, i-ar fi putut refuza ofertele pe care i le făcuse şi care i-ar fi putut orbi şi pe alţii cu mult mai bogaţi şi mai sus puşi decât el.

Ea se întreba sincer dacă d'Assas nu era cumva nebun sau nu era victima unui fel de deochi din partea doamnei d'Etioles.

Ceea ce era cel mai grav în toate aceste lucruri şi dacă putem spune aşa, punea capac la toate era faptul că d'Assas părea resemnat în ceea ce priveşte situaţia în care se afla, iar ea, pe de altă parte, nu se gândea nici o clipă să renunţe la rege; la ea

iubirea făcând pereche cu ambiţia fără de care n-ar fi reuşit nimic, acum îi era greu să spună care din cele două sentimente era mai puternic.

Faptul că d'Assas îi cunoştea trecutul, prea proaspăt încă în mintea multora, o neliniştea vag în perspectiva viitorului, din cauza regelui, dar, în acelaşi timp, o exaspera şi o umilea.

Privind lucrurile din acest punct de vedere, era clar că d'Assas era un pericol viu pentru ea. De aici până la a concluziona că pericolul trebuie înlăturat nu mai era decât un pas.

Îl va face oare acest pas?

Iată ce se întreba ea însăşi, nu fără groază, în sufletul ei se luptau cele două sentimente de care am vorbit: iubirea şi ambiţia.

Care din cele două o va domina?

Sub loviturile umilinţei recente şi a eşecului dureros, cavalerului i părea că ea n-ar fi ezitat şi ar fi sacrificat fără milă iubirea ambiţiei. Dar această hotărâre se va manifesta, în cele din urmă, când se va fi calmat şi sângele rece îi va fi revenit?

Iată ceva ce nici ea n-ar fi ştiut spune!

Pentru moment, ea nu visa decât la răzbunare.

Inima sa, profund umilită, cuprinsă de o gelozie feroce, i se părea zdrobită pentru totdeauna; iubirea se dusese, lovită fără milă de chiar cel care fusese obiectul acelei iubiri; numai ura o stăpânea acum în întregime.

Pentru faptul că fusese respinsă, dispreţuită, lovită în iubirea sa, acum ea respingea orice fel de sentiment de milă, răspundea cu ură la dispreţ, lovind la rândul ei cu ferocitate; interesul ei, în lipsa oricărui alt sentiment, îi comandă să fie fără cruţare.

Iată ce-şi spunea Juliette, zgândărindu-şi singură ura în timp ce se întorcea la locuinţa sa şi, crezând că ajunsese să se convingă, cugeta la o mulţime de proiecte de răzbunare a căror primă victimă era întotdeauna Jeanne, rivala ei dispreţuită.

Să înţelegem că iubirea sa făcuse realmente loc urii?

Sigur că nu!

Dar ea credea acest lucru şi nu-şi dădea seama că numai exaltarea o conducea în tot ce făcea.

În acele momente şi-ar fi gâtuit cu propriile-i mâini rivala, dacă ar fi ajuns faţă în faţă cu ea; l-ar fi lovit orbeşte pe d'Assas, dacă s-ar fi interpus între ea şi această rivală.

După câteva zile de calm şi de reflexie, când, în sfârşit, se va fi calmat, va mai vedea oare lucrurile la fel?

Numai viitorul ne-o va spune cu siguranţă.

În această stare de spirit se întorsese Juliette în căsuţa de sub copaci.

Nicole se învârtea în jurul ei cu un zel ipocrit, dezbrăcând-o şi îmbrăcând-o cu mişcări încete, încercând s-o tragă de limbă cu şiretenie în legătură cu rezultatul demersurilor sale. Observând cu atenţie trăsăturile schimonosite şi chipul morocănos, încrâncenat, al celei pe care era plătită să o supravegheze, în timp ce-o servea.

— Doamna a reuşit?... Cei doi protejaţi ai săi îşi vor putea trimite veşti de acum încolo?

Juliette avea chef să-i închidă brutal gura fetei care o plictisea cu trăncăneala ei, dar îşi zicea că îi datorează o explicaţie, dacă nu chiar un cuvânt de mulţumire. Una peste alta, fusese totuşi ideea Nicolei şi nu era vina ei dacă planul eşuase atât de lamentabil.

Şi apoi, cine ştie s-ar fi putut să aibă nevoie şi altă dată de ajutorul nu tocmai dezinteresat al fetei.

Se stăpâni şi-i răspunse:

— Nu, fata mea... Am dat greş... ruşinos, spuse ea cu amărăciune, gândindu-se la d'Assas.

— Ah! Sărmanii tineri!... Ce păcat!... Asta înseamnă că n-aţi putut trata cu domnul de Marçay Fir-ar să fie!... ce necioplit!... am prevenit-o pe doamna care sunt pretenţiile acestui baron... un fanfaron, acest baron!... mă gândeam că doamna nu va consimţi niciodată la astfel de pretenţii ca cele ale domnului... Dar e mare păcat pentru cei doi îndrăgostiţi...

La auzul numelui de de Marçay, în ochii contesei apăru o lucire ciudată şi-şi aţinti privirea bănuitoare asupra subretei care suportă cu atât mai bine privirea contesei, cu cât ea vorbea la întâmplare, fără să ştie totul, repetând numai ceea ce-i spusese să memoreze domnul Jacques, fără să mai intre în detalii, cum ar fi fost de aşteptat.

Din fericire toaleta se terminase şi reuşi să se debaraseze de prezenţa cameristei, după ce-i oferise, ca mul turnire pentru ajutorul dat, un inel împodobit cu diamante, care valora pe puţin două-trei mii de livre şi pe care Nicole îl luă după multe codeli, mulţumiri şi temenele, deşi se gândea că micul burghez din străduţa Rezervoarelor era cu mult mai generos.

În cele din urmă Nicole se retrase, lăsând-o pe contesă cu gândurile sale de răzbunare privind afrontul pe care i-l adusese cavalerul d'Assas, ceea ce acum devenise pentru ea un fel de idee fixă.

Îşi petrecu mult timp făurind planuri pe care le respingea pe măsură ce altele şi mai îngrozitoare îi veneau în minte, plângând cu lacrimi fierbinţi, fără a putea spune dacă durerea sau ura era cea care o făcea să plângă.

Brusc, privirea i se opri pe mapa cu desene lăsată pe una dintre mobilele din încăpere.

La vederea acelei mape îşi reaminti de portretul cavalerului, pe care îl desenase din memorie, amintindu-şi în acelaşi timp şi de cuvintele domnului Jacques care-i sugera ideea de a atribui acelaşi desen doamnei d'Etioles pentru a accentua bănuielile din mintea regelui.

Se ridică, luă portretul cavalerului, ca şi mapa ce conţinea desenele Jeannei şi începu să studieze semnătura, de altminteri extrem de simplă, ce apărea în colţul unora dintre desenele din mapă.

Până în ziua aceea ezitase să arate regelui acele desene şi mai ales, acel portret, aşa cum de fapt fusese sfătuită, nu că ar fi vrut s-o apere pe doamna d'Etioles, nu că acest mijloc nu i-ar fi făcut plăcere, ci pentru faptul că se temea ca regele să nu-şi verse furia asupra modelului, mai degrabă decât asupra executantei.

Acum revenea la acel mijloc care-i stătea la îndemână şi îşi spunea că nu avea altceva, de făcut decât să imite un J asemănător celor pe care le avea în faţa ochilor, să pună mapa cu desene în care se afla şi portretul sub ochii regelui, declanşându-i gelozia

până la furie şi că, în curând, graţie acestei stratageme, va fi probabil răzbunată pe atitudinea dispreţuitoare a lui d'Assas şi va scăpa pentru totdeauna de blestemata aia de d'Etioles.

Da, era foarte simplu şi uşor...

Cu toate astea, ezita...

Va semna?... nu va semna?...

Iată întrebarea pe care şi-o punea contemplând rând pe rând portretul cavalerului şi semnătura rivalei sale.

Nu ştia cum va rezolva până la urmă dilema în care era şi ar fi rămas fără îndoială multă vreme nehotărâtă, dacă Nicole nu ar fi intrat pe neaşteptate, spunându-i:

— Doamnă, a venit iarăşi burghezul acela care a mai fost aici acum câteva zile şi solicită onoarea de a fi primit.

Domnul Jacques... Era domnul Jacques!... Ce căuta acest diavol acolo, tocmai în acele clipe?...

Aceasta era întrebarea pe care şi-o punea acum.

Dacă i-ar fi închis uşa?...

Nu, era imposibil... ar fi intrat oricum...

Se resemnă la gândul că trebuia să-l primească, şi-i făcu semn să-l introducă. Numai că de data asta nu se mai gândea să ascundă portretul lui d'Assas, pe care îl avea în mână şi pe care-l păstră ostentativ, parcă pentru a brava.

Domnul Jacques îşi făcu intrarea, jucându-şi rolul de bun negustor pe care singur şi-l alesese, cu prudenţa-i proverbială.

După ce se asigură că nici o ureche indiscretă nu se afla primprejur, îi spuse cu aerul său blând şi părintesc:

— Ei bine, copila mea, v-aţi satisfăcut dorinţa?... aţi ieşit zilele acestea?... Data trecută mi se părea că ardeţi de dorinţa s-o faceţi!...

Spunând acestea, o observă cu cea mai mare atenţie pe tânăra femeie din faţa sa, ca şi cum răspunsul pe care urma să-l primească ar fi avut o deosebită importanţă în ochii săi.

Juliette, în criza îngrozitoare în care se afla, nu se gândea să-l mintă şi, cu un gest moale din cap, încuviinţă.

Răspunsul acesta, aerul îmbufnat şi încurcat al Juliettei, ochii săi încă umflaţi şi plini de lacrimi, toate acestea aveau fără îndoială un motiv secret pentru a fi pe gustul domnului Jacques. Căci, la rândul lui, lăsă să-i scape un gest scurt de satisfacţie, fără să se poată spune, dacă această satisfacţie provenea din starea lamentabilă în care o vedea şi care fără îndoială era conformă cu dorinţele sale sau, mai simplu, era rezultatul răspunsului pe care-l primise.

Clătinând cu blândeţe din cap, luând câteva prize de lut un din tabachera cu care se juca maşinal, reluă, cu aceeaşi dulceaţă în glas:

— Contele du Barry a primit ordinul să vă prezinte la curte. Această prezentare va avea loc fără întârziere... regele vă va vorbi fără îndoială chiar el despre asta la noapte. Iată-vă, în sfârşit, asigurată de triumful definitiv...

Veţi ieşi din această închisoare care vă apasă atât de tare; veţi fi liberă, puternică, bogată; veţi domni ca suverană asupra acestei curţi, cea mai fastuoasă din întreaga

Europă... Vă veţi vedea, în sfârşit, visul cu ochii; copila mea şi acest rezultat strălucit îl datoraţi inteligenţei voastre, energiei şi, mai ales, răbdării pe care nu am încetat să v-o recomand...

Vedeţi că cel ce ştie aştepta este întotdeauna răsplătit şi că veţi obţine mai mult decât v-am promis... Veţi fi deci fericită... aşa cum înţelegeţi voi fericirea.

Contesa avu o licărire de bucurie, dar asta fuse totul.

Rămase în continuare mută, indiferentă în aparenţă la această veste care o zi mai devreme, ar fi adus-o în culmea bucuriei.

Era imposibil să nu remarce acea stare de încordare şi de indiferenţă; domnul Jacques îi înţelesese starea de spirit şi o întrebă cu îngrijorare în glas:

— Dar ce se întâmpla cu voi, copila mea? Păreţi foarte tristă, îngrijorată chiar; vestea ce v-am adus-o pare a vă lăsa indiferentă... Sunteţi cumva bolnavă?... Vi s-a întâmplat ceva?...

— Într-adevăr, răspunse cu tristeţe Juliette, mi s-a întâmplat o nenorocire... o foarte mare nenorocire..

— Vai! Dumnezeule! exclamă domnul Jacques cu o indiferenţă perfect disimulată, nu cumva e vorba de surioara voastră?...

Juliette clătină din cap, în semn că nu.

— Bine, reluă enigmaticul personaj flegmatic, să vedem atunci ce. Anume ar putea fi. Mi s-a spus că aţi ieşit; aţi fost să-l vedeţi pe cavalerul d'Assas... amărâtul stegar s-a dovedit a fi intratabil... poate chiar v-a alungat... era de aşteptat, copila mea... Sunteţi încă sub impresia. Diverselor. Emoţii pe care vi le-a provocat discuţia cu amărâtul acela de ofiţeraş fără noroc... e şi ruşine şi durere şi furie, revoltă, gelozie, ură... şi cine mai poate şti ce încă?... Toate astea vor trece, fiica mea.

În timp ce domnul Jacques vorbea în felul acesta, îndulcind pe cât putea mai mult vorba şi privirea, contesa îl privea bănuitoare, mută de uimire.

Şi în creierul care, sub loviturile violente şi repetate pe care le primise cu începere din dimineaţa acelei zile, părea gata să-i explodeze, o teamă superstiţioasă se strecura hoţeşte, se instala, îi cuprindea toate facultăţile mentale, aproape întunecându-i-le.

În acelaşi timp în urechi îi răsuna încă vocea lui du Barry spunând, cu. O nuanţă de respect şi de groază frapantă la acest bărbat ce nu respecta nimic şi nu se dădea înapoi de la nimic: "Ştie tot... Vede tot... Aude tot..."

Şi ca şi cum ar fi ghicit cu precizie ceea ce se petrecea în mintea aceea turmentată de violenţa pasiunilor, domnul Jacques, cu vocea sa blândă şi autoritară în acelaşi timp, spuse în chiar acel moment:

— Chiar vă surprinde faptul că ştiu un lucru pe care voi îl credeaţi atât de bine ascuns?... Dar fiţi liniştită, fiica mea, aflaţi că eu ştiu totul, văd totul, aud totul.

Aceste cuvinte, căzând ca o ghilotină în chiar acel moment, îi zdruncinară violent voinţa, dând-o definitiv pe mâna domnului Jacques docilă, învinsă, incapabilă de a mai opune nici cea mai mică umbră de rezistenţă şi o ştia prea bine, căci reluă dând o inflexiune şi mai blândă vocii sale:

— Vedeţi unde v-a dus lipsa voastră de încredere în mine, la ce eşec lamentabil, la ce umilinţe... poate chiar şi la insulte!... v-a făcut să daţi greş!... Dacă aţi fi avut încredere, dacă mi-aţi fi mărturisit totul, ca unui tată... sau ca unui confesor... v-aş fi

atras atenţia... v-aş fi sfătuit... V-aş fi putut spune că nu aveţi nimic de aşteptat din partea cavalerului, v-aş fi dovedit că nu aţi fi avut cum să fiţi primită altfel de cum aţi fost primită de d'Assas... şi m-aţi fi orezul — căci tot ceea ce v-aş fi spus, ar fi fost riguros dovedit — şi aţi fi putut evita o situaţie umilitoare... n-aţi mai fi fost în starea de violentă disperare în care vă văd acum.

Juliette asculta, ca legănată de vocea blândă de intonaţiile mângâietoare, fascinată de aerul său de milă profundă şi sinceră.

Şi i se părea că el are dreptate, că îi era ca un tată care ar fi putut-o proteja şi apăra împotriva ei însăşi şi o nevoie imensă, irezistibilă, de a-şi confesa greşeala, de a plânge fără să se mai ascundă, de a-şi striga disperarea şi umilinţa, punea stăpânire pe ea.

Şi atunci când el îi spuse:

— Haide, fiica mea, curaj... povesteşte-mi totul... răul nu poate fi atât de ireparabil pe cât ţi se pare.

Ea se lăsă să cadă într-un fotoliu şi, suspinând ca un copil cu cuvinte întretăiate de sughiţuri, îi mărturisi tot.

Când îşi termină de spus întreaga poveste, domnul Jacques luă la rândul lui, cuvântul şi, cu o pricepere admirabilă, cu o abilitate incomparabilă, având mereu aerul că o plânge şi o compătimeşte, el scormoni fără milă în rana sângerândă din sufletul ei, aţâţându-i gelozia până la furie, reaprinzând focul ambiţiei care părea să cedeze locul iubirii, insuflând un plus de ură, ură ce părea gata-gata să capituleze în faţa iertării şi milei, scuturând-o, galvanizând-o, dacă putem spune astfel.

Când se opri, Juliette era alta.

În ochi îi apăruse o lucire sumbră, din toată atitudinea sa se degaja un aer de hotărâre încrâncenata; adio ezitări, adio lacrimi, adio slăbiciuni.

Sâmburele de ură, dorinţa de răzbunare timidă şi nehotărâtă, care ar fi vrut dar nu aveau curajul să se afirme şi care dădeau instinctiv înapoi în faţa acţiunii, sentimentele rele. Nesănătoase, aflate încă în stare embrionară, mocneau stins în ea. ca o fărâmă de jar pe care cea mai mică suflare o putea aprinde şi duce departe.

El a ştiut să descopere scânteia aceasta, cu o îndemânare drăcească a ştiut s-o aprindă, s-o mărească, făcând din ea un rug arzător care o devora.

Ce anume i-a spus?... Ce coarde secrete a ştiut face să vibreze?... Ce viitor orbitor a făcut-o să întrevadă?...

Acum şi aici are mai puţină importanţă.

Ceea ce e sigur, e că scopul lui era atins; acum era o altă femeie, aflată în puterea lui, ce stătea acolo; în faţa sa, stăpânită de o furie dezlănţuită, gata să meargă hotărâtă pe calea pe care i-o arăta el.

Portretul acela al lui d'Assas, în faţa căruia ea ezitase atât de mult, ei bine, pe acel portret puse mâna eu furie şi cu un gest hotărât şi decis, cu un creion, îl semnă într-un colţ cu monogramă Jeannei, perfect imitată.

Şevaletul pe care se afla portretul regelui, pe care-l ascunsese cu mare grijă până atunci, — pentru a-i face o surpriză atunci când va fi gata — fusese plasat cu mâna ei chiar în mijlocul camerei, acolo unde putea fi văzut mai bine; mapele cu desene fuseseră dispuse cu grijă de Juliette astfel încât să atragă atenţia regelui când va veni; iar mapa cu desenele doamnei d'Etioles, de obicei, pusă mai la o parte, era acum astfel pusă încât

să fie deschisă printre primele, fără a stârni însă bănuiala că ar fi fost aranjată în mod intenţionat în acest fel.

Iar când această adevărată înscenare, făcută cu o artă desăvârşită, a fost terminată, convins fiind că acum nu va mai da înapoi, domnul Jacques se ridică şi ieşi, cu un surâs de satisfacţie pe buze.

Începuse să se lase noaptea când se întoarse la el.

Se aşeză în faţa unui birou, scrise câteva rânduri în josul cărora puse un sigiliu misterios, rânduri pe care le închise într-un plic ce purta acelaşi sigiliu misterios, apoi puse totul într-un al doilea plic ce nu mai purta nici un semn distinctiv.

Acestea terminate, sună şi un valet apăru în grabă:

— Ei bine! Baroane, aţi fost unde v-am spus?

Valetul, căruia i se dăduse titlul de baron, răspunse:

— Da, monseniore şi domnul de Crébillon s-a convins de-a binelea încât va părăsi Versailles-ul. Mâine dimineaţă se va întoarce la Paris.

— Poetul n-a bănuit că voi aţi fost medicul ramolit de mai ieri?

— Oh! exclamă valetul surâzând, eram atât de bine deghizat mai acum câteva zile... iar astăzi i-am vorbit o franceză cu un accent german de i-au ţiuit urechile... Bref, rezultatul e că mâine o din loc, cum.se crapă de ziuă.

"E perfect!... îmi place mai mult că lucrurile se sfârşesc aşa... pentru el", gândea domnul Jacques, după care adăugă cu voce tare:

— Puteţi înceta supravegherea celor doi caraghioşi.

— M-am gândit bine, căci am dat deja ordine în consecinţă...

Domini Jacques dădu aprobator din cap, apoi îl întrebă:

— Contele e acolo?

— Tocmai a sosit, monseniore.

— Binevoiţi să-l trimiteţi la mine, vă rog.

Câteva minute mai târziu contele du Barry era introdus în camera redutabilului său stăpân.

— Scumpul meu conte, spuse acesta întinzând scrisoarea pe care o pecetluise, faceţi să ajungă cât mai repede asta în mâinile baronului de Marçay.

Şi cum contele dădea semne de nelinişte, cum i se întâmpla întotdeauna când era. Vorba, direct sau indirect, de cavalerul d'Assas, adăugă surâzând:

— Fiţi liniştit... îl recomand în mod deosebit pe protejatul vostru baronului, căruia îi dau ordin să-l supravegheze foarte îndeaproape... timpul blândeţii şi purtatului eu mănuşi s-a terminat pentru el... nu mai trebuie, ca d'Assas să-şi mai recâştige libertatea şi vă pot asigura că de data asta nu va mai scăpa.

Contele luă scrisoarea cu un rictus de satisfacţie. Şi se grăbi să ducă la castel instrucţiunile acelea atât de importante în ochii lui.

Când ajunse la castel, se făcuse noapte bine.

Du Barry avea, fără îndoială, motivele sale speciale de a nu duce chiar el baronului ordinele superiorului lor, căci se îndreptă spre zona rezervată personalului castelului, şi, văzând un rândaş care făcea ordine printr-una din curţile interioare, îl trimise pentru câţiva bănuţi să predea scrisoarea comandantului postului de gardă.

Rândaşul se grăbi să înhaţe bănuţii şi plecă imediat. Văzând acestea, contele, liniştit şi satisfăcut, părăsi curtea şi se întoarse la el.

Dar ghinionul vru ca poştaşul improvizat să dea de doi amici, cărora se grăbi să le arate bănuţii proaspăt câştigaţi, povestindu-le şi cum i-a câştigat.

Cei doi amici, în cor, se grăbiră să-i demonstreze, prin tot soiul de argumente irezistibile, că-şi făcea comisionul cu mult mai bine dacă l-ar fi stropit cum trebuie înainte.

Argumentele se pare că-l convinseră pe rândaş, care-şi zise că la urma urmei nu i-ar strica un păhărel, iar scrisoarea nu va suferi din pricina asta. Şi astfel cei trei pehlivani o luară din loc cât putură mai repede pentru a cheltui faimoşii bănuţi care, din pahar în pahar şi din sticlă în sticlă, se topiră precum zăpada la vederea soarelui.

Şi petrecură atât de bine încât era târziu seara când prea puţin scrupulosul rândaş se decise în cele din urmă să se achite de comisionul a cărui plată tocmai o băuse.

Numai că interveni din nou ghinionul.

Cei din corpul de gardă dormeau demult, când rândaşul, clătinându-se, se prezentă la uşa corpului de gardă, bătând nu tocmai hotărât! Soldatul care-i deschise, scărpinându-se în claia de păr în dezordine, văzând că scrisoarea nu prezintă nici un sigiliu oficial, se întrebă dacă e bine să-şi trezească ofiţerul comandant; neajungând la nici o concluzie, se duse să-şi trezească sergentul, mulţumindu-se să-i spună numai cum ajunsese scrisoarea la el.

Sergentul, la rândul lui, examină plicul şi, nevăzând nici un semn, nici o pecete oficială, iar aducătorul fiind un modest rândaş, trase concluzia că acea scrisoare nu avea nimic de-a face cu serviciul provenind probabil de la un camarad sau de la o prietenă a ofiţerului, drept pentru care nu vedea nici un motiv pentru care ar fi trebuit să-şi trezească ofiţerul şi-şi spuse că scrisoarea putea aştepta cât se poate de bine până dimineaţa.

Şi aranjând lucrurile în felul acesta, soldatul şi sergentul se culcară la loc, cu conştiinţa împăcată.

Şi iată cum şi cititorul va putea să-şi dea seama în continuare, beţiveala unui mizerabil rândaş şi atenţia deloc prea zeloasă a doi soldaţi vor distruge ceea ce domnul Jacques depusese atâtea eforturi să construiască şi dând peste cap un plan savant conceput şi pus în practică.

În noaptea aceleiaşi zile contesa lucra, cu toate luminările aprinse, la faimosul portret al regelui şi astfel o găsi Ludovic când îşi făcu apariţia.

Natural, regele se pierdu în mulţumiri pentru această frumoasă surpriză, agreabilă şi flatantă, şi, complimentând-o asupra asemănării perfecte, vorbindu-i de fineţea desenului şi de talentul autorului, pe care l-a comparat cu cel al domnului Boucher şi protestând galant pentru că i-a ascuns acest talent atâta vreme.

Contesa primi mulţumirile cu o falsă modestie încântătoare. Şi arătând cu un semn din cap spre mapele cu desene, intenţionat dispuse în acest scop cu câteva ore mai devreme, spuse:

— Pentru că vreţi să-mi faceţi plăcerea spunându-mi că modestele mele schiţe nu sunt tocmai rele, căutaţi acolo, maiestate, poate găsiţi şi altceva care să vă facă plăcere.

Ludovic luă un carton şi începu să-l privească, prefăcându-se interesat.

Aplecată în spatele lui, cu un braţ nonşalant sprijinit pe umărul regelui, cu şuviţele fine de păr atingându-i uşor obrazul, într-o poziţie plină de farmec şi de abandon, ea îl îndruma în examinarea mapelor, trecând rapid de la un desen la altul şi, sub pretextul că nu erau decât schiţe fără mari pretenţii, ea închise brusc mapa şi cu un gest energic luă o alta, deschizând-o în faţa lui şi spunând:

— Veţi vedea, Ludovic, că sunt aici şi lucruri de care nu sunt chiar atât de nemulţumită... Poftim!... dar ce-i cu asta aici?... Ce aiurită sunt, iar le-am încurcat.

Spuse cele de mai sus râzând, cu o naturaleţe perfectă şi, vorbind şi râzând în continuare, ca şi cum ar fi o simplă încurcătură, dădea desen după desen, până ce ajunse la acei faimos portret al lui d'Assas.

Îi lăsă timp acestuia să-l recunoască şi, trăgând cu colţul ochiului pentru a se asigura că regele acordă atenţia cuvenită desenului, făcu gestul să închidă mapa.

Numai că Ludovic o împiedică s-o facă şi, luând portretul pentru a-l vedea mai de aproape, spuse, străduindu-se să rămână calm:

— Dar e foarte bun portretul ăsta... Unul dintre ofiţerii mei... îl recunosc... asemănarea e frapantă... Felicitările mele, contesă... hotărât lucru, aţi reuşit un portret încântător...

— Vai, ce copil rău! exclamă ea cu o adorabilă mutrişoară răzvrătită; regele cel căpcăun vrea să mă supere făcându-mi complimente care se adresează, de fapt, operei alteia... Nu faceţi bine, Ludovic, mi-aţi stricat toată bucuria... V-am spus că m-am înşelat; acest desen ca întreaga mapă de altfel, nu-mi aparţine.

— Glumiţi?! exclamă regele, ca şi când nu ar fi auzit ce i s-a spus; afirmaţi că această mapă nu vă aparţine... Atunci cui îi aparţine?

Regele nu lăsa din mână portretul, pe care-l devora cu privirile.

Şi cum contesa lăsase ochii în jos, şovăitoare, evitând să-i răspundă şi încercând în van să-i ia desenul, regele repetă, nerăbdător, cu un ton autoritar şi cu o răceală deosebită:

— V-am cerut; doamnă, numele celeia căreia îi aparţine această mapă... şi... acest portret... Nu am fost auzit?...

— Sire, răspunse ea, luând cu afectare atitudinea respectuoasă pe care eticheta o impunea în faţa regelui, pentru că Maiestatea Voastră o ordonă!... această mapă aparţine... ei bine, da!... doamnei d'Etioles!

Ea îşi gradase savant stânjeneala, făcându-l pe rege să înţeleagă că nu-i făcea nici o plăcere să vorbească de rivala abia repudiată şi lăsându-l să ghicească şi un dram de gelozie.

Ludovic, ca şi când n-ar fi remarcat nici stânjeneală şi nici insistenţa cu care ea apăsa asupra formulelor de etichetă, întrebă:

— Chiar sunteţi sigură?

— Maiestatea Voastră nu are decât să privească semnătura... şi se va convinge.

Şi jena ei creştea din ce în ce mai mult şi atitudinea era tot mai fermă şi mai distantă; ca un protest tacit împotriva constrângerii care i se impunea.

Ludovic, fără să-i pese de ea, căuta în vraful de desene, compara semnăturile şi când se asigură că ea nu se înşelase, că nu-l minţea, exclamă:

— E, fir-ar să fie! Adevărat...

Şi cum nu mai adăugă nimic, părând să reflecteze profund, ea luă o atitudine de pozã, dacă vreţi, care spunea clar:

"Fidelă observatoare a legilor etichetei, aştept ca Maiestatea Voastră să-mi permită să vorbesc".

Scena aceasta mută se prelungea de câteva minute bune, care ei i se părură lungi că orele, iar lui, scurte ca un fulger.

În cele din urmă regele se destinse, nu fără un efort vizibil. Puse portretul în mapa pe care o închise cu un gest hotărât, dar liniştit, şi, îndulcindu-şi surâsul, spuse eu un calm aparent:

— Pe cinstea mea, contesă, vă datorez scuzele mele, desenele voastre sunt incontestabil superioare celor aparţinând acestei... sărmane d'Etioles.

Şi asta a fost totul.

Şi cum ea se înclină în tăcere, ceremonioasă, regele reluă, surâzând graţios, ca şi cum ar fi vrut să-şi facă uitată bruscheţea tonului:

— Haide, Chiffon, nu mai faceţi mutrişoara asta, sau, de nu... n-am să vă mai spun o veste care va face să bârfească întreaga curte, dar care va face o mare plăcere unei frumoase doamne... care nu-i departe... şi care va fi foarte curioasă, dacă am să tac.

Pe jumătate surâzătoare, pe jumătate botoasă încă, Julietta întrebă:

— Ce veste?... Spuneţi.

— Păi, spuse maliţios regele, eu doream să vă vorbesc de prezentarea oficială regelui, la curte, a unei anumite contese du Barry, după câte ştiam eu şi care va avea loc la sfârşitul săptămânii... regele dând ordinele de rigoare în chiar această dimineaţă...

— Adevărat?... exclamă contesa, bătând din palme, în culmea bucuriei. Adevărat? Ah! Ludovic, vă îmbrăţişez... şi nu ştiţi cât de mult vă iubesc!...

Prima grijă a regelui, la reîntoarcerea la castel, a fost să spună comandantului gărzilor palatului:

— Domnule, veţi face să fie transferat la Bastilia, dimineaţă la prima oră, cavalerul d'Âssas, în prezent deţinut la castel. Prizonierul va fi pus la secret... Executaţi ordinul!

A doua zi dimineaţă sergentul remise baronului scrisoarea adusă seara târziu, explicându-i cum a ajuns în posesia ei şi motivele pentru care nu i-a predat-o imediat.

De Marçay, crezând, ca şi subordonatul său, că scrisoarea aceea, în aparenţă banală, provenea de la un camarad al său, dădu din cap aprobator şi se retrase în camera sa, pentru a o citi.

Dar când rupse primul plic şi recunoscu sigiliul celui de al doilea şi mai ales pe acela de pe scrisoarea ce la început i se păruse neimportantă, păli uşor, când citi instrucţiunile pe care le conţinea şi care-i recomandau să-l supravegheze din scurt pe unicul său prizonier şi să-l ţină în camera sa până la primirea ordinului de transfer, semnat de rege, ordin care nu putea să mai întârzie mult, nu-şi putu reţine o exclamaţie furioasă la adresa sergentului care nu-i adusese imediat scrisoarea.

Oricum nu avea motive de nelinişte şi indispoziţia sa provenea din faptul că nu putuse executa imediat ordinele ce-i fuseseră transmise; se liniştea spunându-şi că, în definitiv, reacţionase imediat la primirea ordinului şi că, oricum, nu avea nici o vină că ordinul îi parvenise cu întârziere.

Prima lui grijă a fost să ardă cu cea mai mare atenţie acea scrisoare compromiţătoare, după care se îndreptă fără grabă spre camera lui d'Assas, având intenţia să-l anunţe că primise ordine să-l ţină la secret şi venise personal să-l roage să fie scuzat pentru rigoarea acestor ordine ce nu veneau de la el, fiind, în situaţia data, un simplu executant.

După ce bătu în zadar la uşă, se decise s-o deschidă şi constată, nu fără surprindere, lipsa cavalerului; printre altele, la prima vedere, se observa că patul era nedesfăcut.

Fără să ştie prea bine de ce, baronul du Marçay fu cuprins de gânduri negre şi, de acum neliniştit, se repezi spre terasă:

NIMENI!

Începând să creadă într-o evadare extraordinară, cu fruntea perlată de sudoarea neliniştii, se repezi pe scări în jos şi începu să controleze una câte una camerele, strigând din timp în timp:

— Cavalere!... cavalere d'Assas!...

Nici un răspuns!... Nimeni, pe nicăieri!...

Cavalerul dispăruse.

Disperat, distrus, nemaigândindu-se nici măcar la un lucru elementar ca acela de a da alarma, se lăsă să cadă greoi într-un scaun, întrebându-se dacă nu cumva minţea i-o luase razna, într-atât îl descumpănise această evadare.

Din această stare de prostraţie pasageră fu scos de strigătele repetate ale unui soldat care-i spunea că venise căpitanul gărzilor personale ale Maiestăţii Sale, care, având să-i comunice un ordin, îi cerea să-l vadă.

Palid ca un mort, cu picioarele tremurându-i ca unui beţiv, îl primi pe căpitanul care venise să ceară să-i fie transferat d'Assas, trebuind să-i mărturisească o evadare, cu care el încă nu se putea obişnui cu gândul că ar fi putut avea loc.

Căpitanul, văzându-l în starea în care se afla, îşi răsuci nervos mustaţa şi, în cele din urmă, spuse laconic:

— Drace!... fir-ar să fie!... tocmai când regele părea că-i duce în mod special grija acestui cavaler d'Assas... Urâtă treabă pentru voi, amice!

Şi, lăsându-l pe baron în starea de prostraţie în care îl găsise; se duse să dea raportul asupra misiunii sale şi să ceară noi ordine din partea regelui.

Capitolul XX Maşinăria zburătoare

Dacă cititorul va avea bunăvoinţa să ne permită, vom reveni, pentru câteva momente, la autorul lui *Rhadamiste* şi al dramei *Catilina*, poetul Crébillon şi, ca o consecinţă, la nedespărţitul său companion, mai beţivul Noé Poisson. Ieşind din casă de pe străduţa Rezervoarelor, unde fusese înşelat cu atâta măiestrie de acel neîntrecut

regizor care era domnul Jacques, poetul se întoarse la hanul său, unde îl aştepta, fidel la post, Noé.

Poetul, cunoscând că nimeni altul gradul de inteligenţă al companionului său, nu se mai obosi să-i dea o explicaţie, dar începu în faţa lui un fel de monolog al cărui refren obsedant era:

— Trebuie să-l găsesc cu orice preţ pe diavolul ăla de cavaler d'Assas!

De ce trebuia găsit acel d'Assas Noé nu înţelegea prea bine; dar cum avea conştiinţa superiorităţii intelectuale a prietenului său, iar acela, după toate aparenţele, acorda o importanţă considerabilă locului unde se găsea ascuns acest d'Assas, pe care amândoi abia îl cunoşteau, totuşi Noé, din simpatie pentru amicul său, repeta, clătinând din cap, ca un ecou:

— Evident, trebuie să-l găsim pe acest d'Assas!

Crébillon se apucase să exploreze, fără întârziere, Versailles-ul şi împrejurimile, având ca unic rezultat o evidentă pierdere de timp...

Versailles-ul era, în acele vremuri, cum am mai spus-o deja, un fel de orăşel ceva mai mare, pe care poetul îl putuse scotoci prin toate colţurile şi ungherele în mai puţin de o zi.

Noé, de o conştiinciozitate ieşită din comun, îl urmă ca un câine credincios în tot acest periplu în căutarea cavalerului d'Assas.

Numai că în timp ce Crébillon gândea fiecare pas care-l făcea, încercând să dea cercetărilor o logică cât de cât demnă de acest nume, chiar dacă ele se încăpăţânau să rămână zadarnice, Noé se pilea conştiincios ori de câte ori i se ivea ocazia, pentru că Versailles-ul nu de cârciumi ducea lipsă. Şi când ajunsese la acel grad de beţie de la care nu se mai putea stăpâni, singurul mod în care îşi ajută prier tenul era să se proţăpească în mijlocul rarelor intersecţii ale străzilor din oraş, repetând cu un aer profund îngrijorat şi foarte convins:

— Şi totuşi trebuie să-l găsim cu orice preţ pe diavolul ăsta de d'Assas.

Iată cam ce fel de ajutor îi dădea Noé prietenului său. Era un loc în care mergea de preferinţă Noé, când ieşea să caute pe d'Assas, aşa cum zicea el. Acel loc se afla în spatele castelului, în plin câmp şi beţivul nostru mergea cu plăcere acolo să-şi pritocească vinul.

De ce mai degrabă acolo decât înrăită parte?... Mister!... Simplă predilecţie de beţiv, fără îndoială. Numai dacă această predilecţie nu venea pur şi simplu din faptul că descoperise un fel de bortă între doi mari copaci care-şi împleteau crengile, făcând uri fel de adăpost de vânt şi de ploaie şi unde, pe un pat de frunze uscate, putea dormi fără teama de a fi deranjat sau putea visa privind prin strâmta deschidere panorama castelului.

La capătul a două zile de cercetări zadarnice, Crébillon ajunsese la concluzia că era imposibil ca d'Assas să mai fie la Versailles; dacă era adevărat că trăia iubirea perfectă cu Jeanne în cine ştie ce cuibuşor bine ascuns, acel cuibuşor nu putea fi acolo; că cei doi îndrăgostiţi erau, sau ar fi trebuit să fie, logic vorbind la Paris şi, în consecinţă, la Paris trebuiau să se întoarcă pentru a-şi continua cercetările.

După plecarea ciracului domnului Jacques, aşa-zisul individ de origine germană venit să-i mulţumească pentru intervenţia în urma căreia ruda să îi datora viaţa, îi spuse deci lui Noé că a doua zi dis-de-dimineaţă urmau să se întoarcă la Paris.

Poisson, care-şi vedea prietenul din ce în ce mai îngrijorat, îşi spunea cu amărăciune că tot acest du-te-vino, toate aceste griji se datorau acelui d'Assas, pe care l-ar fi strâns de gât cu cea mai mare plăcere.

Şi, în plină criză de melancolie, golea sticlă după sticlă, astfel încât în clipa în care ajunse în acea stare de beţie în care mergea mai mult în patru labe, se ridică şi, cu acel pas ţeapăn şi automat pe care-l avea în acele clipe, ieşi mormăind cu mari suspine: "Mişcă-te! Să-l căutăm pe acest de negăsit d'Assas!"

Ajuns afară cu chiu, cu vai, apucă pe drumul pe care o lua de obicei şi, destul de repede, dacă ţinem cont de starea în care se afla, ajunse în apropierea bortei pe care o alesese să-şi pritocească în linişte vinul din polobocul ce-i ţinea loc de pântec.

Dar, în loc să pătrundă direct în ascunzişul acela atât de plăcut, pătrunse în pădure şi, cu mii de precauţiuni, se apropie de un mic luminiş de unde se vedeau în zare formele masive ale castelului.

Legaţi de un copac, păscând liniştiţi, se aflau doi cai însăilaţi, două animale superbe şi, după câte se vedea, nici un paznic prin preajmă. Unul din cele două animale avea un portmantou de voiaj şi o sabie solidă agăţată de o parte a şeii.

Vederea celor două superbe animale păru să-l cufunde pe beţivul nostru într-o desăvârşită uimire.

Se lăsă uşor pe burtă, pe iarba încă moale, în spatele unui trunchi solid de copac doborât de bătrâneţe şi scoase tabachera prizând nervos porţie după porţie de tutun, ceea ce la el era semn de reflecţii grave şi susţinute, murmurând în timp ce privea ţintă la cele două animale, cu ochii măriţi de curiozitate:

"E ciudat!... caii ăia de colo... şi nimeni să-i păzească... E ceva necurat!!!"

Şi în mintea sa, rudimentară, la care se mai adăugau şi aburii alcoolului, prezenţa celor două animale, banală în felul ei, lua proporţiile unui eveniment misterios care-i reţinea atenţia şi-l ţintuia locului, având ca unică ocupaţie să privească spre cei doi cai cu ochii înceţoşaţi, având aerul că reflectează profund... dar gândindu-se la n i m i c!

Fără să se gândească să tragă un pui de somn întremător, rămase întins ore întregi în aceeaşi poziţie, reţinându-şi răsuflarea şi exclamând din timp în timp, din ce în ce mai încurcat:

"Ce ciudat!!!..."

În timpul acesta noaptea se apropia tiptil, cu paşi de felină, fără ca Noé să-şi dea seama, ocupat să privească ţintă la cele două animale, care-şi vedeau liniştite de păscut.

Brusc, tresări.

Un bărbat în livrea foarte simplă şi de o culoare greu de definit şi ca atare şi de descris, se apropiase cu mare grijă de cei doi cai, îi dezlegase şi, prinzându-i de frâu, îi luase de acolo având grijă să păşească fără zgomot şi să oprească nechezatul vreunuia dintre ei.

Ca şi când ar fi fost acţionat de un resort, Noé se ridică şi-l urmă şi el, din ce în ce mai intrigat.

La intrarea în pădure bărbatul se opri, legă din nou cei doi cai, de un copac şi ieşi de la adăpostul copacilor, îndreptându-se spre castel, mergând aplecat, aproape la firul ierbii, dacă putem spune astfel, străduindu-se să avanseze fără să atragă atenţia şi cu ochii în sus, părea să privească ceva foarte interesant ee se petrecea în nori.

Noé, având curiozitatea aţâţata în cel m-ai înalt grad, fără să ezite, îl urma de departe, mormăind ca de obicei:

"Ia te uită! Hoţ nu e, că a lăsat caii... atunci cine e şi ce vrea?... Şi ce dracu' vede pe acolo de sus?... Eu nu văd nimic".

Într-adevăr, Noé privea şi el cu atenţie spre înălţimi, dar nu vedea nimic, căci se lăsase noaptea; cu toate că undeva în depărtare, pe acoperişul castelului se agita ceva ca o mare aripă albă, care la un moment dat începu să planeze.

"Nu cred că la aripa aia se uită cu atâta atenţie, îşi spunea Noé; nu-i nimic extraordinar în asta, ţa, o simplă aripă... sau poate nu văd eu bine... Ia te uită!... ia te uită!... asta ce mai e?... Vai, ce ciudat lucru!..."

Iată ce stârnea exclamaţiile beţivului:

Apropiindu-se de castel, în ciuda nopţii tot mai întunecoase, Noé văzu că aripa, cum zicea el, se agăţase în vârful unui par.

Ca şi cum ar fi fost purtat de o fiinţă invizibilă, parul, având în vârf aripa, se fixă brusc la extremitatea acoperişului.

Noé, în culmea uimirii, începu să se frece la ochi, întrebându-se dacă nu cumva visează iarăşi, când văzu, când crezu că vede un bărbat, o fiinţă ciudată şi misterioasă; ridicându-se în picioare la baza acoperişului, înălţând mâinile spre cer şi, brusc, aripa detaşându-se şi apoi planând uşor, cu o pantă foarte blândă, ducând du ea acea fantomă, acea fiinţă, acel bărbat care plutea, care zbura ca o pasăre.

Şi chiar în acel moment, ca şi când asta ar fi aşteptat, valetul se ridică şi alergă în întâmpinarea acelei aripi albe, care cobora rapid... părând a veni în întâmpinarea sa.

Şi din ce în ce mai prostit de o mirare în care se amesteca şi un fel de teroare superstiţioasă, ca împins de o forţă mai presus de el, Noé se ridică şi el şi, fără să se mai gândească să se ascundă, se repezi şi el în spatele valetului, alergând în întâmpinarea fantasmagoricei apariţii.

Căci nu mai încăpea nici un fel de dubiu de acum.

Aripa, acea maşinărie extraordinară, se apropia din ce în ce mai mult. Noé distingea clar silueta unui bărbat suspendat de frânghii sub acel lucru ciudat şi minunat, ne neimaginat... care zbura.

După plecarea contesei du Barry, d'Assas, după cum am mai spus-o, urcase pe terasa rezervată prizonierilor şi se apucase cu sârg de treabă.

Pe terasă se găseau, pregătite din vreme, un fel de păr solid, lung de circa doi metri, patru traverse din lemn de care era prins cu grijă, cu o cusătură dintr-o frânghie solidă, un cearceaf de pat; în plus, corzi groase de diferite dimensiuni.

Cavalerul legă cu repeziciune cele patru frânghii în cele patru colţuri ale patrulaterului şi le reuni legându-le două câte două de o traversă de circa un metru, formând un fel de leagăn.

Acestea fiind făcute, fixă maşinăria sa în vârful parului prin intermediul unei frânghii, suficient de solidă pentru a suporta greutatea maşinăriei, dar calculată să nu se

rupă la adăugarea greutăţii cavalerului, formând un fel de undiţă agăţată la marginea acoperişului, fixată de balustrada terasei.

Maşinăria, suspendată în felul acesta deasupra vidului, avea o formă trapezoidală şi lungimea inegală a frânghiilor care susţineau leagănul, scurt şi gros, îi dădea o uşoară înclinare spre pământ.

Când totul fu pregătit după cum îşi propusese, d'Assas încălecă hotărât balustrada, se prinse cu mâinile de bucata de lemn solid ce forma leagănul şi, cu spatele la golul ce se căsca sub el, împinse hotărât cu picioarele în balustradă, şocul provocând ruperea frânghiei ce lega aripa de bizară "undiţă", lăsându-se să cadă în gol, suspendat de fragilă alcătuire prin forţa mâinilor şi murmurând, în acele clipe supreme ce puteau însemna moartea pentru el, un cuvânt, un nume:

"Jeanne!..."

Maşinăria alunecă la început foarte repede şi pe o traiectorie care îl îndepărta din ce în ce mai mult de castel.

Apoi centrul de greutate fixându-se, aripa căpătă un fel de stabilitate, plană câteva secunde, după care îşi reluă mişcarea înceată, pe o pantă înclinată pe care o păstra constant şi care urma să-l ducă pe cavaler departe de castel.

Acesta era aparatul al cărui plan îi fusese dat de contele de Saint-Germain şi graţie căruia cavalerul reuşi să-şi recucerească libertatea într-un moment în care era cel mai ameninţat, iar fiinţa pe care o iubea avea mai mare nevoie de ajutorul lui[2].

În timpul acesta valetul alerga în întâmpinarea maşinăriei zburătoare şi ajunse la timp pentru a-l ajuta pe cavaler să se debaraseze de maşinăria care ameninţa să-i cadă în cap.

Ajutându-l cu îndemânare şi cu repeziciune, misteriosul servitor întrebă respectuos:

— Chiar pe domnul cavaler d'Assas am onoarea să-l ajut?

Şi cum d'Assas îl privea cu un ochi bănuitor fără să-i răspundă, adăugă iute:

— De două zile îl aştept pe domnul cavaler d'Assas cu doi cai de nădejde, la ordinul stăpânului meu, excelenţa sa contele de Saint-Germain.

D'Assas, încă emoţionat şi ameţit de faimoasa coborâre pe care o efectuase şi care se terminase într-un mod atât de fericit, se întreba deja cine era politicosul necunoscut care-i venea în ajutor cu atâta solicitudine; era un prieten, sau un duşman se temea că o indiscreţie, un apel nefericit să nu fi atras atenţia asupra lui.

Cuvintele necunoscutului îl liniştiră şi respiră mai în voie, adresându-i un scurt cuvânt de mulţumire, căci se grăbea să se depărteze cât mai mult de castel.

Valetul îl conducea deja spre locul în care lăsase caii, vorbindu-i în timp ce mergea foarte repede:

— Am primit ordin de la stăpânul meu să fiu la dispoziţia dumneavoastră, indiferent ce mi-aţi comanda.

---

[2] Istoric: acest mijloc de evadare pe care l-am împrumutat cavalerului d'Assas a fost utilizat în evul mediu de un deţinut care a reuşit să evadeze graţie mijlocului inventat de el. (N.A.)

Specialistul de la NASA care a inventat deltaplanul sper că nu face alergie la auzul cuvântului "PROTOCRONISM". Pentru detalii suplimentare vezi, L'Histoire de l'Aerostation", apărută la editura "Flammarion". (N.T.)

— Până una-alta să ajungem la pădurea din faţă... după aceea mai vedem noi!... exclamă d'Assas care, în ciuda întregii energii şi curajului său, nu avea toate ideile clare şi avea într-adevăr nevoie de puţin timp să-şi tragă sufletul şi să evalueze situaţia.

În acele momente, mergând foarte repede, cei doi bărbaţi mai mult ghiciră în noapte o masă de carne care tremura şi se rostogolea spre ei într-un fel de fugă ciudată, cu braţele spre cer şi scoţând exclamaţii de uimire. Era Noé, pe care în grabă şi în emoţia lor de până atunci, nu-l remarcaseră prin preajma lor.

D'Assas se opri brusc, strângând pumnii; valetul căută grăbit şi scoase de sub veşminte un pumnal şi un pistolet, întinzându-le cavalerului şi spunându-i scurt:

— Pistoletul e încărcat, domnule cavaler şi am şi eu unul la fel!

D'Assas luă pistoletul şi-l vârî la centură, iar pumnalul îl puse în buzunar, spunând cu voce scăzută:

— Lăsaţi-mă pe mine... Individul e singur şi nici nu pare a fi înarmat, aşa că nici eu nu cred că am nevoie.

Apoi strigă, pe un ton ferm:

— Cine-i acolo?...

O voce înăbuşită, pe un ton de mirare voioasă, răspunse:

— Vai! Bunule Dumnezeu!... dar aş zice că este...

— Ieşi la vedere! îi ordonă cavalerul, tăindu-i scurt tirada.

— Da! Da! răspunse vocea, este diavolul de d'Assas!... Oh! Cât e de ciudat!...

— Ieşi la vedere, sau trag! strigă d'Assas care, în întunericul tot mai de nepătruns, încerca în zadar să vadă faţa necunoscutului care se părea că-l cunoaşte atât de bine.

La această ameninţare fermă, vocea răspunse cu un tremur care denotă spaima:

— Hei, cavalere! Vă implor, nu trageţi!... cel care vă vorbeşte vă este prieten.

D'Assas nu urmărise decât să-l intimideze pe cel din faţa lui. Pistoletul rămăsese la centură, la îndemână totuşi. Cavalerul învăţase să fie tot mai prudent.

În timpul acesta, Noé se apropiase de el şi-i spuse cu sinceră mirare şi cu un strop de indignare:

— Cum se poate! Nu mă recunoaşteţi?...

— Cine sunteţi? întrebă mai blând d'Assas, care-şi frământa mintea să-şi amintească unde mai văzuse faţa aceea de beţiv prea puţin belicoasă.

— Poisson... Noé Poisson... tatăl doamnei d'Etioles.

— Ah! Pe Dumnezeul meu! exclamă emoţionat d'Assas.

— Ah! Acum vă reamintiţi de mine! exclamă triumfător beţivul. Dumnezeule mare! Dar ştiu că ne-aţi dat dureri de cap!... De când vă căutăm!

— Mă căutaţi?... Pe mine?...

— Da, pe voi!... şi când te gândeşti că picaţi aşa, pe nepusă masă, din cer... Ce lucru ciudat!...

— Domnule, spuse valetul, care părea a fi un om prudent, ce-ar fi dacă ne-am pune la adăpost?

Şi arătă cu mâna spre pădurea din apropiere.

— Aveţi dreptate, răspunse? D'Assas, care înţelesese oportunitatea sfatului.

Precedaţi de valet, d'Assas şi Noé intrară. În pădure cu paşi repezi şi curând fură la adăpost de orice privire indiscretă, lângă cei doi cai care-l intrigaseră atât de tare pe beţivul nostru şi pe care valetul îi dezlegă imediat şi-i apucă de frâu.

Odată ajunşi la adăpost, d'Assas îl întrebă cu nedisimulată curiozitate:

— Spuneţi că mă căutaţi, domnule?

— Ah! Da. Noi vă căutam!

— Cum aşa, noi? întrebă cavalerul cu speranţa ascunsă de a auzi vorbindu-se de Jeanne şi, mai ales, de a fi obiectul interesului ei.

— Păi cine, exclamă Noé mirat, căci în naivitatea lui îşi imagina că dacă Crébillon şi el nu visau decât la d'Assas, acesta din urmă, la rândul lui, n-ar fi trebuit să se gândească şi să vorbească decât de ei; dacă vreţi... Crébillon şi eu!

D'Assas nu-şi putu stăpâni un gest de nerăbdare la acest răspuns ce era atât de departe de cel pe care-l aştepta. În ciuda acestui fapt, curiozitatea îl împinse să întrebe:

— Dar de ce domnul de Crébillon şi voi mă căutaţi?

— Ah! Îmi pare rău... asta n-o mai ştiu... răspunse, naiv Poisson.

— Cum aşa, nu ştiţi de ce? exclamă d'Assas uimit, care se întreba în acelaşi timp dacă nu cumva are de-a face cu un nebun.

— Nu ştiu, continuă Noé; dar Crébillon ştie bine şi o să vă spună el... căci veţi veni cu mine.

În acest timp cavalerul reflectă şi, cum nu putea bănui o prostie atât de mare, atitudinea acestui personaj i se părea de-a dreptul a unui tâmpit. Motiv pentru care îi răspunse cu ironie, ironie care de altminteri îi scăpă bunului Noé.

— Am să vă însoţesc la... cum îi zice?

— Da, răspunse Noé simplu, fără nici o urmă de răutate; s-ar părea că amicul Crébillon are să vă spună lucruri foarte grave şi foarte importante în privinţa fiicei mele, doamna d'Etioles şi asta fără amânare... Iată de ce vă căutăm peste tot de două zile...

Numele Jeannei produse efectul obişnuit asupra lui d'Assas căci, circumspect şi suspicios cu o clipă mai devreme, uită toată prudenţa şi toată rezervă din clipa când începu să spere că va obţine noutăţi despre cea care însemna pentru el mai mult decât viaţa.

De altminteri faţa rotundă şi jovială a lui Noé, atitudinea sa plină de o naivă solicitudine, ochişorii lui de beţiv serios, în care se putea citi o perpetuă uimire, tot acest ansamblu care dădea impresia unui bebeluş nevinovat îndepărta orice idee de bănuială.

Or, d'Assas ar fi înfruntat voluntar mii de primejdii pentru Jeanne; aşa că avea motive foarte serioase să-l urmeze cu ochii închişi pe acest personaj cu aparenţe atât de paşnice.

În plus, nimic nu-l împiedica să-şi ia toate măsurile de precauţie pe care le găsea de cuviinţă, supraveghindu-l din scurt pe omuleţul pântecos din faţa sa, să-l neutralizeze la nevoie cu o lovitură bine aplicată, după care să dispară.

Hotărârea să fu luată foarte repede şi-i răspunse:

— Fie! Conduceţi-mă... Vă urmez.

În timp ce d'Assas stătea de vorbă cu Noé, valetul desfăcuse spada agăţată la oblâncul şeii şi desfăcuse o imensă pelerină de culoare închisă.

Cavalerul se învălui prudent în faldurile pelerinei şi se încinse vizibil satisfăcut cu spada, nu înainte de a se asigura de fineţea şi soliditatea lamei.

După care valetul îi întinse o pungă dolofană:

— Din partea domnului conte... stăpânul meu... Portmantoul domnului cavaler mai conţine două pungi asemănătoare.

D'Assas, foarte emoţionat, luă punga murmurând:

— Ah! Saint-Germain! Saint-Germain!... prieten fidel şi devotat!...

Apoi, cu voce tare, lui Noé:

— Să mergem, domnule, vă urmez.

— Unde ar dori domnul cavaler să-l aştept? întrebă respectuos valetul, văzând că d'Assas se pregăteşte să plece fără să-i dea instrucţiuni.

D'Assas se opri brusc, căci nu se gândea la asta şi nu ştia ce să hotărască.

— Păi, spuse Noé liniştit, hanul în care stăm noi are şi grajduri. S-or găsi două locuri şi pentru bietele astea animale.

— De fapt, de ce nu, murmură d'Assas... urmaţi-ne de la distanţă, intraţi unde intrăm noi şi, până la noi ordine, nu mă cunoaşteţi... vă aşteptaţi stăpânul... M-aţi înţeles?

— Domnul cavaler poate fi liniştit.

Primind această asigurare, însoţit de Noé, d'Assas porni hotărât la drum, urmaţi la distanţă de valet, care conducea cei doi cai.

Capitolul XXI Pedeapsa

Noé Poisson, însoţit de d'Assas, apucă plin de voioşie drumul ce ducea spre hanul lor.

Trecând prin faţa grilajului castelului, cavalerul şi-a putut da seama că totul părea calm în acele locuri şi că nici un semn de agitaţie anormală la acea oră târzie nu arăta că s-ar fi produs vreun eveniment neobişnuit.

— Bine! gândea d'Assas, încă nu şi-au dat seama de nimic. Până mâine pot sta liniştit.

Şi fără să lase să se vadă nimic din gândurile sale, îl urmă pe Noé care, în graba sa serioasă, mai mult alerga decât mergea.

Ajuns în sfârşit la han, Noé, transpirând şi gâfâind, urcă în fugă până la camera pe care o ocupa cu poetul, deschise ca o furtună uşa şi strigă cu o voce de stentor:

— Iată-l!... ţi l-am adus!...

Crebilon, surprins în clipa în care aranja liniştit valiza lor comună, tresări şi-şi privi amicul, pentru a vedea, dacă nu cumva îşi pierduse şi puţina minte cu care se învrednicise să-l înzestreze Dumnezeu.

Dar, fără să remarce vaga îngrijorare a prietenului său, beţivul adăugă triumfător:

— Ştiam eu că am să ţi-l găsesc pe cavalerul tău d'Assas!...

— Glumeşti?... exclamă Crébillon uimit; ce-ai zis?...

— Am zis că ţi l-am adus pe domnul d'Assas, răspunse radios Noé... Intraţi deci, cavalere... pe aici... Iată-l!...

Într-adevăr, cavalerul, care, spre deosebire de Noé, urcase scările liniştit, îşi făcu apariţia în cadrul uşii.

— Domnul d'Assas! exclamă poetul cu bucurie în glas; pe cinstea mea, domnule, fiţi binevenit, căci eraţi foarte dorit şi căutat!

— Şi dacă ai şti unde l-am găsit! exclamă Noé care se umfla în pene... Mi-a căzut în braţe din cer, ca să zic aşa... Nu, domnule d'Assas?

D'Assas, care, în puţinul timp petrecut în compania beţivului, se putuse convinge de sinceritatea sa şi, chiar dacă avusese unele vagi bănuieli, acestea dispăruseră în faţa calmului său imperturbabil şi a manierelor sale comune, dar pline de o bună şi sinceră cordialitate.

Drept pentru care răspunse cu un uşor surâs:

— Sst! Domnule, nu-mi strigaţi chiar atât de tare numele!

Şi cum Crébillon, cu o privire expresivă, părea să întrebe care era motivul unei discreţii atât de prudente, cum Noé, aşa cum făcea întotdeauna când nu înţelegea prea bine ce se spunea, arunca nişte priviri mirate, cavalerul, răspunzând la întrebarea poetului, adăugă fără să dea prea multe amănunte:

— Motivul e, vedeţi dumneavoastră, că tocmai am ieşit dintr-un loc unde ţin cu tot dinadinsul să nu mă mai întorc... ceea ce mi s-ar putea întâmpla dacă amicul vostru se încăpăţânează să-mi pronunţe numele aşa tare cum a făcut-o puţin mai devreme.

— Drace! exclamă poetul, care cam ghicise despre ce putea fi vorba, privindu-l ţintă pe cavaler.

Acesta părea să nu remarce insistenţa cu care îl privea Crébillon şi, în graba sa de a aduce discuţia acolo unde îl interesa, întrebă:

— Aşa cum mi-a spus domnul, aveţi să-mi spuneţi lucruri foarte grave şi foarte importante despre doamna d'Etioles?

— Se pare că aţi înţeles greşit, îi răspunse Crébillon, eu contam pe dumneavoastră pentru a afla noutăţi despre Jeanne. Acesta era şi motivul pentru care vă căutam atât de insistent...

-— Domnul Poisson mi-a spus deja că mă căutaţi de câtăva vreme... Iar acum îmi spuneţi că voi aşteptaţi veşti despre doamna d'Etioles din partea mea, dacă am înţeles eu bine?

— Da, aşa este.

— Dar ce anume vă face să credeţi, că eu aş fi ccl care ar trebui să vă dea veştile pe care le aşteptaţi... mai ales că eu am venit aici în speranţa de a afla veşti... veşti pe care voi le aşteptaţi de la mine?

Crébillon îşi scărpină vârtos nasul, ceea ce la el cm semn de profundă reflecţie şi, adresându-se lui Noé, care-l ascultă foarte atent, îi zise:

— Scumpe prietene, ia vezi dacă nu găseşti pe undeva câteva sticle pline şi ceva de mâncare pe lângă ele... E ora la care oamenii cu scaun la cap stau la masă şi cred că domnul d'Assas va binevoi, sper, să ne facă onoarea de a le împărţi cu noi...

Şi cum cavalerul schiţă un gest de refuz, adăugă:

— Explicaţiile pe care trebuie să vi le dăm, domnule, vor fi lungi... eu aşa cred... laborioase... mă tem... Or, după părerea mea, nimic nu ajută mai bine la un schimb de vederi şi de impresii ca o masă bine garnisită şi câteva sticle cu vin vechi... Acceptaţi deci fără reticenţe ceea ce vi se oferă din toată inima.

Cavalerul, câştigat de cordialitatea comportamentului şi francheţea primirii, se înclină în semn de acceptare.

În timpul acesta Noé, cu o grabă şi cu o îndemânare care dovedeau cât de mult îi plăcuse propunerea prietenului său, scoase dintr-un dulap proviziile de rezervă de care dispuneau, pe care le aranjă cu îndemânare pe masă, însoţindu-le şi de câteva sticle prăfuite.

După ce se instalară comod şi pofta de mâncare se mai domoli, poetul, reluând conversaţia, spuse:

— Dacă înţeleg eu bine, domnule, nu ştiţi unde se află doamna d'Etioles, nu ştiţi ce i s-a întâmplat şi vă bazaţi pe noi să aflaţi ce i s-a întâmplat?

— Mărturisesc că da. Mai ales că prin ceea ce mi-a spus domnul Poisson m-a lăsat să sper că aveţi veşti importante să-mi comunicaţi referitor la acest subiect.

— Bine, bine!... Eu, la rândul meu, nu ştiu absolut nimic din ce anume s-a întâmplat cu persoana în cauză, care a dispărut... şi contam pe voi să aflu.

— Vă înţeleg bine, domnule,... Şi ar fi avut deja onoarea să vă întreb ce anume vă face să credeţi că eu v-aş putea da aceste informaţii?

— Păi, spuse Crébillon, nu v-aţi întâlnit cu doamna d'Etioles pe drumul spre Versailles?

— Fără îndoială... Dar nu văd...

— Or, Jeanne a dispărut din acel moment şi de atunci este de negăsit.

— Scuzaţi-mă! Faceţi o greşeală... După ce ne-am întâlnit pe drumul spre Versailles, e adevărat, doamna d'Etioles a acceptat ospitalitatea oferită de... cineva care se găsea în trăsură, într-o căsuţă pe care o cunosc şi unde a stat mai multe zile, de unde a ieşit de bunăvoie pentru a fi condusă de mine în altă casă care aparţine unei cunoştinţe şi numai din acel moment a dispărut şi, din motive independente de voinţa mea, m-am găsit în imposibilitatea de a veghea asupra ei.

În timp ce vorbea, Crébillon îl privea cu cea mai mare atenţie şi înfăţişarea deschisă şi loială îl impresionă fără îndoială, căci îi răspunse:

— Uitaţi ce-i, cavalere, noi ne ferim unul de celălalt şi facem o mare greşeală, căci suntem amândoi la fel de cinstiţi. Cel mai bun mijloc să ajungem să ne înţelegem este să fim cinstiţi şi sinceri unul cu celălalt până la capăt. Vreau să vă dau eu primul exemplu şi vom juca deschis, cu cărţile pe faţă. Vom vedea după aceea ce aveţi de făcut.

După care poetul povesti în detaliu cum a participat la răpirea Jeannei şi tot ceea ce s-a întâmplat după acest eveniment.

Îi repetă tot ceea ce locotenentul general de poliţie îi spusese în timpul vizitei pe care i-o făcuse, după care îi povesti toate întâmplările fericite care-l făcuseră să intre în casa de pe străduţa Rezervoarelor şi să se asigure cu propriii săi ochi că Jeanne nu era acolo.

Nu omise nici un detaliu, nu uită nici un nume, vorbi, aşa cum promisese, cu cea mai mare francheţe, adăugând, în chip de concluzie:

— Acum ştiţi de ce v-am căutat cu atâta stăruinţă şi de ce speram să obţinem veşti despre doamna d'Etioles din partea voastră.

În tot timpul acestei lungi povestiri, d'Assas ascultase foarte atent şi, pe măsură ce Crébillon îi dădea tot felul de detalii precise, îşi putea da seama că se poate confesa acestui poet cam beţiv de felul lui, dar sigur că va găsi în el dacă nu un prieten gata să-i sară în ajutor la nevoie, cel puţin un bărbat binevoitor, incapabil de o trădare sau de viclenie şi poate chiar să găsească în el un ajutor preţios, pentru că amândoi, chiar dacă. Din motive diferite, urmăreau acelaşi scop: s-o smulgă pe doamna d'Etioles din ghearele duşmanilor care-i voiau pieirea.

Informaţiile pe care i le dăduse Crébillon erau în concordanţă perfectă cu cele pe care i le dăduse de Bernis.

Îi apărea din ce în ce mai clar şi neîndoielnic că adversarul cel mai redutabil al Jeannei eră şi va fi pentru totdeauna această contesă du Barry, care, cu câteva ore mai devreme, i se oferea cu cinism.

În fine, vizita nereuşită pe care poetul o făcuse în casa din străduţa Rezervoarelor aducea o dovadă în plus faţă de cele spuse de domnul de Bernis, care afirmase că Jeanne nu se mai găsea în acea casă, fiind luată de contesa du Barry pentru şi fi transportată spre o destinaţie necunoscută.

În lipsa oricărui alt sentiment, interesul său, care era şi al Jeannei, îl sfătuia să fie sincer la rândul lui şi să se confeseze în întregime acestui poet care putea deveni, într-un fel, un aliat sigur şi fidel.

La rândul său îi povesti de-a fi a păr tot ceea ce i se întâmplase de la scena petrecută în noapte pe şoseaua spre Versailles până la evadarea atât de fericită dusă la bun sfârşit.

Din nefericire, aşa cum Crébillon nu se prea omorâse cu descrierea locurilor prin care trecuse, mărginindu-se să treacă în revistă evenimentele în ordinea lor firească şi să repete cuvintele ce aveau legătură cu doamna d'Etioles, la fel şi cavalerul d'Assas uită să descrie poetului misterioasa ascunzătoare unde locuise şi unde o condusese pe Jeanne.

Această omisiune de o parte şi de alta, sau mai bine zis, această puţină importanţă acordată descrierii detaliate a unei case pe care amândoi o recunoscuseră a fi aceeaşi de la primele cuvinte, urma să-i facă să piardă o mulţime de timp preţios lăsându-i să se cufunde într-o eroare pe care o descriere amănunţită, a cărei importanţă le-a scăpat, pute: să-i ferească de capcana în care căzuseră.

Într-adevăr, e clar că dacă d'Assas le-ar fi vorbit de cele patru pavilioane care compuneau acest refugiu, Crébillon, care văzuse numai pe primul, cel care servise de faţadă pentru restul de trei, ar fi fost frapat de acest amănunt.

E clar că dacă ar fi auzit aceste lucruri din partea lui d'Assas, n-ar mai fi fost atât de convins că doamna d'Etioles nu era ascunsă într-unui dintre celelalte trei pavilioane, în timp ce el. Era lăsat să viziteze demonstrativ numai pavilionul ce servea de faţadă.

Fără să ghicească precis stratagema domnului Jacques, oarecari dubii tot ar fi avut şi, înainte de a renunţa la orice supraveghere în direcţia asta, era probabil că e. să fi vrut să se asigure, înainte de a căuta în altă parte, că Jeanne nu era ascunsă într-unui dintre cele trei pavilioane.

Din nefericire această idee nu i-a venit nici unuia, nici celuilalt şi poate că această omisiune i-a făcut un bine lui d'Assas, care sigur s-ar fi dus să bată la poarta redutabilului general al iezuiţilor, ceea ce ar fi fost un fel de a se preda, de a fi făcut prizonier, căci este sigur că domnul Jacques ar fi dat imediat ordine pentru ca d'Assas, care, liber, ar fi constituit un mare pericol pentru el, să nu mai iasă din acea misterioasă ascunzătoare.

Fără să mai punem la socoteală faptul că se expunea de bună voie pumnalului contelui du Barry, ascuns în cine ştie ce colţ întunecos al misterioasei case.

Oricum ar fi fost, cert e un lucru: acest aspect important le-a scăpat complet din vedere.

Dar, în afara acestei erori, explicaţiile cinstite, fără ascunzişuri, pe care şi le-au dat reciproc au avut ca efect stabilirea unei legături bazate pe simpatie între aceşti doi oameni care abia se cunoşteau şi ale căror vârsta, gusturi şi maniere păreau sortite să nu se potrivească niciodată.

De asemenea, când d'Assas termină de vorbit, Crébillon, cu acea francheţe a comportamentului, care-i era caracteristică, rezumă situaţia lor comună prin următoarele cuvinte:

— Vedeţi deci, domnule, că cel mai bun mijloc, pe care-l avem pentru a ne înţelege este de a vorbi cu inimă deschisă, cum, de altminteri, trebuie să se întâmple între oameni de onoare.

— Bineînţeles!... Aici nu vă contrazic, căci dacă sunt înzestrat cu vreo calitate, aceea este francheţea.

— Sunteţi prea modest... Nu aveţi numai acea calitate, o văd pe faţa voastră, care, de altminteri, îmi este foarte simpatică. De asemenea, v-o spun de-a dreptul că puteţi să vă bazaţi pe mine ca pe un prieten.

— Accept această prietenie în schimbul prieteniei mele, pe care v-o ofer din toată inima.

— Iată un lucru foarte bun... Ce credeţi că trebuie să facem?... Că am scăpat de remuşcările de a o fi aruncat pe Jeanne în braţele regelui, ceea ce mă incomoda teribil, e una, dar, pe de altă parte, ceea ce mi-aţi spus şi ceea ce ştiam şi eu conduc la o singură concluzie: sărmana copilă e în pericol şi afecţiunea pe care o am pentru ea nu-mi permite să rămân pasiv atâta timp cât nu va fi în afară de orice pericol.

— Părerea mea, spuse d'Assas, e că ar trebui să începem căutările la Paris.

— Asta e şi părerea mea, răspunse Crébillon. Deci cel mai bine ar fi să plecăm mâine. Dis-de-dimineaţă, înainte ca fuga voastră de la castel să fie descoperită, căci veţi avea potera pe urmele voastre.

— Încă nu, vă rog. Înainte de a părăsi Versailles-ul, am câteva cuvinte de schimbat cu una dintre cunoştinţele mele.

— Drace!... nu pare a fi un lucru tocmai prudent, nu vi se pare?

— Bah! Lăsaţi-o baltă... e o problemă de câteva minute... în plus poate că ar fi mai bine să mai rămânem aici câtva timp... de căutat, mă vor căuta direct la Paris şi pot pune pariu că nu le va trece prin minte că voi rămâne pur şi simplu aici, la doi paşi de castel.

— Poate că-i ceva adevărat în cele spuse de voi... cu condiţia să nu faceţi imprudenţe, îi răspunse Crébillon, pe care tonul cu care d'Assas spusese că are de schimbat două vorbe cu cineva îl neliniştise oarecum.

— Vă promit să fiu rezonabil.

— Să dea Dumnezeu! exclamă Crébillon dând din cap, căci ghicea în atitudinea cavalerului hotărârea fără putinţă de renunţare de a nu pleca decât după ce şi-ar fi îndeplinit o misiune pe care trebuia s-o îndeplinească de multă vreme.

Acestea fiind spuse, cum era deja foarte târziu şi hangiul se culcase, cei doi noi prieteni considerară că e mai prudent să nu atragă atenţia asupra evadatului, drept pentru care hotărâră că Noé Poisson să cedeze patul său cavalerului şi să doarmă cum o putea într-un fotoliu.

Beţivul, aşa cum s-a putut remarca, asistase la discuţia dintre Crébillon şi d'Assas fără să scoată vreun cuvânt.

Poetul, neglijând constant să obţină aprobarea vechiului său prieten, d'Assas, din instinct, neglijase şi el s-o facă.

În ceea ce-l priveşte, Noé, încrezător în superioritatea lui Crébillon, îl lăsase cu înţelepciune să conducă discuţia aşa cum consideră mai bine, mulţumindu-se, ca unică intervenţie, să scoată câteva mormăieli aprobative ici şi colo, neînţelegând întotdeauna despre ce este vorba şi neavând, vizibil, decât o singură grijă: să vegheze că paharele să fie umplute pe măsură ce se goleau.

Trebuie să fim cinstiţi şi să spunem că în această direcţie îşi acordase o atenţie sporită, astfel încât în clipa în care cei doi interlocutori terminaseră ce aveau de spus, un sforăit sonor le dezvălui că bunul Noé plecase deja în ţara viselor.

Iată de ce hotărâse ca d'Assas să ocupe patul lui Noé, pe care-l lăsară liniştit să-şi pritocească vinul în fotoliul în care adormise, fără să-şi mai facă griji din pricina lui. Crébillon afirmând că prietenul său avea obişnuinţa unor astfel de situaţii şi că va dormi bine mersi acolo unde se află până dimineaţa.

A doua zi de dimineaţă, cavalerul îi spuse poetului că urma să iasă, că probabil nu va lipsi pentru multă vreme, rugându-l să-l aştepte.

Crébillon îi răspunse:

— Chiar vreţi s-o faceţi?... Nu credeţi că e o greşeală?... Nu cumva comiteţi o imprudenţă ireparabilă?...

— Liniştiţi-vă, nu-i nici un pericol!... De altminteri, trebuie... n-aş pleca de aici înainte de a avea cu cineva... explicaţia pe care o doresc.

— Atunci mergeţi, răspunse Crébillon, văzând că orice rezistenţă era inutilă şi că d'Assas era de neclintit în ideea sa şi hotărât s-o pună în aplicare, mergeţi, dar, pentru Dumnezeu! Fiţi precaut.

— Fiţi liniştit, răspunse d'Assas surâzând, nu ţin absolut deloc să redevin pensionarul baronului de Marçay... drept pentru care voi acţiona în consecinţă... Apropo, nu aveţi cumva să-mi împrumutaţi un baston?

— Un baston repetă poetul, mirat, dar ce...

— Iată-l pe al meu, cavalere, spuse Noé, care, după obiceiul său, asculta fără să intervină în discuţie... Vă este de folos?...

Spunând acestea îi întinse bastonul lui d'Assas, care îl luă şi-l examină cu cea mai mare atenţie.

Era un baston foarte simplu şi modest, care nu avea nimic în comun cu adevăratele capodopere semnate de Popeliniere sau de Samuel Bernard, care valorau până la zece mii de scuzi.

Dar dacă bastonul era foarte modest, în schimb eră foarte solid şi asta dintr-un motiv foarte simplu, fiind destinat să suporte greutatea respectabilă a lui Noé.

Bastonul păru să convină cavalerului, care-l luă, mulţumind, după care se întoarse spre Crébillon:

— Mi-aţi recomandat prudenţă, veţi vedea dacă vă voi asculta sfatul... Suntem aproape de aceeaşi talie, nu aveţi un costum de schimb să-mi împrumutaţi?... cel pe care-l port poate că a şi fost descris până la ora asta... Abuzez de bunăvoinţa voastră, domnule, dar nu fac altceva decât să mă supun vouă şi sfaturilor voastre...

— Vai, cavalere, spuse Crébillon cu satisfacţie, aş fi fost dezamăgit să nu fiţi de acord cu mine... Iată costumul pe care l-aţi cerut... nu l-am purtat decât o singură dată... în ziua în care am fost la domnul Berryer, cum v-am povestit deja.

— E de o culoare închisă, îmi convine de minune, spuse d'Assas examinând costumul. Cu un astfel de veşmânt nu risc să atrag atenţia asupra mea.

În timp ce vorbea, cavalerul se îmbrăca în grabă.

Găsea că îmbrăcămintea îi venea aproape bine.

Astfel că d'Assas îl declară perfect, adăugând:

— Cu această culoare nedecisă, nu voi atrage atenţia asupra mea şi, în plus, nu se va vedea că nu e tocmai pe mărimea mea.

Crébillon dădea încetişor din cap, îmbrăcându-se la rândul lui, în timp ce Noé, pentru a se trezi şi pentru a face şi el ceva, destupă o sticlă cu vin alb şi umplu paharele.

Când d'Assas îşi termină toalefcs, se încinse cu spada pe care i-o dăduse cu o seară înainte valetul lui Saint-Germain, îşi puse cele două pistoale încărcate la centură, se învălui în ampla-i mantie şi, cu bastonul lui Noé în mână, ieşi după ce strânse mâna celor doi amici ai săi.

Abia se închisese uşa în urma sa, când Crébillon îi spuse lui Noé:

— Ies şi eu... Nu te mişti de aici... aştepţi până mă întorc.

Din pragul uşii îl văzu pe cavalerul d'Assas care se îndepărta cu pas hotărât. Lângă el, vaietul pus la dispoziţie de contele de Saint-Germain cavalerului d'Assas privea în urma lui cu nelinişte.

Crébillon îi spuse repede câteva cuvinte, pe care valetul păru să le primească foarte satisfăcut, căci se îndreptă spre grajduri pentru a executa instrucţiunile pe care le primise din partea poetului.

În timpul acesta Crébillon, cu o parte a feţei ascunsă în gulerul mantalei, îl urmărea de la distanţă pe d'Assas, iar câteva clipe mai târziu, valetul, învăluit şi el în faldurile unei ample pelerine, ţinând un cal de frâu, ieşi din han şi-l urmări de la distanţă pe poet potrivindu-şi pasul cu al acestuia.

Cavalerul d'Assas se îndrepta liniştit spre străduţa Rezervoarelor.

Era în jurul orelor nouă ale dimineţii şi, mergând fără grabă, ca şi cum ar fi ieşit la o simplă plimbare, d'Assas se gândea, cu un zâmbet ironic pe buze, că poate în acele clipe, zona închisorii castelului era răvăşită de dispariţia sa şi că, fără îndoială, plecau toţi în toate părţile în căutarea lui.

Cum se apropie de casa domnului Jacques, tresări violent: uşa casei se deschise brusc şi un bărbat, cu faţa aprinsă de o violentă emoţie, se repezi, lovindu-l în fugă, fără să-şi ceară scuze, îndreptându-se în direcţia castelului.

Acest bărbat era contele du Barry.

D'Assas îl recunoscuse din prima clipă iar mâna i se crispase, nervos pe mânerul bastonului.

Dar fără îndoială nu intra în planurile sale să-l oprească în acel loc, căci rămase impasibil, stăpânindu-şi un impuls de furie care-l împinsese înainte.

Fără să ţină cont, cum ar fi făcut în orice altă împrejurare, de grosolănia contelui care putea să-l dărâme la pământ, în fugă să neatentă şi care, ca unică scuză, aruncase în trecere aceste cuvinte, spuse cu un fel de furie:

— Lua-te-ar dracu' de chior!

... D'Assas făcu prompt stânga-mprejur şi-l urmări pe du Barry, care mai mult alerga decât mergea.

Contele se apropie de castel. Ajunsese în piaţa din faţa castelului şi se îndreptă spre grilaj, mergând mai încet, urmărit, fără să-şi dea seama, de cavaler care, la rândul lui, era urmărit de Crébillon, blestemând în sinea lui imprudenţa cavalerului care părea că vrea să intre în castel.

— Pe cinstea mea! Gândea bravul nostru poet, va face tâmpenia să intre în castel?... Bine, dar... în cazul ăsta se lasă singur pe mâna călăului?...

Piaţa începuse să fie străbătută de trăsuri, de cavaleri, de gentilomi, de ofiţeri, de valeţi, o întreagă mulţime ciripitoare, agitată, intrând şi ieşind din reşedinţa regală.

Fără îndoială că acela era locul dorit de d'Assas, căci lungi pasul strângând nervos bastonul în mână şi, din câţiva paşi, îl ajunse din urmă pe du Barry, când acesta era aproape în mijlocul pieţei.

D'Assas puse mâna pe umărul contelui, spunând cu un calm înspăimântător:

— Hei! Bună ziua, domnule conte... Unde alergaţi aşa de grăbit?...

Contele se opri brusc, înţepenit locului la auzul acelei voci pe care o recunoscuse, fără să mai fie nevoie ca d'Assas să accentueze strângerea pentru a-l reţine.

Se întoarse brusc, palid ca un mort, cu ochii injectaţi, cu buzele tremurând de furie, cu mâna încleştată pe garda săbiei şi, în culmea mirării, nu-şi putea crede ochilor, negăsind alte cuvinte decât acestea, spuse cu o voce răguşită:

— Cavalerul d'Assas.

— El în persoană, domnule, răspunse d'Assas zâmbitor, cum se vede, în carne şi oase.

— Cavalerul! repetă du Barry care nu reuşea să se stăpânească.

— Da, da, înţeleg, spuse d'Assas cu o ironie muşcătoare, ultima oară când am avut neplăcerea să vă văd eraţi tâlhăreşte ascuns în întuneric, cu pumnalul în mână, gata să mă ucideţi... să mă asasinaţi... căci pumnalul este arma asasinilor şi nu a gentilomilor... ştiaţi asta, domnule conte?... Sfinte Dumnezeule, figura cruntă pe care o aveaţi în acele momente... iată... e aproape la fel de cruntă ca cea pe care o aveţi în acest moment.

D'Assas ridicase vocea, atrăgând deja atenţia asupra lor.

— Da, continuă cavalerul cu o voce din ce în ce mai tare, da, voi aţi vrut să mă asasinaţi în modul cel mai laş, domnule; dar, pe cinstea mea! Am scăpat de pumnalul vostru aşa cum am scăpat! De temnicerii puşi să păzească un om care ar fi vrut să se apere şi se prezintă, cum o fac eu, în faţa asasinului, în momentul în care crede de cuviinţă, pentru a-i administra pedeapsa pe care o merită... ceea ce voi face eu cu toate onorurile cuvenite rangului vostru... domnule asasin în timpul acesta contele îşi revenise din uluială, dar fusese cuprins de o furie teribilă.

Se dădu înapoi un pas şi-şi scoase sabia, spunând cu furie:

— Să mă ia dracu'! De data asta nu-mi mai scapi!

Dar vocea cristalină a lui d'Assas, calmul său imperturbabil în prezenţa chipului hidos, schimonosit de furie al contelui, spada care strălucea în soare şi ameninţa acel bărbat care şi-o păstra dispreţuitor pe a sa în teacă, toate acestea atrăgeau din ce în ce mai mult atenţia asupra lor şi-l făceau să blesteme pe Crébillon care nu pierduse nimic din această scenă rapidă.

Lumea se oprea şi se aduna în jurul lor.

Dintr-o trăsură care se apropia se auzi un strigăt, un bust apăru pe geamul portierei, un ordin plecă spre vizitiul care opri caii.

Du Barry, din ce în ce mai orbit de furie, uitând locul unde se afla, uitând că nu avea decât să se apropie de grilaj, să cheme garda care să-l aresteze pe cel pe care-l ura, nu avea decât o singură dorinţă: aceea de a sfârşi, pe loc, printr-o bună lovitură de spadă; du Barry, beat de furie, se avânta cu spada ridicată asupra cavalerului, strigând de formă, căci atacul preceda cu laşitate avertismentul:

— În gardă, domnule, sau vă ucid!...

Lovitura plecase însă înainte că avertismentul să fi fost lansat.

Dar d'Assas îşi supraveghea cu cea mai mare atenţie adversarul.

Atunci asistenţa, care făcuse deja cerc în jurul lor, a fost martora plină de uimire amestecată cu admiraţie a unui fapt inedit: loviturile furioase ale acelei spade înşelătoare şi care căuta să fie mortală erau dispreţuitor parate... cu un baston, în timp ce vocea vibrantă şi sonoră a lui d'Assas spunea cu un calm înspăimântător:

— Să-mi spurc spada încrucişând-o cu a voastră!... niciodată!... un baston sănătos, iată ce-i trebuie unuia ca voi, domnule asasin!

Contele era cunoscut şi destul de detestat de toţi. D'Assas era un necunoscut pentru toţi. Demnitatea atitudinii sale i-a atras simpatia şi admiraţia tuturor celor din jurul lor.

Un ofiţer, dintr-un grup, a exclamat cu voce tare:

— Pe cinstea mea!... iată un adevărat bărbat!...

D'Assas îi zâmbi celui care vorbise şi, între două parade, bastonul trasă în aer un salut în direcţia sa.

Începură să se audă murmure admirative. Mai aveau puţin şi începeau să aplaude.

Încrucişarea armelor, ca să spunem aşa, dură, în sine, foarte puţin timp. O lovitură scurtă şi viguroasă aplicată cu bastonul rupse lama spadei din mâna contelui.

Cu o mişcare fulgerătoare, d'Assas prinse încheietura mâinii drepte a contelui, strângând-o cu putere şi răsucind-o până când de durere acesta. Scăpă mânerul cu ce mai rămăsese din lamă, ceea ce putea să devină o armă periculoasă ca un pumnal.

Cu o lovitură de picior aruncă cele două bucăţi de spadă departe de el, spre mulţimea care-i înconjura, care le făcu să dispară repede căci, în faţa luptei inegale între o spadă şi un simplu baston mulţimea simţea, ghicea că laşul care îndrăznise să susţină o astfel de luptă era în stare să se folosească de lama frânta împotriva loialului său adversar şi, din instinct, luau partea celui mai curajos.

D'Assas, cu o mână, îi răsucea contelui mâna la spate, iar cu cealaltă îl lovea cu bastonul peste umeri.

Contele, spumegând de furie, încerca să scape din formidabila strânsoare care-l încovoia! Încerca să muşte, să zgârie... degeaba... strânsoarea rămânea aceeaşi, loviturile cădeau ca grindina pe spinarea sa, iar mulţimea încălzită de spectacol striga: Bravo!

Du Barry îşi pierdu atunci complet capul; ruşinea, furia, durerea înnebunindu-l, sufocându-l, începu să strige, chemând în ajutor, somând asistenţa să-l oprească pe călăul său care era, după părerea lui, un criminal, un prizonier de stat evadat...

Mulţimea, amuzată la culme, începu să râdă, sarcastic, strigându-i cavalerului:

— Atinge-l!... Atinge-l!

Şi d'Assas continua să lovească.

Iar strigătele de furie şi înjurăturile lui du Barry se transformară în urlete de durere şi nebunia puse stăpânire pe mintea sa.

În cele din urmă d'Assas îi dădu drumul din strânsoare şi nebun de durere, nemaiştiind ce face, contele o luă la fugă... dar d'Assas îl urmărea cu bastonul, lovindu-l fără milă, iar mulţimea care formase un cerc compact îl împiedica pe nefericitul conte să scape, obligându-l să alerge în cerc, urmărit mereu de teribilul baston care se abătea cu o precizie diabolică pe spinarea sa.

În cele din urmă gâfâind, cu ochii ieşiţi din orbite, cu veşmintele rupte, acoperit de sânge, căzu ca fulgerat şi numai atunci bastonul îşi încetă loviturile.

D'Assas, ştergându-şi fruntea de sudoare, îşi făcu loc prin mulţimea care-l ovaţiona.

Atunci se întâlni cu Crébillon care, pe un ton de reproş, îi spuse:

— La dracu', domnule cavaler!... Asta numiţi voi a fi prudent?... Acum nu mai are importanţă, scenă a fost magnifică, iar pedeapsa exemplară!... Pe cinstea mea, cavalere!... nu s-ar zice că nu vă merge mâna!...

— Îmi promisesem să-i aplic această pedeapsă! spuse simplu d'Assas.

— Ei bine, acum sunteţi satisfăcut? Da!... Atunci s-o luăm din loc, credeţi-mă, e mult mai bine.

În acel moment, din trăsura care se oprise, coborî un personaj care veni spre el, cu braţele deschise:

— În sfârşit, cavalere, v-am regăsit!... spuse personajul.

— Domnule d'Etioles, exclamă d'Assas, nu fără o jenă ascunsă.

— Chiar eu, cavalere; urcaţi în trăsura mea... Dumnezeule mare, nu-i bine să vă aflaţi printre duşmanii voştri... Ce mâna grea aveţi!... Sărmanul conte! Cum l-aţi mai aranjat. Urcaţi, vă rog... în rest, nu vă faceţi probleme, şi-a meritat din plin pedeapsă primită!... O să râd mult timp de ce-am văzut azi... dar urcaţi, vă rog!

D'Assas ar fi refuzat, scuzându-se, dar în acel moment în curtea castelului se produse o mişcare neobişnuită. Răsuna o sonerie, oameni alergau prin curte, se scoteau cai din grajd; ochiul ager al lui Crébillon văzuse toate aceste lucruri.

Fără să ezite, îl împinse pe cavaler spre portieră spunându-i:

— Repede!... urcaţi, cavalere, urcaţi, pentru Dumnezeu!

Maşinal, d'Assas urcă, d'Etioles îl urmă şi Crébillon, după ce făcuse un gest în direcţia valetului, care-i urmase neabătut cu calul de frâu, urcă la rândul lui, după ce-i strigase vizitiului, ca şi cum el ar fi fost stăpânul trăsurii:

— Ia-o la stânga şi dă-i bice!... n-au decât să crape caii dacă trebuie, dar aleargă... aleargă cât poţi mai repede!...

Apoi, întorcându-se spre d'Etioles care-l privea uimit, Crébillon îl puse în câteva cuvinte la curent cu situaţia, în timp ce vizitiul bancherului, impresionat de tonul imperios al poetului, îşi conducea caii cu toată viteza.

În câteva clipe Crébillon imaginase un plan pentru care avea nevoie de ajutorul bancherului.

D'Etioles, la rândul lui, cum am mai spus-o, avea nevoie de d'Assas pentru reuşita planurilor lui. Îi promise deci concursul fără să mai stea mult pe gânduri, socotind că face un serviciu care va atrage recunoştinţa cavalerului.

Trăsura o luase pe drumul spre Quinconces, când o trupă de cavalerişti ieşi din castel pentru a pleca în căutarea cavalerului, aşa cum bine ghicise Crébillon, văzând mişcarea neobişnuită din curtea castelului.

Ajungând în piaţă, ofiţerul se oprise descumpănit, neştiind încotro s-o apuce cu trupa.

Cine se găsise acolo să-i povestească scena homerică la care asistase?

Ce mizerabil guraliv îi dădu semnalmentele, de altminteri foarte vagi, ale cavalerului: manta maron închis, tricorn negru garnisit cu pene negre, brodai cu un şnur de argint?

Cine i-a spus că d'Assas a urcat într-o trăsură şi care a fost direcţia în care a apucat-o trăsura?

Un trecător nevinovat, ca de obicei!

Unul dintre acei blânzi gură-cască veşnic pe fază, care văd tot, aud tot şi care, cum apare *autoritatea*, simt nevoia imperioasă să spună tot ce au văzut şi auzit şi, cel mai adesea şi ce n-au văzut şi auzit.

Una din acele fiinţe v anonime care trec şi lasă să le scape câte o vorbă.

Numai că această vorbă poate provoca nenorociri ireparabile.

Important e faptul că ofiţerul, în fruntea trupei sale, se lansă în urmărirea trăsurii, care nu avea decât un neînsemnat avans.

Direcţia luată de trăsura semnalată era opusă celei care ducea spre Paris, ceea ce l-a surprins pe ofiţer, care se gândea că cei urmăriţi îşi puteau pierde mai uşor urmă într-un oraş mare.

După câteva minute de cavalcadă îndrăcită, urmăritorii văzură, în sfârşit, trăsura.

Numai că trăsura mergea liniştită şi nu părea că ar fugi de ceva urmăritori.

La prima somaţie a ofiţerului vizitiul, un bun cunoscător al legilor ţării sale, opri caii, în timp te stăpânul trăsurii se arătă în cadrul portierei şi întrebă liniştit ce anume se întâmplase.

Ofiţerul se apropie şi spuse ce căuta.

Atunci proprietarul trăsurii deschise larg portiera, coborî, arătă interiorul trăsurii complet gol şi spuse:

— Sunt domnul Le Normant d'Etioles, subintendent al intendenţei de Picardia şi nu am dat nici un fel de ajutor persoanei pe care o căutaţi, aşa cum vă puteţi convinge.

Ofiţerul, decepţionat, îşi ceru scuzele de rigoare şi întrebă dacă din întâmplare domnul d'Etioles nu văzuse bărbatul ale cărui semnalmente tocmai i le prezentase.

— O mantă maron închis?... mi se pare că am fost depăşit de o persoană care semăna izbitor cu cea descrisă de dumneavoastră.

— Puteţi să-mi spuneţi pe ce drum a luat-o cavalerul?

— Păi... drept înainte.

— Mulţumesc, domnule, binevoiţi să primiţi scuzele mele.

Şi ofiţerul, lăsând trăsura care-şi reluase liniştită drumul, se lansă însoţit de oamenii săi în urmărirea acelui cavaler, pe care nu peste mult timp l-au ajuns.

De data asta nu mai putea fi vorba de nici o eroare, avea mantaua şi pălăria descrise.

Ca şi vizitiul domnului d'Etioles şi cavalerul se opri la prima somaţie.

Dar când ofiţerul, apropiindu-se, spuse:

— Cavalere d'Assas, în numele regelui, vă arestez... Predaţi-mi spada!... Cavalerul întoarse spre ofiţer un chip uimit şi răspunse cu respect:

— Îmi cer scuze, domnule ofiţer, dar nu sunt eu cel pe care l-aţi numit... Mă numesc Jean Dulong şi sunt în serviciul domnului conte de Saint-Germain.

Spunând acestea, călăreţul întredeschise mantaua, lăsând să se vadă o livrea discretă şi arătând că nu are ce spadă să predea, aşa cum i se ceruse.

Ofiţerul îşi stăpâni cu greu o înjurătură.

De altfel, nu avea cum să se înşele, bărbatul care-i vorbea avea fizicul şi înfăţişarea unui valet de casă mare şi nu semăna, în afară de manta şi pălărie, câtuşi de puţin cu d'Assas, ofiţer al regelui.

Nemaivorbind de faptul că omul nostru se apropia de vârstă de patruzeci de ani, iar ofiţerul pe care trebuia să-l aresteze avea douăzeci de ani.

Cum făcuse şi în discuţia cu d'Etioles, ofiţerul ceru informaţii şi din partea valetului.

Numai că, de data asta, nemaiavând de-a face cu un om de bună condiţie, totul luă aspectul unui interogatoriu.

Jean Dulong răspunse, fără să uite respectul datorat de un om de condiţia sa unui ofiţer al regelui.

— Am asistat la o parte din scena care s-a derulat în piaţa castelului... dar aţi fost greşit informat, domnule ofiţer, tânărul de care mi-aţi vorbit a apucat-o pe drumul spre Paris... Aţi căutat în direcţia opusă... şi cum era foarte grăbit, trebuie să aibă acum un avans confortabil.

Fără nici un cuvânt de mulţumire pentru un atât de puţin important personaj, ofiţerul, furios, făcu o întoarcere şi se avânta în galop în direcţia Parisului, în urmărirea acelui fugar, care, hotărât lucru, nu era un oarecare, deoarece revenise, după o evadare atât de spectaculoasă, să-l înfrunte pe rege lăsând pe jumătate mort pe unul dintre gentilomii lui chiar în faţa grilajului castelului, ca apoi să se evapore, dispărând fără să lase urme, odată terminată acea acţiune îndrăzneaţă.

Capitolul XXII O duşmancă

Iată ce se întâmplase:

Vizitiul lui d'Etioles asistase, de la înălţimea scaunului său, la scena ce se derula; îl recunoscuse perfect pe d'Assas urcând în trăsură şi, când Crébillon îi ordonase să dea bice cailor, înţelese uşor că era vorba de a-l scăpa, printr-o retragere rapidă, pe tânărul gentilom de o posibilă urmărire datorată scandalului făcut sub ferestrele regelui.

Drept pentru care şi-a biciuit fără milă animalele, plecând ca din puşcă, în timp ce poetul, în câteva cuvinte scurte, explică situaţia cavalerului unui bancher cu ochii strălucind de uimire.

În timpul acesta valetul lui Saint-Germain, Jean, ajunsese din urmă trăsura în galopul calului şi acum mergea lângă portieră, aşteptând ordinele ce le-ar fi putut primi.

La vederea valetului, căruia îi făcuse semn să-i urmeze cu orice preţ, în mintea lui Crébillon încolţi o idee şi-i spuse lui d'Assas:

— Este foarte probabil că aţi fost văzut urcând în această trăsură şi că vor pleca în urmărirea, voastră; daţi-mi mantaua şi pălăria.

În culmea uimirii, d'Assas se supuse fără alte comentarii.

Crébillon scoase capul prin portieră şi-i strigă lui Jean:

— Dă-mi mantaua şi pălăria ta şi îmbracă-le pe astea...

Schimbul avu loc rapid fără ca valetul, aşa cum făcuse şi d'Assas, să se mai gândească, să piardă timpul cu explicaţiile.

Când cei doi se îmbrăcară unul în hainele celuilalt, Crébillon spuse:

— Iată ce vom face: vom profita că trecem prin pilcul acesta de arbori; noi vom coborî şi ne vom strecura în spatele copacilor; în timpul acesta trăsura va merge încet. Dacă ne urmăresc, e puţin probabil că au să dea atenţie unor bieţi drumeţi, ei se vor repezi după trăsură. Dumneavoastră, domnule d'Etioles, vă veţi lăsa ajuns din urmă şi dacă vi se vor cere explicaţii, veţi spune că, după câte aţi văzut, fugarul s-a depărtat în galopul calului.

Apoi, aplecându-se încă o dată peste portieră, îi spuse lui Jean:

— Aleargă înainte; dacă te urmăresc, lasă-te prins şi încearcă să le spui că ai văzut cum cavalerul a apucat pe drumul ce duce la Paris. Dacă te lasă în pace, vii şi ne întâlnim la han. Dacă te arestează, îţi chemi stăpânul care te va scoate de acolo.

Fără să mai aştepte alte explicaţii, Jean dădu pinteni calului şi am văzut că şi-a jucat rolul cu succes, fără să fie tulburat.

Crébillon îi spuse vizitiului:

— Las-o mai încet, dar nu te opri.

Vizitiul se supuse; Crébillon sări imediat din trăsură, urmat de cavalerul d'Assas, după care se pierdură printre arborii de pe marginea şoselei, în timp ce trăsura îşi urmă încet drumul, ducându-l pe d'Etioles, foarte hotărât să acţioneze în favoarea cavalerului şi să-i facă un serviciu care, gândea el, îl va lega de persoana lui prin legături serioase de recunoştinţă.

Am văzut că d'Etioles, ca şi Jean, şi-a jucat bine rolul lui şi a reuşit pe deplin.

În timpul acesta d'Assas şi Crébillon mergeau cu un pas vioi pe sub arbori, încercând să nu atragă atenţia asupra lor.

Din nefericire, trebuiau să meargă drept înainte, astfel că, în caz de urmărire, urmau fatalmente să fie văzuţi.

Îşi jucau libertatea şi poate chiar şi viaţa pe o singură carte căci sau urmăritorii nu le dădeau nici o atenţie şi căutau numai trăsura, situaţie în care erau salvaţi; sau soldaţii dădeau atenţie celor doi aşa-zişi plimbăreţi şi atunci situaţia nu mai era tocmai rozã.

Şi în acest ultim caz, mai aveau de ales: sau se predau, sau se opuneau deschis arestării, lucru foarte periculos în epocă şi care dădea mult de gândit bunului Crébillon care, cu toate acestea, erau ferm hotărât să fie alături de tânărul său prieten.

Cei doi fugari nici nu făcuseră bine o sută de paşi pe sub copaci când au auzit în spatele lor zgomotul unei cavalcade.

— Iată-i pe urmele noastre! spuse Crébillon, temător.

— Staţi liniştit, îi răspunse d'Assas, n-au pus încă mâna pe mine!...

În timp ce vorbea, se asigura că mânerul spadei îi era la îndemână şi cele două pistoale la locul lor.

— Aveţi de gând să rezistaţi? îl întrebă Crébillon, din ce în ce mai neliniştit.

— Drace!... Doar nu vă închipuiţi că am riscat să-mi rup oasele sărind de pe terasa castelului, ca să mă las prins din nou aşa prosteşte... Nu, pe cinstea mea!... şi dacă trebuie... ei bine, ne vom bate! Dar voi, care nu aveţi aceleaşi motive să vă temeţi, ca şi mine, ascundeţi-vă cât mai aveţi timp.

— Înţeleg foarte bine; dar spuneţi-mi dacă eu aş fi în locul vostru şi voi în al meu, m-aţi lăsa să mă descurc singur?

— Oh!... dar ce să căutaţi voi în toată această afacere? îl întrebă d'Assas foarte încurcat.

— Bine, o să vedeţi ce... Deci, rămân cu voi.

— Gândiţi-vă, spuse d'Assas foarte emoţionat, că sunt hotărât să-mi vând foarte scump pielea... Plecaţi, cât mai aveţi timp.

— Bine! Bine!... pentru că sunteţi hotărât, sunt şi eu la fel de hotărât... în fond, nu avem parte decât de o singură moarte... Şi apoi, cine ştie, poate trec fără să ne dea nici o atenţie?...

— Ah! Sunteţi un om de toată isprava şi un curajos... Domnule de Crébillon, de acum suntem uniţi pe viaţă şi pe moarte, răspunse d'Assas, strângându-i energic mâna poetului, care, pentru a-şi ascunde emoţia, mormăi:

— Prostii!... Ceea ce fac pentru voi, aţi face şi voi pentru mine... şi atunci?... Drace! Dacă părul a albit, inima e tot tânără...

În timpul acesta lungiseră pasul, pe măsură ce galopul din spatele lor se apropia tot mai mult.

Întorcându-se, văzură soldaţii care-i urmăreau:

— Sunt circa douăzeci, spuse d'Assas zâmbind, o să fie al dracului de dur!

Şi continuau să avanseze, ascunzându-se cât mai mult posibil în spatele trunchiurilor copacilor, iar d'Assas scosese spada din teacă şi apucase un pistolet.

Trupa se apropia tot mai mult.

Soldaţii mergeau pe mijlocul drumului; cei doi fugari se strecurau de-a lungul unui zid al unei proprietăţi care trebuia să fie foarte mare, judecând după lungimea gardului; dar dacă soldaţii erau perfect vizibili, fiind pe un teren descoperit şi, dacă în locul blestemaţilor acelora de arbori ar fi găsit o groapă mai adâncă, ar fi scăpat neobservaţi.

Din nefericire nu puteau spera la aşa ceva, iar trupa se apropia, fiind la vreo cincizeci de metri în spatele lor.

— Atenţie, murmură d'Assas, e momentul... au să ne vadă!...

În acel moment se găseau la câţiva paşi de o poartă construită în zidul proprietăţii pe care o proteja. Când ajunseră în dreptul acelei porţi, aceasta se deschise brusc şi un grădinar, atras fără îndoială de zgomotul cavalcadei, îşi arătă faţa curioasă în cadrul porţii.

Cu o mişcare fulgerătoare, Crébillon îl prinse de braţ pe d'Assas, îl trase, împingându-l pe grădinarul năucit în interior şi închise iute poarta.

Era şi timpul; câteva secunde mai târziu cavalcada trecu în galopul cailor prin faţa porţii, angajată. În urmărirea trăsurii care le fusese descrisă.

În timpul acesta cei doi fugari îl supravegheau îndeaproape pe grădinar, de teama de a nu atrage atenţia asupra lor printr-un strigăt nelalocul lui.

Dar sărmanul om era prea uimit de bruscheţea acestei năvăliri, iar Crébillon nu uitase să-l sperie puţin, spunându-i pe un ton ameninţător:

— Dacă scoţi un singur cuvânt, te ucid!

Aşa că atunci când îşi reveni din surpriză şi-şi recăpătă graiul, trupa era deja departe şi pe moment primejdia dispăruse.

Crébillon îşi şterse fruntea şiroind de sudoare, în timp ce d'Assas îşi vâra la loc spada în teacă cu un calm perfect şi ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat.

— Of! exclamă poetul, respirând adânc, era şi timpul!... Pe cinstea mea! Mai bine că s-a întâmplat aşa, căci cred că aţi fi făcut prostii... şi eu la fel.

— Prostii sau nu, răspunse d'Assas, eram decis să nu mă predau.

Drace, asta am înţeles-o eu bine! răspunse poetul, care adăugă: Dar iată? Un om a cărui curiozitate a picat la ţanc, ca să ne salveze.

— E perfect adevărat, spuse cavalerul şi cred că lucrul acesta meritã o recompensã.

Spunând acestea, d'Assas îşi scoase pungă şi o întinse grădinarului, spunându-i:

— Omule, ia-o şi nu te teme de nimic; noi nu suntem răufăcători.

Prima mişcare a grădinarului fu să întindă mâna ca să ia punga care i se oferea şi care-i făcea cu ochiul. Dar un gând îi opri fără îndoială această primă mişcare, căci respinse punga şi spuse pe un ton agresiv:

— N-am ce face cu banii voştri...

— Faceţi o greşeală respingând-o, prietene, spuse liniştit poetul; aceşti bani pe care noi vi-i oferim nu-s decât binemeritata recompensă pentru serviciul pe care ni l-aţi făcut deschizând această poartă chiar la timp.

— Eu nu v-am făcut nici un fel de serviciu şi, în consecinţă, n-am ce recompensă să accept... nu vă cunosc... aţi intrat aici prin surprindere... Nu ştiţi unde vă aflaţi... Plecaţi cât mai repede, e tot ceea ce vă cer... nu am chef să-mi pierd slujba din pricina voastră... hai, plecaţi...

Tonul grădinarului era din ce în ce mai agresiv. Începuse să ridice vocea, încercând să-i îndepărteze pe cei doi bărbaţi aşezaţi în dreptul porţii.

Ascultând cuvintele acestui paznic încăpăţânat, d'Assas, pentru care răbdarea nu era calitatea dominantă, schiţase. Un gest de ameninţare şi deschisese deja gura să-i spună câteva de la obraz, când Crébillon i-o luă înainte, răspunzând cu obişnuita lui blândeţe:

— Să plecăm? Păi asta vrem şi noi!... Numai că trebuie să ne înţelegeţi, avem motive speciale de a o face cât mai repede... Trebuie să mai existe pe undeva şi o altă ieşire în afară de aceasta... Condu-ne deci acolo şi ai scăpat de prezenţa noastră...

— Mda!... cum să nu!... Credeţi că o să vă conduc în casă?... Pentru asta voi fi sigur alungat!...

D'Assas şi Crébillon se găseau într-o grădină foarte mare, care putea fi socotită chiar un mic parc, atât era de abil concepută şi de minunat întreţinută şi vedeau în zare, printre copaci, un pavilion foarte cochet, chiar dacă era de dimensiuni mai modeste.

Totul demonstra că intraseră pe domeniul unui senior foarte bogat.

Crébillon se gândea însă la altceva: îşi spunea că dacă planul lui reuşea, dacă d'Etioles şi valetul Jean îşi jucau cu succes rolurile, trupa lansată pe urmele lor nu va întârzia să se întoarcă, trecând din nou prin faţa portiţei, pentru a lua drumul Parisului.

A ieşi în acel moment ar fi însemnat să se expună de bunăvoie unui pericol de care scăpaseră ca prin minune şi poetul, căruia nu-i lipsea prudenţa, nu se prea vedea aruncându-se cu ochii închişi printre picioarele cailor celor care-i urmăreau.

Nu că bravul poet s-ar fi temut cu ceva pentru el.

Nu cu el aveau ei ce aveau, asta o ştia prea bine.

Se temea, mai presus de orice, de o întâlnire pe care el o găsea supărătoare pentru d'Assas, pe care-l vedea decis la cele mai mari imprudenţe mai degrabă decât să se lase prins.

În felul acesta toate eforturile sale tindeau ca tânărul său prieten să evite această întâlnire care putea avea consecinţe groaznice pentru amândoi, căci era ferm hotărât să nu-l abandoneze pe cavaler, orice s-ar fi putut întâmpla.

Iată de ce discuta cu grădinarul urmărind un dublu scop: fie de a obţine liberă trecere pe un drum care să-i scoată în afara căii urmate de soldaţi, fie de a câştiga timp până ce trupa se va fi întors, ei putând ieşi liniştiţi pe acolo pe unde intraseră.

Şi iată deci de ce, ghicind enervarea lui d'Assas, îi făcu semn să-l lase să aranjeze singur această afacere şi să-şi stăpânească nerăbdarea.

Drept pentru care îi răspunse cu calm şi politicos grădinarului:

— Văd că ne aflăm aici la un senior foarte bogat şi acest mic parc este admirabil întreţinut... Dacă este rezultatul muncii voastre, vă felicit... Dar noi suntem oameni de bUnă calitate şi oricât de bogat ar fi stăpânul tău, nu va refuza, sunt sigur de asta, de a veni în ajutorul a doi oneşti gentilomi.

— Stăpânul meu e mult mai puternic încă pe cât e de bogat... şi nu poate fi deranjat aşa, de oricine... şi oricum acum e plecat... ceea ce e un motiv de bucurie pentru voi, căci nu face parte din acea categorie de seniori care ar putea întinde mâna celor care, ca voi, evită cu atâta grijă soldaţii regelui.

— Caraghiosule!... explodă d'Assas, du-te şi spune stăpânului tău că doi gentilomi doresc să aibă onoarea de a discuta câteva clipe.

— Dacă aţi şti unde vă aflaţi, domnule, vă jur că n-aţi mai cere să fiţi primiţi de stăpânul acestei case şi aţi lua-o la fugă cât v-ar ţine picioarele.

— Care va să zică aşa! Dar unde ne aflăm aici?... exclamă d'Assas examinând cu atenţie locurile.

— Vă aflaţi la... haideţi, plecaţi, domnilor, plecaţi repede, e cel mai bun lucru pe care îl aveţi de făcut... Haideţi, plecaţi odată sau, pe cinstea mea! Strig şi atunci vom vedea noi dacă...

— Vai! Gaspard, ce ţi s-a întâmplat?... După cine strigi aşa?

— Cele două întrebări care întrerupseră pe fidelul grădinar în momentul în care se înfuriase şi el, la rândul lui, păreau să vină de pe o alee apropiată şi, chiar dacă nu se putea vedea încă — căci se auzise o voce feminină — cine le pronunţase, grădinarul ridică grăbit pălăria sa cu boruri largi şi spuse cu respect:

— Doamnă!...

În acea clipă, la un cot al aleii apăru o femeie de o uimitoare frumuseţe, învăluită cu gust într-o somptuoasă rochie de interior, din mătase roz, îmbogăţită cu minunate dantele. Se apropia de ei cu o maiestuoasă mlădiere, încălţată pe tocurile înalte, de culoare roşie, ale unor pantofiori din satin roz, sprijinindu-se cu nonşalanţă într-un magnific baston cu mânerul din aur, bătut cu pietre preţioase şi înconjurat de o ghirlandă de panglicuţe roz, ca şi toaleta sa.

Acolo, sub acei copaci, era o apariţie încântătoare, de o rară frumuseţe, de o graţie şi de o poezie care ar fi putut inspira pe cel mai înzestrat pictor.

Cu toate acestea, suava şi vaporoasa apariţie produse asupra lui d'Assas efectul, unei Meduze.

Prinse mâna lui Crébillon şi, strângându-i-o nervos, lăsă să-i scape un nume care produse o violentă impresie asupra poetului, căci mormăi cu jumătate de voce, aruncând o privire spre grădinarul înţepenit într-o poziţie respectuoasă:

— Ah! Drace... încep să-l cred pe Gaspard, căci aici Gaspard a avut dreptate... Am fi făcut mai bine să-l ascultăm şi s-o luăm din loc... chiar dacă ne întâlneam nas în nas cu indivizii ăia oribili!...

În timpul acesta femeia se apropia şi repetă întrebarea cu o voce gravă şi blândă:

— Ce s-a întâmplat totuşi?...

Numai că imediat se găsi în faţa celor doi intruşi; la vederea lor se făcu palidă ca un mort şi înlemni locului, sprijinindu-se cu amândouă mâinile pe mânerul bastonului, victimă a unei emoţii atât de violente încât îi tremurau picioarele şi lui Crébillon i se părea că se va prăbuşi.

Femeia aceea era contesa du Barry.

Acest parc în miniatură, acest pavilion cochet aparţineau regelui.

Destinul dorise ca d'Assas, urmărit de soldaţii regelui, la ordinul expres al acestuia, fără îndoială să găsească adăpost pe moment în căsuţa unde se petreceau întâlnirile galante regale şi iată-l prins în capcană când se credea în afară de pericol şi faţă în faţă cu cea pe care el o considera ca pe o duşmancă de moarte şi care-l va preda, fără îndoială.

Ce să faci într-o astfel de situaţie?... Nu-ţi rămâne decât să te resemnezi.

Lucru pe care-l făcu d'Assas cu disperarea în suflet, căci pentru el contesa era, în primul rând, femeie şi nu mai putea concepe să folosească violenţa în faţa unei fiinţe slabe.

Tulburarea vizibilă a contesei nu scăpase atenţiei celor doi. Lui Crébillon, care o studia mai atent şi cu mai mult sânge rece decât d'Assas, i se părea chiar că are ochii roşii, ca şi când contesa ar fi plâns.

Numai grădinarul Gaspard nu remarcă nimic şi, preocupat numai să scape de responsabilitatea pe care o implică întrebarea contesei, care pe moment era pentru el stăpâna acestor locuri, răspunse cu volubilitate şi cu o mulţime de detalii cum au pătruns cei doi străini care refuzau să plece şi îşi manifestau pretenţia să vadă şi să vorbească stăpânului acelui loc.

Povestirea detaliată a servitorului îi dădu timp contesei să-şi adune gândurile şi să se liniştească.

De fapt, din tot şuvoiul aceia de explicaţii, ea nu reţinuse decât un singur lucru: se părea că cei doi, în special cavalerul, păreau să fugă de cineva şi pentru moment se refugiaseră în acea grădină.

Dar cum de era liber în chiar momentul în care, graţie scenei pe care i-o jucase regelui cu o seară înainte, ea era sigură că acesta dăduse deja ordinul de a-l transfera pe prizonier la Bastilia?

Acestea erau întrebările pe care şi le punea fără a-şi putea răspunde.

Gardianul îşi terminase, povestea şi aştepta respectuos ordinele stăpânei sale.

Cei doi intruşi nu scoaseră un cuvânt, nu făcuseră un gest.

Şi era evident că aşteptau şi ei decizia pe care urma s-o ia tânăra femeie, pentru a-şi putea stabili linia de conduită.

Contesa se decise şi răspunse cu blândeţe:

— Foarte bine, Gaspard, v-aţi făcut datoria, sunt mulţumită de voi... vă puteţi retrage... şi pentru că aceşti domni doresc să vorbească stăpânului domeniului, în absenţa sa poate vor dori să-mi spună mie ceea ce doreau să spună... Poţi pleca!...

Grădinarul, se înclină adânc şi se retrase cu spatele, murmurând:

"Doamna e prea bună!"

Juliette aşteptă până când grădinarul se retrase suficient şi, când a fost sigură că acesta a dispărut, s-a întors spre cei doi bărbaţi, care aşteptau în continuare, şi-l privi îndelung pe d'Assas fără să pară că l-ar fi remarcat pe însoţitorul său şi fără să scoată un singur cuvânt.

Instinctiv d'Assas luase o atitudine sfidătoare, cu braţele încrucişate pe piept, cu privirea aţintită asupra duşmancei sale, cu o expresie dispreţuitoare a buzelor, părând a spune:

"Ce mai aştepţi ca să mă dai pe mâna lor?"

În ceea ce-l priveşte pe Crébillon, acesta era în aparenţă calm şi rece; numai ochişorii, în care strălucea o privire maliţioasă, nu pierdeau din vedere trăsăturile obosite şi destrămate ale tinerei femei şi se uita din timp în timp cu un sâmbure de ironie batjocoritoare la tânărul său însoţitor.

Şi poetul, care era un profund observator şi al cărui spirit neliniştit era tot timpul treaz, îşi zicea în sinea lui cu o satisfacţie neascunsă:

"Iat-o deci pe duşmanca de moarte a sărmanei Jeanne şi a acestui frumos băiat... Pe cinstea mea! Splendidă creatură! Şi dacă aş avea numai cu douăzeci de ani mai puţin aş da orice să fiu privit de ea cum e privit în acest moment cavalerul, acest mare fraier care-mi face impresia că, în materie de amor, nu vede mai departe de lungul nasului... Ah! Tinerii din ziua de astăzi!... noi făceam o figură mai bună pe vremea noastră... în sfârşit, această crudă duşmancă nu ne-a dat încă pe mâna soldaţilor... e ciudat!... şi chiar, să mă bată Dumnezeu! A evitat să pronunţe numele lui d'Assas în faţa încăpăţânatului ăla de Gaspard, care ne-a făcut un astfel de serviciu... Să-l ia dracu'...".

În timpul acesta contesa, cu o voce pe care emoţia o făcea să tremure, îi spunea lui d'Assas:

— Voi?... Voi?... Aici!...

Şi Crébillon, cu urechea ciulită, găsea că, pentru o duşmancă încrâncenata, această simplă exclamaţie era scoasă cu o ciudată blândeţe.

— Sunteţi deci liber?... reluă contesa.

Crébillon continua dialogul cu sine:

"Vai, vai, vai!... a spus asta ca şi când ar fi spus: Cât sunt de fericită de a vă vedea în sfârşit liber Ciudat!... Ciudat!..."

— Cum de sunteţi liber? continuă contesa, când în dimineaţa acestei zile chiar regele a ordonat să fiţi transferat la Bastilia?

— Ştiaţi acest lucru, doamnă?... întrebă sec d'Assas. Pentru a fi atât de bine informată, fără îndoială că sunteţi şi voi implicată cu ceva în acest ordin dat de rege?

Juliette roşi.

Crébillon remarcă această roşeaţă şi începu să tuşească violent aruncându-i o privire ucigătoare lui d'Assas şi mormăind:

"Dar-ar ciuma în el de nepriceput, că nu vede nimic!..."

— Cum de sunteţi aici? întrebă din nou Juliette.

Înainte ca d'Assas să scoată un singur cuvânt, Crébillon făcu un pas înainte, se înclină profund şi spuse:

— Binevoiţi, doamnă, pentru că prietenul meu, domnul cavaler d'Assas nu îndrăzneşte s-o facă, să mă prezint chiar eu: domnul Prosper Jolyot de Crébillon, umil protejat al muzelor care din spirit, în care s-a rătăcit bineînţeles şi multă indulgenţă binevoitoare, mi-au făcut hatârul să-mi recunoască ceva talent.

Poetul, am mai spus-o deja, nu era lipsit de maniere, dar avea un mod particular de a le folosi.

Dinspre partea ei, Juliette avusese timpul să-şi şlefuiască felul de a fi, frecându-se zilnic de personaje de o politeţe rafinată, servită fiind şi de o dispoziţie naturală spre aşa ceva şi de calităţi de primă mână.

În faţa acestei prezentări incorecte, făcute pe un ton emfatic şi în termeni teatrali, îi aruncă poetului o privire de un dispreţ strivitor, care ar fi intimidat pe oricine, numai pe bravul nostru beţiv nu.

Acesta, fără să pară a fi remarcat ceva, cu o uşurinţă surprinzătoare, continuă imperturbabil:

— Ne faceţi onoarea, cred, să ne întrebaţi cum de ne găsim aici la dumneavoastră, doamnă?... Domnul d'Assas, subjugat evident de splendoarea farmecelor voastre, rămânând cu gura căscată, mut de admiraţie în faţa voastră, permiteţi unui om de vârsta mea, un amic devotat, doamnă, să vă dea explicaţiile pe care aveţi tot dreptul să le obţineţi din partea noastră.

În timp ce-i vorbea tinerei femei, Crébillon îi aruncă lui d'Assas o privire rugătoare, ca şi când l-ar fi implorat să tacă şi să-l lase pe el să facă ce trebuie.

Cavalerul înţelese de această dată perfect semnificaţia acestei priviri şi, cum îi era o imensă scârbă de a se explica, de a conversa cu contesa, îl lăsă cu vizibilă satisfacţie pe noul său prieten să-şi ia această sarcină.

La rândul ei, tânăra femeie, văzând cum cavalerul părea decis să se încăpăţâneze într-o rezervă prudentă în ceea ce-o priveşte, dar dorind, cu toate astea, să afle despre ce este vorba, se decise să-i răspundă acelui personaj care i se părea puţin ridicol, dar care avea, cel puţin în ochii ei, avantajul de a părea dispus să povestească ceea ce ştia şi ceea, ce-o interesa pe ea în cel mai înalt grad.

— Vorbiţi deci, domnule, vă ascult.

— Domnul d'Assas, reluă Crébillon, are onoarea de a fi, dacă nu unul dintre prietenii voştri, atunci cel puţin un cunoscut al vostru. Precum ştiţi, doamnă, el era încarcerat la castel pentru că aţi spus mai devreme că regele dăduse, chiar în această dimineaţă, ordinul de a-l transfera la Bastilia. Dar ştiaţi pentru ce era arestat şi ce crimă comisese?

— Nu, domnule, ignor acest detaliu.

— Aflaţi, doamnă, că acest băiat curajos a avut nefericita idee de a se duce să-l caute pe rege pentru a-i face un serviciu important... Or, celor, mari, cum ar trebui să ştiţi, dacă nu aţi aflat-o până acum, nu le place să li se facă servicii atunci când nu le-au cerut... Mult iubitul vostru suveran a găsit pentru cavalerul, aici de faţă, recompensa pe care o merita intervenţia sa intempestivă... arestându-l pe loc.

Dar când pentru vârsta domnului d'Assas şi fizicul său, cei patru pereţi ai unei celule nu au nimic atrăgător şi l-au făcut să se gândească cu obstinaţie să scape de povara unei recluziuni care nu-i făcea bine la sănătate... E ceea ce a şi făcut şi, în lipsă de alte mijloace, cavalerul s-a aruncat liniştit de pe terasa castelului.

— De la înălţimea terasei?... Ce nebunie!... puteaţi să muriţi.

— Cred şi eu, doamnă, gândiţi-vă şi dumneavoastră... Optzeci şi ceva de picioare înălţime...

— Ah! Dumnezeule!...

— E îngrozitor, exclamă ironic Crébillon; e adevărat că domnul era agăţat de un fel de maşinărie necunoscută... dar atât de fragilă... e de mirare cum nu şi-a rupt nici un os!...

— Aţi făcut aceasta?... întrebă Juliette cu răsuflarea tăiată.

— Cum am onoarea să vă spun... Pe scurt, domnul a reuşit să ajungă jos viu şi nevătămat, iar eu am avut plăcerea să-i ofer găzduire într-un han modest unde locuiesc...

Dar, doamnă, ce credeţi că s-a mai întâmplat?... A doua zi de dimineaţă, adică în chiar această dimineaţă, la ora la care la castel ar fi trebuit să se dea alarma că a dispărut şi că era căutat peste tot, domnul d'Assas a comis o nebunie, altminteri plină de curaj.

— Ce-a mai făcut? întrebă contesa, frământându-şi mâinile neliniştită.

— Închipuiţi-vă că domnul pretindea că are de cerut o explicaţie unui gentilom al regelui... un anume conte du Barry, dacă-mi aduc eu bine aminte...

Juliette tresări şi-l privi foarte atent pe d'Assas, care rămânea tăcut şi impasibil, iar Crébillon, mereu surâzător şi satisfăcut, ca şi cum interesul tinerei femei s-ar fi adresat lui:

— Or, ştiţi dumneavoastră în ce consta acea aşa-zisă explicaţie?... Vă las să ghiciţi, doamnă... Dar nu vă chinuiţi prea mult, doamnă, nu veţi reuşi... Domnul pe care-l vedeţi aici, cu propria mână, i-a aplicat o frumuseţe de... dacă-mi aduc bine aminte acelui conte du Barry!... da, hotărât lucru, aşa îl chema... cum spuneam, i-a aplicat o frumuseţe de bătaie cu bastonul, cea mai straşnică pe care am văzut-o în viaţa mea...

— O bătaie cu bastonul?... Contelui?... Oh!

— Da, doamnă şi a fost atât de magistral aplicată, că acest conte a rămas pe pavaj într-o stare atât de demnă de milă, încât cred...

— Nefericitule!... Ce-aţi făcut?..:

— Ah! Tinerii aceştia!... ce imprudenţi! Dar ceea ce e mai frumos, e faptul că totul s-a petrecut sub ferestrele regelui... la o oră la care piaţa era un furnicar de gentilomi şi de seniori care se duceau să asiste la scularea regelui.

— Ah! Dumnezeule!... Dumnezeule!

— Cred că ceea ce vreţi să spuneţi, doamnă, remarcă uşor batjocoritor Crébillon, e ce ruşine pentru acel sărman conte du Barry!... Dar, pe cinstea mea... s-ar părea că n-a încasat-o chiar degeaba... căci puteţi crede că acest conte... care se zice c-ar fi gentilom!... a vrut să-l ucidă pe domnul printr-un asasinat plin de laşitate!...

— Oh!...

— E nedemn pentru un gentilom, nu-i aşa, doamnă?... şi gândiţi că şi mine că această pedeapsă era bine meritată?...

Din nefericire acest scandal sub ferestrele regelui a atras atenţia oamenilor de la castel, astfel încât soldaţii s-au pornit neîntârziat în urmărirea acestui tânăr temerar, care ar fi prins cu siguranţă dacă grădinarul vostru, Gaspard, n-ar fi deschis portiţa pe care o vedeţi, împins de demonul curiozităţii, iar foarte umilul vostru servitor n-ar fi profitat de ocazie pentru a intra ilicit pe proprietatea voastră... lucru pentru care vă rog să primiţi umilele noastre scuze...

— Nefericitule!... Nefericit copil!... repetă Juliette, care se adresa tot lui d'Assas.

— Acum, doamnă, reluă Crébillon cu o gravitate care contrasta în mod ciudat cu tonul glumeţ şi uşuratic pe care-l folosise până atunci, pe cinstea mea, domnul d'Assas n-a comis altă crimă în afară de aceea că a vrut să facă un serviciu regelui său, sacrificându-se pe sine însuşi. Voi puteţi să-l salvaţi, la fel de bine cum puteţi să-l pierdeţi, cu un singur cuvânt şi, iată... auziţi?... sunt soldaţii care-l caută şi care revin; în câteva secunde vor fi aici! Deschideţi această poartă, spuneţi un cuvânt, faceţi un semn şi va fi din nou în mâinile lor... şi de data asta nu-l mai aşteaptă Bastilia, ci gâdele... din mâinile căruia rru mai ieşi viu... Hotărâţi, doamnă...

Juliette asculta şi auzea, fremătând, pământul care tremura sub copitele cailor lansaţi în plin galop.

Şi galopul se apropia tot mai mult, iar d'Assas, mereu tăcut şi impasibil, aştepta ca şi când ar fi fost vorba de un altul, nu de el, iar Crébillon arunca priviri rugătoare spre tânără femeie. Întrebându-se cu spaimă ce va face... dacă ea va asculta de sfaturile inimii care o îndemnau să-l salveze pe cel pe care-l iubea, sau de ura sa care-i sugeră cu viclenie ideea feroce de a deschide acea poartă şi de a chema în ajutor... în timp ce în mintea sa îndurerată mai răsunau cuvintele poetului:

"De data asta e călăul!"...

Şi cavalcada se apropia din ce în ce mai mult şi curând trecu ca o furtună prin faţa porţii, care rămase închisă şi se pierdu în depărtare.

În clipa aceea un suspin mişcă pieptul tinerei femei şi două lacrimi, două perle ardente, alunecară încet pe obrajii ei obosiţi.

Şi când zgomotul cavalcadei se stinse complet în depărtare, Crébillon; în faţa lui d'Assas care privea la contesă cu o privire în care se citea o imensă uimire, Crébillon se apropie de tânăra femeie, îi luă mâna şi, sărutând-o cu respect, îi spuse cu o emoţie şi cu o blândeţe aproape părinteşti:

— Sunteţi un suflet mare, copila mea... Credeţi un bătrân care a trăit multe şi care v-ar putea fi tată... Nu sunteţi făcută pentru rolul pe care îl jucaţi aici... Fugiţi, copila mea... dacă mai aveţi încă timp s-o faceţi... gândiţi-vă la ceea ce aveţi... plecaţi undeva într-un colţ de ţară liniştit... acolo unde v-aţi născut., grăiţi modest, dar cinstit... veţi găsi acolo fericirea şi ştima oamenilor cinstiţi, ceea ce înseamnă enorm, credeţi-mă, în comparaţie cu viaţa la care visaţi şi pentru care nu sunteţi făcută...

Fără să răspundă, căci era foarte emoţionată, Juliette se îndreptă spre poartă, o deschise şi spuse suspinând:

— Cred că nu vă mai ameninţă nimic... plecaţi... şi Dumnezeu să vă aibă în paza lui!

Şi cu un gest plin de durere ea le arătă drumul liber, în timp ce ochii săi plini de lacrimi priveau ca cei ai unui câine credincios drept în ochii lui d'Assas, care, foarte emoţionat şi el, negăsind nici un cuvânt de consolare sau de mulţumire, în faţa durerii aceleia atât de vizibile, în faţa acelei abnegaţii atât de evidente, se descoperi cu un gest energic şi se înclină profund.

Atunci poetul îşi luă tânărul prieten de braţ şi, făcând tinerei femei un gest enigmatic de adio, îl trase după sine pe d'Assas care, în pragul porţii, dădu drumul lacrimilor prea multă vreme reţinute. Contesa îi privea tristă îndepărtându-se şi strângând în mână ceea ce Crébillon îi strecurase fără ca ea să-şi dea seama.

Capitolul XXIII "Macul de argint"

— Iată o fiinţă ciudată, spuse d'Assas îndepărtându-se, iar ceea ce tocmai a făcut mă uluieşte... Nu ştiu ce să mai cred.

— Credeaţi că va striga şi vă va preda? răspunse Crébillon cu un zâmbet ştrengăresc.

— Eram foarte convins de asta... sunt obligat s-o mărturisesc... mai ales după cele ce s-au întâmplat între noi.

— Ei bine, după cum vedeţi, v-aţi înşelat.

— Această generozitate mă pune în mare încurcătură.

— Şi de ce anume?

— Nu aţi auzit ce a spus această femeie? Regele a dat chiar în această dimineaţă, ordinul de a fi mutat la Bastilia.

— Ei şi?

— Nu vă surprinde faptul că e atât de bine informată?

— Ascultaţi-mă şi încercaţi să înţelegeţi: fiind metresa regelui, nu e nimic de mirare că ea să cunoască proiectele regescului ei amant... Regelui, din câte spun gurile rele, îi cam place să vorbească despre micile sale afaceri favoritelor... în fond, iubitul nostru Ludovic al XV-lea nu-i decât un mic burghez guraliv...

— Deci şi voi gândiţi, ea şi mine, spuse cu ardoare d'Assas, că regele şi contesa au vorbit de mine... s-ar părea că în chiar această noapte, dacă stau să mă gândesc bine?

— Într-adevăr, e posibil să fie aşa.

— Atunci vedeţi că aveam perfectă dreptate!

— În ce fel?

— Iată cum: am primit vizita contesei du Barry... şi m-a părăsit foarte nemulţumită de felul în care m-am purtat cu ea... Or, în dimineaţa acestei zile regele consideră brusc că Bastilia mi-ar face foarte bine la sănătate şi are grijă să fiu condus acolo...

— De unde aţi tras concluzia asta?

— Din faptul că, foarte furioasă, contesa m-a părăsit proferând cuvinte de ameninţare şi nu uitaţi, l-ar fi putut împinge pe rege la această hotărâre total răuvoitoare pentru mine.

— Poate că voi aveţi dreptate... Eu aş zice chiar mai bine: ca şi vouă şi mie mi se pare aproape cert.

— Lucrurile stând aşa cum stau, spuse d'Assas uimit, nu sunteţi deloc surprins de ceea ce tocmai a făcut?... Nu vedeţi în asta o contradicţie... ceva bizar?...

— Eh!... scumpul meu, aş prefera să vă spun că femeia e un ghem de contradicţii... Prefer să nu filozofez asupra acestui subiect care ne-ar duce mult prea departe şi am să vă spun la fel de simplu că, precum pescarul de care vorbeşte Evanghelia, aveţi ochi, dar nu vedeţi nimic!... ceea ce, de altminteri, dovedeşte cât sunteţi de modest...

— Ce vreţi să spuneţi?

— Nimic, numai că contesa du Barry este profund şi sincer îndrăgostită de persoana voastră, o, tinere şi naiv Adonis!

— Credeţi în sinceritatea acestei iubiri?

— Pe toţi dracii! Puteţi să vă mai îndoiţi... după ceea ce tocmai a făcut pentru dumneavoastră?

— Fie!... dar cum vă explicaţi că a aţâţat furia regelui împotriva mea?

Crébillon dădu din umeri şi spuse:

— Păi nici nu-i prea greu de ghicit... Nu aţi văzut ochii înroşiţi de lacrimi şi trăsăturile obosite aproape descompuse, ale tinerei femei?

— Mărturisesc că, într-adevăr, nu le-am remarcat.

— Păi cum să nu! Dacă sunteţi mereu cu capul în nori!... Dar eu le-am remarcat... şi încă multe altele... şi am înţeles cu uşurinţă că frumoasa noastră contesă, după primirea "călduroasă" pe care i-aţi făcut-o, aflată sub influenţa umilinţei, furiei şi decepţiei, nu s-a dat înapoi în faţa uneia dintre acele mici infamii atât de obişnuite la îndrăgostiţii mai năbădăioşi şi, pentru a se răzbuna, v-a încondeiat cum nu se poate mai bine în faţa regelui, care nu e prea furios pe voi...

Regele pleacă, furia se potoleşte, regretele şi remuşcările iau locul răzbunării!.. Numai iubirea rămâne stăpâna asupra acestui suflet chinuit şi voi aţi beneficiat de această schimbare.

— Poate că aveţi dreptate! răspunse d'Assas gânditor. În tot cazul, această generozitate mă pune într-o postură dintre cele mai neplăcute... Admiţând că ceea ce mi-aţi spus referitor la subiectul acestei iubiri pe care contesa o simte pentru mine este exact, nu e mai puţin adevărat că o urmăreşte pe doamna d'Etioles cu ura ei... După serviciul pe care mi l-a făcut, care va fi conduita mea faţă de această femeie?... A acţiona împotriva ei ar fi o nedelicateţe care este împotriva firii mele... S-o abandonez pe doamna d'Etioles în mâinile ei îmi este la fel de imposibil... Iată-mă deci într-o crudă dilemă!

— Într-adevăr, situaţia e foarte delicată... Dar, la dracu'!... cine ştie ce ne rezervă viitorul?... veţi avea poate ocazia să-i faceţi, la rândul vostru, un serviciu contesei, care va anula datoria ce o aveţi faţă de ea. Şi apoi, cine ştie? O inimă cu adevărat îndrăgostită e capabilă de orice eroism... iar contesa mi se părea foarte îndrăgostită... Putem deci spera!

— Ce anume să sperăm?

— Cinstit să fiu, nici eu nu ştiu prea bine.

Tot discutând în felul acesta, cei doi bărbaţi au ajuns fără încurcături la hanul în care locuiau.

Hotărâră că d'Assas să rămână prudent câteva zile închis în cameră, în speranţa că nu-l vor căuta atât de aproape de castel.

Urmau să se întoarcă la Paris când căutările în curs se vor fi mai potolit şi d'Assas era hotărât să ceară adăpost contelui de Saint-Germain, care, de altminteri, i-l oferise aducându-i planul maşinăriei graţie căreia îşi putuse duce evadarea la bun sfârşit.

Motivul care atârnase cel mai greu în hotărârea cavalerului de a cere adăpost contelui de Saint-Germain era speranţa de a-l determina pe acesta să folosească puterea ocultă de care dispunea pentru a putea afla unde era ascunsă Jeanne.

Dar cum nu era sigur că va putea obţine ceea ce dorea, cum nu era sigur nici de faptul că Saint-Germain putea să-l ajute, nu-i spuse nimic lui Crébillon, pentru a nu trezi în ei o speranţă care risca să fie repede destrămată de fapte.

Reîntorşi în camera lor, constatară absenţa lui Noé Poisson.

— Bine! Murmurase Crébillon, iată butoiul meu cu vin că a şters-o din nou!... Numai de n-ar face vreo tâmpenie ireparabilă...

Noé, atunci când era beat, simţea imperioasa nevoie să se plimbe pe la ţară sau prin jurul castelului, unde plouase cu cârciumi în care beţivanul făcea dese popasuri şi sfârşea prin a-şi îneca în porţii generoase de vin şi puţina luciditate care-i mai rămânea.

Poetul, la curent cu obiceiurile amicului său, obişnuit cu aceste dispariţii zilnice, n-a fost deci prea surprins de absenţa sa şi nu manifestă cine ştie ce mare nelinişte privitor la acest subiect. Sigur era că urma să-l vadă apărând la ora prânzului, mergând cu acel pas ţeapăn şi lent de beţiv obişnuit cu chefurile monstruoase şi punându-şi întreaga demnitate şi atenţie pentru a merge drept fără să pară a se clătina.

În timpul acesta valetul, Jean, se întorsese şi el, după ce îşi dusese calul la grajd cu calmul cuiva care tocmai a făcut o excelentă plimbare. El găsise mijlocul de a se face remarcat de poet căruia îi făcuse un semn ca pentru a-i spune că totul va merge cum trebuie în privinţa lui şi era gata pregătit să execute noi ordine care i s-ar da.

Crébillon a răspuns la acest limbaj mut făcându-l să înţeleagă că, pentru moment, nu e vorba decât să vegheze prudent şi să semnaleze apropierea unui pericol.

La care Jean, printr-o mimică expresivă, i-a răspuns că a înţeles şi că va veghea.

În sfârşit, sosi şi ora cinei şi Noé nu se întorsese.

La început l-au aşteptat, apoi s-au decis să se aşeze la masă şi masa se termină fără ca beţivanul să fi apărut.

Crébillon începu să se neliniştească de această absenţă prelungită şi cu cât timpul se scurgea, cu atât neliniştea îi creştea.

Se înseră, apoi întunericul puse stăpânire pe oraş şi Noé tot nu venise!

A doua zi de dimineaţă, cum Noé nu se întorsese, Crébillon, neliniştit de moarte, începu să-l caute după o vie discuţie cu d'Assas, care dorea să-l însoţească şi înfrunte toate greutăţile din lume să-l convingă că securitatea sa impunea ca el să rămână închis şi că se va descurca şi singur pentru a întreprinde cercetările necesare.

Fu nevoit, pentru a-l hotărî pe cavaler să rămână liniştit, să-l facă să înţeleagă că prezenţa lui mai mult l-ar încurca decât l-ar ajuta şi, în sfârşit, ca argument decisiv, să-i reamintească de faptul că putea fi recunoscut şi arestat şi că, fără îndoială şi el, Crébillon, ar fi împărtăşit aceeaşi soartă cu el şi astfel, dintr-o dată, Jeanne rămânea fără singurii doi oameni care-i mai puteau veni în ajutor.

Acest argument producându-şi efectul scontat, Crébillon, aşa cum făcuse cu câteva zile în urmă din pricina lui d'Assas, reîncepu să bată pavajul Versailles-ului. Numai că acum, cunoscându-l până în vârful degetelor pe cel pe care-l căuta, se duse de-a dreptul să caute din cârciuma în cârciumă, neuitând nici una din tot oraşul.

Regăsi urma lui Noé într-un fel de cantină frecventată de valeţii castelului unde află că persoana cu semnalmentele pe care le dăduse trecuse pentru câteva clipe, seara, ca apoi să iasă şi să se alăture unei adunări ce avusese loc în piaţă.

Dar acolo se pierdea urma celui pe care-l căuta; aceasta fusese tot ceea ce putuse afla, ceea ce trebuie să recunoaştem că era foarte puţin.

Poetul avea o reală afecţiune pentru vechiul său prieten. Această dispariţie misterioasă îl neliniştea şi îl întrista mai mult decât ar fi fost dispus s-o mărturisească.

Pe de o parte începea să se teamă serios că nu cumva bătrânul său prieten să nu fi primit vreo lovitură urâta într-una din plimbările pe care le făcea la întâmplare prin împrejurimi; pe de altă parte, cum cunoştea mai bine ca oricine inteligenţa mai degrabă mărginită şi cheful de vorbă nestăvilit al lui Noé, care, ca toţi beţivii, pălăvrăgea vrute şi nevrute cu primul ieşit în cale şi adesea monologa cu voce tare în plină stradă, se temea ca vreo vorbă imprudentă, scăpată la beţie, să nu-i pună pe urmele lui d'Assas pe cei care-l căutau.

O indiscreţie putea fi, într-adevăr, fatală nu numai cavalerului, dar chiar şi lui Crébillon, pe care, vinovat de a fi dat ajutor unui prizonier de stat, îl pândea riscul de a fi arestat şi aruncat în cine ştie ce hrubă din Bastilia, perspectivă care era departe de a-i surâde bravului nostru poet care, în materie de curaj, îşi avea şi el limitele sale.

Cu toate acestea, în ciuda tuturor temerilor, nu se putea decide să părăsească Versailles-ul şi-şi continuă căutările ale căror rezultate nefaste îi întăreau din ce în ce mai tristă convingere că nefericitul său prieten trebuie să fi fost victima cine ştie cărui derbedeu care, după ce l-a buzunărit bine, l-a omorât pur şi simplu.

Or, iată ce se întâmplase de fapt:

Când Crébillon îl părăsise dimineaţa, recomandându-i să aştepte întoarcerea lui, Noé, conform obiceiului lui, rămăsese liniştit, decis cu bună credinţă să se supună recomandărilor prietenului său.

Dar cum nu întârzie să se plictisească de moarte şi pentru a se distra, începu să bea şi cum Crébillon întârzia să apară, din pahar în pahar, din sticlă în sticlă, lui Noé nu-i trebui mult să se pilească.

Când fu suficient de afumat, beţivul, tenace în obiceiurile sale, natural că uită toate sfaturile amicului său, se ridică şi ieşi.

După ce rătăci câtăva vreme la întâmplare, se simţi obosit şi, natural, intră să se odihnească, într-o cârciumă, unde, la fel de firesc, mai goli o sticlă.

Ajuns în piaţa castelului, Noé, deja beat mort, se simţea tot mai obosit şi intră să se odihnească în cantină în care Crébillon îi dăduse de urmă. Acolo se odihni în stilul său propriu... bând în continuare.

Aceasta se întâmpla în momentul în care d'Assas administra, în faţa grilajului castelului, magistrala şi umilitoarea pedeapsă contelui du Barry, despre care am vorbit deja.

Noé, prea ocupat în cantină, nu văzuse şi nu auzise nimic. Numai când se simţi odihnit, adică după ce mai goli o sticlă, se ridică, după ce plăti şi ieşi ţeapăn ca un automat, ţinându-se pe picioare doar numai printr-o minune, sfidând legile echilibrului.

În piaţă, după plecarea lui d'Assas, câţiva privitori se hotărâseră să-i dea o mână de ajutor contelui care rămăsese leşinat pe pavaj, năucit, gâtuit de furie şi de ruşine mai mult chiar decât de durere.

Se formă imediat un fel de adunare spontană şi hazardul a vrut ca beţivul nostru să se găsească în primul rând, bine plasat pentru a vedea şi auzi totul şi nu putea pierde el ocazia să asiste la un spectacol atât de interesant.

Contele, nerevenindu-şi din leşinul său, în plus având chipul însângerat şi hainele sfâşiate, se găsiră câteva suflete caritabile care să-l apuce de mâini şi de picioare, plecând în căutarea unei drogherii unde i s-ar fi putut da acelui senior îngrijirile imediate pe care le necesită starea sa.

Cortegiul se puse în mişcare şi, cum bine aţi ghicit, Noé îl urmărea cu perseverenţă, fără chiar să simtă ghionturile pe care le primea din stânga şi din dreapta, prea ocupat cum era să-şi păstreze un echilibru care era tot mai greu de stăpânit.

Prima drogherie care le apăru în drum a fost tocmai drogheria "Macul de argint", pe care cititorul nostru o cunoaşte bine.

Contele fu lăsat acolo, iar Noé, fără să ştie cum şi de ce, intră împreună cu cei care-l căraseră pe conte, împins numai de acea curiozitate liniştită şi nevinovată pe care am văzut că a avut-o şi cu o zi înainte, când a stat să privească ore în şir cei doi cai legaţi de un copac.

Droghistul, pe care cititorii poate că nu l-au uitat, era afiliat la aceeaşi societate ca şi contele şi era, fără îndoială, un personaj marcant în acest ordin căruia dornul Jacques îi era şef suprem, căci îl recunoscu pe rănitul ce-i fusese adus şi-l transportă imediat într-o cameră învecinată cu acel cabinet în care am pătruns odată cu Nicole, camerista contesei.

Era un dormitor sever mobilat şi în care tot mobilierul părea a proveni din secolul trecut.

Bineînţeles că Noé era mereu pe urmele lor şi, văzând un mare fotoliu, se aşeză foarte liniştit şi se scufundă într-un somn de plumb fără ca nimeni să-i dea atenţie, fiind ascuns în întregime de spătarul înalt al acelui vechi fotoliu.

În acest timp droghistul declară cu voce tare că starea rănitului pe care i l-au adus i se părea foarte gravă, că avea nevoie de linişte şi de odihnă şi dădu prompt pe uşă afară pe toţi cei care veniseră cu rănitul. Scăpat de inoportuni şi curioşi, droghistul, după ce încuie poarta şi fără să se mai ocupe rănit, se duse de-a dreptul la un uriaş dulap din lemn de stejar, care ocupa un întreg perete al camerei, şi-l deschise.

Dulapul era în întregime plin de haine agăţate pe umeraşe fixate pe partea din spate a acestuia. Droghistul apucă hotărât cu ambele mâini de primul umeraş din dreapta şi trase violent, ca şi când ar fi vrut să-l smulgă.

Se auzi un declic şi fundul dulapului pivotă în jurul propriei axe, lăsând vederii o trecere îngustă. Bărbatul luă atunci o lumânare de pe o mobilă, o aprinse şi, cu ea în mână, dispăru în deschizătura pe care o dăduse la iveală în modul acesta ciudat.

Câteva minute mai târziu se întorcea, însoţit de domnul Jacques, după care plecase de fapt pe acest drum misterios care-şi avea corespondent într-unul din cele patru pavilioane din adăpostul de pe străduţa Rezervoarelor.

Domnul Jacques se duse drept la patul pe care fusese întins contele şi, după ce-l privi câteva clipe, spuse:

— E încă leşinat.

— Nu-i nici o nenorocire, domnule, l-am examinat cu grijă înainte de a veni la dumneavoastră pe domnul conte, nu are nici o rană gravă... Am să-i dau câteva picături dintr-un preparat care-l vor trezi din leşin.

— Făceţi-o cât mai repede posibil.

Spunând acestea, domnul Jacques căuta cu privirea un loc unde să se aşeze şi droghistul, ghicind dorinţa stăpânului, se grăbi să-i ofere fotoliul.

Numai că ajungând în dreptul fotoliului, scoase un mic ţipăt de surpriză când îl văzu pe Noé comod instalat şi care părea că doarme la fel de liniştit ca şi când s-ar fi aflat în patul său propriu.

Auzind strigătul, domnul Jacques se întoarse şi-l văzu şi el pe intrus.

— Ăsta cine mai e? întrebă el, încruntând sprâncenele.

— Pe cinstea mea, monseniore, exclamă droghistul stupefiat, nu ştiu nimic... dar putem să vedem ce-i cu el.

Închise în grabă dulapul care rămăsese deschis şi, luându-l pe somnoros de braţ, scuturându-l zdravăn, îi spuse:

— Hopa! Hei! Amice... sus!... ce căutaţi aici?...

Somnorosul astfel interpelat şi scuturat nu se mişcă, nu scoase nici cel mai mic sunet şi, când droghistul îi lăsă braţul, acesta căzu ca un lucru inert.

— De unde a apărut individul? întrebă domnul Jacques.

— Cred că i-a însoţit pe cei care l-au cărat până aici pe domnul conte, răspunse droghistul, care, în timp ce vorbea, îl examină cu atenţie pe acest necunoscut al cărui somn atât de profund i se părea nefiresc.

— Mi se pare că am mai văzut cândva faţa asta de beţiv! murmură domnul Jacques, care adăugă: Maestre André, vreţi să vedeţi, vă rog, ce poate să însemne somnul acesta atât de profund?

Maestrul André, pentru că aşa se numea droghistul, nu aşteptase acest ordin şi-l examină deja cu mare grijă pe intrus.

După câteva minute de examinare foarte atentă, se ridică şi spuse:

— Bărbatul acesta nu doarme, monseniore, vedeţi, pleoapele nu sunt complet închise, pupila este fixă şi dilatată... Este pur şi simplu doborât de băutură... ca şi când l-ar fi lovit cineva cu un retevei în cap... Trebuie că individul are o constituţie foarte solidă, căci doza de alcool pe care a înghiţit-o este extrem de mare şi riscă să facă o

congestie... să cadă ca fulgerat... E un caz foarte curios şi extrem de rar... Vedeţi, insensibilitatea este totală...

Spunând acestea, maestrul André îl scuturâ violent pe beţiv şi-l înţepă cu un ac, neobţinând nici o reacţie din partea lui.

— Individul vede? Aude?... De fapt, mi-l aduc arciinte acum, e acel beţiv cam nărod care-l însoţeşte peste tot pe poetul Crébillon... este tatăl doamnei d'Etioles... Poisson cred că-l cheamă... E de-a dreptul ciudat că beţivul ăsta a putut pătrunde până aici... Acest somn ciudat nu ascunde vreo cursă?...

Droghistul dădu din cap.

— Nu, monseniore, vă răspund că nu suntem în faţa unui simulacru... Acest om, când se va trezi, dacă între timp nu-l va lovi damblaua în starea în care se află, va fi sigur extrem de uimit şi nu va şti să spună unde este şi cum a ajuns aici.

— Totuşi aude vede?... şi dacă vede şi aude, îşi va aminti ce a văzut şi auzit?

— Cred că nici nu vede, nici nu aude... Cu toate acestea eu nu aş îndrăzni să afirm nimic... e un caz atât de deosebit...

Fără să spună nimic, domnul Jacques luă un pistolet dintr-un sertar şi, lipind ţeava de tâmpla lui Noé, îl armă cu sânge rege şi-i spuse poruncitor:

— Sus, bărbate... sau eşti mort!...

Noé nu se mişcă.

— V-am spus, monseniore, insensibilitate totală... cred că acest om nu aude şi nu vede nimic.

— Nu are nici o importanţă, replică domnul Jacques, pentru că fatalitatea l-a adus pe beţivul ăsta aici, ar fi bine, pentru mai multă siguranţă, să ne lămurim în privinţa persoanei lui... Maestre André, îl veţi transporta în camera izolată din micul pavilion... veţi avea grijă să nu poată scăpa de acolo şi-l veţi trata cum credeţi de cuviinţă... Ar fi poate mai bine să-i întreţineţi o stare permanentă de beţie pentru a-l face să-şi piardă amintirile celor văzute şi auzite... dacă a văzut şi auzit ceva... Când va veni vremea, vă voi spune eu, îl vom îmbăta din nou şi-l vom lăsa într-o noapte departe de casă, pe un drum astfel încât, atunci când se va trezi din beţie, să creadă că a visat. Până atunci, aveţi grijă să nU vă scape.

— Ordinele voastre vor fi executate, monseniore. Iar ca să scape... hm!... mi se pare cam greu! Camera despre care e vorba nu are nici o ieşire vizibilă şi ar trebui ca beţivul nostru să fie dotat cu un fler deosebit pentru a găsi resortul care deschide uşa secretă.

— Trebuie să ne gândim la orice situaţie... aveţi totuşi grijă... Dar ajunge cu discuţia despre acest imbecil... Să ne ocupăm de contele du Barry.

Câteva clipe mai târziu, graţie îngrijirilor energice, contele îşi revenea şi constată cu satisfacţie că în afară de durerea produsă de numărul impresionant de lovituri de baston primite, nu avea nimic rupt şi se puse repede pe picioare.

La întrebările domnului Jacques, răspunse că nu a putut executa ordinele pe care le primise şi că în momentul în care se pregătea să intre în castel pentru a primi detalii despre evadarea lui d'Assas, pe care baronul de Marçay, într-o notă explicativă, o semnalase superiorilor lui, a fost oprit de acel mizerabil d'Assas în persoană, care l-a adus în starea jalnică în care se găsea în prezent.

Contele termină această povestire dureroasă pentru amorul său propriu, spunând cu un glas trădând o ură sălbatică:

— De data asta, de vreţi sau nu, dacă-l întâlnesc pe acest individ, îl ucid... trebuie s-o fac... Vreau, înainte de a-l ucide, să-l fac să sufere îngrozitor... Puteţi face ce veţi vrea cu mine după aceea, dar vreau să mă răzbun şi această răzbunare va fi teribilă, îngrozitoare...

— Haideţi, haideţi, calmaţi-vă, scumpul meu conte şi pentru că ţineţi atât de mult la această răzbunare, ei bine... vi-l las pe mâinile voastre pe acest d'Assas... puteţi face ce vreţi cu el... Ei! Acum sunteţi mulţumit?...

— Ah! Mulţumesc, monseniore!...

— Însănătoşiţi-vă cât mai repede, am nevoie de voi...

— Fiţi liniştit, am alte lucruri de făcut decât să stau în pat... Vă răspund, domnule, că nu voi lâncezi prea mult pe aici, răspunse contele cu un zâmbet hidos pe faţă.

— Bine, bine, mă bazez pe dumneavoastră... Cu toate acestea, în interesul vostru, nu comiteţi imprudenţe... Acum, vă părăsesc... am ordine grabnice de dat... Maestre André, vă recomand încă o dată atenţie cu beţivul acesta... urmaţi punct cu punct instrucţiunile mele privind acest subiect...

Acestea fiind spuse, domnul Jacques se îndreptă spre faimosul dulap şi dispăru.

Un sfert de oră mai târziu, Noé era transportat într-o cameră confortabil mobilată, dar care nu avea nici uşi, nici ferestre aparenţe.

Camera era slab luminată de o veioză.

Beţivul a fost depus într-un vast fotoliu şi, pe b mică măsuţă, un pahar pântecos şi numeroase sticle prăfuite erau dispuse în aşa fel încât să atragă atenţia beţivului la trezire. Sticlele au fost alese cu grijă, părând a avea o vechime venerabilă, făcând astfel tentaţia irezistibilă...

Iată ce se întâmplase şi unde se afla Noé Poisson, în timp ce amicul său Crébillon, care-l credea mort, se întrista pe măsură ce-şi urma căutările zadarnice.

Capitolul XXIV O vizită neaşteptată

După plecarea lui d'Assas şi a domnului de Crébillon contesa du Barry a rămas multă vreme gânditoare în faţa porţii pe unde plecase cel pe care ea îl alesese şi care-i răpise inima.

Un proces lent, dar tenace, de gândire îşi făcuse loc în capul acela frumos şi tânăr.

Gânduri pe care ea nu le avusese niciodată, de care nu se bănuise niciodată că ar fi în stare, îi cuprindeau mintea deschizând spiritului ei orizonturi noi.

Pudori necunoscute, delicate rafinamente îi veneau brusc în minte şi era gata să roşească gândind la ceea ce fusese, la ceea ce făcuse, la ceea ce mai era încă.

De ce această neaşteptată senzaţie de ruşine?... De ce aceste gânduri noi care o cuprindeau şi o încântau în acelaşi timp?...

Era datorită iubirii pure şi sincere care punea pecetea ei suverană pe această inimă care nu bătuse încă pentru nimeni, era pentru că iubirea regeneratoare ieşea învingătoare în groaznica luptă cu ambiţia, ura, cu toate sentimentele josnice care luptau împotriva ei: era datoriţă faptului că toate rănile acestei inimi greu încercate se vindecau, se purificau la atingerea acestui stăpân necontestat.

Şi visătoare, revedea în imaginaţie acea seară, la balul de la Primărie, unde-şi făcuse pentru prima oară apariţia sub numele de contesa du Barry şi în urechi îi mai răsunau şi acum cuvintele lui Saint-Germain, care, cu o voce blândă şi gravă, îi spunea:

"Nu sunteţi, nu veţi fi niciodată contesa du Barry!... Mai este încă timp, plecaţi, trăiţi modest, dar cinstit, în ţinutul dumneavoastră... acolo... la Vaucouleurs... şi în felul acesta veţi fi sigură că vă veţi găsi fericirea".

Şi iată că, lucru ciudat, acel necunoscut care-l însoţea pe d'Assas, acel poet cu tonul glumeţ, cu privirea ironică, cu gesturi când obişnuite, când teatrale, îi repetă acolo, cu blândeţe în glas şi în priviri, aceleaşi sfaturi, în termeni aproape identici.

Şi acest necunoscut care părea s-o fi ghicit, ca şi contele Saint-Germain mai înainte, vorbea de un rol care era obligată să-l joace.

Ştia deci?

Şi, ca şi Saint-Germain, ştia, altminteri de ce aceeaşi blândeţe, de ce acea milă pe care ea o citise clar în privirea lui, în timp ce el, cel iubit, rămânea rece şi dispreţuitor, aproape ameninţător?

Toate aceste lucruri i se păreau ciudate şi în mintea ei simplă cu înclinaţii spre superstiţii, ideea că era destinată fatalmente să eşueze în sarcina pe care şi-o asumase, se fixă tot mai tiranică şi tenace.

Şi ea se întreba dacă nu ar fi mai bine să renunţe singură, liberă, la tot, mai degrabă decât să eşueze ruşinos.

Cel puţin, prin renunţarea sa voluntară, se va putea bucura de simpatii, va forţa stima celui pe care-l iubea atât de mult, în timp ce persistând şi mergând spre un eşec pe care un presentiment secret i-l arăta a fi sigur, ea vedea întreaga lume întorcându-se împotriva ei, chiar şi mai ales cei care o împinseseră până acolo.

Şi gândurile sale mergeau de la Saint-Germain la Crébillon, repetându-şi maşinal cuvintele poetului:

"Nu sunteţi făcută pentru rolul pe care-l jucaţi aici".

Şi se întreba cu spaimă, uimită în faţa propriilor procese de conştiinţă, dacă poetul nu cumva avea dreptate dacă nu cumva ea ar trebui să asculte de vocea aceea interioară care o sfătuia să renunţe la luptă, să realizeze ce avea şi, cu acea mică avere, să se retragă în locurile sale natale, să trăiască acolo cinstit crescându-şi micuţa surioară.

De altminteri, această avere, care astăzi i se părea foarte modestă, nu i se părea, pe vremea când exercita meseria de femeie de moravuri uşoare, un vis aurit care nu se va realiza niciodată?

Juliette ieşi din aceste gânduri ca dintr-un vis şi-şi dădu atunci seama că ţinea în mână o hârtie pe care Crébillon i-o strecurase înainte de plecare.

Deschise biletul şi-l citi.

Nu conţinea altceva decât numele unui han şi indicaţii privind etajul şi numărul camerei.

Era fără îndoială adresa lui d'Assas.

Necunoscutul gândea că această adresă îi va putea fi, fără îndoială, utilă?... Se gândea că ea ar putea avea ideea de a se întoarce spre a-i vorbi lui d'Assas?

Ce spera de la ea acest poet?

Din ce în ce mai gânditoare, se pregătea să se întoarcă în camera ei, când îşi aminti că grădinarul ar putea flecări şi povesti cum şi-au făcut apariţia în grădină cei doi fugari.

În ceea ce-o priveşte, puţin îi păsa de asta. În starea sufletească în care se afla, îi era complet indiferent că regele său domnul Jacques ar putea afla că ea lăsase să scape de urmăritori pe cavalerul d'Assas.

Dar înţelegea foarte bine că o indiscreţie îl putea da pe mâna urmăritorilor pe cel pe care-l iubea, în ciuda tuturor celor întâmplate până atunci şi acum nu dorea cu nici un chip să-l vadă la închisoare.

Făcu deci un ocol şi, găsindu-l pe grădinar care-şi făcea conştiincios munca sa de zi cu zi, îi spuse:

— Cei doi gentilomi au plecat, în sfârşit... Altă dată, Gaspard, fii mai prudent... De data asta voi trece cu vederea şi îţi promit că regele nu va afla de acest incident... dar gândeşte-te că dacă se mai întâmpla un astfel de incident şi regele află, vei fi alungat fără milă... şi ai, după câte cred, o familie de întreţinut... În propriul tău interes, să ai grijă ca aşa ceva să nu se mai întâmple...

Gaspard, auzind aceste cuvinte, păli, de teama de a-şi pierde locul său şi răspunse cu un ton supus:

— Vă jur, doamnă, că am făcut tot ceea ce-am putut; pentru a-i împiedica pe cei doi domni să intre, iar odată intraţi, să-i dau afară... Cel tânăr mi-a oferit o pungă cu bani, pe care am refuzat-o... şi am şi familie de întreţinut... Dacă doamna binevoieşte să-mi promită că nu spune nimic, eu vă promit că aşa ceva nu se va mai întâmpla niciodată dar, vă rog, faceţi în aşa fel încât regele să nu afle nimic...

— Eu am promis să nu spun nimic, îmi voi ţine promisiunea... regele nu va afla nimic... dacă nu cumva vei face imprudenţa de a vorbi...

— Oh! Doamna poate fi liniştită... doar n-o să-mi fac rău singur.

Spunând aceste cuvinte, grădinarul părea jenat Fără să remarce această jenă, contesa continuă:

— Între altele, ai făcut bine că ai refuzat punga care ţi-a fost oferită... dar cum nu vreau să se zică că ai pierdut ceva în această situaţie... iat-o pe a mea, pe aceasta poţi să o iei... sper să fie la fel de plină ca aceea pe care ai refuzat-o...

Şi, tăind scurt din şuvoiul de cuvinte cu care grădinarul mulţumea şi o binecuvânta. Ea se întoarse în camera ei, în timp ce Gaspard cântarea punga cu o evidentă Satisfacţie şi-şi frecă furios urechea.

"Şi eu, naivul, care n-am ştiut să-mi ţin gura şi m-am dus să povestesc tărăşenia domnişoarei Nicole... S-ar putea ca această simpatică domnişoară să nu-şi ţină gura şi să meargă să flecărească, nu ca mine... Doamna este bună şi vrea să uite... numai că

domnul Lebel nu glumeşte... şi voi fi alungat fără milă... Şi sărmanii mei copii, ce vor face?... Trebuie s-o rog pe domnişoara Nicole să nu spună nimic..."

În timpul acesta, contesa, care se întorsese în budoarul ei, îşi zicea:

"Haide, bravul nostru Gaspard e prea înspăimântat să nu-şi piardă slujba, deci nu va vorbi... dinspre partea asta iată-mă liniştită".

Şi, aprinzând o lumânare roz, arse cu mare grijă biletul lui Crébillon, temându-se ca acea bucăţică de hârtie să nu se piardă din greşeală, adresa pe care o conţinea să nu cadă cumva în mâinile cuiva rău intenţionat, care să-i pună pe urmăritori pe urmele fugarilor.

După acest incident, contesa a rămas timp de două zile pradă unei violente agitaţii interioare, chinuită fără încetare de noi idei care se năşteau în mintea ei, dar cu toate acestea nu găsea forţa de a lua o hotărâre fermă.

Părea agasată, nervoasă, fiind de o sensibilitate extremă care o făcea să izbucnească, fără motive aparente, în hohote de râs dezordonate sau în suspine sfâşietoare.

Toată lumea din căsuţa de sub copaci suferea de pe urma dispoziţiei schimbătoare a contesei.

Chiar şi regele fu nevoit să suporte efectele, ceea ce-l răci sensibil, fără ca tânăra femeie să-şi dea seama.

În cele din urmă, după două zile, se îmbrăcă într-o toaletă neagră extrem de simplă şi o anunţă pe Nicole că iese.

Se duse drept la adresa pe care i-o dăduse Crébillon. Urcă direct, fără să mai întrebe nimic şi bătu la uşa care-i fusese indicată, cu inima strânsă de o teamă nemărturisită.

Cel care-i deschise era Crébillon.

Poetul nu părea deloc surprins de această vizită, în schimb d'Assas tresări violent.

Ea văzu această tresărire şi crezând că vrea să o alunge, îşi lipi palmele a rugă.

Crébillon îi privea pe amândoi cu o atenţie susţinută. Părea foarte calm, numai degetele băteau frenetic darabana pe spătarul unui scaun pe care-l trăsese spre el cu un gest mecanic.

D'Assas se ridicase şi cu vocea sa sonoră şi virilă, privind-o drept în ochi în timp ce ea rămânea tăcută, prea emoţionată pentru a mai putea vorbi, îi spuse cu blândeţe, cu un respect vizibil:

— Doamnă, atunci când mi-aţi făcut onoarea de a veni să mă vizitaţi în închisoarea mea, mi-am pierdut stăpânirea de sine până într-atât încât v-am spus cuvinte pe care un bărbat nu are dreptul să le spună unei femei... oricare ar fi ea... făcând acestea, am fost lipsii de respect mai mult decât poate fi un bărbat faţă de o femeie... motiv pentru care vă cer iertare.

Ea ridică spre d'Assas o privire strălucitoare, întrebându-se dacă aude bine, dacă nu cumva visează şi, negăsindu-şi cuvintele, izbucni într-un plâns cu suspine, căzu în genunchi şi, înainte ca el să poată face o mişcare, îi prinse mâna şi, i-o sărută.

Cu o mişcare energică, d'Assas, stupefiat, o ridică murmurând:

— Oh! Doamnă!... ce faceţi?

Şi sărmanul cavaler, năuc, îl privea pe Crébillon ca pentru a-l implora să-i vină în ajutor.

Acesta, nu mai puţin emoţionat, nu se făcu de altminteri că nu înţelege. Aduse repede un fotoliu în care tânăra femeie se lăsă să cadă, cu capul cuprins în palme, zguduită de suspine îngrozitoare.

Poetul i-a făcut cavalerului un semn prin care-i recomanda să tacă şi să respecte pe acea doamnă sinceră şi, punând cu blândeţe mâna pe capul tinerei femei, cu un gest de o tandreţe pe care n-ai fi bănuit-o a exista vreodată în acest uriaş trup diform, i se adresă:

— Plângeţi, copila mea, plângeţi, lacrimile sunt bune, lacrimile sunt sfinte, pentru că sunt regeneratoare... plângeţi pentru că odată cu lacrimile ce curg din ochii voştri. se spală şi gândurile negre care v-au cuprins inima... plângeţi pentru că aceste lacrimi purifică sufletul ce va rămâne pur şi strălucitor... plângeţi, copila mea...

Şi, ca o mamă care-şi leagănă copilul, minunatul om care era Crébillon, în cuvinte emoţionante, lăsă să vorbească inima sa de poet şi linişti durerea din acel suflet martirizat, în timp ce d'Assas contempla acest spectacol şi ascultă cu o emoţie pe care nu încerca să şi-o ascundă.

În cele din urmă, femeia păru a se calma.

Îşi şterse ochii şi spuse cu un surâs trist şi blând:

— S-a sfârşit!...

Şi cum ochii săi priveau ţintă la d'Assas în timp ce pronunţa aceste cuvinte, Crébillon schiţă o mişcare de retragere pe care cavalerul a văzut-o cu nelinişte, căci se întreba ce va face contesa, şi un *tête-à-tête* cu această femeie care, hotărât lucru, era din ce în ce mai ciudată şi mai extraordinară, îl speria.

Juliette văzuse această nelinişte?... înţelegea ce se petrece în mintea lui d'Assas?

N-am şti să spunem.

Tot ea a fost aceea care i-a spus lui Crébillon, care se pregătea să iasă pe uşă:

— Rămâneţi, domnule, vă rog... Puteţi asculta ceea ce am a-i spune domnului d'Assas...

Crébillon se înclină, încântat în fond să asiste la această discuţie care-l intrigă, ghicind că prezenţa putea fi utilă, în timp ce d'Assas, la rândul lui, respiră liniştit, văzând un al treilea între el şi acea femeie uluitoare.

Juliette reluă, adresându-se lui d'Assas, de data aceasta:

— Aţi avut, acum câteva clipe, gentileţea de a-mi cere iertare pentru adevărurile poate puţin cam dure pe care mi le-aţi spus cu câteva zile în urmă. Aceste adevăruri, mărturisesc, erau meritate pentru... prostiile pe care vi le-am îndrugat... de care astăzi roşesc şi eu trebuie să vă cer iertare, d'Assas...

— Oh, doamnă, asta nu se poate!

— Ascultaţi-mă, vă rog... Da, eu vă cer iertare de a vă fi obligat, prin cuvintele mele nebuneşti, prin actele mele demne de dispreţ, şi, astăzi îmi dau seama, nedemne de o inimă cinstită, la cruda necesitate, de a-mi spune lucruri pe care voi, în inima voastră bună, vi le reproşaţi... în timp ce eu afirm acum şi o spun cu voce tare, în faţa domnului care mă aude, că erau cu mult sub ceea ce meritam.

— Vă implor, doamnă, să nu mai vorbim de ceea ce a fost, îi spuse d'Assas... în ceea ce mă priveşte, am uitat totul... şi... aş fi fericit, credeţi-mă, dacă spusele şi faptele dumneavoastră viitoare îmi vor permite să nu-mi mai aduc aminte decât de serviciul pe care mi l-aţi făcut ieri şi să vă mulţumesc altfel decât prin seci cuvinte, cum o fac în acest moment...

Contesa îl privi puţin uimită şi murmură, mai mult pentru ea:

"Să fie deci adevărat?"

Apoi, dând din capul ei frumos cu un aer hotărât, răspunse:

— Poate că aveţi dreptate... dar ceea ce am a vă spune mă va obliga să revenim la ceea ce s-a întâmplat între noi... Cu toate acestea, fiţi liniştit, voi evita atât cât inii va sta în putinţă să evoc amintiri care-mi sunt astăzi dintre cele mai penibile şi odioasei şi dacă unele din aceste amintiri, pe care voi fi obligată să le evoc în faţa domnului de Crébillon, sunt umilitoare pentru mine... ei bine, ăsta va fi pedeapsa mea... începutul ispăşirii pe care mi-am impus-o... numai pentru a merita puţin din stimă voastră...

D'Assas se înclină în sens aprobator.

Contesa se reculese, câteva clipe, apoi continuă:

— Cu toate acestea, există un lucru pe care să-l repet încă o dată... Vă iubesc cu ardoare... cu toată puterea fiinţei mele... Sunteţi primul, singurul care a făcut să-mi bată inima şi această inimă este dată acum pentru totdeauna... şi nu se va mai schimba niciodată... orice s-ar putea întâmpla...

Ştiu că sunt nedemnă de iubirea voastră... voi nu vă puteţi coborî până la mine. Vai! Orice aş face, nu mă voi putea ridica niciodată până la voi, căci nimic în lume nu va putea spăla odiosul şi vrednic de tot dispreţul trecut care a fost trecutul meu.

Nu sper deci nimic... nu cer nimic... deci chiar prietenia voastră... dar îmi face bine să vă spun încă o dată că inima mea vă aparţine în întregime... că mizerabilă femeie care sunt va fi întotdeauna fericită să-şi sacrifice viaţa sa şi fericirea pentru fericirea voastră... întipăriţi-vă bine în minte lucrul acesta, d'Assas şi nu-l uitaţi niciodată, căci nu vă voi mai vorbi niciodată de această iubire.

Spuneaţi mai devreme că aşteptaţi faptele şi cuvintele mele pentru a mă judeca... Aşteptând acestea, veţi putea judeca imediat spusele mele, căci vreau să vă vorbesc cu toată francheţea şi ceea ce vă voi spune e confesiunea mea întreagă, fără ascunzişuri... oricât de umilitoare ar fi ea pentru mine. Mai târziu, d'Assas, veţi vedea că faptele mele vor fi în acord cu cuvintele.

— Nu voi această, doamnă, ca să vă umiliţi... Tot ceea ce veţi spune, tot ceea ce aţi făcut pentru mine, mă fac să gândesc că valoraţi mai mult decât aţi însemnat în ochii mei şi încep să cred că v-am calomniat... Orice aţi fir orice aţi fost, aveţi cu siguranţă în suflet elanuri generoase care nu trebuie decât ajutate să se dezvolte... Sunt sigur că, dacă vă veţi urma îndemnurile inimii, faptele voastre vor fi de aşa manieră încât vă veţi reabilita în ochii oamenilor noştri... Este deci inutil să vă umiliţi, răspunse d'Assas.

Contesa clătină din cap ca cineva care era foarte decis, în timp ce Crébillon spunea:

— Mai bine spuneţi, doamnă... Cuvintele, ca şi lacrimile, sunt adesea o mare uşurare...

— Aveţi dreptate, domnule... ar fi o mare uşurare, imensă aş putea spune, de a putea să-mi deschid inima în faţa a doi bărbaţi inteligenţi şi de onoare.

Cei doi bărbaţi se înclinară.

Contesa reluă:

— Spuneaţi mai devreme că am fost descrisă în culori sumbre şi chiar calomniată... Vi s-a vorbit deja despre mine?

— Da, doamnă, mărturisesc... dar...

— Oh! Liniştiţi-vă, eu nu am de gând să vă cer numele persoanei care v-a vorbit de mine... în plus, cred că ştiu acel nume... Este aceeaşi persoană care v-a spus numele meu adevărat şi... ceea ce am fost înainte?

— Aceeaşi, doamnă, răspunse d'Assas, care se grăbi să adauge: Acea persoană a minţit?

— Nu, asupra anumitor fapte... Ştiu foarte bine ce v-am spus că am fost, răspunse Juliette, coborând privirea... Dar dacă v-a spus că aş avea ceva de-a face cu sechestrarea doamnei d'Etioles, atunci v-a minţit... Nu am făcut nimic, v-o jur, împotriva acestei femei, în afară de faptul că i-am luat locul în căsuţa regelui... aceea şi o... faptă răutăcioasă pe care am comis-o, acum două zile şi pe care vă voi mărturisi-o, iată singurele două lucruri pe care mi le reproşez. În plus, pentru aceste două lucruri, voi sunteţi ultimul care ar trebui să mi-o reproşaţi, pentru că, luându-i locul, am împiedicat-o pe doamna d'Etioles să devină ceea ce am devenit eu... Mă credeţi?

— Aştept... răspunse evaziv d'Assas, care, în ciuda milei pe care o simţea pentru tânăra femeie, nu-i plăcea să mintă.

— Aşteptaţi probe, nu-i aşa?... în fond, e cinstit... de ce m-aţi crede pe cuvânt?

— Nu am spus asta.

— Dar o gândiţi... Vi s-a spus că eu o urmăream pe doamna d'Etioles cu ura mea... că am răpit-o, sechestrat-o, mai ştiu eu ce?... totul e fals... şi dovada este că am să vă spun unde se află acum...

— Veţi face asta? spuse d'Assas într-o explozie de bucurie.

— Voi face asta... pentru dumneavoastră... răspunse cu tristeţe Juliette.

— Vorbiţi!... Spuneţi mai repede!...

— Deci o iubiţi atât de mult? întrebă Juliette, închizând instinctiv ochii în faţa loviturii pe care singură o provocase.

— Din tot sufletul! răspunse d'Assas, fără să se gândească ce lovitură îi dădea.

— Ah! exclamă cu durere tânăra femeie, apăsând cu amândouă mâinile în dreptul inimii care-i zvâcnea în piept.

Crébillon fu cuprins brusc de, un acces de tuse, ca şi cum ar fi vrut să acopere cuvintele lui d'Assas şi a-l face să înţeleagă cruzimea unui astfel de mod de a vorbi.

Juliette îşi revenise şi, privindu-l pe cavaler cu o privire părintească, spuse:

— Sărmanul de tine!...

— Ce vreţi să spuneţi?

— Oricum o veţi afla cât de curând... Vă voi spune deci unde se află doamna d'Etioles şi în felul acesta nu veţi mai crede că sunt călăul acestei doamne, veţi vedea şi în felul acesta că aţi fost minţit... Dar înainte ca voi să puteţi înţelege, chiar dacă nu veţi putea ierta, cel puţin să micşoraţi responsabilitatea unora dintre actele mele, trebuie să vă spun cine sunt şi cum am trăit până acum... Poate că veţi găsi, când veţi şti totul, că sunt demnă mai mult de milă decât de dispreţ...

— Un cuvânt, vă rog, doamnă... Dacă am fost minţit asupra anumitor puncte, au putut minţi şi asupra altora... Doamna d'Etioles este în viaţă, nu-i aşa?

— Da... asta o pot afirma.

— Vie... şi sănătoasă?

Înainte de a răspunde la această întrebare, contesa îl privi cu atenţie pe tânărul din faţa sa, ca şi cum ar fi vrut să se asigure că va avea forţa de a suporta lovitură care va fi obligată să i-o dea.

D'Assas văzu această ezitare şi simţi cum îl cuprinde neliniştea.

Cu o voce gâtuită, întrebă:

— E bolnavă poate în pericol... vorbiţi... sunt un om tare.

— Doamna este într-adevăr bolnavă... grav bolnavă... răspunse în cele din urmă Juliette.

— În pericol de moarte, poate? văzând că ezită şi ghicind din instinct că dorea să-l menajeze.

— Nu, spuse energic Juliette, acum mai puţin... dar starea ei este gravă... necesită îngrijiri foarte atente, precauţii minuţioase... O emoţie în starea în care se află ar putea-o ucide pe loc... cu toate acestea acum doctorul speră că o va putea salva... dar va trece multă vreme până îşi va reveni...

— Ah! exclamă d'Assas cu o voce răguşită... Totuşi, pentru moment, orice pericol iminent a dispărut?

— Acum este pe calea cea bună... şi, dacă nu se produce nici un incident, nici o complicaţie, e salvată... Vă jur că vă spun adevărul...

— Bine, vă cred... Da, văd că sunteţi sinceră... şi chiar dacă veştile pe care mi le-aţi dat nu sunt chiar cele pe care le aşteptam... vă mulţumesc pentru sacrificiul, pe care îl faceţi... vă mulţumesc pentru grija cu care mimaţi dat aceste veşti dureroase... Încă ceva, vă rog, starea în care se află doamna d'Etioles nu se datoreşte cumva tratamentului la care a fost supusă?

— Nu, nu, replică energic Juliette, să nu credeţi asta... Doamna d'Etioles-a fost tratată cu toată grija şi consideraţia pe care le merita...

— Poate că atunci e din cauză că a fost sechestrată?...

— Nici acesta nu e motivul... Ea nu şi-a putut da seama de nimic... răul a căzut ca un fulger, ca să spun aşa...

— Deci a contractat subit o boală?

— V-am mai spus... a fost un rău fulgerător...

— Rezultatul unei emoţii violente? întrebă la rândul lui Crébillon.

Contesa dădu aprobator din cap. Gestul fu însoţit de o privire expresivă ca şi când i-ar fi spus poetului că nu poate spune mai multe în scopul de a evita o durere şi măi cruntă pentru d'Assas.

D'Assas, adâncit în gândurile sale dureroase, nu remarcase nimic şi, urmărindu-şi ideea până la capătă mai întrebă o dată:

— De când datează această boală fulgerătoare?...

— Doamna d'Etioles a fost lovită de boală a doua zi după ce aţi părăsit-o.

— Ah f exclamă d'Assas, în ochii căruia apăru brusc o luminiţă, a fost când...?

Juliette ghici la ce se gândea şi, pentru a doua oară, murmură cu un glas de compasiune profundă:

— Sărmane copil!...

— Nu despre asta e vorba! spuse d'Assas, foarte natural şi ca şi cum şi-ar fi exprimat cu voce tare gândurile, atât era de sigur că ea a înţeles. Deci care este cauza acestui rău subit?... Căci, dacă nu e rezultatul unei crime, trebuie totuşi să fi avut o cauză reală... dacă o cunoaşteţi, vorbiţi fără teamă... vă repet că sunt om tare... pot suporta orice.

— Deci chiar vreţi să vorbesc?

— Vă rog chiar...

— Ei bine, doamna d'Etioles a căzut ca fulgerată în clipa în cărei s-a făcut dovada că... regele... făcea noaptea vizite... altei femei...

— Ah! spuse încetişor d'Assas, care la rândul lui încercă să-şi potolească bătăile inimii ţinând ambele mâini pe piept.

Juliette îl privea cu o infinită compasiune, în timp ce Crébillon mormăia:

"Drace! Drace iată că lucrurile se încurcă pentru cei doi îndrăgostiţi ai mei."

În timpul acesta d'Assas îşi revenise şi, cu toate că lovitura fusese dură şi neaşteptată, el reuşise, printr-un minunat efort de voinţă, să-şi regăsească nepăsarea şi calmul.

Aşa încât spuse cu o voce din care nu răzbătea nici cea mai mică emoţie:

— Oricum ar fi, doamna d'Etioles este în afară de orice pericol pentru moment... acesta este esenţialul..

— Acum, doamnă, vă ascultăm şi, orice ar fi ceea ce aveţi a ne spune, fiţi sigură că v-aţi câştigat dreptul la, recunoştinţa mea şi că veţi găsi în mine un ascultător dispus să se arate la fel de indulgent, aşa cum v-aţi dovedit voi în grija maternă de a mă proteja.

Aceste cuvinte au produs asupra contesei o impresie plăcută şi încurajatoare de care avea, fără îndoială, nevoie, căci ridică spre cel căruia îi vorbea o privire vag mirată, în care se citea, în acelaşi timp, o tandreţe şi o recunoştinţă fără margini.

Şi cu o voce spartă, lăsând capul în jos pentru a-şi ascunde roşeaţa, îşi povesti întreaga existenţă, din primii ani, trecând prin viaţa de desfrâu şi de expediente pe care o ducea în casa din stradă des Barres.

Povesti cum domnul Jacques venise să o caute acolo, ce viitor fastuos îi fluturaşe prin faţa ochilor şi cum ştiuse s-o atragă prin ofertele lui minunate, prin tentaţiile lui ispititoare, cum ea a cedat acestor tentaţii, cum reuşise să devină contesa du Barry şi cum debutase în acest rol la balul de la Primărie, ca şi cuvintele profetice ale lui Saint-Germain rostite în acea seară de neuitat pentru ea.

Ea le spuse şi despre conspiraţia urzită contra doamnei d'Etioles şi cum, cumpărând complicitatea lui Suzon, a lui Nicole şi a femeilor de serviciu din căsuţa ce aparţinea regelui, ea a putut să se introducă în casă, să-şi alunge rivala, să-i ia locul şi să câştige favorurile regelui; cum a fost din nou tentată de diabolicul domn Jacques la întoarcerea ei de la închisoare, cum acel om a ştiut să aţâţe furia care mocnea în ea, să-i dezlănţuie ura şi gelozia, cum a ştiut să se servească, împingându-le până la paroxism, de toate sentimentele josnice care mocneau în inima ei pentru a o determina să comită acţiunea

nedemnă care trebuia să-i piardă dintr-o lovitură pe d'Assas şi pe doamna d'Etioles în ochii regelui.

Şi le povesti noaptea îngrozitoare pe care o trăise ca urmare a acestei acţiuni murdare.

Le spuse de tristeţea resimţită, de remuşcările care o cuprinseseră în momentul în care d'Assas îi apăruse în faţă şi cum vederea sa pusese capăt tuturor ezitărilor şi hotărâse să-l scape cu orice preţ pe cel pe care cu o seară înainte dorise să-l piardă; cum cuvintele poetului îi răscoliseră sufletul şi cum acele cuvinte i le amintise pe cele ale. Contelui de Saint-Germain, cum hotărâse să încerce lucrul pe care-l făcea, adică să renunţe la lupta în care fusese angajată de alţii, de a pleca, de a-şi pierde urma şi de a-şi ispăşi greşelile trecute sacrificându-se ea însăşi iubirii sale, folosindu-şi mică avere ca să-şi crească în condiţii demne sora cea mică.

— Acum că ştiţi totul, spuse ea, terminându-şi ciudata spovedanie, judecaţi-mă... şi nu fiţi prea severi... îmi mai rămâne să vă spun unde se găseşte doamna d'Etioleş.

În acel moment uşa se deschise violent şi Jean, valetul, dădu buzna în cameră strigând cu o voce gâtuită:

— Alarmă... domnule cavaler, vin să vă aresteze!...

Aceste cuvinte căzură ca un trăsnet.

Contesa deveni palidă ca un mort şi fu cuprinsă de un puternic tremur nervos.

D'Assas şi Crébillon avură un schimb de priviri rapide în ceea ce-o privea.

Poetul murmură cu o voce suficient de tare pentru a fi auzit:

— Ah! Femeile!... femeile!... ce actriţe! Aceasta părea totuşi atât de sinceră... şi cred, să mă ia dracu'! Că reuşise să mă emoţioneze...

D'Assas, la rândul lui, îi spuse Juliettei care-l privea speriată:

— Felicitările mele, doamnă, v-aţi jucat admirabil rolul... Chiar mă întrebam: e posibil ca o fiinţă omenească să dovedească atâta devotament şi abnegaţie? Evident, ar fi fost prea frumos...

— Ce vreţi să spuneţi, bâigui Juliette, pierdută.

— Că, nedorind să mă predaţi când eram la dumneavoastră, pentru motive care-mi scapă, aţi venit aici să jucaţi o infamă comedie, pentru a da timp acolitului vostru, contele du Barry, de a veni să mă aresteze...

— Contele du Barry? întrebă nefericită, care simţea că o cuprinde nebunia.

— Chiar el, doamnă, el, care comandă soldaţii ce vin aici... Veţi vedea imediat!

D'Assas în timp ce vorbea, se apropiase de fereastră şi îl văzuse pe conte care părea, dacă nu să comande, cel puţin să conducă o trupă de soldaţi comandaţi de un ofiţer.

Dintrrun salt tânăra femeie a fost lângă el şi a văzut cu ochii ei că d'Assas nu se înşelase.

Îşi trecu, mâna pe fruntea brusc perlată de o transpiraţie rece şi murmură, îngrozită:

— Contele!

— În persoană, doamnă... dar, pe Dumnezeul meu! Încă n-a pus mâna pe mine şi pentru că lecţia, sau mai bine zis pedeapsa pe care i-am administrat-o nu i-a fost suficientă...

— Şi credeţi că eu l-am adus aici?... eu?... spuse Juliette cu o dureroasă indignare.

Fără să-i răspundă, d'Assas îi întoarse spatele şi se duse să-şi ia spada şi pistoalele care erau puse pe un scaun.

Contesa nu găsea nici un cuvânt de reproş.

Această acuzaţie o copleşise literalmente.

Simţea vag că această extraordinară intervenţie a celui căruia îi purta numele, chiar în timpul în care se afla la d'Assas, trebuie să fi părut o cursă şi că, pe moment, îi era imposibil să se justifice.

Într-adevăr, ce-ar fi putut spune?

Dintr-un sentiment de delicateţe, care se întorcea acum împotriva ei, Juliette omisese cu bună ştiinţă, în lunga şi dureroasă confesiune pe care o făcuse, să citeze vreun nume.

Dorea să renunţe la luptă, dar nu dorea să pară că-i denunţă pe cei care o angajaseră şi o susţinuseră în această luptă.

Zdrobită de ruşine şi de durere în faţa acestei directe şi de necontestat acuzaţii, scoase un suspin dureros şi se prăbuşi leşinată pe parchet.

Fără să se ocupe de ea, d'Assas îşi examina cu răceală armele.

Dar valetul Jean, care părea că fierbe de nerăbdare, îi spuse:

— Repede, domnule cavaler, urmaţi-mă...

— Unde să vă urmez, amice? întrebă foarte mirat cavalerul.

— Veţi vedea... dar, pentru Dumnezeu, să ne grăbim, domnule, peste câteva secunde va fi prea târziu... Domnule de Crébillon, încercaţi să câştigaţi câteva minute, de rest mă ocup eu...

Jean vorbea cu atâta încredere, încât poetul, câştigat de optimismul său, răspunse:

— Duceţi-vă, cavalere, duceţi-vă repede... Am eu grijă să-i reţin câteva minute pe cei care vă caută.

— Veniţi, domnule, urmaţi-mă, reluă Jean.

— Fie, spuse d'Assas, care, fără alte discuţii, se repezi pe urmele valetului lui Saint-Germain, care îi arăta drumul.

Câteva clipe mai târziu, poetul auzi zgomotul multor paşi pe scară şi vocea hangiului, tremurând de spaimă, spunea, de altminteri cu cea mai deplină bună-credinţă, că nu-l văzuse niciodată pe d'Assas.

— Dar, domnule ofiţer, vă jur că persoana pe care o căutaţi nu e adăpostită la mine.

— Asta vom vedea, răspunse o voce... Am să răscolesc întreaga casă şi atunci vedem noi dacă spui adevărul sau nu.

— Ah! Dumnezeule mare! Ce aventură!... gemu hangiul.

Crébillon nu ascultă mai mult şi, judecind că era momentul să intervină, deschise uşa şi întrebă cu cel mai graţios surâs posibih:

— Dar ce se întâmpla?... De unde vine tot vacarmul ăsta?

Ofiţerul se apropie şi spuse, după ce-l consultă din priviri pe contele du Barry, care-i răspunse printr-un semn negativ din cap:

— Domnule, îl căutăm pe domnul cavaler d'Assas pentru a-l aresta... Am primit ordin să percheziţionez această casă... Permiteţi-mi deci să intru la dumneavoastră şi să ne asigurăm că cel pe care-l căutăm nu-i în cameră...

Ţin să adaug că, în cazul în care această vizită nu vă va conveni, mă voi vedea constrâns, spre marele meu regret, să trec peste permisiunea voastră...

— Dumnezeu îmi este martor, domnule, că nu am de gând să împiedic un loial ofiţer al Maiestăţii Sale să-şi execute misiunea... Cel pe care l-aţi numit nu este la mine... Intraţi, domnule şi asiguraţi-vă de spusele mele, îndepliniţi-vă misiunea...

Ofiţerul, văzând că necunoscutul se exprimă pa un om de vază şi ca un supus docil la ordinele regelui său, se înclină foarte politicos şi, fără îndoială având ordine precise, se retrase pentru a face loc contelui du Barry, care intră primul.

În timpul acesta contesa, care-şi revenise din leşin, mai mult se târî spre un fotoliu în care se aşează, căci picioarele refuzau s-o mai asculte.

Prima persoană pe care du Barry o văzu intrând în cameră fu deci contesa, care-l privea cu ochi în care se citea groaza şi neliniştea.

La vederea contesei, du Barry tresări violent şi, fără să scoată un cuvânt, se apropie precipitat de ea şi se aşează în faţa ei de aşa manieră încât s-o mascheze cât mai mult cu putinţă.

În ceea ce-o priveşte, tânăra femeie, fie dintr-o frică reală, fie că înţelesese intenţia contelui, îşi ascunsese chipul în batistă şi plângea în tăcere.

Astfel încât ar fi fost imposibil şi ochiului celui mai ager de a distinge chipul femeii care plângea în fotoliu.

Ofiţerul, căruia această manevră îi scăpase, o văzuse de la intrare pe tânăra femeie şi trase de aici concluzia că vizita sa neaşteptată întrerupsese un duet amoros.

Astfel, aruncând o privire complice poetului, îi spuse cu un surâs cu subînţeles şi cu o ocheadă fugară la adresa contesei:

— Scuzaţi-mă, domnule, dar ordinele mele sunt riguroase şi formale... Cu toate acestea, voi sta cât mai puţin cu putinţă şi apoi vă voi lăsa să vă continuaţi... conversaţia...

Crébillon se înclină la rândul lui şi, amabil în continuare, răspunse:

— Faceţi ceea ce aveţi de făcut.

Discret, ofiţerul, în timp ce oamenii săi căutau prin cameră, se făcea că nu observă prezenţa acelei femei.

Vizita terminată, ofiţerul se pregătea să se retragă, când du Barry se apropie de el şi-i spuse câteva cuvinte la ureche, cuvinte care păreau să-l fi surprins pe ofiţer.

Cu toate acestea, fu obligat să execute ordinul care i se dăduse, şi, adresându-se lui Crébillon, îi spuse:

— Încă o dată iertare, domnule, pentru rigoarea ordinelor pe care sunt obligat să le execut... Trebuie să las două sentinele în cameră, în timp ce noi vom continua cercetările... Până atunci, sunteţi prizonierul meu... Dar liniştiţi-vă, detenţia va fi de scurtă durată...

Ofiţerul, după ce făcu un semn la doi dintre oamenii săi, ieşi, urmat de du Barry şi de întreaga trupă. În timp ce aceştia îl obligau pe hangiul plângăreţ să le deschidă toate uşile, în timp ce căutau minuţios în toate camerele, răscoleau saltelele, se uitau pe sub paturi, căutau în dulapuri şi, în sfârşit, în cămările şi pivniţele până în cel din urmă colţ, cei doi soldaţi rămaşi în cameră se plasaseră, cu armele în mână, unul în dreptul uşii,

celălalt În dreptul geamului şi, prin prezenţa lor, împiedicau orice conversaţie între poet şi Juliette.

În sfârşit, după ce scotociseră hanul din pod până în pivniţă, Crébillon auzi pe ofiţer spunând:

— Nimic!... Aţi fost greşit informat, scumpul meu conte!... Ne întoarcem! adăugă el pe un ton de comandă. La revedere, conte, trimiteţi-mi cei doi oameni care i-am lăsat în camera de sus şi redaţi libertatea sărmanului om căruia se pare că i-am întrerupt o idilă.

Crébillon răsuflă uşurat.

Cavalerul reuşise să scape şi de data asta.

În timpul acesta o vagă nelinişte îl cuprindea, întrebându-se ce ar mai putea face în continuare contele du Barry, când uşa se deschise şi acesta apăru.

Fără să-i spună un cuvânt poetului, contele făcu semn celor doi soldaţi să plece şi, apropiindu-se de Juliette, îi spuse simplu, oferindu-i braţul:

— Veniţi, doamnă.

Contesa se supuse acestui ordin, se ridică, prinse braţul pe care i-l oferise du Barry care ieşi aşa cum intrase, fără să spună un cuvânt, fără să salute, sub ochii uimiţi ai lui Crébillon, total descumpănit de această întorsătură a lucrurilor.

Când contele, care o luase cu el pe Juliette, dispăru, sărmanul Crébillon, revenindu-şi din uimire, îşi manifestă proasta dispoziţie printr-un val de înjurături, de invective violente la adresa celui care tocmai ieşise.

"Lua-te-ar dracu' să te ia de cucuvea nenorocită, pe tine şi pe târfa aia pe post de contesă... Târfa?... Ehe!... Trădătoarea dracului!... Se putea să nu-i spună ea că d'Assas a evadat?... Deşi parcă n-aş crede că ea a făcut-o,.. de ce s-o fi făcut?

Da, dar acum că nu mai sunt eu, cine ştie da. Că ea nu va vorbi?... Cu toate că părea sinceră... Dracu' să le ia de femei... Cine poate fi sigur în prezenţa unei astfel de fiinţe?

Poate că ar fi mai bine şi mai prudent să mă liniştesc... şi s-o şterg uşurel, până ce voi afla veşti de la d'Assas, pe care totuşi nu-l pot lăsa aşa, de unul singur... Aşteptând iată-mă singur şi neştiind ce să fac... pe toţi dracii!"

În timp ce bombănea aşa de unul singur, uşa se deschise şi în cadrul ei apăru Jean, care intră foarte discret.

Noi îl vom lăsa pe curajosul şi fidelul valet al contelui de Saint-Germain să-i explice poetului cum a dus la bun sfârşit sarcina pe care şi-o asumase de a-l ajuta să fugă pe cavalerul d'Assas şi-i vom urmări pe conte şi pe falsa sa soţie, după ce vom explica, totuşi, în câteva cuvinte, intervenţia neaşteptată a lui du Barry însoţit de o trupă de soldaţi însărcinaţi să-l aresteze pe d'Assas.

Capitolul XXV Trei asociaţi

Când grădinarul micii case de sub copaci, Gaspard, fusese concediat de contesa care se găsise brusc în faţa lui d'Assas şi Crébillon, acesta se întâlnise cu subreta Nicole care, din întâmplare, simţise şi ea nevoia de a respira aer curat în grădină.

Aflat sub impresia surprizei produse de acest eveniment extraordinar, bravul grădinar, fără să se mai gândească, fără să-şi închipuie ceva rău, de altminteri tras de limbă cu îndemânare de cameristă, povesti, cu multe detalii, intrarea rapidă şi neprevăzută a celor doi necunoscuţi care fugeau din faţa soldaţilor regelui.

Şireata cameristă se ascunse imediat în spatele copacilor şi asistă de departe la întreaga scenă, de altminteri rapidă, care se derulase între stăpâna sa şi cei doi necunoscuţi.

Din jocul fizionomiilor, ea ghicise o parte din ceea ce Se vorbise şi, în orice caz, semnificaţia gesturilor poetului când semnala apropierea trupei care trecu în galop prin faţa porţii.

Cine erau cei doi necunoscuţi?

Spioana nu bănuia, dar înţelegea perfect că erau urmăriţi, că o imploraseră pe cea pe care era însărcinată s-o urmărească să nu-i predea şi că aceasta cedase la rugăminţile sau ameninţările lor, pentru că ea nu le deschise poartă decât după ce trupa trimisă pe urmele loc era departe.

Văzând în asta un eveniment demn de semnalat şi capabil de a-i aduce o sumă frumuşică, căci cel pe care ea continua să-I considere un burghez liniştit, domnul Jacques, plătea regeşte, Nicole se retrase prudentă şi se întorsese la pavilionul stăpânei.

Apoi, sub pretextul că are de făcut un comision, se duse drept la drogheria "Macul de argint" unde întrebă de domnul Jacques, căruia îi povesti totul cu lux de amănunte.

Acestuia — care cu puţin timp înainte îl lăsase în drogherie pe contele du Barry, care, cum ştim, fusese adus după celebra scenă din piaţa palatului, informat pe de altă parte de cercetările care se făceau în vederea regăsirii cavalerului care evadase — nu i-a fost greu să ghicească numele fugarului pe care contesa îl lăsase să scape.

În privinţa personajului care-l însoţea pe cavalerul d'Assas, domnul Jacques nu ghicea cine ar fi putut fi şi, oricum, asta nu avea mare importanţă.

Puternic contrariat că, în ciuda sfaturilor sale, contesa se încăpăţâna în pasiunea ei şi continuă să-l trădeze în ciuda tuturor eforturilor sale de a o face să-i urmeze docilă instrucţiunile, tenebrosul personaj îşi schiţă pe loc un plan şi o concedie pe delatoare cu instrucţiuni precise.

Când contesa du Barry se îmbrăcă pentru a ieşi şi a se întâlni cu d'Assas, Nicole o urmări de la distanţă, o văzu intrând în han şi se duse de-a dreptul în străduţa Rezervoarelor pentru a da raportul şi a spune în ce loc a intrat stăpâna sa.

Imediat contele se duse la castel, unde erau deja date instrucţiuni în privinţa aceasta, întrucât nu i-a fost greu să obţină o trupă de soldaţi comandaţi de un ofiţer şi conducerea expediţiei.

Şi iată cum domnul Jacques, ghicind că dacă Juliette va cunoaşte refugiul lui d'Assas nu va rezista dorinţei de a-l vedea şi spunându-şi că în felul acesta, prin intermediul ei, va putea pune mâna pe fugar, contele du Barry putind, însoţit de soldaţi, să invadeze hotelul unde locuia Crébillon.

Din nefericire pentru conte, Jean făcea conştiincios de pază, a văzut trupa ce părea că se îndreaptă spre han şi a dat imediat alarma.

După ce am dat aceste explicaţii, să revenim la contele şi contesa du Barry.

Coborând scările hanului, contele du Barry, care părea a fi pradă unei furii îngrozitoare, i-a spus însoţitoarei sale:

— Învăluiţi-vă bine în manta şi ridicaţi-vă bine capişonul... ca oamenii să nu vă poată recunoaşte pe drumul pe care îl avem de făcut.

Fără să ştie prea bine ce face, contesa se supuse acestui ordin şi-şi urmă supusă însoţitorul.

Încă se întreba cum de aflase du Barry şi cum sosise aşa pe neaşteptate şi că era un adevărat miracol că d'Assas putuse scăpa.

Simţea o durere atroce că d'Assas, înşelat de aparenţe, fugise având această convingere, părând plauzibilă o complicitate din partea ei în această apariţie atât de rapidă şi de neprevăzută a celor însărcinaţi să-l aresteze.

Îşi zicea că toate aparenţele erau împotriva ei, că nu se putea supăra pe el, că în locul lui şi ea ar fi gândit la fel şi ar fi avut toate motivele să suspecteze pe autorul unei întrevederi întrerupte atât de brusc şi atât de periculoasă pentru cel cu care venise să discute.

Şi se întreba ce ar mai putea zice şi face mai târziu pentru a se disculpa.

Astfel adâncită în gândurile sale, îl însoţea pe conte fără să ia aminte la drumul pe care îl urmau.

Numai în momentul în care au ajuns la destinaţie şi-a dat seama că însoţitorul ei o condusese la casa din străduţa Rezervoarelor, deşi ea se gândea că urma s-o conducă la căsuţa de sub copaci.

A fost surprinsă de destinaţie, dar nu neliniştită.

De ce ar fi putut să se teamă?

Ce-ar fi putut încerca împotriva ei?

Se ştia de neînlocuit.

Într-adevăr, fie că ieşea de bună voie din joc, fie că dispărea, pentru du Barry, ca şi pentru domnul Jacques, totul se prăbuşea.

Se gândea, nu fără motive, că era la adăpost de orice acţiune violentă împotriva ei, pentru că aveau prea multă nevoie de ea şi, în plus, moartea nu o îngrozea, la câtă durere şi disperare avea în suflet.

Dar bănuia că, în schimb, deşi nu vor exercita nici o violenţă împotriva ei, urma să suporte un atac plin de viclenii şi, fără îndoială, va fi certată cu duritate de conte sau, ceea ce-o îngrijora cel mai mult, de domnul Jacques.

Nu că ar fi simţit faţă de acel stăpân aceeaşi groază, aceeaşi spaimă superstiţioasă pe care o simţea faţă de aşa-zisul ei soţ...

Dar nu se simţea atât de sigură pe ea însăşi, nu se simţea suficient de sigură în hotărârile ei.

Şi, începând să cunoască forţa de convingere a acelui stăpân care cumpăra un suflet şi modela o voinţă aşa cum dorea, ea se temea ca, printr-un mijloc necunoscut, să nu ajungă s-o convingă, s-o facă să renunţe la proiectele ei şi s-o readucă supusă, ascultătoare pe calea pe care acesta o vroia.

Aceste gânduri o făceau să tremure.

Du Barry a condus-o în pavilionul din mijloc, cel care era ocupat de domnul Jacques şi unde moi n-am avut decât rareori ocazia de a pătrunde.

După ce au traversat o anticameră, pustie şi mobilată simplu cu câteva scaune, contele o invită să intre într-o cameră foarte spaţioasă şi elegant mobilată.

Această cameră avea o fereastră uriaşă ale cărei draperii erau trase cu grijă şi, în afară de uşa prin care intraseră, aproape faţă în faţă, o draperie trasă, care de obicei masca o uşă ce dădea într-o cameră ce în felul acesta era ascunsă.

Contele, după ce închise uşa în urma lui, îi făcu semn să se aşeze, lucru pe care îl făcu cu un suspin de uşurare, constatând că cel în faţa căruia se temea că va afla, domnul Jacques, nu era acolo.

Dar nici nu se aşează bine că portiera de care am vorbit se deschise şi domnul Jacques intră liniştit.

Domnul Jacques se apropie cu un pas lent şi egal, se aşează confortabil, îşi scoase tabachera din buzunar, aspiră o priză şi, din priviri, îl întrebă pe du Barry, care, răspunzând la această întrebare mută, răspunsei cu o furie concentrată:

— Nimic, domnule.

Cu o mişcare bruscă, domnul Jacques închise tabachera cu care se juca mecanic.

Acesta a fost, de fapt, singurul mod de a-şi manifesta nemulţumirea, după care îl întrebă cu un calm absolut:

— Aţi ajuns prea târziu?... Sau informaţiile noastre s-au dovedit a fi false?

— Nu v-aş putea răspunde... Conform instrucţiunilor voastre, n-am pus nici o întrebare doamnei... în ceea ce priveşte restul, am percheziţionat degeaba hanul din pod până în pivniţă... Nu mai înţeleg nimic.

— Bine! exclamă domnul Jacques, care se întoarse atunci spre contesă, spunându-i cu mult calm şi cu un aer degajat, ca şi când n-ar fi dat prea mărie importanţă celor întâmplate până atunci:

— Ei bine, fiica mea, în ciuda numeroaselor mele avertismente, în ciuda bunelor mele sfaturi, în ciuda a tot ceea ce am convenit, aţi vrut să-l revedeţi pe acest amărât cavaler d'Assas?

— Da, domnule, răspunse Juliette cu îndrăzneală şi. Hotărâre.

— O mai şi spuneţi!... exclamă du Barry, palid de furie.

Juliette îl privi cu un aer dispreţuitor şi, fără să-i răspundă un singur cuvânt, întoarse fotoliul în care stătea, astfel încât să se afle complet cu spatele la el, manifestându-şi în acest fel cu claritate nezdruncinata sa hotărâre de a nu discuta cu acest aliat de nevoie pe care acum îl considera că un adversar.

În acelaşi timp îi ţinea piept domnului Jacques, hotărâtă să lupte din răsputeri şi, la nevoie, să susţină o energică ofensivă.

— Doamnă!... urlă contele exasperat de această atitudine impertinentă.

Dar o încruntare a sprâncenelor stăpânului calmă această furie că prin minune şi-i opri pe buze ameninţarea ce stătea să izbucnească.

— Acum câteva zile, reluă cu acelaşi calm domnul Jacques, adresându-se tinerei femei, voi l-aţi lăsat să fugă pe acest d'Assas care intrase la voi pentru a scăpa de cei care-l urmăreau...

— Ştiţi asta? întrebă Juliette cu un calm perfect.

— V-am mai spus deja că eu ştiu tot... Aţi comis atunci, fiica mea, o mare greşeală.

— Ar fi trebuit să-l predau când s-a refugiat la mine?...

— Da! răspunse scurt şi tăios domnul Jacques... Scapi de un adversar periculos prin orice mijloc...

— Domnul d'Assas nu-mi. Este duşman..

— Este al nostru, exclamă du Barry care nu se mai putea stăpâni şi pe care furia îl sufoca.

— O fi, poate, al vostru, reluă cu răceală contesa, dar nu e obligatoriu ca duşmanii dumneavoastră să fie şi ai mei.

— Pactul care ne leagă, reluă cu violenţă du Barry, vă obligă să-l consideraţi ca...

Domnul Jacques interveni pentru a doua oară şi, întrerupându-l pe conte, îi spusa:

— Voi aţi agravat această primă greşeală încercând să-l revedeţi pe cel pe care l-aţi lăsat să scape... Dacă această faptă, pe care aţi făcut-o fără să vă gândiţi la consecinţe, cum vreau să cred, ar fi cunoscută de rege, totul ar fi pierdut...

— Ei! Ce mare lucru!

— Pentru voi e de importanţă capitală, exclamă du Barry, care nu se putea stăpâni.

Contesa ridică dispreţuitor din umeri.

— Dacă aţi fi reuşit să-l regăsiţi pe acest d'Assas, reluă domnul Jacques, în continuare calm, pe cât de nervos era du Barry, dar nu... contele a căutat în zadar în tot hanul fără să-l găsească... V-aţi expus deci inutil...

— Ce ştiţi dumneavoastră?

— L-aţi văzut deci pe amărâtul ăla de cavaler?

— Da! răspunse hotărât contesa, privindu-l drept în ochi.

Domnul Jacques îi aruncă lui du Barry o privire care-l făcu să tremure cu tot curajul lui.

— Femeia asta minte cu siguranţă, spuse el... Am scotocit cu cea mai mare atenţie peste tot şi pot spune...

— Aceasta dovedeşte, spuse Juliette cu un calm dezarmant, că cel pe, care-l căutaţi nu mai era acolo... simplu, nu?

— Ah! Înţeleg... spuse simplu contele.

Contesa înălţă încă o dată din umeri.

Domnul Jacques, care n-o scăpa din priviri, spuse:

— Inutil, scumpul meu conte, acum trebuie să fie departe.

— Într-adevăr, reluă cu răceală Juliette, vă pierdeţi timpul degeaba... Domnul d'Assas e acum la adăpost...

— Şi totuşi, reluă domnul Jacques, ce speraţi de la acest d'Assas, după primirea care v-a făcut-o?

— Nu sper nimic... îl iubesc...

— Iubiţi pe cine doriţi, o întrerupse din nou du Barry, dar reamintiţi-vă condiţiile contractului nostru... dacă vreţi ca şi noi şa ne amintim de obligaţiile noastre... şi prima dintre aceste condiţii este să vă supuneţi necondiţionat ordinelor care vă sunt date...

— Îl iubesc pe domnul d'Assas, continuă imperturbabil tânăra femeie şi nu vreau ca cineva să se atingă nici măcar de un fir de păr de pe capul său... nu vreau să fie deranjat în nici un fel...

— Voi nu vreţi asta? întrebă domnul Jacques, apăsând pe fiecare silabă.

— *Eu nu vreau asta*, repetă Juliette, insistând la rândul ei.

— Ah! exclamă cu răceală domnul Jacques.

Şi pentru a-şi da timp de gândire, îşi reluă tabachera cu care se juca maşinal.

Apoi, reveni:

— Şi, spuneţi-mi, care era scopul vizitei?

— Să-l previn pe domnul d'Assas ce se urzeşte împotriva lui, să-l pun în gardă... spunându-i totul.

— Aţi făcut asta? întrebă domnul Jacques, fulgerând-o cu privirea.

— Am făcut-o!...

— Mizerabilo!... urlă du Barrv, în culmea enervării.

— Aşa încât acum amărâtul ăla cunoaşte toate planurile noastre, concluzionă domnul Jacques.

— Să ne înţelegem bine, spuse Juliette, l-am prevenit pe domnul d'Assas ca de acum încolo să se păzească bine... dar n-am dat nume... nu sunt o delatoare...

Domnul Jacques respiră uşurat, căci nu se îndoia de sinceritatea acestei femei care-i ţinea atât de hotărât piept.

Cu toate acestea, reluă:

— Şi nu v-aţi temut să fiţi împotriva noastră, trădându-ne, aşa cum aţi făcut de fapt?...

— N-am făcut decât să urmez exemplul vostru, spuse Juliette cu vehemenţă... Cine a fost să-l dăscălească pe domnul d'Assas înainte de demersul pe care l-am făcut pe lângă el la castel?... Voi!

Cine m-a prezentat lui ca fiind o duşmancă de moarte a sa şi plină de încrâncenare?... Tot voi!

Cine l-a făcut să creadă că sunt călăul... lui... şi... mă rog, al doamnei d'Etioles? Voi, tot mereu voi!

Şi dacă stau bine să mă gândesc... acel baron de Marçay din garda arestaţilor... acel mizerabil care a cerut de la mine să-i cedez pentru a-mi permite să-l văd pe prizonier... acel laş care a făcut în aşa fel ca să fiu surprinsă la el, într-o ţinută care nu lăsa nici o îndoială asupra celor Ce se întâmplaseră... cine-mi poate garanta că n-a acţionat în felul acesta la ordinele voastre?... căci ştiu bine că dispuneţi de o putere imensă...

Şi pentru ce atâta încrâncenare împotriva lui d'Assas?...

Pentru că îl iubesc... pentru că vă temeţi că această iubire mărturisită să nu mă facă să renunţ la rolul ruşinos pe care l-am jucat pasiv până în clipa de faţă. Pentru ca, dacă ar fi aşa, asta ar însemna prăbuşirea tuturor proiectelor voastre tenebroase, dar pe care eu le ghicesc a fi formidabile şi că eu voi fi însărcinată cu ducerea lor la bun sfârşit, eu, creaţia voastră. Pentru că voi v-aţi spus că, suprimându-l pe d'Assas, voi veţi suprima iubirea şi eu voi rămâne ceea ce am fost până acum: un instrument docil în mâinile voastre puternice.

Iată de ce aţi încercat la început să faceţi ca această iubire să se transforme în ură, prin disperare şi gelozie, arătându-mă rea şi de dispreţuit în ochii celui pe care-l iubeam.

Ah! În această direcţie aţi reuşit pe deplin!... Niciodată o sărmană creatură nu a fost atât de dispreţuită cum am fost eu de cel pe care îl iubesc. Dar, în ciuda tuturor acestor lucruri, iubirea mea a rezistat şi rezistă încă şi mai puternică... şi atunci v-aţi spus că, din cauză că dispreţul şi chiar injuriile celui pe care-l iubesc nu reuşesc să-l scoată din sufletul meu, nu mai rămâne decât să suprimaţi obiectul acestei iubiri. Ei bine, eu îl apăr pe cel pe care-l iubesc... şi-l voi apăra împotriva oricui l-ar atinge şi nu-mi vorbiţi de trădare, pentru că voi aţi fost cei care m-aţi trădat primii...

Domnul Jacques asculta acest fel de rechizitoriu cu o mirare din ce în ce mai crescândă şi chiar cu un fel de admiraţie pentru această pasiune sinceră.

Du Barry, din contră, nu se abţinu decât la semnele imperative pe care i le făcea stăpânul său care se decise, în fine, să răspundă printr-o întrebare:

— După o declaraţie atât de netă şi atât de sinceră, vă voi întreba, totuşi, dacă veţi consimţi să-mi spuneţi unde s-a refugiat d'Assas?

— Puteţi să mă ucideţi că nu am să vorbesc... şi, de altminteri, oricum nu ştiu unde se află cavalerul d'Assas...

— Da, mă gândeam eu că nu veţi vorbi... întrebarea n-a fost pusă decât de formă... Iubirea voastră este atât de profundă şi de sinceră încât sunteţi capabilă să-i sacrificaţi totul?...

— Fără ezitare!...

— Ei bine, fiica mea, pentru că lucrurile stau aşa cum stau, iubiţi pe cine doriţi... eu nu mă opun...

La aceste cuvinte, du Barry ciuli urechile şi-şi privi stăpânul cu nelinişte.

Juliette, neîncrezătoare, aştepta ca adversarul său să se explice net.

— Da, continuă domnul Jacques, iubiţi şi faceţi-vă iubită... dacă puteţi... Eu renunţ să-l mai deranjez pe domnul d'Assas şi vă promit formal că nu mă mai ocup de el... Va trăi liber şi în pace... cu o singură condiţie...

— Să auzim condiţia, spuse Juliette, mereu la pândă...

— Aceea de a vă supune ca în trecut ordinelor pe care vi le voi da...

— Şi dacă refuz?

— Atunci, scumpa mea copilă, spuse cu răceală domnul Jacques, mă voi vedea constrâns să fac să ajungă în mâinile regelui anumite declaraţii pe care le-aţi scris cu mâna voastră şi în care recunoaşteţi care vă este adevăratul nume, care a fost meseria voastră şi prin care mărturisiţi că, în urma unui furt de acte, aţi putut trece drept o doamnă din înalta societate...

Juliette ridică uşor din umeri şi răspunse:

— Nu o veţi face.

— Nu o voi face?... Ce m-ar împiedica?...

— Propriul vostru interes... Dacă mă veţi denunţa, regele mă va alunga ruşinos, e adevărat... dar proiectele voastre... proiecte pe care încă nu le-am putut duce la bun sfârşit, căci nu sunt încă favorita atotputernică... proiectele voastre vor cădea odată cu mine... toate planurile vor fi distruse... Vedeţi bine că nu puteţi face asta... Această

ameninţare vine prea devreme... nu v-am făcut încă servicille pe care le aşteptaţi de la mine.

— Fie, spuse Jacques, care-şi muşca buzele văzând că avea de-a face cu o adversară puternică şi decisă; fie, renunţ la proiectele mele... voi căuta un alt instrument dacă aşa trebuie... dar voi, voi veţi fi pierdută...

— Ah! Dacă aţi şti cât de puţin îmi pasă!...

— Gândiţi-vă, nu e vorba numai de pierderea unei situaţii unice... v-ar putea aştepta totuşi eşafodul... Cine ştie cum va lua regele păcăleala pe care i-aţi tras-o...

— Eşafodul nu mă înspăimântă... am făcut deja sacrificiul vieţii!

— Renunţaţi la favoarea regelui?

— Renunţ la tot... Dacă m-aţi fi lăsat să vorbesc, v-aş fi spus că vreau să-mi redaţi libertatea... că renunţ la acest titlu de metresă a regelui... că nu trebuie să mai contaţi pe mine pentru a continua rolul pe care l-am jucat până astăzi... că vreau, mai ales, să trăiesc simplu, ignorată de toţi într-un colţ obscur... Puteaţi evita în felul acesta grija unei ameninţări inutile pentru că este fără efect.

— Renunţaţi la totul?... chiar şi dacă vă spun că nu mă opun iubirii voastre pentru acest d'Assas, chiar dacă...

— Nu mă voi mai supune ordinelor voastre... Nu voi mai fi metresa regelui, pentru că metresa regelui este dispreţuită de cel pe care-l iubeşte şi eu nu pot, nu vreau să suport dispreţul lui... în lipsa oricărui alt sentiment, vreau măcar să mă bucur de stimă lui... chiar de-ar trebui să-mi sacrific viaţa pentru acest lucru...

— Într-adevăr, asta e altceva... Ei bine, aveţi dreptate, ameninţarea a fost prematură... îl iubiţi sau nu-l iubiţi pe domnul d'Assas, nu are nici o importanţă... îmi repet oferta... continuaţi rolul pe care l-aţi jucat până în ziua de astăzi... serviţi-mă în mod fidel şi docil; în schimb îmi voi ţine toate promisiunile pe care vi le-am făcut şi domnul d'Assas nu va mai fi deranjat, v-o jur... Acceptaţi?...

— Nu! V-am spus deja, sunt slabă... aspir să trăiesc modest, uitată de toţi...

— Ei bine, ascultaţi-mă. Nu-mi convine absolut deloc ca, după toate sacrificiile pe care le-am făcut, să dezertaţi da la postul vostru... Vă veţi supune voinţei mele... asta îmi este voia... sau dacă nu... jur pe Dumnezeu... nu vor trece opt zile şi domnul d'Assas va fi mort...

Alegeţi: vă supuneţi şi atunci omul pe care-l iubiţi va fi la adăpost; nu vă supuneţi, atunci îl voi sacrifica fără milă... Admit că voi aţi face sacrificiul vieţii... acum vom vedea dacă veţi merge până a accepta la fel de senină sacrificiul celui pe care spuneţi că-l iubiţi.

Juliette tremura, căci toate aceste cuvinte au fost spuse cu o răceală şi o hotărâre teribile.

Cu toate acestea, ea se sumeţi^şi înălţă capul:

— Domnul d'Assas este într-un loc unde sunt sigură că va scăpa de loviturile voastre... În ceea ce mă priveşte, eu sunt în mâna voastră... faceţi cu mine ceea ce vreţi...

— Ei! De voi era vorba... ce importanţă are pentru mine viaţa sau moartea voastră, dacă nu-mi sunteţi de folos... Gândiţi-vă bine... vă dau două zile... Dacă în acest interval

nu aveţi de gând să vă supuneţi, d'Assas va fi sacrificat... şi voi veţi fi aceea care l-a ucis...

— Niciodată... Eu vă spun că va scăpa de loviturile voastre...

— Mizerabilă nebună! exclamă domnul Jacques cu o voce teribilă... crezi tu asta?... Şi eu îţi spun că n-am decât să strâng mâna aceasta pentru a-l zdrobi...

Spunând aceste cuvinte, a avut, într-o mişcare de furie cu atât mai înspăimântătoare cu cât contrasta în mod ciudat cu felul său în general calm şi liniştit de a reacţiona, un gest neobişnuit: a prins-o de încheietura mâinii pe Juliette şi i-a strâns-o cu o putere nebănuită, gata să i-o rupă.

Erau toţi acolo: du Barry, cu chipul apoplectic, roşu-vişiniu, jucându-se nervos cu mânerul spadei; ea, palidă şi aproape în pragul leşinului, cu trăsăturile schimonosite de durere.

Domnul Jacques, faţă în faţă cu ea, cu o privire care te înfiora, îi strângea încheietura cu toată forţa, fără ca ea să încerce să se elibereze.

În acel moment, ca un trăsnet căzut între cele trei personaje, o voce tânără şi răsunătoare spuse brusc:

— Ei bine, închideţi acea MÂNĂ puternică... iată pe cel pe care ea trebuie să-l distrugă... dar, între timp, deschideţi-o pe cealaltă şi lăsaţi-o liberă pe aceea pe care o maltrataţi...

Cele trei personaje rămaseră câteva clipe stăpânite de sentimente diferite.

Cel care tocmai apăruse într-un chip atât de neprevăzut, în chiar momentul în care se juca viaţa sa şi care deja vorbea poruncitor, era chiar cavalerul d'Assas în persoană.

Capitolul XXVI O capcană

Cum am mai spus, d'Assas îl urmase pe Jean.

Acesta, conform instrucţiunilor primite din partea contelui de Saint-Germain, stăpânul său, căruia îi era devotat până la moarte, veghea fidel şi pregătise retragerile în caz de nevoie.

L-a condus pe d'Assas drept în pod şi, printr-o mică lucarnă, l-a trecut pe acoperişul altei clădiri, lipite de han şi de acolo în podul acelei clădiri.

Din acel pod ei au putut vedea soldaţii care se îndepărtau dezamăgiţi, iar peste câteva minute pe du Barry în persoană, care o luase cu el pe contesă.

Imediat d'Assas l-a trimis pe Jean la Crébillon pentru a-l linişti, în timp ce el o porni pe urmele contelui.

În felul acesta, după ce l-a neutralizat pe Lubin, care venise să-i deschidă, cu o lovitură de pumn bine ţintită, a putut pătrunde în anticameră, care era goală, surprinzând o bună parte a discuţiei şi a scenei care se derula între Juliette, domnul Jacques şi du Barry, în felul acesta putând interveni la momentul oportun.

Recunoscându-l pe cel care-i vorbea astfel cu acea liniştită siguranţă care îi era caracteristică, domnul Jacques a lăsat mâna contesei şi s-a dat repede doi paşi înapoi, ceea ce-l apropia de uşa mascată de draperie.

Du Barry, cu un gest de nebun, a pus instantaneu mâna pe spadă.

Contesa, înspăimântată, şi-a împreunat mâinile a rugă, căci se gândea că de data asta cavalerul nu va mai ieşi viu de acolo.

Toţi trei, cu intonaţii diferite, au scos aceeaşi exclamaţie:

— D'Assas!

— El în persoană, domnilor, spuse d'Assas surâzând ironic; mi s-a părut mie, sau subiectul discuţiei era modestă mea persoană?... Spuneaţi lucruri, extrem de interesante... Continuaţi, vă rog... Cum, prezenţa mea v-a tulburat atât de mult?

Domnul Jacques mai făcu încă trei sau patru paşi care l-au apropiat şi mai mult de draperie.

Du Barry îşi agita spada, dar, cum cavalerul avea în mână două pistoale, nu îndrăznea să intervină.

Numai contesa nu se mişcase şi murmură:

— Nefericitul!... e pierdut!...

— Liniştiţi-vă, doamnă, îi spuse d'Assas, care o auzise; aceşti domni n-au pus încă mâna pe mine!...

Apoi domnului Jacques, care se apropia pe nesimţite de draperie şi pe careul supraveghea cu privirea:

— Domnule, vă rog, nu vă mai mişcaţi... avem de explicat nişte lucruri între noi... şi mie mi se pare că aţi cam vrea să fugiţi de această explicaţie... rămâneţi pe loc... dacă mai faceţi un pas spre draperia aceea, vă împuşc fără milă... înainte de a putea închide acea faimoasă mâna care trebuie să mă strivească. În ceea ce vă priveşte, conte, nu mai obosiţi spada aceea, tot învârtind-o... fac un gest caritabil, avertizându-vă că la cea mai mică mişcare suspectă din partea voastră, trag... şi sunt considerat un bun trăgător...

În timpul acesta domnul Jacques se întorsese la locul lui.

La avertismentul lui d'Assas răspunsese cu un calm aparent:

— Vă înşelaţi, tinete, nu încerc să fug... Camera care se află în spatele acelei draperii, nu are altă ieşire decât cea de aici... mi-ar fi imposibil să fug pe acolo... puteţi să vă asiguraţi şi singur.

— Ba bine că nu!... s-o credeţi dumneavoastră... Doamnă, pe dumneavoastră, căreia îi datorez atât de mult deja, pot îndrăzni să vă rog să trageţi acea draperie şi să ne asigurăm dacă acest domn spune adevărul?... nuri un gest, nici o mişcare, domnilor, altminteri trag...

Juliette se ridicase, trăsese draperia, aşa cum i se ceruse, intrase în cameră şi ieşise aproape imediat, spunând:

— E adevărat... nu mai există nici o altă uşă în afară de aceasta...

— Perfect!... vă datorez mii de mulţumiri, doamnă..: înainte de a mă ocupa de aceşti domni, permiteţi-mi să vă cer scuze, încă a dată, pentru faptul că v-am bănuit... dar puneţi-vă în locul meu... am înţeles totul, doamnă... pentru moment nu vă pot spune decât un singur lucru: Contaţi pe cavalerul d'Assas ca pe un frate!

— Ah! Mulţumesc!... exclamă Juliette într-un elan de gratitudine nemărginită.

— Staţi în spatele meu şi nu vă temeţi de nimic... răspund eu de viaţa voastră.

Juliette se supuse ca şi cum acela care-i vorbea i-ar fi fost singurul stăpân, având dreptul de a ridica vocea şi de a comanda.

În timpul acesta du Barry, care stătuse cu mare greutate liniştit până atunci, spuse cu o voce pe care furia o făcea să tremure:

— Vai, ce maniere!... iar curajosul cavaler d'Assas nu e curajos decât în cazul în care are un pistol în mână... de spadă îi e frică...

— Ştiţi bine că nu, domnule conte... împotriva unei spade cum este a voastră un baston îmi este suficient... dumneavoastră ar fi trebuit să nu-l uitaţi, îmi închipui...

— Laşule! mormăi contele spumegând, aruncă-ţi pistolul şi măsoară-ţi spada cu mine...

— Lecţia pe care v-am dat-o acum câteva zile nu v-a fost deci suficientă?

— Laşule!... laşule!... strigă du Barry nebun de furie.

— Ei bine! Fie, să fiu eu prinţul cel bun... pentru că vreţi să. Vă bateţi, sunt omul vostru... însă vă avertizez că această nouă lecţie pe care vă voi da-o vă va costa scump...

Apoi, se întoarse spre domnul Jacques, care era un spectator impasibil şi îi spuse:

— Domnule, vreţi să ne faceţi loc... vom termina repede... după care ne vom explica...

Foarte rapid domnul Jacques se depărtă de faimoasa draperie şi, în mişcarea pe care o făcu, se apropie de du Barry căruia îi spuse cu repeziciune câteva cuvinte cu voce joasă. Du Barry tresări.

D'Assas nu văzuse nimic, dar Juliette chiar dacă nu văzuse, cel puţin observase. Spuse:

— Feriţi-vă, d'Assas, vor să vă atragă într-o capcană.

Contele îi aruncă tinerei femei o privire plină de ură.

D'Assas îl privi pe domnul Jacques ameninţător şi-l spuse pe un ton sever:

— Nu cumva acest curajos are intenţia să mă atace pe la spate în timp ce eu voi fi ocupat cu domnul?

În faţa acestei presupuneri mai jignitoare ca un scuipat, domnul Jacques deveni livid.

Cu toate acestea nu se mişcă şi rămase în picioare lângă şemineu.

— Nu ştiu, răspunse Juliette, dar fiţi atent şi păziţi-vă...

— Bine... Luaţi aceste pistoale, doamnă, îndreptaţi-le spre acest respectabil demn Jacques... perfect... La cea mai mică mişcare suspectă pe care o va face în timp ce eu voi avea acea mică explicaţie cu domnul conte, ucideţi-l ca pe un câine... Vă cer iertare, domnilor, dar vorbeaţi atât de liniştit despre asasinarea mea puţin mai devreme... şi cu asasinii niciodată măsurile de siguranţă nu sunt prea multe.

Domnul Jacques, livid şi fără să scoată un cuvânt, se lipise dispreţuitor de un perete, cu o mână la spate iar cu cealaltă mângâindu-şi jaboul. În această poziţie, privea ţintă pe Juliette care, cu amândouă pistoalele în mâini, nu-l scăpa dip vedere, aşa cum îi spusese d'Assas şi părea foarte hotărâtă să-l doboare fără milă la cea mal mică mişcare din partea lui.

— Când doriţi! răcni du Barry care luă imediat poziţia în gardă.

La ordinele voastre, domnule, spuse d'Assas care scoase spada şi-i încercă lama.

Fie din întâmplare, fie intenţionat, du Barry era plasat cu spatele la faimoasa draperie, în timp ce d'Assas se găsea în mijlocul camerei.

El remarcă acest lucru şi, în timp ce se duelau, spuse adversarului său:

— Nu sunteţi prea bine plasat, domnule... Nu veţi putea întrerupe lupta.

— Bine, mormăi du Barry, apăraţi-vă şi nu vă mai ocupaţi de mine... n-am de gând să vă menajez.

— Ce v-am spus era mai mult pentru a-mi linişti conştiinţa... Cum am să vă ucid, n-aş vrea să las impresia că am profitat cu bună ştiinţă de un avantaj.

— Ce de scrupule!... răspunse du Barry.

În timp ce vorbeau, cei doi adversari schimbau lovituri rapide.

Pentru a fi mai exacţi, d'Assas era cel care atacă, du Barry nu ataca şi se mulţumea să pareze.

La prima faridare a lui d'Assas, du Barry făcu un salt înapoi şi se găsea plasat la mijlocul cadrului uşii care era în spatele său şi în acest fel se găsea într-o poziţie foarte proastă.

— Bun, spuse d'Assas fandând, vă retrageţi deja. Sunteţi într-o poziţie şi mai proastă ca mai devreme.

Aşa cum evitase şi celelalte lovituri, retrăgându-se prin salturi, du Barry evită această nouă lovitură tot printr-un salt înapoi, astfel încât se găsea în cealaltă cameră în timp ce d'Assas se găsea în cadrul uşii.

— Ah! spuse du Barry, preocupat mereu numai de a se apăra, fşră să atace, acum voi aveţi locul cel prost...

— Nu pentru multă vreme, spuse d'Assas care fandă încă o dată.

Pentru a treia sau a patra oară, du Barry făcu un salt înapoi în timp ce d'Assas avansa tot mai mult.

— Vă retrageţi mereu... fiţi atent, o să ajungeţi cu spatele la zid şi voi fi obligat să vă înţep precum pe fluturi în insectar...

Într-adevăr, erau amândoi acum în acea a doua cameră în care d'Assas ocupa mijlocul, în timp ce du Barry era aproape cu spatele la zid.

— Haideţi, spuse d'Assas, nu mai aveţi unde vă retrage... sunteţi un om mort.

Spunând acestea, fandă pentru ultima oară, cu o lovitură cu care ar fi trebuit să-şi străpungă adversarul..

Se auzi atunci un zgomot sec, asemănător, cu declicul unui resort şi zidul din spatele lui du Barry se întredeschise.

Du Barry auzise fără îndoială zgomotul ameninţător, căci la lovitură dată de d'Assas, sări pentru ultima oară înapoi şi se găsi de cealaltă parte a acestei fantastice zidării care se întredeschidea miraculos.

D'Assas, care credea că-şi ţintuise adversarul de zid, văzu cu stupoare o gaură neagră în faţa sa.

Se repezi cu capul înainte şi spada sa se rupse ca o sticlă lovită de o bucată de metal.

Bucata de zid se închisese instantaneu în faţa lui du Barry, care acum se afla ta adăpost în spatele zidului.

Dezarmat, începu să creadă într-o cursă îngrozitoare, se întoarse şi se repezi spre uşa prin care intrase...

Dar se opri, plin de spaimă, întrebându-se dacă nu cumva era nebun!

Nu mai exista nici o uşă!...

În aceeaşi clipă auzi două focuri de pistol, urmate de un strigăt de durere, urmat la rândul lui de un dublu hohot de râs!...

Se afla într-un întuneric complet.

În timp ce se duela, văzuse în fugă nişte draperii de ferestre; căută pe. Pipăite şi le găsi.

Draperiile se traseră uşor, dar...

Nu existau nici ferestre.

Strigă.

Ecoul îi răspunse, sunetul vocii sale întorcându-se cu vibraţii metalice, ca şi cum ar fi fost închis într-o enormă cuşcă de fier.

Pavilionul domnului Jacques era un amestec de decor de teatru cu aparatele unui iluzionist.

Gând a văzut că d'Assas acceptă duelul propus de du Barry, el i-a dat, în câteva minute scurte, instrucţiuni acestuia să manevreze astfel încât să-l atragă pe cavaler în camera alăturată.

În acest timp, domnul Jacques urmărea fazele duelului într-o oglindă special dispusă în acest scop şi, când a crezut că a sosit momentul oportun, cu mâna pe care o ţinea la spate, a apăsat butonul secret care acţiona porţile ascunse ale acestei veritabile redute.

Văzând că uşa secretă s-a reînchis, a dus iute la buze un mit fluier de argint din care scoase un sunet strident şi prelungit.

În acelaşi timp se aruncă pe burtă, pe covorul din. Cameră.

Aproape în acelaşi moment Juliette trase cele două focuri de pistol.

Gloanţele s-au pierdut în lambriurile care îmbrăcau. Zidurile camerei, chiar în dreptul locului unde numai cu o clipă în urmă se aflase domnul Jacques.

Trăgând cele două focuri, Juliette se afla acum dezarmată.

Atunci, dintr-un salt, domnul Jacques se ridică şi se repezi la uşa de la intrare, trăgând zăvoarele pe care d'Assas le deschisese, atunci când intrase.

Imediat câţiva oameni înarmaţi, alergând la chemarea fluierului, dădură năvală în încăpere şi o înconjurară pe Juliette, rămasă ca înlemnită, cu pistoletele fumegând în mâini.

Capitolul XXVII. Un strigoi

D'Assas, văzându-se prins în capcană, rămăsese, pentru început, năucit de-a binelea.

Cât timp a rămas aşa, pradă disperării celei mai violente?

N-ar fi putut spune.

Plin de sudoare, zdrobit, gâfâind, se aruncase pe o canapea şi privea fix o mobilă, un fel de bibliotecă pe care o ghicea mai mult decât o vedea în obscuritatea din încăpere.

Deodată i se păru că mobila dispare în zid, se roteşte, dispare.

Crezu la început că are o halucinaţie din cauza foamei care îl chinuia, dar imediat văzu cu stupoare o slabă lucire în dreptul locului unde se găsea acea mobilă.

Dintr-un salt a fost în picioare, încordat, gata să sară şi când să sară... rămase ţintuit locului.

În raza de lumină apăru o umbră şi o voce nu prea sigură spunea:

— Pentru Dumnezeu, cavalere, nu fă prostii... sunt eu!...

Îl recunoscu pe Noé Poisson.

În clipa următoare se afla în celula ocupată de beţiv şi, înghiţind cu lăcomia proviziile pe care Noé i le pusese în faţă cu dărnicie, asculta o lungă şi fantastică povestire în care Noé îi dezvăluia cum ajunsese să fie închis alături de cavalerul d'Assas.

Beţivul, în starea specială în care se găsea în drogherie, auzise şi văzuse tot, chiar dacă nu se putea mişca.

În felul acesta putuse surprinde secretul câtorva resorturi care deschideau diferite porţi secrete.

Din nefericire îi fusese imposibil să vadă cum se deschide uşa subteranei în care l-au coborât pentru a-l închide în camera în care se afla prizonier.

Dar această subterană era perfect amenajată astfel încât se auzea perfect, de pe scară, ce se vorbea de partea cealaltă a zidului.

Graţie acestei poziţii mai deosebite, beţivul a surprins o convorbire foarte semnificativă între domnul Jacques şi du Barry.

Când pofta de mâncare i se mai domoli şi după ce a fost pus la curent cu toate aceste detalii, d'Assas a hotărât să coboare în faimoasa subterană şi împreună au căutat multă vreme în zadar butonul secret.

Or, când se pregăteau să se întoarcă în camera lor» furioşi şi obosiţi de zădărnicia căutărilor, au văzut o slabă lucire de lumină care se apropia.

S-au oprit şi, în timp ce Noé tremura de spaimă, lipindu-se de perete, d'Assas se pregătea să acţioneze.

În acel timp lumina se apropia tot mai mult şi curând au putut vedea o umbră care, cu o lanternă în mână, se îndrepta chiar spre ei.

Umbra se mişca în stânga şi în dreapta, ca şi când ar fi căutat ceva şi, în orice caz, nebănuind prezenţa celor doi prizonieri.

Profitând de un moment în car j umbră se oprise, d'Assas, prudent urmat de Noé, se apropie în vârful picioarelor şi se pregătea să sară asupra necunoscutului, când o mişcare a lanternei lumină în plin chipul misteriosului explorator.

— Dar este domnul Damiens! exclamă Noé.

Era într-adevăr Damiens, care, la rândul lui, îl recunoscu pe Noé.

Imediat Noé îi explică cu multe detalii situaţia în care se găsea, în timp ce Damiens păstra o linişte prudentă, iar d'Assas îl supraveghea foarte atent pe bărbatul a cărui înfăţişare i se părea ciudată.

Când Noé îşi termină povestea, Damiens, cu un calm perfect, răspunse:

— Aţi avut mare noroc că m-aţi întâlnit, domnilor... nu aţi mai fi ieşit vii din această capcană... Urmaţi-mă, în câteva clipe veţi fi liberi.

Enigmaticul personaj găsise fără îndoială ceea ce căutase, căci apăsă cu mâna pe zid şi imediat acesta se deschise în faţa lor, dând la iveală o scăriţă care-i conducea într-o cameră pe care d'Assas o recunoscu imediat: era micul pavilion pe care i-l pusese la dispoziţie domnul Jacques.

În acel moment auziră dinspre stradă zgomote şi lovituri violente care zguduiau uşa exterioară.

La aceste zgomote, Damiens deveni livid şi spuse cu o ură de neexprimat:

— Regele!... el comandă!...

Apoi, întorcându-se spre cei doi bărbaţi, care-l priveau uimiţi, spuse:

— Domnilor, aici se vor petrece lucruri care nu vă privesc... profitaţi de înghesuială... fugiţi!

Şi înainte ca d'Assas să poată face o mişcare, o luă la fugă şi dispăru...

Mai intrigat ca niciodată, d'Assas, urmărit mereu de Noé, se repezi pe urmele lui, dar nici nu făcu bine câţiva paşi în curtea interioară că se opri, înlemnit. Un bărbat, cu capul descoperit, cu veşmintele în dezordine intră în curte, alergând, îndreptându-se spre pavilionul din faţă, precedat de Damiens, care părea că-i arată drumul şi, în spatele lui, curtea se umplu imediat de o mulţime de soldaţi şi ofiţeri care, cu armele în mână, păzeau toate ieşirile.

Acel bărbat era regele.

— Oh! exclamă d'Assas, ce se întâmplă aici?... Vreau să ştiu.

Şi la rândul său se repezi în spatele regelui şi intrară împreună în micul pavilion.

Regele intră ca un nebun într-o cameră, uitând să mai închidă uşile în spatele lui.

D'Assas îl urmărea şi cum intră şi el în acea cameră, se opri locului că trăsnit în faţa următorului tablou: într-un pat uriaş, palidă, bolnavă, slăbită, dar în continuare frumoasă, cu un nu ştiu ce aer melancolic şi languros în priviri, transfiguratăde o bucurie imensă, se afla Jeanne.

În genunchi în faţa ei, sărutându-i mâinile slăbite, regele. Jeanne lăsă asupra regelui priviri încărcate de iubire şi tandreţe şi murmură, recunoscătoare:

— Ludovic!... oh! Ludovic! Iată-vă, în sfârşit!...

— Da, iată-mă, răspunse regele, iată-mă, suflet iubit şi vă jur, de acum înainte nimic din lume nu vă va mai putea răpi iubirii mele...

Ludovic era fără îndoială sincer.

— Ah! Cât e de bine, de minunat, să te ştii iubit! spunea Jeanne... Dacă ai şti, Ludovic, cât de mult am suferit...

— Ştiu, răspunse Ludovic, privind-o cu tandreţe; da, ştiu, mi s-a spus totul... dar acum toate s-au terminat.. Te iubesc, Jeanne! Ah! Mizerabilii care te-au adus în această stare, vreau...

— Sst! Ludovic, trebuie să le ierţi... lor le datorez aceste clipe de neuitat.

— Hei! strigă regele, ridicându-se, hei!... nu-i nimeni pe aici?... Vom pleca... te iau de aici; nu mă vei mai părăsi niciodată...

— Mă vei lua cu tine, Ludovic... dar unde?...

— La castel, bineînţeles!

Jeanne dădu cu durere din cap, căci jurământul făcut cavalerului d'Assas îi reveni în minte şi cu o voce spartă, suspină:

— E imposibil!...

— Imposibil? exclamă Ludovic, care nu putea ghici care era motivul acestui refuz. Imposibil?... ah! Bineînţeles! Vai de cel care va îndrăzni să murmure ceva măcar... Sunteţi a mea, eu vă voi îngriji până vă veţi restabili. Hei! reluă el, ridicând vocea. Nu vine nimeni?

— Vai, Ludovic, repetă Jeanne, e imposibil... am jurat...

— Aţi jurat?... exclamă regele neliniştit; ce anume aţi jurat?

Jeanne îşi cuprinsese capul între mâini şi plângea în linişte.

— Plângeţi?... Tu plângi! exclamă Ludovic pierdut.

În acel moment, un suspin teribil răsună în spatele lui; se întoarse şi văzu un bărbat, cu chipul schimonosit de durere şi care se apropia, clătinându-se ca un om beat.

Era d'Assas, care se apropie de pat, se înclină profund şi spuse cu voce joasă:

— Duceţi-vă, Jeanne, acolo unde inima vă spune să mergeţi... Sunteţi liberă... vă dezleg de jurământ.

Efortul pe care l-a făcut spunând cuvintele acestea era supraomenesc şi demn de admiraţia celei pentru care el se sacrifica în felul acesta şi care, cu toate acestea — vai, atât de egoistă e iubirea — lăsă să-i scape un strigăt de bucurie şi, întinzând braţele spre Ludovic, exclamă:

— Ludovic, du-mă cu tine... ia-mă de aici! Dar, Ludovic, priveşte acest bărbat, nu mai fi gelos, regele meu, e *fratele meu* şi... lui îi datoraţi fericirea voastră.

Ludovic se întoarse atunci spre d'Assas:

— Ştiu, domnule, că noi avem multe greşeli de reparat în ceea ce vă priveşte... noi am fost nedrepţi, datorită unor rapoarte mincinoase... Vom uita toate acestea. Sunteţi căpitan în garda regelui?

— Stegar, Sire, stegar în regimentul din Auvergne.

— Faceţi o eroare, domnule, am spus căpitan în gărzi... Haide, căpitane, trimite-ne oamenii.

D'Assas, pierdut, nebun de durere, ieşi clătinându-se, urmărit de privirea recunoscătoare a celei pentru care se sacrificase.

Ieşi, uitând comisionul cu care-l însărcinase regale, dar Noé Poisson, care-l urmărise fidel şi o recunoscuse, cu ochii măriţi de uimire, pe Jeanne în braţele regelui, Noé nu uită şi, câteva clipe mai târziu, Jeanne, transportată într-o caleaşcă, se îndrepta spre castel, escortată de trupe şi avându-l pe Ludovic lângă ea, mână în mână.

Epilog

Intenţia noastră a fost de a scrie o pagină din tinereţea celei care a fost marchiza de Pompadour, ceea ce am şi făcut; cu aceasta misiunea noastră a luat sfârşit.

Cu toate acestea datorăm câteva explicaţii cititorilor noştri cu privire la soarta unora dintre personaje.

Domnul Jafaques, cum bine ne aducem aminte, îl însărcinase pe domnul de Bernis să-l supravegheze pe Damiens şi să-i smulgă acestuia secretul.

De Bernis remise să afle, prin mijloace personale şi secrete, că regele era mult mai îndrăgostit de doamna d'Etioles decât lăsa să se vadă şi şi-a zis că cel care va reuşi să-i reunească pe cei doi îndrăgostiţi îşi va avea viitorul roz-roz şi averea asigurată.

Nu a ezitat să-şi trădeze pentru a doua oară stăpânul şi, cu o abilitate de invidiat, a ştiut să-l folosească pe Damiens căruia i-a dat toate informaţiile utile şi i-a mărturisit secretele misterioasei locuinţe.

Damiens, dus de pasiunea sa sălbatică, devorat de o nevoie de sacrificiu, n-a ezitat şi a mers curajos înainte.

Graţie protecţiei oculte a lui de Bernis care-i netezea calea, el a reuşit să se apropie de Ludovic al XV-lea căruia i-a mărturisit tot complotul şi căruia îi căzuse victimă doamna d'Etioles, locul unde era ascunsă şi starea în care se afla.

Ragele, în faţa probelor oferite, a înţeles că a fost păcălit şi, în acelaşi timp, simţea renăscând dragostea pe care o credea moartă şi care se dovedea acum mai vie ca niciodată.

Am văzut care au fost hotărârile sale. De Bernis reuşise remarcabil.

Jeanne, devenită marchiză de Pompadour, după ce a făcut să fie numit ambasador la Veneţia, l-a făcut mai târziu ministru de stat.

Damiens a dispărut, ascunzând în sufletul lui iubirea pentru Jeanne şi ura violentă împotriva regelui. A fost executat în 1757, pentru că a dat o lovitură de pumnal regelui, ceea ce Voltaire va numi "o înţepătură de ac".

Henri d'Etioles şi-a văzut toate planurile prăbuşindu-se.

A trebuit să consimtă la un divorţ şi să se mulţumească primind o intendenţă generală.

Domnul de Tournehem, orbit de iubirea sa părintească, a acceptat să devină un fel de supraintendent al fiicei sale.

Domnul Jacques, puternic compromis şi văzându-şi dezvăluită calitatea sa de conducător al Ordinului Iezuiţilor, a fost obligat să se refugieze pe lângă protectorul său, Frederic al Prusiei.

Noé Poisson, beţiv şi inconştient, fu acoperit de pensii şi de titluri şi deveni senior de Marigny.

Falsa contesă du Barry, redevenită ceea ce era în realitate: Juliette Béçu, se refugie cu o mică avere în ţinutul său natal, luând cu ea iubirea pentru d'Assas, fericită şi mândră de prietenia fidelă şi devotată pe care i-o dovedea cavalerul.

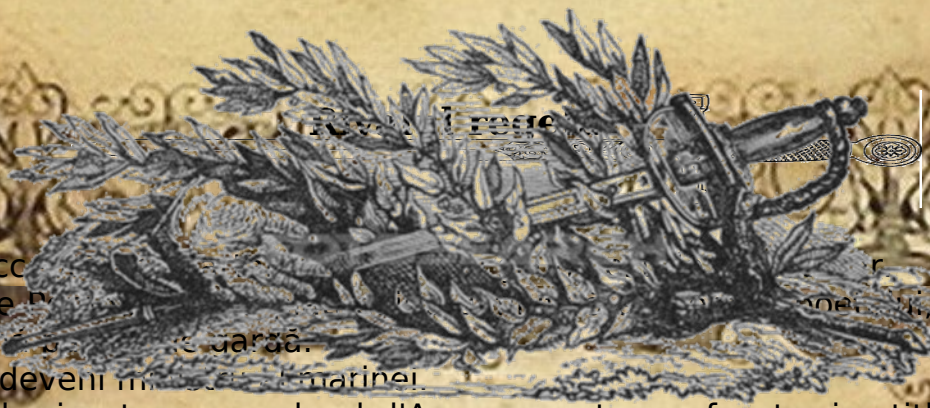

Crébillon acc[illegible]r.

Marchiza de [illegible], căruia îi grava cu propria-i mâ[illegible] gardă.

Berryer va deveni m[illegible] marinei.

În ceea ce-l priveşte pe cavalerul d'Assas, acesta a refuzat orice titlu şi grad şi s-a întors ca simplu ofiţer la regimentul său.

Urma să fie ucis în bătălia de la Clostercamp, în timpul războaielor pentru Hanovra.

Du Barry, căzut la cea mai degradantă treaptă a mizeriei morale, urma să apară mult mai târziu căsătorit cu o femeie de moravuri uşoare care va deveni favorita regelui, sub numele de contesa du Barry şi va conduce Franţa.

Pe când Jeanne, care va consimţi la cele mai josnice şi mai degradante lucruri, pentru a-şi asigura dominaţia asupra lui Ludovic, va sfârşi răpusă de o boală de stomac, care nu-i va lăsa o clipă de linişte în ultimii ani ai vieţii.

În ziua înmormântării sale, ploua.

Ludovic al XV-lea, în spatele unei ferestre, văzând ploaia care cădea, spuse:

— Doamna marchiză va avea un timp extrem de urât pentru călătoria de astăzi.

Aceasta a fost oraţia funebră pe care acest rege egoist şi corupt a găsit-o pentru aceea care a stat atâţia ani alături de el.

Sfârşit

* * *

* * *

E-book realizat după: Michel Zévaco – Rivalul regelui
Editura: Editura Grafoart & Editura RAI
1992
Traducere de: Constantin Gheorghe

Ediţie originală: Michel Zévaco – Le rival du roy
Libraire Arthème – Fayard, Paris 1951

Menţiune: Cărţile "Marchiza de Pompadour" şi "Rivalul regelui" fac parte din ciclul: La Marquise de Pompadour:

1. La Marquise de Pompadour
2. Le Rival du roi

* * *

O formatare unitară făcută de BlankCd. Pentru a fi evidenţiată de alte formatări, fiecare volum va purta pe lângă numele fişierului şi menţiunea: [v. BlankCd]. În aceaşi formatare unitară mai puteţi citi:

Michel Zévaco – Cavalerii Pardaillan [v. BlankCd]
Michel Zévaco – Epopeea Dragostei [v. BlankCd]
Michel Zévaco – Fausta [v. BlankCd]
Michel Zévaco – Fausta învinsă [v. BlankCd]
Michel Zévaco – Pardaillan şi Fausta [v. BlankCd]
Michel Zévaco – Iubirile lui Chico [v. BlankCd]
Michel Zévaco – Fiul lui Pardaillan [v. BlankCd]
Michel Zévaco – Comoara Faustei [v. BlankCd]
Michel Zévaco – Sfârşitul lui Pardaillan [v. BlankCd]
Michel Zévaco – Sfârşitul Faustei [v. BlankCd]
Michel Zévaco – Regina Argotului vol.1 [v2.0 BlankCd]
Michel Zévaco – Regina Argotului vol.2 [v2.0 BlankCd]
Michel Zévaco – Puntea suspinelor vol.1 [v4.0 BlankCd]
Michel Zévaco – Puntea suspinelor vol.2 [v4.0 BlankCd]
Michel Zévaco – Puntea suspinelor vol.3 [v4.0 BlankCd]
Michel Zévaco – Puntea suspinelor vol.4 [v4.0 BlankCd]
Michel Zévaco – Marie-Rose [v2.0 BlankCd]
Michel Zévaco – Nostradamus – Regele întunericului [v. BlankCd]
Michel Zévaco – Fiul lui Nostradamus [v1.0 BlankCd]

Michel Zévaco – Marchiza de Pompadour [v. BlankCd]
Michel Zévaco – Rivalul regelui [v. BlankCd]

În pregătire:

Michel Zévaco – Regina blestemată

Notă: Dacă ţi-a plăcut formatarea şi îţi lipseşte una sau mai multe cărţi formatate unitar, le poţi găsi (cu ctrl+click-stânga) aici.

Atenţie: Pentru a vă deplasa mai uşor prin e-book, plasaţi cursorul mouse-ului în Cuprins e-book pe un anumit capitol, apoi apăsaţi tasta ctrl apoi click-stânga.

Cuprins e-book Rivalul regelui:

Capitolul I Saint-Germain intră în acţiune.....- 1 -
Capitolul II Ludovic al XV-lea.....- 15 -
Capitolul III Doamna D'Etioles.....- 22 -
Capitolul IV Suflet de poet.....- 33 -
Capitolul V Bancherul şi poetul.....- 40 -
Capitolul VI Le Normant d'Etioles.....- 51 -
Capitolul VII Gândurile lui Damiens.....- 58 -
Capitolul VIII Explicaţiile lui Berryer.....- 64 -
Capitolul IX Visul unui beţiv.....- 70 -
Capitolul X Domnul de Bernis în acţiune.....- 77 -
Capitolul XI Bolnava din casa de pe strada Rezervoarelor.....- 87 -
Capitolul XII Ce se întâmpla în casa din strada Rezervoarelor.....- 94 -
Capitolul XIII Portretul.....- 101 -
Capitolul XIV Închisorile castelului.....- 109 -
Capitolul XV Batista.....- 113 -
Capitolul XVI În jurul prizonierului din castel.....- 119 -
Capitolul XVII Planul domnului Jacques prinde contur.....- 126 -

Capitolul XVIII Falsa subretă..... - 134 -
Capitolul XIX Mapa cu desene..... - 146 -
Capitolul XX Maşinăria zburătoare..... - 156 -
Capitolul XXI Pedeapsa..... - 163 -
Capitolul XXII O duşmancă..... - 174 -
Capitolul XXIII "Macul de argint"..... - 184 -
Capitolul XXIV O vizită neaşteptată..... - 191 -
Capitolul XXV Trei asociaţi..... - 203 -
Capitolul XXVI O capcană..... - 210 -
Capitolul XXVII Un strigoi..... - 215 -
Epilog..... - 218 -